

کاف
کتاب شرح کلمستان بالفارسی
نعلو ۱۹

آماره
۸۱۰۶

٤١٠٦

في وصف من السجدة سلطان اعظم
 ملك البرق النور حادوم الكوس السمرقند
 السلطان العارفي محمود صاحب مصر
 دانا واسعد طلبة العالي ملكه
 بسج راده المصنع مادم الكوس السمرقند
 عمر لها

الحمد الذي جعلني من علماء البيان والمعاني والشكر الذي صبرني
 من مناجاة الابكار الغواني والصلوة على سواد محمد فصيح الانام وعلى
 الكرام واصحاب العظام **وبعد** فان العبد المتوكل على ربه الملك القدير العزيز
 تقصير في شكر نعمته **سروري** الفقير كان منتطعا عن الناس وموضعا
 عن الاستيناس ثم دعاه الى خدمته السطاني والتابيد الوارد الى القاه
 افضل آل عثمان صاحب العلم والعرفان السلطان ابن السلطان السلطان
 مصطفى بن السلطان سليمان اجري له شايخ احسانها روضته
 كالانهار الجارية في بستان الجنان وكان طبعه الشرف شاملا على جميع
 العلوم والمعارف واعلم بملكه كان معروفا لا اللطائف الظاريف
 ولما كان كالمسبح شاملا على كل لغة عربية وعطيات عجيبة واشعار
 وبيانات لطيفة مجتهد في كتاب الكثر مواضع الى الشرح والبيان وتبصر
 من جهة اللفظ والمعنى التبيان وقد شرح بعض الموالي غافلا عن القارئ
 والاصطلاحات والملا عن المعاني **والله** اني اخطأت في مواضع كثيرة
 وظل في طرق بيده شرحه شرفا وافيا وبينته بيانا كافيا وجعلت
 على اللغة العربية لطلب الطلاب ففرغت فيم بعون الله عليهم الصواب اعلم

الحمد لله الذي جعلني من علماء البيان والمعاني والشكر الذي صبرني من مناجاة الابكار الغواني والصلوة على سواد محمد فصيح الانام وعلى الكرام واصحاب العظام

الحمد لله الذي جعلني من علماء البيان والمعاني والشكر الذي صبرني من مناجاة الابكار الغواني والصلوة على سواد محمد فصيح الانام وعلى الكرام واصحاب العظام

الحمد لله الذي جعلني من علماء البيان والمعاني والشكر الذي صبرني من مناجاة الابكار الغواني والصلوة على سواد محمد فصيح الانام وعلى الكرام واصحاب العظام

بالكتاب ٤

اللفظ ٥

الحمد لله الذي جعلني من علماء البيان والمعاني والشكر الذي صبرني من مناجاة الابكار الغواني والصلوة على سواد محمد فصيح الانام وعلى الكرام واصحاب العظام

ان المصنف رحمه الله بعد ذكر التسمية لفظا سلك طريقته العمل بالحديث في التمجيد معنى
 لانه حقيقة الحمد عند المحققين اظهار الصفات الكليات دون النقول المخصوص
 فقال منت اي الامتنان وتعداد النعمه خذ اية الى مرتبة ان يعد علينا النعم
 الكثرة وهذا القول اعتراف منه بانه عرف حتى المنعم واستحقاقه بانه جليل
 بان يمن علينا لا اختيارا بانه ممن علينا ومنته على ان المفهوم من توبه لا تمن
 تنبيه وقيل انه من العباد فيجب لامن استمع واعلم ان لفظ خذ اي علم خذ
 لا يتصور الا بغير اطلاقه على غيره الا ان يراد المعنى التركيبي وهو بالتركيب كذا
 يكلج وقد اصاب من قولهم يقتضيه ذاته وجوده **س** آمل من رسول
 كنعن توبه من خذ اية او يركب بشي كوفاه **س** حانه صلاي كود **س** مرج
 يكون ان **س** بكشاي كنعن ديم **س** ففسل وان لفظا ملاه للمفعول وقد عمل
 بحسب اللام الجارة الى التخصيص وقد عمل للنفس وقد يكون زابا عرجل
 الظاهر ان الفعلين صفتان للفظ خذ اي كسب المعنى كذا طاعتش النبي
 ضاممة عاب راجع اليه لان الشين الساكن في اللغة الفارسية لها مضار
 الاول انها ضمير عاب والثاني واذا اتصلت باخر الاسم بقيد معنى المقتضى
 كما في قوله طاعتش واذا اتصلت باخر الفعل بقيد معنى المفعول كخو
 دبديش وكذا اذا اتصلت باخر الروابط نحو اكرش وقد يقع ما قبل
 الشين وقد يكون ضرورة الشوا او لكونه الناء والثاني علمته
 اسم المصدر نحو دانتش بمعنى دانكش موجب فرست كما قال رسول
 حكايه عن رب لا يزال عبد تبصر الى بالنوا فل في احبه الحديث وبشكر الله

ويشكش

الحمد لله الذي جعلني من علماء البيان والمعاني والشكر الذي صبرني من مناجاة الابكار الغواني والصلوة على سواد محمد فصيح الانام وعلى الكرام واصحاب العظام

الحمد لله الذي جعلني من علماء البيان والمعاني والشكر الذي صبرني من مناجاة الابكار الغواني والصلوة على سواد محمد فصيح الانام وعلى الكرام واصحاب العظام

الحمد لله الذي جعلني من علماء البيان والمعاني والشكر الذي صبرني من مناجاة الابكار الغواني والصلوة على سواد محمد فصيح الانام وعلى الكرام واصحاب العظام

الحمد لله الذي جعلني من علماء البيان والمعاني والشكر الذي صبرني من مناجاة الابكار الغواني والصلوة على سواد محمد فصيح الانام وعلى الكرام واصحاب العظام

الحمد لله الذي جعلني من علماء البيان والمعاني والشكر الذي صبرني من مناجاة الابكار الغواني والصلوة على سواد محمد فصيح الانام وعلى الكرام واصحاب العظام

الحمد لله الذي جعلني من علماء البيان والمعاني والشكر الذي صبرني من مناجاة الابكار الغواني والصلوة على سواد محمد فصيح الانام وعلى الكرام واصحاب العظام

الحمد لله الذي جعلني من علماء البيان والمعاني والشكر الذي صبرني من مناجاة الابكار الغواني والصلوة على سواد محمد فصيح الانام وعلى الكرام واصحاب العظام

الحمد لله الذي جعلني من علماء البيان والمعاني والشكر الذي صبرني من مناجاة الابكار الغواني والصلوة على سواد محمد فصيح الانام وعلى الكرام واصحاب العظام

الحمد لله الذي جعلني من علماء البيان والمعاني والشكر الذي صبرني من مناجاة الابكار الغواني والصلوة على سواد محمد فصيح الانام وعلى الكرام واصحاب العظام

الثبوت كذلك والباء المفتوحة في اللغة النارية قد يكونان للصاق و
 المصاحبة والتسم والطرف والسببية وقد يكونان زائدا ومنازاة
 لتبين اللفظ فالجاء انذر شكر خدائي من نعمت لفظ است مقدر منا
 حذف لفظ الكناية بذكره في قرينه ومنه الحذف قاعدة مقورة في اللفظ
 الواقع في التراكيب النارية بعد شكر خدائي تعالى زايده نعمت
 كما قال الله تعالى لئن شكرتم لازيدنكم ولئن كفرتم انا عدى لشرككم قال
 الملوك الروقي شكر نعمت نعمت افزون كند كفر نعمت از نعمت سبزون كند
 وقبل النارية والمعنى زيادة النعمة ثابتة للعباد بسبب كونهم في شكر
 تعالى وهذا على تقدير ان يكون مراد بفتح الميم مصدر ايمياء بمعنى الزيادة
 وقد يروى بضم لبناء ب قوله موجب فيكون خبر المبتدأ المحذوف اي
 هو مراد النعمة لهم بسبب كونهم في شكره تعالى هو نفسى يتخلى من والباء
 للوصلة لانه الباء الساكنة في اللغة النارية اذا اتصلت باخر الاسم
 قد يكون للوصلة وقد يكون للخطاب وقد يكون للمصدرية واداء اتصلت
 في الفعل يكون للحكاية ومنا للوصف كقوله في روى محمد حيا نسب فان
 الهواء الذي به التنفس اذا دخل يكون محذوف الجوى المستفاد واذا خرج
 سلف به نصيب الجوى فحصلت النعمة ولهذا قال وصون برمي ايد
 منزع ذات اي ذاتك كما عرفت انما من القاعدة واخر من العزم
 عما قبلها اذ الظاهر ان خروج الهواء بعينه انما يكون بعد دخوله بعكس
 بسبب النارية بممره القاء الحارة من نفسى كالاول دونت موجود

١٣٣٣

في قوله
 في قوله

احدهما امداد الحيوة والآخر نزع الذات واعلم ان لفظ است رابط
 بتبديل الثبوت فاداء اتصلت بالكلية المفتوحة لآخر حب اثبات الفها خطأ
 لفظا فيجوز اثباتها وحذفها واذا اتصلت بباكن الآخر وضعا نحو نيك
 او استعمالا نحو موجود يجب حذفها لفظا وضعا وبرهين سكون واجب
 فيجب في كل نفس شكره ان **است** اردت زيان القاعدة في عطف الكسر
 النارية ان كحذف الواو والعاطف من اللفظ وبضم الميم المعطوف عليه
 التلغظ دلالة عليه ولا كحذف من الخط للدلالة على الضم هذا اذا لم تقع الواو
 العاطفة بعد الالف والياء واما اذا وقعت بعد ما حركت بالضم وتلفظت
 ولقظا زيان بفتح الزاير فصيح وبضمها مشهور والقار مقام الباء لغة
 وفي ذكر دست الى عدم اختصاص الشكر باللسان ككبر الكاف العربي والياء
 الرومية لعل اما يدل على ذوى العقول نحو كذا ان لفظهم يدل على غير
 ذوى العقول نحو جبر وبسبب لاداة للارتباط بين الامر من الدين تعلق
 صما بالآخر كالصفة والموصوف نحو دل كذا عاشق شديدا والعلية و
 المعلول نحو من كذا باب نادم او الغاية والغيا نحو يكوس كذا برسى مراد
 الى كصل كذا اصل كذا زعمه وشكر شى من حق شكره بدر ايدى ما الى باب
 وموكتابه عن الجوى فالجوى من انداء شخص ولسانه يمكن الجوى من حق شكره
 تعالى بان شكره كما موصوف واستدل عليه بقوله تعالى فكاتبه عما قبل لداود عليه
 السلام اعملوا ال اي بال داود شكر انفسه على انه مفعول له او على الحال اي
 شاكر انى او على المصدرية لان لفظا اعملوا فيه مع اشكروا اذ العمل للمفعول

لفظ است

والشكر فعل من عن تعظيم المنعم بسبب انعامه وقبل صرف العبد جميع ما انعم الله
 تعالى من السمع والبصر وغيره الى ما خلق له واعطاه لاجله فقبل هذا المعنى ورد قوله
 تعالى وقليل من عباده الشكور اي المنوف على اداء الشكر المعنى الاول كثير
قطع سه تمان به كه نفع منه را همان بهست كه ز تعظيم خویش فی ادای
 الشكر عذر بدرگاه هداى آورد كما قبل العذر وان قل عن الذنب وان جل
 وزنه نفع والا والتركه بوضه نرا و از خداوند پیش نفعه الناء المصدرى
 عمل بطبق بكبريا به كس نتواند اى لا يقدر واحد كه كى اورد لفظ جاي اسم ظاهر
 على الموضوع كان لفظ زمين اسم عام كالارض باران رحمتى حاشى بالاء
 في اللغتين والمضاف بكبر في اللغة الفارسية هم را كسیده اسم مفعول من كس
 وغوى نعمتى در بخش والا صافه كافى درسته واعلم ان لفظ خوة مع الدم
 وخوة مع السرة يفرق في الكتابة واللفظ اما في الكتابة فلاء الالف لا تكتب
 بعد الواو في الاول دون الثاني واما في اللفظ فلاء الاول نبرة بالفتح المعطوف
 الى الحركة والثاني نبرة بالفتحة المحمولة الغز الحركة اى نبرة من الفتحة ثم جا
 مخفف من جاي كشيد اسم مفعول من كشيد برده و بما موس يدكان كل
 لفظ في اخره ناء كوتبه وخواجه اذا جمع اى بالكاف النارس والالف و
 النون وكذا الهاء من الكتابة كويندكان وخواجكان بكتان فاحش
 الناء للبيته وكل سوء جاوز الحد فهو فاحش ندر مضارع منفى من
 دریدن وقد فرغ من انشد الراء وكذا نبرد من تصرفات اصل النرس
 كما يقال اميد سديد الميم ووظيفة روزى بالناء الاصلية مع الرزق

واصله

واضافه لفظ وظيفة والنم بيان به خطاى منكسرينهم الكاف المحمودة معنى سبب
 المحصنة المنهية بنرد مضارع منفى من بریدن واعلم ان النون المعفوفة
 حرف نفى تدخل اول الكلمة واذا قصدت نفى الحكم كتب متصلا كخوبرد
 والاكتب بالهاء كخوبردايد عمر ووديلحق باخره من النون الف ويقال
 تاوالفرق بينه وبين السابق انه يفتقد بالالف نفى التوضيف وهذا يقصد
 بوصف النفي وهذا كحل اسماء المصادر صفات كحت مد طمها المصدر
ست بود مرده به كس نادان بود كه ماداشي مردن مان بود وقد
 يلحق باخره من النون باء وى كسر خوى وقد يلحق فى اخره رابطة نحو نيست كفى
 الالف من لفظ است **قطع** اى حرف نداء كترى نادى او المنادى محذوف
 وهذا صنفه والناء للخطاب كه از فرانه عقيب مرسوم كبر نفع الكاف الفاء
 وسكونه الناء العربى مع الكافر مطلقا والمراد من غير النصارى لمقابل
 قوله ونر سافانه مع النصارى وظيفه خور وصف تركى ولفظ خور من
 بتر نفع الخطاب للقافة دارى بياى الخطاب من دانستن ولايم ادمعنا
 اللغوى دوستانه اى دوستان را كجائى ناء الخطاب محسوس
 مفعول كنى نوكة مادثمان نظر دارى وسوكا لا اول لايم ادمعنا اللغوى
 والمخفف لك نظر الى اعداك قدراش باصبار من قبيل اضاه المسه به الحى
 مثل لجين الماء كفته اسم مفعول من كفتن والقابل سوانه تعالى واعلم ان
 استعاق اسم المفعول نر ما داله الهاء الغير المنطوقه فى اخر الماضى بعد فتح للمفرد
 كوكفته وكرد و نر ماده لفظا كانا ايضا ما فرش رمر دى كناية عن الحزن

فإن البناء والنون أداة إذا انفصلت إلى آخر اسم وقد تدخل معها الكاف
 العجينة كونهن كمين وكمين كمين والكاف الفارسية فاعله ضمير فرائش باد صبا
 وأعلم أن المضارع يحمل الحال ولا يستقبل كالعوى لكن بدخول البناء تختص
 بالاستقبال كقوله كبريد وبدخول كلمة في تختص بالحال ودأبه باب
 ببناء النسبة وهي أصل العوى ومستعمل في الفارسي والاضافة كالتساق
 فرموده والامر سوانه تعالى ما سات بتقديم البناء على النون جمع بنت
 نبات را على عكس تقدم در مهد زمين بهر ورد فاعله ضمير دايه ابرهاري
 ودر حنا نثر جمع درخت وسو الشجر ما دام باقيا الارض فاذا قطع يقال
 بوجوب البناء والعوى حكمت نوروزي ببناء المصدر يند بناء على
 عادة الملوك فانهم يعطون الامراء لقب البتة ببناء بوزن فاعله عند ال
 مثل ما مر في بركرده والفاعل سوانه وواعلم ان لفظا بطلق على معان
 احدا بمعنى على وسو المراد بهما والثاني بمعنى الصدر والثالث بمعنى
 الثمر والرابع امر من برده والحاسل بمعنى النصب والسادس الصفة
 اذا ركبت نحو دلبر والسلج بمعنى عند وقد استعمل رابده لحيث لفظ
 واطفال جمع طفل شاح را والاضافة كما مر تقدم مصدر على وزن
 دخول من قدم من سفره موسم كل بغير الكاف العجى وفي بعض النسخ
 وقع لفظ ربيع مكان كل طاه شكوفه كالاول في الاضافة بهر مرهاده
 والواضع مواليد وعصارة بالضم ما سال من العصر ناي بمعنى الغصن
 مطلقا والمراد بهما نصب الشكر وقد وجد في بعض النسخ ناي بالياء

قالباء الاخير للوصف النوعية وقبل المراد من قوله ناي يقال بالفارسي ناي
 كلواي عصارة قصبة طقوم النخل منذا والطلاق ناي على طقوم النخل ناي
 لا ببناء احد الطبع المستقيم ورواه ناي لم يسمع من الا ناي بقدر شئ الضمير
 راجع الى امرتق سمد براديه الشكر على الاول والحصل على الاخير فابق من
 فاق على قوله اذا اعلام بالشرف فاعله اسم مفعول من شدة وهو معنى الضمير
 اي الاسعال من حال الى حال كان بودن بمعنى الكينونة ودر بعل احد ما كان
 الاخر كما يستعمل كل واحد من كان وصار بمعنى الاخر في لغة العرب وقد يكون
 شدن بمعنى رفعت ونراد الواو في مستقبلات معانها نحو شود وشوند
 ونظم فرما والمعنى بالتركه فرما فكلدكي بنر بنش الضمير الاول كل شجرة الثمر
 باسقى عالي كشته على اسم مفعول من كشت بفتح الكاف الفارسي وسو
 بمعنى الرجوع اما من الطريق او من حال الى حال والمراد منا مواليد ناي ولان
 بمعنى الكسونة **قطع** ابرو مادومه ودر شيد وعلك اي كلهم وكان
 اي يعلمون بها مروانا نونا في بيا الوصف بكت اري اي تكسب وبغفلت
 كوزي بل شكر كما ورد في الحديث طفت الاشياء لا جلك وطعك لا جلي ثم
 اي الجميع از بهر نولا جلك سر كشته وصف تركسي بمعنى الملمح وفرمان بردار
 اي مطيع شرط انصاف بيا شدة مضارع منغي من باشيدن تو فرمان
 نبري نعي من ولما فرع المص من الحمد الذي اشار اليه بقوله منت خداب
 كما خفتنا قصد الصلوة فاورد ناي صدد رواية الحديث فقال در
 ونذا خبر مقدم مسد مؤخر وموقوله كيا اي من القصة وردت في الحديث

از سرور بنیة النبی والواو و نور بیس القوم و سیدیم کائنات الظاهر
 انها جارية علی موصوف مونت و منجز مصدر بمعنی موجودات کالکائنات
 و رحمت عالمیان بنیة اللام و کسر المیم جمع عالم و الحروف الاخره زاید
 للجمع و القاعدة فی اخذ جمع الاسم فی الفارسی میمان الاسم لا تخلوا اما ان يكون
 ماله حیوة او لا فالاول جمع بالالف والنون کوضوایا و کسبان و مرغیان
 و بالباء قبلها ان کان اخره باء ساکنه نحو عالمیان و ادمیان و ان کان
 فی اخره باء سوسل ککاف نحو بندگان و بندکان و اما الثاني فجمع بالباء
 نحو اسمانها و زمینها و سکنها و سالها و اه کان الجاد ماله ماء او تجدد و
 و انتضاء بجمع بالوجهین کوردتها و درختان و لبها و لبان و شبان
 و شبها و روزها و روزان و صفوة علی وزن رحمت ادمیان ای خاصهم
 و تتمه و دور زمان ای به بنیم الزمان اذ لانی بعده محمد مصطفی علیه الصلاة
 والسلام و رفقا الله شفاعته الی یوم القیام **شتم** صبا حب
 الشاعة مطاع بطاع به نبی من النبوة و الساوه ما ترتفع من الارض
 فالنبی اشتق منه لانه اشرف علی ما بر الخلق کریم و هو هذا اللیثم فسمی
 اما من القامة بالفتح و هو الحسن ای حسن او من الغنم مصدر فسمی السی
 فم فصل بمعنی الفاعل ای هو قائم للعلوم فی الدنیا کما قال علیه السلام من یرید
 الله غیر انفعهم فی الدین فانما انا قاسم و الله یعطی **سبیم** ای عظیم القدر
 لانه السی صلی الله علیه و سلم لم یکن ذا جنة عظیمه **سبیم** کثیر التسمی و سبیم
 من الوسم ای معلوم بمهر السوة فی ظهره **ست** چه عم دیوار منه رای

ای لانبهم که باشد چون ثوای شکستنیان الی المسند چه بکار بالباء العزم
 معنی المبالاة از مجموع بحر انرا ای لمن که باشد نوع کشتیها ملج و القراءه
 علی صورة الجمع اعنی بحر انرا غیر مقبوله عند المتبحر من ینفع ای وصل الی علیه
 السلام العلاء بالضم و الغنم الرفعة و النرف بکماله الناس سبینه معلوم
 و الضمیر راجع الی السی علیه السلام کشف الدجای الظلمة بکماله کما له حسنت
 جمیع فاعل حسنت مضاف الی فضاله جمع خصله و سی ستعلی الافعال
 الغرسة صلوا جمع ارضا علی صله صلوا و الله عطف علی الضمیر المحرور
 فی قوله علیه السلام من غیر عادة الی اروسو غیر مقبوله عند البصریین فاما **ظاهر**
 لانه لفروغ الشعر منها و الجار مقدر و کتمی ان یكون علی مذنب الکوفین
 کی اربندگان کنه کار بنیة الکاف العوی و قد کنبت الکاف المنصلة بالهاء
 بریشة زور کار لتفرق اوقاته بالرف الی انواع المعاصی دست انابت
 ای الرجوع الی اسرع عملا بقولهم و انیبوا الی ربکم الاله بامیداجابت
 ایمان بقوله تعالی لا تقنطوا من رحمة الله الاله بامرکام حق حل و علامه دار
 ای رفع بده الیه انبر یعنی خدای تعالی بر و نظر کند ای لا یفطر الیه یعین
 الرحمة بازشی الضمیر راجع الی قوله کی یعنی ان ذلک العبد ورة اخره نحو
 ای مدعو و یطلب المغفرة بازاعراض کند یعنی انبر تعالی بارش ذلک
 العبد بنزع و زاری بخوند و قد ورد فی الخبر ان ربکم می کریم ستمی
 من عبده اذ ارفع الیه یدیه ان برده ما صراحتی سبحانه و تعالی کوید
 ای بقول ملائکته ما ملأ لی فی ذلک من عبیدی و لیس له رب غیری

فقد غفرت له الجباه تغيره والكسار بغيره لان من خوف ما يهاب ويذم وهو
 مجاز في حق تعالى عن ترك تحبيب العبد فانه تعالى يقول للملايكه دعوه
 را اجابت كودم اي قلبت دعاء و حاجت را بر اوردم اي حصلت
 وانه كرمه بسيارى لا دعا و رازى بنى كبرياء المصدرى فيها تسمى
 كلمه تسمى اداة حال كاعرفت والهاء ينفرد الاستمرار ثم دام اي استجى
 وروى انه يدفع الى العبد يوم الغنى بعد ما عجز الصراط كتاب محفوم
 فاذا فعلت ما فعلت ولفظ استجيت ان اظهر عليك فاذا مضى قد
 عرفت لك **كلمات** كانه كرمى من معاذ الرازى عالما واغظا بروى من الجفر
 ويقول سبحان من يدرب العبد فيستحيى سو كما قال المصنف **كرم** تسمى
 لطف امر من دبر مننا وكرم مفعول المقدم ولطف على كرم فداوندگار
 اي اتقوا الى كرم الله ولطفه بخدمه كرمه است واورش را عاكفان
 كعبه صلاتش اي المعتكفون في كعبه جلال الله تعالى بتقصير عباد
 مقتر فذا علم ان كلمه اند تغيد المحبة و حال الغما كمال لفظ است على
 ما عرفت في قوله دونعت موجود است ومعنى معترف فذا بغيره فون بتقصير
 في العبادة مبالغه فهذا من قبيل اضافة الصفة الى الموصوفه و
 واصنافا طلبه و جلالش الذي يصنعون طلبه و جمال الله تعالى بحجبه منسوبة
 كرمه عفاك حق معرفتك اي كنه ذاك وماروى عن ابي حنيفة رحمه الله
 انه كان يقول سبحانك عبدناك حق عبادتك ولكن عفاك حق معرفتك
 محمول على التصديق بالله تعالى على وجه يليق بذا من مع فلا في اللفظ بان كلام

في العبادات
 في العبادات
 في العبادات

المفص وكلام

المفص وكلامه قال الشيخ علي بن ابي طالب **شعر** اعتصام الوري بمغفرتك
 عجز الواصفون عن صفتك نب علينا فاننا بشر ما عفاك حق
 معرفتك **قطعه** كرمى الياء للوصف وصفه و اشار الى الله تعالى
 رمن محف من از بر سد الصبر المستنير فيه راجع الى قوله كرمى في دل بر برب
 نفسه از نى نانه برب برب الله تعالى چه كويد ما ز اعلم ان لفظ ما ز كرمى
 بمعنى العوده بالنزكى كرم و بمعنى المفتوح و بمعنى المضد و بمعنى فرق كرم
 و بمعنى الطبر الذي بصادبه و معنى الامر من بازيد و كرمى و معنى بعض الزكيب
 مثل معناه باز و معنى اللقب بما قاله ادنا المصنف الاول اي ما يقول مرة
 امرى كانه اشار به الى انه ذكر في بيان اوصافه تعالى اقوالا كثيرة ولم يستوف
 همه بعد و المصنف الثاني ما يقول مفتوحا ظاهرا و القول باز من استعمل معنى
 روشن و يسمي لانه حاصل المعنى الثاني وليس معنى مغايرة القول بانه من
 قبيل الصلات الزوايد من الزوايد عاشقان مسدا كشتنك معشوقه
 خبره بر برب من الله استعلاء اي لا يصعد و كونه بمخفى قطعا كما قبل
 لم يوجد في كتب اللغة ركشكان او از قال عاشق لكونه مفعولا لمعشوقه
 لا يصعد ولا يح من الكلام كى از صاحب لان المراد من صاحب دل في
 الاصطلاح من مواسل التصوف والمص برب برب نفسه في مواضع كثيرة
 من هذا الكتاب سر كرمى و لطفه برب الجيم و سكون الله بمع كرمى و ارقبه
 فرو بردن بود كما هو مادة المنور من الى الله تعالى و در مكا شنه عوى
 شد الغصة مكانه حال با صفة انكاه بالمدى في ذلك الوقت كانه ان كانت

في العبادات
 في العبادات
 في العبادات

باز آمد ای عادی حالتی اولی کی از صاحب و آمد من الاجاب بطریق
 انبساط علی وجه المراح والنشاط کنت لصاحب دل ازین بوستان که
 نو بودی لفظ بوستان بالواو فارسی و بوستان عاواو عربی والمعنی
 من سدا البستان الذي کنت فيه ما وجه تحفه کراست آوردی بضم الواو
 والباء للخطاب کنت صاحب دل بخاطر صانع داشتم ای کنت علی عینه
 البنية که چون بدید رخ کل برسم ای اذا اصل الی شجرة الورد دانی بیا به الورد
 بر بضم الباء الفارسی کنتم المیم للمکمل ایضا لانه المیم الساکنه اذا
 باو الکلمه یكون ضمیر المکمل وقد تعید معنی الفاعلیه کافی قوله بر کنتم
 قوله بر سیدم وقد تعید معنی المفعولیة کافی قوله بوی کلمه صانع مست کرد
 ای ارال عقلی که دامنم از دست بر رفت من کمال الحجة **قطعه** ای مرغ بحر
 براد به عند لبیب لکونه مستفیضا فی الاسحار و مترنما فیها عاشق بکونه العاق
 رهروانه من الفرائض بیا موز کلبه الباء امر من اموفتی ای تعلم العشق منه
 واعلم ان الفاعل فی فرائض الداخله علی الفعل ای ان اول الفعل اذا کان
 مضموما او حرفا متفویا عن الباء والفاء والمیم والواو تفرع مضمونه
 نحو یکنز و یکنی و یبینه و یبرماید و یبرماید و یبالد و یعال و یبورزید
 و یبورز و فی غیره ماکر تفرع بالکسر کان سوخته را اصله که ان کتب بالانصال
 للوزن اشارة الی برونه جائز شد و مومنا محض رفت و اواز تباد و لم
 منه اینی وانت تشکو من غیر احتراف **بیت** کمال عاشقی پروانه دارد
 که هیچ از سوختن پروانه ندارد این مدعیان و طلبش طلب الله تعالی

شعر
 کلمه غنیمت را از دست نبرد
 معنی غنیمت را از دست نبرد

می خیر اند ما فلون کانه اصله که انرا که خبر ندای عاف جبری بیا و الوصل
 باز نیامد کاورد فی الخبر معنی الحق کل لسانه دیگر ای برتر ای رت اعلی
 از خیال و کانه و ویم بفتح الواو و سکون الهاء و زمره کفته اند و اعلی
 ما قالوا شنیدیم و خونده ایم بیان بقوله کفته مجلس تمام شد کشت بفتح
 الکاف الفارسی ای صار تماثا و باخر رسید عمرای عمرنا ما میچنان کالاول
 در اول وصف تو مانندیم مازدنا فیه شیا **محمد بادشاه اسلام خلد**
الله ملکه ذکر حمل سعدی سدا که در افواه جمع فم عوام افتاده است
 معنی ان الناس یذکرون فی الخبر فی افواهم و بالسنه و صبت سحنش کسر
 الصاد الذکر الجمیل الذي ینشر فی الناس عصف علی ذکر جمیل که در بسط زبانی
 معنی فی وجه الارض رفته بفتح الراء اسم مفعول من رفن و المراد ان انتشار
 اخبار فیه و فصب الحبيب حدیثش عطف ای و کذا ما بعده و موی القصب
 الحبيب الفارسیه می شکر کانه الظاهر ان يقال فصب الشکر و انما قال فصب
 الحبيب تشبیها بالشکر فی اللذنه و المراد تشبیه کلامه المکتوبه فی الوراق المطوی
 طو مارا بقصب الحبيب و المجموع اعنی فصب الحبيب اضیف الی الحدیث و موی
 اضیف الی خبر الغائب ای الشبن الذي یرجع الی سعدی که تمحی عن المثل
 شکر بفتح الشبن المعجمه و الکاف المحمده فارسی و بضم السین و الکاف المتمدده
 عربی میخورد ای الناس ورقه و منشانش بضم المیم و فتح الباء ای اسم مفعول
 که چون کاغذ زری مثل ورق الذهب می برند بفتح الباء العربی ای محموله
 بالاخر ام هر کمال فضل بلاغت او معنی سعدی حمل نتوان کرد معنی کردن فانه

الماضي بحى المصدر في هذه اللغة هذا خبر مبتدأ الذي تقدم ذكره
 بكذا وندرجها ان اضرب عنه او نرق منه واعلم ان لفظ خداوند بمعنى
 الصاحب سبيل بالاضافة يقال خداوند جهان و خداوند علم و قد كثر
 المضاف اليه ويطلق على شخص ويقال اي خداوند ليدرب السامع كل ترب
 ممكن وقطب دابر زمان قطب الرجي من الحديد التي في الطبقة الاسفل
 يدور عليها الطبقة الاعلى وقطب الفلك الكوكب من الجدي والفردين
 يدور عليها الفلك وقطب القوم سديم الذي يدور عليه امرهم فابهم مقام
 سليمان وظئفة ونام اصل ايمانه لكونه سلطانا لاسلام شائسته اي
 ملك الملوك وقد حذف الالف الاولى ويقال شهنشاه او الثانية ويقال
 شانشه على الالفان ويقال شهنشاه معظم ومكرم اباك وهو بالتركى
 كنى اوسوز لوكنى والمراد به من الشخص الذي يكون الكلام به اعظم منه
 انا بك مطر الدين وصف ايضا ابو بكر بن سعد بن زكى ابو بكر عصف بيان
 وعلم الملك وكان مريد المصطفى في ارضه كما ورد في الخبر السلطان ظل الله
 باوى البية كل مظلوم الظل ابا معنى النعمة او الخطا والهبة او معناه
 الحقيقي فانه السلطان ما يب الحى وكفى عنه رب ارض عنه كن راضيه
 عنه وارضه اى اجعله راضيا فالاول امر من البداهة رضى برضى والى
 امر من الافعال اى ارضى برضى قبل الرضا به من العبد ترك الاعتراض
 ومن الله ارادة الثواب بعين عنيت نظر كرده است اى الى سعدى
 المذكور وتبين ببيع فرمود وصنه تحبنا مبالغا و ارادة صاوتى

و هو على ما هو عليه في اللغة العربية

مود فبشارة الى ان السلطان مريد لاجرم شخص اى لا بد ولا محالة
 بفتح الميم كافة وينشد به الفاء انام مع جميع الحلق ارضواص وعلوم
 بيان للنام بحيث او يعنى سعد كرده ابتداء انذ كبر الكاف الفارسى و
 اللام بعد الالف اسم مفعول من كرامتن بالتركى سلى الملك فالجميع انا
 جميع الناس مالوا الى حبه لحب السلطان اياه كذا الناس على دين ملوكهم فيه
 مشهور **رباعى** زانكه بفتح الكاف الفارسى وسكون الهاء مفعول
 من زانكاه معناه انا وقت كذا لفظ مركب من لفظا تو بفتح الباء والواو
 الرسمى ومن لفظ را الذي هو علامة المفعول فاذا ركبا حذف الواو
 من الخط كما يلى محذوفة من اللفظا بفتح الباء والنون للوزن مسكين نظرا
 يعنى نظرت الى انام بالمدحج افر والميم للمتعلم وصدرا انا فاب مشهور
 ترست لفظا ترعى الرطب او اداة التفضيل والمراد بهنا هو الثاني
 يعنى انا انا من الشمس والحال انا منصف بالعبوب فى نفس الامر
 كرهود اى وانه كان الامر فى الواقع هكذا يعنى عيسىها مع العبوب يدعى
 معنى بان نحويدان معنى بان بندا درست يعنى درس بفتح است فالباء
 زابده فى قوله لالفظا بمرعيب كسلطان ببيت درست **قطعه**
 كل كبر الكاف الفارسى وياى الوصلة فوشى بوى وصف تركى مع الطين
 الطيب الرائحة واعلم انهم تركبوا اللفظين ويجعلون المجموع المركب معنى
 المشتق ويسمونه الوصف التركى او التركيب الوصفى كلفظها بين
 فانه مركب من لفظين معنا معنى المشتق وهو بالتركى ههنا كورجى وقوله

خوش بوي من هذا القبيل لان معناه خوش فوقی در جام روزی
 في يوم من الايام رسيد الى وصل از دست محموى بياض الوجهه بدسم
 اى يدي بدو معناه باو مثل يدين وبابن كعتم كه مكلى بضم الميم والشين
 المعجمة فارس وكبير الميم والسين المهملة عرى وكوزان بقرمه على الهمزة
 فالعمر على مدحما تفصيلا بغيرى الباء الساكنة في امرها الخطاب واللفظ
 باقى اول هذا حرف عطف معناه او يستعمل للنداء كما في لغة العرب كه از بوي
 كبير الباء للامضافة دلا ويز كبير الراء ايضا وصف تركبى من اوى من وهذا
 بكسب الالف منفصلا للام ينيها بتركيب الخط على تركيب المعنى نواعلم ان لفظ
 نوحير خطاب معناه انت والغصير ان لا يقرء واوبل بى علامة لضمه الباء
 وقد يقرء لفروزة الوزن وقد يقرء للوزن ايضا واذا اتصل به لفظ
 است فيقال تست مستم زال عنلى منه بلفظا بضم الباء لضمه اول
 والالف للاشباع من ضمير المتكلم معناه انا كل كبير الكاف النارسى ويقرء
 كبير الدام للامضافة ناجية اى طين لاشئ بودم في حد نفسى وبكسب وقد
 بالالف بدل الباء مدحى بياض الوجهه باكل بضم الكاف النارسى تستم
 فانزله الطبيب لانه الصمحة مؤثرة كما قال كمال ممثس اى حشيش
 در من وفي بعض النسخ بام انزله قطره الروح الطيب منى كرم من والا
 من بمانه خاتم كه هتم مقصود المصطفى كنى كنى شخصه حقبة افلا صحب
 مع هذا السلطان العظمى ظهر اسمى بين الانام واشتهرت في الامام كالمطير
 المفارقة بالورد اللهم منع كبير الباء المشددة امر من منع المسكن

بجمل خواصه

اى اجعلهم متفيعين بطول بضم الطاء جبهة الضمير راجع الى ابي بلر وعنه
 بكسر العين امر من مضاعف اى اجعل ثواب جميل مضاعفا وفسانة جمع
 ومن هذا السببه وارفع بفتح الناء وسكون العين درجة اوداه جمع ديه
 معنى الكبيب فهو كالاخبار لفظا ومعنى وولادة درجة ولادة جمع والجمع
 الحاكم ومن الضمير قياس في جمع اسم الفاعل من الناقص كالغزاة جمع
 غاز والغزاة جمع قاض ودمر كبير الميم المشددة وسكون الراء امر اى
 اسلك على اعدائهم جمع عدو يقال دمرته دمرته ودمر عليه بمعنى وشانه
 جمع شانه معنى المبعوض مما الى الباء للتقسم اى كنى مانلى وفي بعض النسخ
 جاتلى بدون الباء القسمى فتح يكون ما مصدرية او ظرفية في القرآن ظرف
 كنى من اياته بيان ما او من للتبعيض والمعنى مدد وام ايات القرآن او
 او في مدد وام تلاوه ايات القرآن على ان مزبده في الايات على ترتيب
 الاختش اللهم امن بجمع يسكون النون امر من انه بقرع مفعول الامر
 والمراد ملكه وانما اختار للشيخ واخضطر بفتح الناء وسكون الطاء
 امر وولده اى ابنه اسمه سعد سمى ابو بلر باسمه ~~شعبه~~ بعد سعد الدنيا
 جواب القسم محذوف به الظاهر ان مرجع الضمير الواقعة في هذا الشعر
 الى اى كبر دون وولده كما توهم ليحصل الابهام اللطيف في قوله دام سعد
 ويناسب قوله لذلك نبشاه اى مثل ولدا يلزم تنكك الضمير وادرك الموت
 اى اسرع ما لوبه النصر جمع لوه معنى العلم كذلك اى مثل اى كبر نبشاه
 كان مهموزا حذف الهمزة للوزن اى كدت ورفع لبنه وبى عضم

نخل مخصوص و سوا نخل القحوة و می رفوعة علی انه فاعل یشاء و هو ابو کرم
 عرفها ای اصل تک اللبنة و الجمل صد لبنة و حسن نبات الارض من کرم
 البذر و جودته و البذر بالفارسية نخم و المعنی ان ابابکر بن کبریم ای سلطان
 جید فولد بصیر مثله الحسن ابزدای اسیر و تقدس و جل جلالة خطه
 پاک نیز از الخطه علی وزن العله دایرة البلدة بهیبت حکمان عادل الباء
 سببیه و تمت عالمان عامل قدم نبیة الحکام علی یم العلماء لانها انظر
 تاثر فی حصول تازان قیامت الی قیام الساعة در لباس سلاطنت کرم دارد
 منصور بکاه دارد و قد کتبت الیه منصل الی الوال و المعنی حفظ الله
 و قد وجد فی بعض النسخ هذه الابیات ای قوله **قطعه** ندانی که
 استفهام انکساری من در اقلیم جمع اقلیم عربت و اغتراب جبر الفظ غدر
 يستعمل في مقام التعليل و ورکاری بیای الوحدة بکرم درنگی بالباء
 المصدر ی برون رفتم من من المملکة از تنگ نرکان من عاریم و لفظ
 ترک بفهم التاء و سکون الراء بطلق علی انالی تالک خطا و جبن و سحر
 و عم بیض لونا و سواد عینا و حاجبا و فاة فعلا و لهذا بطلق
 علی الما یشتبه بهم و قد بطلق علی الجندی مطلقا که دیدم مفعول ندا
 ای جهان در هم افتاده و قد مخلوطا چون موی رنگی مثل شعرا می رلیا
 ممدادی را در بودند فی الصورة و لکن فی الباطل جو کرگان الکاف
 الفارسیین جمع کرک و هو الذئب کوه خورکی نیز چنگی فی شرابدم
 و حلق الطفر حو باز اندم کشور کسر الکاف العربی معنی المملکة اسوده

دیدم کشت بکنکان بالباء و الکاف الفارسیین جمع بکنک و هو النمر
 کرده خوی بکنکی کشت صبار و ادرون مردی فی باطل حال کل واحد منهم
 رجل واحد چون ملک معین بکنک محضر حسن الحلق برون ظاهر حال کل منهم
 لشکر چون مثل میزبان جمع نیز بکنک الهاء و فتح الراء مع الاسد
 صلی الباء للنبیة حنان بود در عهد وزان اول که دیدم معنی جهان بزرگم
 الباء الفارسی رغوغا و کشوین و تنکی روی ان بعض الامراء قد استولی
 علی ای بکر بن سعدی و طرد من مملکته فخرج المصل ايضا عن ملک المملکة ثم الی
 ابی بکر جمع عظیم فقهه عدوه و اخذ مملکته فعاد المصل و رای المکر منتظما و لهذا
 قال چنین شدای حصل الانتظام و الامن در ابام سلطان عادل و سوا تانک
 ابو بکر بن سعد بن زنگی با و جذا هذه الابیات فی النسخ القديمة الصیحة
 فالظاهر انها نسبت من هذا الكتاب بل من نية حکامة اورد المصل فی
 بعض رساله الحقا التاسخون بهذا الکتاب **قطعه** اقلیم بارس را
 غم از اسب بالک معنی القننة دهر نیست الدهر الزمان تا بر سرش بود جو
 محنت من چون معنی المثل توای بکسر الهمزة و فتح هاء و ندای ساء و قد
 ای ظل الله امر و زکس نشان ندیدای لا کسر الهمزة و فتح هاء و ندای ساء و قد
 معنی در زمین کسزده مانند استان بزرگ و استانه معنی العتبة در
 التاء للخطاب ای مثل عتبة امامک و اعلم ان التاء الساکنه ضمیر المخاطب اذا
 اتصلت باخر الاسم بقصد معنی المضاف الیه کافی قوله دت و اذا اتصلت
 باخر الفعل بعد معنی المفعول به دیدم و کذا اذا اتصلت باخر الروابط

سائمانه ای که

محل و عمر اگر نصیب باشد مامن رضا ای موضع الامن الذي برضی التار
عنه برتست واجب عليك ياس رعایت خاطر بیاركان و صمصان
و شکر سدا بر ما جبر واجب علينا و بر هدای مضاف الی قوله همان
وصف هر کسی بر اعوضن کس و عید یارب زیاد فتنه که در آرای حفظ
فالکبارس واقبله خند آنکه خاک را بود نفع الواو و باد را بقاء مع مدام
یعنی کرنا الارض والهواء **سبب تالیف کتاب** یک شب تامل ایام
گذشته می کردم بقال تامل الشیء نظر الیه مستبنا که و بر عمر نفع کرده نفع القاء
المنشاء مع الهلاک کردن ناسف و تختر می خورد **شعر** العرم مع
وقاتی المظلوم لا القلب الطامع ولا المحبوب و سگ سراج و بدل را
لفظ سراج معصور من سراج مع الحجة الصغيرة واللغة بالزکة کوکل
او جو کزک طاشنی بالاساب دیده می ستم کاکاکه و این بیتها
مناسب حال خود می گفتیم و الا بیات ماذکوه بقوله **مشهور** مردم
از عمر می رود نفس ای کل نفس عشی من العرم و موشی تحلیل فی نفسه و
لا ینقطع عن المور و رمل ستم علیه هون نکه سیکم و می بعض النشء هون نکه
می کنی بیاء الخطاب مانند سکون النون و الدال ماضی منقی من اندون
و کوزنه بین اللغة اجتماع علمه سواکن کوکارد و مانند سواکن علم اللفظ
بسامع بنجه بنجه و بسی امانه ای شخص که تنجاه رفت ای می خمشونه
کسته من عمر در خواب و انت فی عقله مکر این به روز فی خمر ایام
بقیت درمای نغم و نسیب من نوم الغفلة مع اکثر العرم و فی اقله

عنه وقت الانتباه و فی ذکر سجاه و به مثل صبغة الاشتقاق و هذا البيت
مطلع قصید للمصنعة مذکوره دیوانه **شعر** الم یان لی بالقلب
ان انکره الجهدا و ان تحدث الشیب الممر لنا غفلا حمل کبر الجیم المنجر
من الاستجاء المکی رفت ای مات و میغ من الدنيا و کار ساخت کم عمل
عملی الاخرة کوس رحلت زنده ای ضربوا طبل الارحام و با و موشنا مع
الحمل کبر الحاء و سکون الیم و من قال بالفتح و السکون فقد اخطا فی اصل
اللغة ساخت خواب نوشن ای النوم اللزید بعد از رسیدن الدال
المجیم فی اخره علی اللغة القصیمة مع الصبح قال ابن عیین **قطعه**
و زبان فارسی فرقا میان دال دال اذ کبر از من که این نزد آقا خلیل
بش از و لفظ مفرد لر صبح ساکن است دال خود اندر ا و باقی جمله
دال بحسب باز دارد ای غنیم و بعقوبیاده را رسیل ای من الطریق
و قطع المسافه هر که آمد کل من جاء الی الدنيا عمارت نو بالفتح و السکون
مع الجدید ساخت ای بنی بناء جدید رفت ای الجائی النافی منزل بیکه
برداشت ای اتم لغیر و ان ذکر بحت لمجونه موسی و من عماره ای
عمارته را بر نبرد کسی لفظا کس نبرد و کونه مفعول کاظم بعید جدا
ما و تا پایدار و صفت هر کسی من پاییدن و مفعول مقدم لغولم دار فی
قوله دوست مدارای لا تتخذة خلیلا دوستی را شاید مضارع
منقی من شایتن ای لا یلیق للحب المنفقد از من الخیر بالغا
المجیم نبرک الوفاء **کتابت** حکمی عن ای منصور انه لما حضر الموت
قال انا لانا نعیم الاخرة بنومته بریدان بقانا فی الدنيا نومه و اهله

من جهة قمر مدته ومضاه على الفعلة نيك وبدون عني بيا بدرد معناه
بالتركه ايوب برز چون اوله كر كر خنك بختين قال الكلبي في لغته انه
يحي على معنيين احدهما البارد يقال اب خنك ومواء خنك والثاني
على طوي بالتركه كقولهم المارد منا انكس كوي بالكاف الفارسي بالتركه
طوبى سكي برداي طوي لمن اوصل لرة الخيرة الى منتهى الصحن والماد كثره
العبادة التي تقدم الى الكفرة الالهية **كاست** قال بعض العلماء من السلف
الصالحين وللمن غلبا حاده على عشرة ايام سانة على سنانة لقوله
تبع من جاء بالحسنة فله عشر امثالها برك بفتح الباء العربي وسكون الراء
يحي على معنيين احدهما معنى الورق وقد سار به الرزق والآخر معنى التهنئة
عيسى بالغة بمعنى الجبوة والنعبت كوي بالكاف الفارسي بمعنى القبر
فرست امر من فرستاده كسنيارد مقلوع منفي من اوردن ريس
اي من بعدك ريش فرست كما قيل طوي لمن فكر الدنيا قبل ان تتركه
ومهد القبل فعل ان بدخله عمر بر فرست مبتداء وفرة والمعنى المارد ان العر
كانت له سرع الذوبان اصاب عموزا في شمس الشهر الاوسط من الشهر
البلنة الصيفية وقد وجد الواو العاطفة قبل لفظ افتاب في بعض النسخ
فيكون عطف الجمل على الجمل اندي ما يندني قليل من العمر خواجة غره نور
الغرة بكسر الغين لغه بيه وفتحها من نصفاية العجم شخص نهدي ست
وضو البذر من المال رفته بازاري الى السبوة في سمت الباء الخطاب
اي بضم الباء الفارسي وفتح في غمة العري نياوري دستار موبالتركه

دوبند وندبل و دستمال هر که مزرع خود خود كويد وفي بعض
النسخ كورد خوديد كان لفظ خوديد في الاصل على وزن بيدوا وركبته
كسب ولانتره كواو خوش **ست** رويش ميان حليه وسيزاندر و
يديد هو لا البركة نازة شكنه ميان خوديد هم استعمل بلفظ الواو
معناه بالتركه فصل كيه محبوب جوالمره يدور رر وقت خرمش سكون
النون فوشه بايد چيد ماض معنى المصدر اي جیدن مع لا بد لذلك
الشخص ان جمع بقا العنقود وقت الحصاد وقد وقع هذا البيت في
بعض النسخ يد سعدي بکوش جان بشنوقا عمل قبل الاجل **ست**
مرد باش و برو فلما حكى المصنعه في ليلة من الليالي ذكر ما ل امره وما ل فكره
حيث قال عمار مامل ان معنى مصلحتان ديدم وفي بعض النسخ دران
ديدم كيه در شمس بفتح النون الاولى وكسر بالتركه بقاء واو امره
برعزت اضافت دشمن اليه بيانية تشبيها لغيره من الناس ودان
صحت اي ذيل الصحة واخود جيتهم اي الفه لغا وموكنانية عن ترك
بالكلية ودفر از كنه اي بريهان من الكلمات المتفرقة بشويم وموكنانية
عن محو او دكر بريهان نكويم لانه **ست** زمانه برده اي منصوص اللسان
يلخي بضم الكاف والعري وباء الوصل اي في زاوية نشسته اسم مفعول
من نشستن صم كيم استعمل الجمع موقع المفرد للوزن براه ان اي
شخص كان كذلك جاز كسي كيه اي احسن من شخص كيه نباشد زمانه
اندر حكم اي لا يكون لسانه في حكمه بل يتكلم بكلمة على لسانه ياكبي معنى

خود
كورد

ما قولت حتى ان احد ازد وستان من الالهة كما و بفتح الكاف
 العوى معرب كداوه بالنار سبب وهو الهودج تحت وبلا ايس
 من بودى الباء للكمالية ودرج و محبت وصفا جليلى من ترك لفظ
 بودى كتنار بما سبق كما موقاعد الاسماع برسم قديم اى العادة القديمة
 از در من الثانى و آماي جاء و دخل و لفظ و منافع چند انكه نشا ط
 و قرح و بلا عت منافع من اللعب كرد ذلك الصديق و بلا طامنا
 و تطف كسرد بالكاف التارسى ماض من كسردن جوابش كفتيم قط و سر
 از را نو تعبد بر نكر فتم اى ما رفعت راسى من ركنه العبودية و حين
 انكه كرد اى نظر مغضبا و كفت **قطعه** كنوت مقصور من كنون
 بفتح الهمزة و سكوة الكاف العوى و لما حذف الهمزة ضمت الكاف
 تبعاً للنون و الناء للخطاب و المعنى الان كل كنه كان كفتار و معنى
 الكلام مست اى تفران يتكلم بكون من كفتن و اعلم انه كابدخل فى
 اول المضارع حرف الباء للاستقبال كذلك بدخل فى اول الامر و النهى
 بل الماضى و المصدر ايضا للناكيد اى يرا د بلفظ و خوشى بفتح الخاء و اللام
 كه فرد الان الموت قريب جو بىك اجل و المراد به عزراى عليه السلام و
 لفظ و منا و فى قوله در كسى ز ايدن بكلم ضرورة الاضافة بيانية زان
 در كسى من الكلام كى از متعلقان منش الضمير راجع الى ذلك الصديق
 يعنى ان احد من الناس المسملين فى بر حسب سعى و واقعه اى على
 ما افترته من الطم و العول مطلع كرد آتيد فاعل كرد انيد ضمير مستتر

راجع الى قوله كى و الضمير السابق ذكره مفعول مقدم اى جعله مطلع و قال
 محاطا به فلان اراد به نفسه معنى شبح سعدى عزم كرده است معنى
 عزم على ان اراد فعله و قطع عليه و قوله و ثبت عزم كانه عطف تفسير
 از معنى عزم الشى قطعه فالمعنى قصد بنية محو و منطوعة كه نفيه عزم
 معتك نشند و بول عن الناس و ما موسى كز بند و بخار السكون
 و تبراتها الرفيق كه اگر نواى ان اقتدرت سرخوشين كبر خدا مسك و
 استغنى بفاعل و راه محاذت بتقديم النون على الباء اى البعد عن النون
 بفتح اى توجه اليه و لفظ كبر مقدر منا كما موقاعد الاسماع كفتا
 ما لالف الاشباع كما سبق اى قال ذلك الصديق نوت عظيم الباء للقسام
 و صحبت قديم عطف على مفعول الباء دم بر بارم اى لا اكلم و قدم ببارم
 اى لا ارفع قدمى و لا اذهب من هذا المكان كنه كنه لافى و ف سعى كنه
 شود صادر من شبح سعدى بر عادت قديم اى فنى يكائلى على العادة
 القديمة و طريق بالوف و الطريقة الا لوفه كه زردن بالمد و ضم المع
 بمعنى الا بذايم و وستان مفعول المصدر مضاف الى مفعول مهلت لا
 ان بصدر من العالم و كنه رت عيسى مهلت يعنى ان كان فرد طرف فكل
 امر سهل و قيل لا حاجة الى تقدير الشرط لانه اسل الحق اذا عقد قلبه على شى
 فنفضه كنفق السم و خلاف راي صواب سبب خبر مقدم و عكس راي اولي الابه
 عطف عليه و الالباب جمع لب بالضم و هو العفل قوله كه زلفا ر على اى
 سنبه المشهور و بيايم اى ان يكون فى العبد مبدء موفر و زبان سعدى

در کام با کما و الفارسی جمع الحکم عطف الجملة على الجملة والمعنى ان الامم المحمودة
اکنون سبقت علی رضی الله عنه خارجا عن العدم مستعملا في الجهاد وكذلك
لسان سعدي سعي ان يكون سحكا وشكلا بالمعارف والنفع **قطعه**
زبان در دمان اي فرد مذ چيست مضمون هذا المصراع سوال كليله من كنه
بالاضافة في الالفاظ التله صاحب من رأى متعاب باب فزته التمثل
مضمون هذا المصراع جوابه هو داي الباب يسته باشد اذا كان متعابا
داند کسی كيف يعرف احد که جوهر و روست اي بايع الجوهر با بيلور کبرياء
الفارسی و فتحی اللام والواو الصد لاني والتمه صهي **دکیر** اگر چه
سلسل فرد من داي قد آم العاقل خامنى اصله خاموشى بالناب المصدرى بمعنى
السكون حذف الواو للوزن ادبست اما بوقت مصلحت اي عند الحاجة
الكلام انه بکه التثنية باللفظ انما بعد اعني در سخن کوشى خطاب من
کوشيد بالکاف العربى اي الاولى ان يستعمل بالکلام و چیزى اي شيئا **طبر**
عقلست کبر الطاء الممهلة بمعنى الغضب ومنها معنى التا على عقلست اي
العقل احد مادم فرو بستن اي نکر الکلام بوقت گفتن اي وقت الحاجة
الكلام والثاني گفتن اي الکلام بوقت خاموشى اي في وقت الذى ينبغي
ان يسكت فيه في الجملة اي الحاصل من الجملة الكلمات زبان از مکالمه او را
الى ذلك الصديق در کشيدن قوت نداشتن اي لم اقدر على ان اكلم
وروي از موى ورنه او گر دايدن روت وهو كال الرطوبة نداشتن
عليه بقوله که موافق بود و محب صادق ملا سعى الاعراض عن مثل

ت بوجیک اوری با کسی بر سینه ای اذا ضمت مع احد مر جوباً که از روی
نرم بود بضم الكاف الفارسی و کسر الراء و الجمع یعنی که بدین بانه يكون ممن التمام
مصاحبه بنال فلان باراکرم منست اي لا يستع منارفة **مصحح** بونی در
باراکرم منست و لعل الحلی کزیر معنی چار واکرم معنی چار با کرم کبر
الكاف الفارسی والراء الممهلة اسم مصدر من كزى من مع او يكون لك قرار من
بانه يكون ممن كرمه و بستنك من مصاحبه حکم ضرورت قدر منک سخن گفتن
مع ذلك الصديق و تفرح کمان بیرون رفتن من الحجة بل البلف در فصل ربع
که صولت برد ای شدت ارمیده اسم مفعول من ارامیدن والمراد سکون
البرد بود بل النجا وزمنه و لهذا قال واوان كالزمان لفظا ومعنى والمد
فته غلطا دولت رسیده **ت** بیزامن سیزای القميص الاخر در ختای
على الاشجار جونا مثل جاسه و عبد یکنان بالاضافة في اللفظ **قطعه**
اول ارد بهشت و هو اسم للشه الا وسطا من الشهور السبعة جلالی و هو
اسم تابع نسب الى السلطان خلال الدولة والدين مكنش السجوفى بقوله
ارد بهشت جلالی احترام عن ارد بهشت النور القديم فانهم لم يعتبروا
الكسبة فلا تبق او ان الورد فيه بل قد تقدم وبقا فربيل سکون اللامین
مبتداء کونید خبر به متابع جمع مبتدأ کبر المیم مشتق من البر و هو الارتفاع
وسمى به لانه الارتفاع قضان بضم القاف و کسر ج جمع قضب و هو الفضن
وقد اشتهر اللفظ منالینا صب قوله عصيان بمرکل سر از نم افتاده و او
بالواو ايضا لالی جمع لولو مجموعا معین بر عدا ر شامد محبوسان

صنف مشبهه على وزن عطشان ناشب بيوستان ای فیه باکلی اردوستان
 اما مع ذلك الصدوق افرع مثله اتفاق مست افتخاد بنوع المیم مصدر مین
 مع البینونة لختاد وفي بعض النسخ صحت مین افتاد موضع خوش و هم
 و صنف ترکی لذكر البستان و درختان دکن و صنف ترکی من کشیدن
 درسم ای مجتمع بعضه فوق بعض گفتی که کانک نقول فی حقه درسم مبتکر
 المیم مع القادورة بر خاکش ریخته است تشبیه الاثر بالمانع علی الارض
 بالقادورة المنقرقة علیها و من غفل عن مذاقال فی تفسیر مینا بعد ذکر ما ذکرنا
 و فی البحر موشی لازوردی بفتح الصاغة و عهد بالکسر مع عقود النخل
 من بالفارسی برون از تارکش بفتح الراء یعنی من فوق روس ملک الاشجار
 او بفتح اسم مفعول من او بفتح تشبیه الاثر بالمانع علی مثل الشجرة التفاح
 و اکثری بالثریا **روضة** ای می روضه و می ارض دات ازار
 و انهارا و نهرا سلسال ای سهل سوخته فی الحلق او اسم شهر فی الحجة
 روضه بالفتح و سکون الشجر العظيمة سجع صوت الحمام و غیره طرا ای نیک
 الدوقة موزون کالشعران ای ملک الدوقة ببر بضم الباء الفارسی
 از لاله مای رنگارنگ ای المنلون بالوان متعددة و من اصله و این مع
 الواو و ما حذف الهمة حرکت الواو حرکتها اشارة الى دوزخه ببر
 کالاول از مینا کونا کون من الثمرات المتنوعة با درسه و درخش
 الضمیر راجع الی المروضة کسر ابدع فرش و موا الموش من مناع البیت
 بوقلمون بالکسر کاستانی کما و تشبیه اندازی رنگ و المارده ان صنوع

الشمس يظهر فی ظل الاشیاء علی النبات نازلا من بین الاوراق الاشجار
 فاذا وقع النسيم علی الاوراق والنبات يظهر التوجات المحملة بعضها
 و هو ما وقع علیه الضوء و بعضها احمر و متولون النبات و بعضها اسود
 و هو ما وقع علیه ظل الاوراق من النبات و المراد به انه اوراق النسيم
 علی النبات یرى متلوناً بالوان مختلفة باعداد ان ای وقت الصبح فاحر
 بازاده الی اللیل برای شستن فی الروضة غالباً مدی کنا مرده
 بین الفعول للصیحة و بین الزناب الی اللیل فقلب رای الرضوع علی
 الفعول و بدین الضمیر راجع الی قوله کما اردوستان داننی بباء الوحد
 کل و دحان بالترکی فکلن و سبل صیر ان بفتح الصاد و سکون الباء و ضم
 المیم بالترکی بک بوری فرایم آورده ای جمع و عمت شهر کرده معنا کفتم
 کل بوستان را چنانکه دانی کما تعرف بقای نباشد ای لا یبقی ل موسر
 الزوال و الانقضاء و عهد کلستان را چنانکه دانی و قانی نه ای لا فاق
 العهد و کما گفته اند ای قال الفیاء هر چه نیاید ای لا یبقی و لیکن
 را نشاید ای لا یبقی بالحب و بطل القلب کما قال الفیاء الاشیاء طرا
 چیست مع اسکه کفتم برای ترممت فافران لفرهم و صحت بالسین
 و الحاء المماس کالوسعه لفظاً و مع ناظران و فی بعض النسخ فاحراً
 کاکلستان توانم مع افتدر تصنیف کرده اسم مفعول که باذخاره
 را بر ورق او اشارة الی کاکلستان دست تطاول الا ولی ان تکر لفظ
 دست لانام مع التطاول درازی دست فمن قال فی تعبیر و باز و یح

فقد اخطأ نباشد كما يكون سائر الباشاين وكردش بنجه الكاف الفارس
 وكسر الدال اسم مصدر راعى كوردیدن وبنو مبتداء مضاف الى زمانى كوله
 بحسب الفصول عمن بنجه العين ربيع الضمير راجع الى كاكستان
 بطلش بالفتح والسكون بالفارسية سبکساری حرفى اى فصل فرانسى
 نكند خبر المبدء **قطعه** كچه كاردت الماء للخطاب زكل طبعى ابناء
 للوصف از كستان من بزرگى بضم الماء الاولى وفيه الثانية امر من بردن
 ورقى مانه بنفعك ونفى كل عمن به روز وشنش باشد فانه سيرى
 الزوال وين كستان عمن خوش باشد فترى بفتح الحاء للفاو به باشد
 لا بزل حسن ولا نفعى صالح مع فى ذلك الوقت كمن ابن سخن بكنتم اى
 قلت هذا الكلام دامن كل مرتخت ماض معلوم من زخنى ودر دامنم
 او تخت ماض مجهول من او كمن ولما كا فوله كاكستان تو انم نصيف
 كردم ويا بعد بمنزلة الوعد بنا ليه قال الرفق كچه الوعد ككريم اذا
 وعد وفا واذا خالف جفا فصلى بياى الوعد وومعنا بما بالتركي به اى
 فصل دران روزاى فى ذلك اليوم وفى بعض النسخ دران هند روز
 اى فى تلك الايام المحدودة اتفاق در بياض افتاد يعنى وقع فى بياض
 الاوراق ومن قال مع من المسودة الى البياض فقد ارتكب غيبه
 الظاهر اذ الظاهر من كلامه السابق واللاحق انه لم يقع له مسوده
 لهذا الكتاب قبل الوعد **در حسن معاشرت واداب محاورت** اى فى
 بيانها قبل المراد بالباب السابع والثامن قوله در لباسى اما طرف

لنقل افاده او منه لقوله فصلى دوه شكلى نرا بكار ايد اى شتملونه
 ومنه سائر الماعن افر ايد اى بر يد بلاغه الكتاب كجمله اى ملخص الكلام
 منوزا ركل بوستان بغيرى موجود بود ولم بعض الورد بالكلية كنه
 كستان تمام شد ونمام انكه شود بحقيقت كنه بغيرى ايد اى انما يتم
 فى الحقيقه ان لوقع مقبولا در بارگاه شاه جهان شاه اى قدام سلطان
 الذى هو ملاذ الدنيا واسمها هم شرع فى تعداد اوصافه فقال سابه
 كردگار الكاف الاول عربى اى ظل الله وبر تومنو لطف به وردگار
 معنى الرب زفر زمان اى زخيرته وكهف امان اى غايه الموبدين السماء
 من عند الله المصور على الاعداء المظفر بهم عضد الدولة القاهرة
 سوى الدولة القاهرة اذ قوة البطش بالعضد مراد الملك الباهرة اذ
 قوة اى به ينسقى الملك الظاهرة جمال الانام اى المخلوق معى الاسلام
 فى الدين والمراد من الممدوح هنا ابن سلطان زمانه وهو سعد عطشان
 وهو ابن اناك مع صاحب الكلام والامير اى السلطان الاعظم وهو
 وصف اناك شاهنشاه قد مر ذكر المعظم نبال عظم الامر وعظمته تعظيماً
 فخره فاكر رقاب جمع الامم جمع الله مولى له معان والانسب سنان يكون
 مع النام ملوك العرب والعجم كمن ملهى اليه الملوك من العرب والعجم سلطان
 البر والبحر اى الحاكم فيها وارث ملك سليمان اى ملك الدنيا منظر الدين اى
 قازيه ابوبكر وعزايان لاناك من سعد من زكى ادام الله تعالى افعالها
 راجع الى سعد وابيه اى بكبره والاقبال توجه الجبر والسعادة وجعل الى كل

خير كمالها منج اللام فيها اي موضعها وبكسر شيم وعطف على قوله بسند
ايد لطف هذا وندي مطالع فربا اي مطالع بنظر اللطف الذي يتعلق
بكسر شيم **قطعة** كرامات خدا ونديش الضمير راجع الى سعد ونواص
سلطان كما عرفت انفا يار ايد مضارع من اراسن بالمد مع النون
بكارحانه يسكون الراء في دار النفس حتى يقال ان في ولاية الحسين
دار النفس نقش فيها النقوش العجيبة والاشكال العجيبة ونقش في
نقش الهمة وسكون الراء المهملة وفي الراء الفارسي كمثل اسم نقاش
او اسم كتاب الفه النقاش المعروف بماني وجمع فيه ما استخرج من النقوش
العجيبة والتصويرات العجيبة والمعنى ان نظر المذوق لو وزن كما يكتب
يعبر هذا الكتاب دار النفس التي في ولاية الحسين والذي كتبه ماني
وزنه بالنقوش اللطيفة اميدست اي مبرهي كمرى طلال دركشد
منج الكاف العربي فاعله سعد ولفظ درازين سخن كه گستان فيه
ابهام اي ذلك الكتاب او الرقعة التي فيها الورد نه جاي دل تنگيست
بل محل الغرض على الخصوص اي خصوصاً ديباهه واما بونش الضمير راجع
الى گلستان والديباجة الحد فاو ابل الكتب وجهها يعني ديباهه المباركة
المسومة بنام سعد اي بكسر سعد بن زكبيست اي سعد بن ابي بكر بن سعد
هذا لفظ ابن وموشايح في التركيب الواقعة في الكتب الفارسية
فاعلم ان سعد ابن السلطان في زمان الحسن والسلطان ابو بكر واسم
سعد وقد سمي ابنه باسم ابيه كما ذكرناه مرة ونسب الحسن نفسه الى ابنه

ولذا اختار بحسبه سعدى واسم وزير السلطان ابو بكر ايضا ذكر الحسن
في كتابه اولاً في مد السلطان حيث قال ذكر جميل سعدى هم ذكر على مدانه
بنفسبانه الفاكهات لاجله وذكر ايضا في مد السلطان ماني كما سمعت اننا
هم اسئل الامام الوزير فقال ذكر امير سعيد فخر الدين الى بكر بن ابي نصر
ذكر عروس فكر من العروس لغت يستوي فيه الرجال والنساء ادام
في لوانها والظاهر ان المراد به مناموكتا ازني ماني اي من عدم الحسن
سر رنيار اي لا يرفع راسه وديده يباس نقيته الثخانية المنشاء
وسكون الهمة بالفارسية نو ميدي پشت باي خيالت بر ندرد كالذي
اذا حمل ينصب عنه على ظهر رجله ولا يرفعها عنه ودر مره و صاب
جبالان في جملة اسل الحسن منجى بالجميع المعجى وكسر اللام ايضا كمرى سرين
بزيور قبول امير كبير بريد وزير عالم عادل وصنان له موبد من عند
سطف بفضيل مع طهر سر بر سلطنت الظهير عني المعين ومنه قوله تعالى
والملكه بعد ذلك طهر مشير بدير ملكك كما هو وصف الوزراء كهدف القدر
الهدف كالبيت المنقور في الجبل ملاذ الغوايا والملاذ واللى ومع رنب
الفضلاء من العلماء ومحج الانتسا وجمع نقي بالشد بذا فتى ران فارس
بفتح ون كوة منهم ممن على وزنه فقبل الملك بضم الميم وسكون اللام
اي قوته قال الله تعالى توننا عن العيس واقسم اسل المملكة وفي بعض
النسخ بمن الملك بضم الميم وسكون الاء وفتحها كالا فتى رعنا
السلام والمسلمين قال استغاثه فاغاثه والاسم الغياث وعمد

الملوک والسلاطین بضم العین یا بضم علیہ ومن قال ای زبدتهم و معتمد
قد فسر براه ابو بکر بن ابی نمر من الانفات العرسه و فوع اسم الوزیر مطا بقا
لاسم السلطان اطال اسم عمره و طول بشدید الو و مع و اجل بشدید
اللام ای عظم الله قدره فی الدنيا و شرح صدره قال اسبقه و من یرد الله ان
هدیه بشی صدره للسلام و ضا عفا به فی العینیه که مکرر مع مکرر اخلاق
افاقست الافاق النواجی و الاطراف و جمع مکارم مع مکرر اخلاق
جمع خلق سکوة اللام و ضمها السجیه **ت** هر که در سب و عنایت
اوست بشرای الوزیر کنش بفتح النون و الضمیر راجع الی قوله هر که کنش
مع شمه الزم لانه بومرانه منعصب و دشمن دوست بر هر یکی از
سایر بنوکان و حواری جمع حاشیه بمع الزمرة و الحشم ای علی کل واحد
من جمع العباد و الخدام خدمتی معین است کامی عاده الملوک اگر
ادای ان خدمت نه و ن بالفارسیه سستی و تکامل بالفارسیه کاملی
روا دارند ای کوزون الاعمال بر این معنی البتة و معرض بفتح الیم
موضع العوض و بکثره ثاب کلی فیها الحوار فی خطا بند و در محل عتای
المحل و ربه علی ان المعوض بفتح الیم مکرر بن طایفه و در بیان منشأ
که شکر نعمت بر رکان واجبست متعلق من جهة المعنی الی لفظ خبر و ذکر
جمیل عطف علی شکر و دعاء صبر عطف علی وادای جنبین خدمت ای شکر
النعمه و الذکر الجمیل و دعاء الخیر غیبت اولیست و احسن که در حضور
ای من کونها فی المواجهه و علمه بنوله که این معنی ادای شکر و دعا که

در حضور و مواجهه است بتصنیع و ریاضت دیگست و ان یعنی ادای شکر
و دعا که در عیب است از تکلف دور و فی بعض النسخه وقع هذا اللفظ
و باجانب مغزون **قطعه** پشت دو پای فلک راست شد از غرق ای
استقام ظهر المنجی من الغرق تا جو تو ای ملک فرزند زاد لفظ زاد ن
قد يستعمل متغیا و لازما لانه کی طوغمی و طوغمی و المناسب **من**
الغنی ما دام راللفظ راعی اللام الجارة حکمت محض است خبر مقدم اگر
لطف همان آفرین خاص شرط کند بند و مصلحت عام را و الشرط و حکم
الشرطیه مسدا و مؤخر فالجمع عند کمونا مشروطا و کمالی ان یکون لفظا
اگر اید فحسب قوله لطف همان مبتدا مؤخر خاص کند بند و ایه بیان لغو
حکمت محض است دولت جا و بدایت ای وجد دولت موبده هر که کو
نام رجب علیه بقوله کر عقیب الضمیر راجع الی قوله هر که ذکر خبر زنده
کند تا مرافق ببقی اسم مذکور بالخیر فهو حی و صف نه اگر کند و نکند
اسل فضل ای تناسل حاجت مشاطه نیست بفتح الیم و نشد الشیخ
بالتفاسیه زن براه کر نیست روی دلارام را فم کان حسن الوجه
فی حد ذاته لا کجایه الی الترتیب قال ابن الرومی فی هذا المعنی **شعر**
و ما الحلی الا جلیه المنقصف بنیم من حسن اذاکان فصرا فاما الحال اذاکان
موفرا کحکیم کینه الی ان بر ورا عذر و تنصیر خدمت و موجب اختیار
عزت نفیر و نفع عیدی که در مواعظت و ملازمت خدمت بارگاه خدا و
می رود ای بقیه التنصیر فمداننه باب بنابر است که ای مبنی علی هذا المعنی

که طایفه و حکما و متداعلم ان المهمه في كل كلمة افرنا باللوحة فمعي قوله
 طائفة جماعة واحد در مقابل جمع فضل و فضيلة ضد البعض والتبعية
 برزجمهر حکیم مشهور بالفضل من يمكنه ان يقدون وينكرون فضائل
 امره من غير ان يبشروا استندوا بغيره في كنه كنه بطي است
 مع ذلك سبار يمكنه ان يتوقف في التكلم كنه اسرع من غير سبار
 بود معي بودن ماوي تفرير سخن كنه حاصل ما قالوا في حقه انه ليس له
 طلاق لسان برزجمهر شنيداي مع ما قالوا في حقه وكنت في جوابهم ان
 كردن كه چه كوي اى التفكير في ان اى كلام اقول به از شما في خوردن
 وفي بعض السنين بردن كه در كنه حاصل جوابه ان عدم غيره في كلامه
 لفتان القدرة على الكلام بل هو كنه الفكر في التكلم والما يتكلم بالفكر ونه
 فضيلة عظيمة **مثنوي** سخن دان اى عالم الكلام وبرورده اى المربي
 ببر كهن اى الشيخ الكبير بعد بيش اى تفكر اكر اى بعده بكونه مضارع
 من كنه سخن مفعول من نه من ذن في تامل بلفظ رنية الباء دم
 بفتح ال وال جمع النفس ينتهين اى لا يتكلم بدون التامل كونه محقق
 من نيكوكوي امر من كنه كردن كوي بالتركة كوي سوليه من به عمر
 وليسبب سبب امر وانكره بر اورنق والمراد الكلام ازان بيش
 بس كس كه كوي بس اى اسكت قبل ان يقال اسكت بنطق ادى ابا
 ادى اى الان نه من است از دواب جمع دابة والمراد ذوات القوام
 الاربع دواب از توهمه وافضل كز كوي صواب حاصل عند الرخص

باز در حكمت برزجمهر الجواب كنه
 الملازمة والكلامه فليكن
 قالوا في الملازمة

وقوله الملازمة والكلامه فليكن في نظر اعيان خدا وندي اى التكلم في
 محضرهم كنه مجمع اهل دلست واصحاب التصوف وكرز ورجل موضع علماء
 سحر من يريد المتقين في العلم كنه سبقت سخن اى في سوق الكلام
 دبري بيا المصدر اى الشجاعة كنه سوخي معي كنه في كونه بام
 فان الكلام لا كانه دون الاضاع وبضاعت درجات اى المتاع التعليل
 كنه عزير كنه بيا فونه يوسف عليه السلام في معراورده
 بعد بيا بام كنه كنه مراد انسيه بام وسكون الرهاه حرره عناء
 كما فصل في بحر الخوايب من قال حرره سوداء فقد غفل عن اللون در
 بازار هو بانه اى في سوفهم جوي نية الجيم وكسر الواو وباء الودة
 اى النعية الواحدة بانه بانه ان كلامي كنه الحقة فلا اعتبارها
 عند العلماء الذين كلامهم وعلومهم كالجواهر النقية وجران مثل اقباب
 اى في حضور الشمس برتوي اى شعاع ندر دبل بفتح نوره ومانه
 مال في مختار الصالح التي تودن عليها وهي مفعلة بفتح الميم والجمع
 المناو لانه من النور يندى صفة لمناوه در امان كوه الوند بفتح
 الهمة والواو اسم جبل في ميدان علم في الارتفاع **كجاست** سبع من
 بعض الرواة لم يرتق احد في قلة ذلك الجبل لارتفاعه وشدة بيو
 الريح من ان احد امن الطائفة العلندية ادعى الارتفاع فيها
 قدمب وغابم وجدلبد في مسافة بعيدة من ذلك الجبل والعهد
 على الراوي ست عايد مضارع مجهول من نموده اى يرى افضاضه

كز الرمو

المصنوع اذ انما في قوايد التواضع **منه** بمركة اي كل واحد كودة
 اي الرقبة يدعوي بمركة كبر الواد واذا ارد مضارع من اواهي يستعمل
 لازا ومتعدا بالترك يوجبكم وتطلب ضاوه داء في المضارع وكذا
 نظايره والمراد من الغناء المتعدي دشمن ان طرف بر ونازد مضارع
 من ما خفي قلب ضاوه داء كما عرفت اتعا وفي بعض النسخ وقع
 بدل هذا المضارع فوشيشن را بكونه اندازد مضارع من انداختن
 سعدى افاده ايست على الارض ازاده الفاعل المستخلص عن قال
 الانام ومن قبه بالفراع فقد غفل عن سوق الكلام كس نبايد
 حكما فاده كانه علمه اول ايشه اي ينسب الفكرة اولا وانتهى بعده
 لتقارنوا اسم معنى الكلام باي يكون الاء بالمولد به الماساس
 بالاء الفارسي بالترك الحكي والمراد به انه اول البناء امست
 بالياء الفارسي ايضا اي بعد ديوار فالفكر كالاساس والكلام كالبناء
 والجدار فلما علت حقيقة الحال بالمتنوع الى قيل وقال لا بقدر الحق الا
 الضلال كل يندي بالاء المصدرى وصفته كسي بالترك كحل غلب خلق دائم
 ولي نه در بوستان جمع ازمار النفية تالدي بالياء المصدرى
 ايضا بغير مجبوي في ووشم اي اسعنه در كنان اسم ديار نشاء فيها
 يوسف عليه السلام لغان حكيم را سورجل صالح عاقل قد اختلف في
 نبوته لغتند حكيم ازكه اموخه اي ممن تغلب الحكمة كفتا از اينا ما
 لانهم تاجانه ببندايي نمهند اي يتفحصون موضع القدم بالعضام **بعضون**

القدم فيه قدم بفتح القاف والذال وتشديد ما ض بفتح تقدم كقدم
 بمعنى تقدم كحرج فاعل الفعل قبل الولوج كالدخول لفظا ومعنى و
 قد يقال قدم كسر الدال المشددة على انه امر من قدم بالتشديد وقال
 الشاعر في هذا المعنى **قدم** قدر لربك قبل الخطو موضعها فمن
 علل لقام من علة زلجا الزلج يتخبط المزلقة والفرقة كسر الغين الغور
 وزلجا بفتح اللام والالف الاشياء معنى زل **مضارع** مرديت سكون
 المصدرى واء الخطاب بمعنى رجوك كسر اصله مردى انت بيا زماي او من
 ازمودن بمعنى التجربة وانك بعد ان كن عبارة عن الترويج في الاصطلاح
 فمن قال بغيره را كج كس فقد غفل عن الاصطلاح **قطع** كرم
 شارب بود مرو من بكم مع اماله زنده صدر له مفعول ساسب المقام
 ولفظ زنده في امثال هذا المقام بمعنى الهجوم والجرعة فلا حاشة الى التقدم
 ببش رويين لفظا روي باللامه بمعنى الصفة بالترك نوع اعلم ان
 الاء والنون لافادة النسبة وحصول الشيء كالحقبة كورويين و
 حويين وشنن حكيم الفارسي بالترك فوش فابغى شبه الرجل
 البازي بالصقر في اللون والشك هذا ما سمع من الذين يعلمون فلا
 الى تحريف من لا يعلم كرمهم الكاف الفارسي بمعنى السور خبر مست
 در كرفان موش اي اسد في اخذ الفان لك موشيت در مصاف
 بالضم والمهملة الحوب بفتح مقصود المص من ابراد الامثال ان يقول
 اني رجل قليل البضاعة بالنسبة الى العلماء والعظام فلا ملق انا صنف

كتابا اما اعتماد سعت معنى من معنى الوصف اطلاق برزكانه چشم
 از عوايب جمع عيب كالعيوب والمعايب زير دستان يوشند
 اي مضمون عنوانهم عن عيوب الادنى ودر اقصاى جريم جمع جريم معنى
 المعصية كمن ان جمع كمن معنى الاصغر يوشند ولما توافق المص رحمه
 صار كتابه رفيعا كلمة جند بر سبيل اختصار از نوادر واما جمع
 اثر جمع الاخبار عن السلف الاخبار ومكاتب واشعار جمع شعر
 بالشر من وسير كسر السين وفيه الباء جمع مبره ومعنى الطريقة حديد
 كانت اذ يمينه ملك جمع ملك كسر اللام من كتاب جمع بالفتح والسكون
 الطى كورد جم وبرقى بفتح الباء وسكون الراء والهاء ولما جاء جمع البعض
 از عمر كراماته اعلم ان لفظ كرام كسر الكاف الفارسي معنى لمغيبين احدما
 جمع النفل واللام على التالى معنى لفظ كرامات ثقب النمل وكثرة الغيرة بر اصله
 براو جمع كردم مقدار منافع عدة من الممن فقد غفل عن قاعة الاشياء
 موجب كسر الجيم تصنيف كالكلمات ابن بود ومانه التوفيق
 قطع بما تدر مضارع من مازن بمعنى قالى لامن مازن معنى
 قالى لامن مازن معنى بلى كسالى سالى كسالى كسالى كسالى كسالى
 فاعلى اندر ابر زره فاكا اصله زره والهمزة وحذفت للوزن افتاده
 اسم مفعول من افتاد على الباء الثانية للوفاق والطاير من سوق
 كلام المص وتواضعه ان معنى هذا المصراع الثانى ان كتابى هذا شىء
 حقير يقع وينشر منكره الترابى كل موضع فصلا كافا حيث

المعصية

لفظ

اشته

اشتهر كتابه وانتشر فى الافاق قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من تواضع
 رفعة الله ومن تكبر وضعه الله وقيل هذا المصراع الثانى في موقع الحال
 كسب المعنى على طوعه اتيك حقوق النجوم اى حال انتشار اعضاى تريا
 متفرقا ويؤيد الاول قوله عرض فشت اى انشركن ما با زماند ومثل
 ما ذكره مستى راعى بنيم بقاى تحليل للمصراع الاول وقد قيل
 ان اثارنا قد علينا فانظر لا بعدنا الى الانار مكر صاحب دلى روزي
 بمرحمت در لون كذير كارد وبتان دعائى تحليل اخر المعان نظراى
 تدقيقه در ترتيب كتابه كستان وتهدى ابواب التهدى كالتنقيب
 وابجاز معنى عطف عليه مصلحت دان ديد فالعل ديد صميم مستر راجع
 الى المعان نظرا من معنى اين ولفظ امر رايد لى بين اللفظ وكونه معنى
 الفواد بعيد روضة وعنايه كستان وحديثه وقال في مختار الصحاح
 الحديث الروضة ذات الشروق والسرور وصادق غلبا وقيل الحديث كل
 بستان عليه صابط غلبا على وزن حماد اى لمعة حور بهشت كسر فى الباء
 والهاء فصيح وفيه الباء شايخ معنى مثل الجنة بهشت بفتحها باب اى على
 ثمانية ابواب كالجنة اتفاق افتاد معنى ان المعان النظر اى اللعان يكون
 هذا الكتاب رتب على ثمانية ابواب كالجنة اذ بين سبب مخفرا وما عدا
 ودلائل بنجامه مضارع من التاميدون معنى ارضدن **باب اقل**
 در سيرة مادشاهان قد عرفت معنى السيرة انما **باب دوم** در اخلاق
 درویشان الافلاق جمع خلق **باب سوم** در فضيلت قلعت

که القناعة کثر لا یعنی **باب چهارم** در قواید خاموشی اذ فی السکوة قواید
کثیره **باب پنجم** در عشق و جوانی مالوا و العاطفة **باب ششم**
ششم در ضعف و پیری مالوا و العاطفة **باب هفتم** در
در تأثیر تربیت ای فیم یؤثر الترمیم فیه **باب هشتم** در ادب
صحب **باب نهم** در آن مدت که مارا وقت خوش بود یعنی الحاء للقاء فیه
در محبت الهیة النبویة اذ قد اذنا للبرع من محبة النبی علیه السلام من
مکنه الی مدینه شرفها الله تع شمس و مناه و شمس بود قد علم بتبیت
القوانین ان الفضل و الصلی کثر و فیم یس ستمایه و سبعا من الهیة النبویة
منهم المص و المولی الزوی و النصیر الطوسی و امثالهم **باب دهم** در ادب
نصیب بود کفتم النصیب سهل و المتکل قبولها حوائث با خدا کردیم
و رقیم فالنص و التبلیغ منا و الباشیر من الله تع **باب اول در خبر**
پادشاه انما قدم سیر السلاطین لتبذل السلاطین بما ذکر فی هذا الکتاب
نصی و صلح هم العالم و قد قبل صلاح السلطان صلاح العالم **باب دوم**
پادشاهی بیاء الوحدة را شنید فی الخبر که بکشتن بضم الکاف العربی امیری
بیاء الوحدة ایضا اشارت کرد ای اشار الی قبل مجوس سحاره در آن
حالت نومیدی الاضافة بیاسه میرای الی یاد کرد که داشت ای بلغتم
النی یکلم بها و من قال مع لسان کافی فیه فقد غلطا غلطا فاحشا ملک را
مع الذی ارغبله دشنام داد نه گرفت لفظ دشنام مع الشتم و
استعمال لمعط دادن و مشتقانه و لفظ گرفت معنی الشروع ای

ای شرع فی شتم و ابتداء و سقط بفتحین الهدیان کفتم و لفظ گرفت
مقدر مناکه کفتم اندر هر که لفظ که اسم نهادست از زمان بشود مضارع من
شتم و مع عبارة عن الیاس بر چه مفعول مقدم لقوله لم یؤید و دل
دارد بگوید **باب دهم** در ادب انسان من باب علم طال لسانه طول
اللسان عبارة عن الخوض من الادب و تناول الشتم کسوف علی وزن بلور
مضاف الی مطلوب اضافة الصفة الی الموصوف یصول ای محمل حمل
علی الکلمة **باب یازدهم** در وقت مروق فراق چونماند بفتح النونین کونبر کبر
الکاف الفارسی و بقره بضمها اسم مصدر مع کونجین نهادست بکبر و قال
منبر راجع الی دست و مفعول شمشیر نیز فیه مبالغه و قبل فاعل کبر و منبر
المضطر و دست مفعول مع دستش مقابل کبر دست شمشیر نیز را اندا فیه
تکلفات و تقدیرات مع فونت المبالغه ملک بر سیدای السلطان الامر
بنکر که چه می گوید ای الایسر کما از وزیر و بکی محض معنی المیم و الضاء المحضة
مع الحصلة و القلب کفتم ای خداوند می گوید و الکما ظمین الغبط و العا
عن الناس عذاتلج الی الاله الکثرية الواقعة فی سورة العمران اولها و س
ای بادرو الی معفرة ای الی اسبابها من ربکم تعالی و جنبه ای الی عمل بوجوب
د قولها عرضها السموات و الارض مبتداء و خبر فی محلی الجر صفة جنبه
اعدت للمتقین صفة بعد صفة الدین ینفقون امواهم فی السرا و الفراء
ای فی حالی العسر و الکما ظمین الغبط ای الی رعن الغضب
علی المتقین و العافین عن الناس ای الدین یعمون امضاه مع القدر

علیه و الله حب الحسن الدام فيه للنفس قال السی علی السلام بنا دیناد
 بوم القیامة ابن الدین كانت اجوریم علی اسم فلا یقوم الامن عفا ای
 الاساءة ملک را بر وای علی الامر رحم اند سبب هذا الکلام وارسر حو
 و اعلم ان لفظ سرکی علی معنیین احد معنی الراس والاخر بالکثرة و **الکلام**
 هو الاخر و قبل لفظ سر اما زاید و التقدير از خون سر او که گذشت
 لفظ در نباید لکن کید وزیر دیگر که ضد او بود ای کان خلاف الوزير
 الصالح که گفت انباء جنس را تا یباید ای لا ینسحق حسن الوزراء در حضرت
 بادشاهان ای فی محضرهم جز براسی بالباء المصدر ی یعنی غیر الصدق سکن
 گفتن برید آنک کذب ان مرد ای ذلک الرجل ملک را دشنام داد یعنی شتم
 کا و فتنافس را سر گفت ای قال کلاما لا ملحق لک ای ذلک السلطان روی
 ازین سخن در نم کشید مع هذا الکلام بالکثرة توری یور توری بوسو
 و گفت دران دروغ و فی بعض النسخ دروغ ان پسندید برادر لفظ پسندید
 اسم مفعول من پسندیدن بمعنی المقبول و لفظ ترکمی علی معنیین احدهما
 الرطب والاخر المصسل والمراد هنا هو الاخر ازین راست که تو گفتی
 و علیه بقوله که انرا روی در مصطفی بیا به الوصف و علی التحلیص من قبل
 المظلوم و این را بنا بر خبث بضم الخاء ای هذا الصدق الذی فکنت
 علی الجباه و می قبل المظلوم و حکما گفته اند که دروغ مصطفی امیر و صف
 ترکمی من این سخن به راست فتنه انگیز و صف ترکمی من این سخن **ست**
 هر که شاه آن مفعول کند قدم للوزن لا اللحم کاطن که او کوید حیف

مع ظلم باشد که جز کوید **حکایت** بر طاق و سوالن که مصدره
 او و باقیال بالکثرة که ایوان کبر السهمه عربی و یفتحها فارسی معناه المکان
 العالی الذی یبها لجلوس السلاطین او الغرفة او الصنعة العظيمة و منه
 ایوان کسری و جمعه او وین اصله او و ان فیلدلت من احدی الواوین بای
 فریدون و یواسم ملک ملک اکثر الاقالیم **حکایت** نوشته بود و لکن
 منزه الابیات **مثنوی** همان ای برادر عاقله مضارع منفی من ناندن
 کس ای لا یسقی لا مد دل اندر همان افرین وصف ترکمی بندس ای علی
 قلبک یا به تعالی فقط مکن بر ملک دنیا ای لا یتکی الی ملک دنیا و پشت
 عطف علی تکیه ای لا یعتمد علیه که بسیار کس چون مثل تو برورد ای ربی
 و گشت و قتل چو اشک رفتن مفعول مقدم بقوله کند و فاعله جان
 پاک که بر کت مردن به بر روی خاک نما سبب **حکایت** یکی از ملوک
 فراسانای و احدین سلاطین ملکت فراسان سلطان محمود و سو ملک
 مشهور اسم به سکنین الکاف الاول عربی والثانی فارسی و الالف النون
 بینهما مفتوحه و قد یضم و حذف لفظ این من العلمین شایع فی ترک کتب
 الفرس فالتقدير سلطان محمود بن سککین را بخواب دید ای رای فی
 المنام بعد از وفات او بصد سال و کان کفیه رویته ملک که جمله وجود
 او در آنجا بود و اندس و خاک شده و صارت نرا با کمر چشمان او لم ندر
 که در چشم خانه ای فی موضع العین می کردید ای بدوز و نظری کرد
 کافی حیوانه سایر حکما ای جمیعهم از تاویل آن ای من عباد ملک الروایا

الدنيا غنية الاكياس وعقله الجبال فلا تصيح عكر **حکایت** طلب محل
 عن عالم نضی قال من يضع ايامه راتنه ثم وقت الحصاد زمان يكثر بالباء
 الفارسی ای اقدم من وقت که بیک براند فلان غمانی يقولون ما فلان
حکایت مکراد به الهمة للوحدة واستندم في الخبر كوتاه ای قصير بود
 وغيره و دیگر مراد از آن ای اخوة الافرنج و غوب روی ای خلافة فی القدر
 والحسن باری اعلم ان لفظ ریحی معنی الحمل کبیر الخاء والهمزة مثل الممررة
 بفتح الميم وتشديد الراء و من لفظ باریدن وقد يستعمل صنفه ومعنی الطريق
 والمراد هنا هو المعنى الثالث والباء للوحدة ای مرة واحدة بدرش ای الملك
 كراهیت بمعنی الباء مصدر كره وفي بعض النسخ وقع بدلته بخمسة
 ای استخار و روی نظر کرد بر ای ذكك الابن الصغير الحفيرة نراست
 واستبصار و بافت ای نطق وكفت ای بدر كوتاه فرمند معنی عاقل
 خسر الدية افضل كوتاه انا بلند ای من الجبال الطويل وعلمه بقوله نه هر چه
 بقامت مهتره تعنت بهنر ای لبس كل ما يكون في القدر الكبر في القيمة اوباء
 واكثر اذ يكون النش في القدر اصغر وفي القدر اكثر كثر الشاة تطيفة ای
 طاهرة بالطاء المهمل مع صغور والقيل حسنة ای بخس مع كبر **شعر**
 اقل ای اصغر حیال الارض الاضافة بمعنى في لان المضاف اليه طرف المضاف
 طور اسم جبل محدين سمع موسى عليه السلام كلام الله فيه وانه آي والحال
 ان الطور لا علم للام للناكيد عند الله قدر او منزل لا عطف عليه **قطعه**
 ان شنبیدی که لاغر دانا ای عالم هرگز کفت روزی ساء الوصل مالمه ای

الاحق من البله وسو الحق فرب نفع الغاء وسكون الراء وكسر الباء وسكون
 الهاء الاصلية معنی السمن استب تازی ای الفرس العربي الكرمية ونزل
 بود تخمین ای مع كونه صنعينا از طول به الهمة للوحدة فربه واولی
 بدر ای الملك محمد بن تغیا من كلامه واركان دولت مستند به ای مستند
 كلامه و برادران كانه المراد انهم معهم قلوبهم بر محمد **رباعی** نامرد كن
 مكنته باند معناه بالزكركاش سوز سولمشن ولا عیب و هوش من معنی
 ای مستور باشد كاقبل المرء مجبوس تحت لسانه هر نه بالماء العوي بالزكركاش
 كان مهتره من بردن كمالست ای من السباع شاد باری كفتی که بیک ای
 انز بالزكركاش قبلان حقة باشد وما ذكرناه من معنی البیت هو المسموع من ال
 الكمال ملا طيفت الى الاوام التي ذكرنا بعض الانام شنبیدم که دران مر
 ای المنة التي وقع هذه المكالمة فيها دتمني بيا الوحدة صعب وشديد
 روی محمود ماض من غودن مع كونه ككافح به صاحب الغايب وقال
 في الصحاح العجبة كونه ككافح به صاحب الغايب وقال
 حقيقت الحال ملا طيفت الى قیل وقال حون دولته مزا فارسی وعسكر
 عري روی هم اوردين في المعركة اول کسی که اميد ميدان بکر الميم عري و
 بفتحها فارسی راند او بود اشاره الى ذكك الابن الصغير وكفت **قطعه**
 انه من باسم که روز جنگ لا ضافة والمعنی في يوم الحرب ببنى بيا الخطاب
 بنيت من ای لا افرجة تری علمی ان منم كاندراصله که اندر نغم افضل للوزن
 بيان خاك وضوء يحيى ای من التراب والدم بينى مري بيا الوحدة والمراد

بفرسه المحل ومن قال في تفسره يعني راسي كذا قبل فقد غفل من ان الباء في اللغة
 الفارسية لا تحل للمكلم بل هي في بعض النسخ كالمركب فكذلك يكون لشكرى قول
 ياري ميكنه قوله روز ميدان الطاهر انه طرف لقوله ياري ميكنه وكما ان يكون
 طرفه ولقوله شكرى كذا على طريق السراخ وانكره كمرشد كونه لشكرى اى ياري
 ميكنه لانه يكون سببا لانفraz العكر ان يكون اى قال من هذه الكلمات فبما
 دشمن زدنى الاصطلاح انه محم عليهم بجهة فمن لم يعرف الاصطلاح قدر
 لفظ شمشير وقال دشمن زدنى چند معناه بالتركيز برنج نه از مردان كاريند
 اى اسقطهم اما بالسيف والرمح او غيرهما چون دشمن پير او تعدد هذا العمل
 زمين خدمت ببوسيد على احوال الداب وكلف **مثنوى** اى وفتردا
 كه اسم و موشادى فمن قدره وقال مع اى بزرمن كه اى حذف المنادى
 بفرسه المقام وهذا الحذف شايع في كلامهم هذا فقد غفل عن الحق شخص
 من الماء للخطاب والمعنى بالتركيز اى كسبهم شخصيكا خفيهم عموما اشار به الى
 اول الحكاية من ان اياه نظر اليه بالخماره وهو تغفل بالخراسه تار شنى
 اى الغلطة في الاعضاء من پندارى من پنداشتن عنى الطن اسب
 مضاف الى قوله لا غميان وصف تركشى ومن قال بفتح درميان ميدان فقد
 غفل عن تغفل المعنى بكار ايد اى يتوقع به روز ميدان طرفه كا و
 بالكاف الفارسي به وارى اى المرى بانواع العلف ومع اليبس بالتركى
 بلى ارق ان اشبه كلوز ميدان كوتند سلو صغر دكل آورده اند في الحكا
 كه سياه دشمن بيار بود كان عكر العدو وكثيرا واثان اندك وكان

مؤايد قليلا طايبة الهمة للوحدة اجنك قصد كونه اسم مصدر عنى كونه
 كردند اى قصدوا والفرار بفرارى الابن الفقيه الحقير بفرار اى ملاح
 وكنت اى مراد ان يكون سيد العال ما تالوا الفوقانية جامعة وزنان
 ببوسيد بالنون النافيه وفي بعض النسخ بالباء النخانية سوار انرا كفتى
 والباء بسببه مهور وسوا النوع فى الشئ قبله المبالاة يقال فلان متهور
 اذا لم يغير رويته زياده كشت ميكيار اى مرة واحد جمله كردند اى كل
 العكر شيدم كه دران روز اى في ذلك اليوم بردشمن طرفا فقتلند كلك
 اى ابو الابن الفقيه سر و چشمش الضمير راجع اليهم ببوسيد و در كفار
 گرفت و موكناة عن حاله الوصله كما مر به صاحب البحر ومن قال
 بفتح دراعوش كورد بيدر دست فقد نظر الى المعنى اللغوى وغفل عن ^{الاصطلاح}
 وهو روز نظر بيش بالكره المجهول بفتح زياده كردن تا الى عهد فوشن لفظا
 كورد مقدر على الوقوع فى الاسباب مراد ان صدر ديد كما قيل اقرب
 الاقارب اشد العقارب وزمير مطامش كوردن لقتله قولهم شنى اى اخنه
 از عرفه بالفهم اى من العلبة يدبر و دكم بالتركيز بنجره برهم زد للتنبه بغير
 در بافت اى تغفل وقم ودست از طعام باز كشيد اى لم باكل وكفت
 محالست اى وقوع من القصه كه هنرمندان مجبور و بى پندران جاي
 باشان كبرند **سب** كس نياد اى لا يابى احد بغير سابه يوم والمراد به
 مناظر معروف يقال به ينفوسى و در طماي و هو طير مسهور بسكنى الهواء
 و يبيض فيه ويظهر فوصه فيه و يطير وله خاصية معروفة و بى ان كل من

وقع في ظلمه بغير سلطان او غيا في الغاية از جهان شود معدوم لان
الحكمة لا تلهي ولا تلهي ولا تلهي ولا تلهي ولا تلهي ولا تلهي ولا تلهي ولا تلهي
الان الصغير كما في دادند اي اعلموا برادرانش را الفير راجع الى الصغير
تكونوا واحفهم من مدبه وكوش مالي بالتركه قولتي بورمي بواجب اي
سبب كونه واجبا لا يسر بكمي را من الالفه از اطراف بلاد جمع بلد
كجبال وجل حصه و مرضي معين كوداي عتي حصه من شانها ان مرضي بها
كل منهم نافعة بنشست اي سكن و نزع بر خاست اي ارتفع اعلم ان فاشن
بالالف مع القيام وبالواو الرسمية في الكتابة اي خواستن مع الارادة
وكفته ان ذكره بنفع الدال وسكون الباء الاصلية و ليس اي غنة فقام
د كلي بيا الوحده تحسنداي بنامون و دو بادشاه و اقليبي مع سعة
النجي بضم الكاف الفارسي لا يسعانه **قطع** نيم ناني كز خور
اي نصف خبز واحد كز خور در در هذا التركه تكري كنسي بدل درو
كز نيمي دكر معصومين دكر ملك اقليبي كيمر بادشاه ولا شيع مجنا
د بند اقليبي دكر **كجاست** طابفة در دان عرب بالاضافة والهمزة
غير الوحده بر سر كوي بيا الوحده نشسته بودند اي نخذه مكانا
و منفرد بفتح اليم والغاي موضع النفوذ كروان و كور الباء موضع
الواو بسته لفظ بودند مقدور و رحبت بلدان معهم الباء وسكون
اللام جمع بلد كجاند جمع حمل از مكان كبر الدال بالاضافة جمع كبر و هو
الكر اشارة مع مولاء و عوب اي كلهم كانوا في شدة الخوف و

والخوف والفرح و لشكر سلطان مغلوب علم بقوله حكم اكر ملاذ اي مجاز
حصين منبع قيعل مع الفاعل از قوله كوي القل معنم الناف و لشكر
اللام على الجبل بدست و رده بودند اي حصلوا و ولي بالنا رسته
بياه كاه و ما وني و سوكل مكان با وني اي مرجع اليه شي لبدا و نهارا
لخود ساخته اي بودند مدبران مع مدبر على قاعدة اصل النون ممالك
مع ملكه ان طرف در دفع مفرق خلاف المنفعة ان شورسكون
النون و منها و هو الشوري كز بند و قالوا فيما سهم كز ان طابفة
اشارة الى قوله در دان عرب بدس شقي بفتح النون مع النظم و زكاري
بياه الوحده در او مت كالمواظبة لفظا و معن عما بند و المراد بالارادة
الاجاد الفعل مينا و مت مصدر فاوثة في المصارعة و غير ما اثنان و
الاصح في العبارة ان يكون كلمة باللفظ مستندا اعل على قوله اثنان
معن كز د بفتح الكاف الفارسي مضارع من كز ديدن اي ينتقل
من الامكان الى الامتناع العادي **مثنوي** د غني بياه الوحده
كز كنون مع الان كز قرة است ناي اي الشجرة التي هي قوسه النون
واحدت عروقها في الارض جديده ولم تسبق فيها نبردي لفظا نبرو
بفتح النون وسكون الباء و ضم الراء مع القوة و جئ بالباء لصحة
الاضافة و الى قوله ردي بياه الوحده بر ايداي كز رجال عدم **اسككاه**
ورش وقع في بعض النسخ كز رش و المعن و كز رش تخنن مثل ما كان
روزگاري اي دره على كبر الباء و بياه الخطاب من بيت ن مع الوحد

والنكر كبد وشن الضمير راجع الى قوله دفتي وكر دوت نفع الكفاف
 النار من العجلة بالنكر كنجلى اربع بكسر الهمزة العروى عرف السحرة بنكرسى
 مضارع منفى من كسبى نى اى لا يطلع عن مكانه سر خشم كلمة راقدة
 شادى بى بكن كرفتن بعبيل لغة منكره جو برشد اى اذا سال
 الماء واسل قدام الينبوع وحصل ظلم كنه شادى لا يمكن كد
 بعبيل معوب سل بر من مفرر شد اى نكر كلامهم على هذا الراى كه كنى
 رانجس نشان بعال جس الارضا ونحسها اى تحس عنها ومنه
 الجاسوس بر راند گاشند جمع ماضى من گاشتن بضم الكاف الفاء
 اى اسلو اليهم واحالوا عليهم احد الهمة لفظا ومعنى مكاه دانند
 لغارة عليهم تا وقتى طرف كه بر سر فوقى بباء الوصف رانج بودند
 اى مؤلاى السراق ونفع بالنار بى جا بكان خالى ناره اى بودنى چند
 بالنكر بر نجه بن از مردان واقعه بين فتنه على اى سعى ان سئل
 الى مثل من الامور رجال هفوا الوقايح وجناز نمود ورا كذا
 وجدنا عبارة المان والاحسان بتركيب كلمة رابعد قوله دين
 وكذا فى منابكون على قاعده الاسما بمرستادند ما در شعب الله والسلوة
 الطابق فى الجبل منها شدند عملا قول الحرب مدعة در دانه شبانگان
 اى وقت المساء باز اند اى رجوا سوكرده حمله طايه وفاره اورده
 عطف عليه سلا بكنند دندلا ستره وعنايم جمع غنمه بنمادند لوصول
 الفراغة كسان بحدس يعنى اول دشمنى كه بر ايشان ماضى من

منافق بالنكر جامع جواب بود اعلم ان لفظ خواب بالواو الرسمى
 بمعنى النوم والرويا والمراد منا الاول چند انكه ماسى بمعنى بعضى از شب
 بگذشت مع استغروا فى النوم **ست** فرض خورشيد الغرض بضم الغاء
 والمصاد الماهل حرم الشمس اعلم ان لفظ خورشيد ولفظ خورشيد
 ولفظ شيد بلا خور بمعنى الشمس در سبأ بى بالباء المصدرى رقت اى
 غابت بونس عليه السلام ان در دمان ماسى اى السمك رقت والمعنى انه
 كان انقاسم فى النوم مثل غروب الشمس وذباب بونس فى بطن الكون
 مردان دلاوران عما جمعان اى الرجال السجمان از كمن نفع الكفاف
 العروى وكسر اليم والباء والنون وكوف النون بالنكر بوضو بد حستند
 نفع الجيم العروى بالنكر طرزة صحر دبلر و دست عى را كسر الباء للاضافة
 كمان نفع الباء وكسر اى احاد بالنكر بر مكنان الكسر بى للتاكيد كنف
 نفع الكفاف وسكون الباء وكسرها بسند اى قيدوا ابيهم اعلى انهم
 مدادان قدر مرة در كان ملك نفع اليم وكسر اللام حافرا وردند
 ووضو على الملك مع را بكنش اشارت فرمود اى امر على الجميع اسعوا
 لالف التثنية على اصطلاح اسل الفرس در ان مبان والمعنى فيما بينهم
 جوانى بود كه ميوه والهزم للاضافة معى النمره عنقوان اول شبانگان
 الضمير راجع الى قوله جوانى موزيده بود و سبى الهاء والهزة فى ثلث
 ميوه اعلم ان لفظ سبى الهاء معى النيات الاخر اى مرادف جمع ولفظ
 سبى الهاء معى اللون الاخر كستان استعاره عذارش بود مبدع

اسم مفعول من دیدن معنی البت مصدر اول لفظ نون في الموضعين مع
 الجذر وفتح النون فيه شارب والضم لفتح ايضا كما في وزراء اي من وزراء
 ذلك الملك اي تحت ملك را بوسه داد اي قبل رجل مر به الملك فانه استعمال
 بوسه لفظ داد وروي شفاعت بر ربي من هاد فيه اشاره الى ان
 الملوك كمون بالنفخ والابتهاال وكنت ابن بسم الله قال بنابر وقد كان
 شابا كما قال انما جواني بود لصغر سنه ولنه حر عليه عمنان اي مثل مؤلاي
 اللصوص از باغ زندگاني بالباء المصدر مع الحوة بر معي التمر خور
 وارزيان لعل المصنف اسعوله عني الريح الى اصل جواني بالباء المصدر
 والمفع من محمولات الشباب بمنع بياقة اي لم ينفع توقع اي الرجاء
 بكرم واخلاق جمع خلق بضم الخاء واذي بياء النية است كتحسين
 حونا اين اسم بر بند بر بد الوزر من منت مني كليم النون كافي مصدر
 اي نهادن وكسر الهاء وهي الخطاب ملك بسكون الكاف روي از من سخن
 من من الكلام دريم كسيد ومع روي دريم كسيد بالتركوزن بوردي
 و موافق رأي كيد من الاولى ان يقع بدل الواو لفظه كلفيد التعليل
 ووقع في بعض النسخ مكانه بحدش همان بنش الضمير راجع الى الملك
 ولفظ همان من وصف تركي بيا و كفت **ست** بر توقع الباء
 الفارس مع السماع شيكان جمع نيك ونيكو نكر داي لا قيل معا عزم
 بهر كفاعل كسر بيا در الضمير راجع الى هر كه بدست لعموم استعداده
 تربيت تا اصل را چون كرد كانه علم ان الشارب في استعمال هذا اللفظ

ان الكاف الاولى عري والباء فارسي معن الجوز مر كسيد بضم الكاف
 العري معن القبة معن كالا بسنة الجوز على القبة بل يتخرج منه كاستقر
 الترس على عر المسند نسل وبنار ايشان نفع الفوقانية المتناه و
 النماية الموصف مع القبيلة وقع في بعض النسخ بدل تبار لفظا نيا
 وفي بعضها لفظا فساده بلا عطف اشارة جمع اين اشارة الى قوله طابتم
 در دان عرب منقطع كرون اي استصالحهم اول بترست وبنه بالباء العري
 معن العوق ببياد من اعل النسخ الاولى واما على الامر من فلفظ سار
 وقع ما والاو النسخ الاولى ايشان بالترك التمر بر اورد مع اهل
 عقيم مهنر غم علله بقوله كاش را نازن موف في الاصل مع النصب
 ويراد به الاطباء وفي بعض النسخ كشتن وموشاي في مع الاطباء
 واخر مع الحجرة كذا شتن مع التمر واقعي را كشتن اي قتل الحبة الكبيرة
 وكجه اش اي ولدنا الصغير كما داشت معن الحط والترست بر اذ يقول
 انش واقعي طابعه سراق ويقول اظكر وكجه الشارب الذي بر بد الوزر
 تحلبه من التعل كافر دمنان بنست لان طبيعة النار والافعي لا يتغير
 بالترتبة فهذا الشارب يصير سارقا فاندا كاي **قطعه** ابرار
 اب زندگي باره مع الحوة بارد مضارع من باريدن بالترك باعني
 ويراد به معن بارانيدن بالترك باعدي موق مجازا ومن قال بالتركه كفت
 نقول ويبعدان مثال معناه از ابرار اب زندگي بارد لان المجاز شارب
 والتقدير يكلف بهر كذا شارب بيداى من عضم شجرة الخلاف بر ابرار

تخوری بیا خط بایه لا حصل الثمر لعدم استعداد الانما رهنی بکلی من
بافرومایه ای اذ فی الاصل روزگار مبر مقتضی لانصرف الوقت فی شیه
کتره از فی بوریا علی العصب کبریا ثبته اضافیه الی قوله بوریا ای الحصر
شکر کوری وزیر معهود این سخن ای کلام الملک بنسب طوی ای انقیاد
و کرم ای اتقیاضا و فی بعض النسخ بمعاطاة پسندید لانه خلاف
الملک فساد و حسن رای ملک را لا اضافیه فی اللغظین اقرب و محسن
خواند و کوفت آنچه ای الکلام الذی خداوند دادم بلکه فرمود عین
است لا محارزه اصل که اگر در سلک صحبت ان بدان جمع بر تریب
باقی الباء للحکایه و قوی اینان کوفتی لانه الخصله ساریه کما را اینان
شدی جواب الشرط اما بنده برید الوزیر نفسه کامرا اهد و ارست
لفظا و اراده تشبیه فی الاصل و استعمال متامع و ربلا الف و هو
اداة نسبة کاین علام و بواسطه لم یلق الی سبعة عشر سنا بصحبت
صالحان الباء تشبیه اولی الصفاق فرست برید لان الصحبة
موشرة و قوی فرد مندان کبر لانه الصبیغة سارقه که منظور
یطلق علی کل مولود صغیر من الانسان و غیره و قد یستعمل جمعا قال الله
تعالی و الاطفال الذین لم یعلموا الایة و سیرت بقی و فی مختار الصحاح
البعی القعدی و من قال فی تفسیر طه فان العطف التفسیری فقد
وعدا ان کروه ای الجماعة السراق در نهاد روی فی اصل برنه و بنیه
متکین فشد است ای لم یستقر و در حدیث است ای ورد فی کما

بامن مولود کلمه یا فیه الا و قد یولد علی النقرة ای الجبله السلیمة و استعداده
لینوال الدین المحمدی بحسب لوطی و طبعه لعلیه لان هذا الدین الشریف موجود
حسنة فی العقل و النفس لکن ابوه و امه یهودانه و یقرانه و یحسانه ای
بجملانه یهودا و یقرانیا و یحسانیه من الوزیر ان هذا العلم فی اصل بنیه
مسعود لقبول الخیر و لم یحیط اهل الفساد زمانا طویلا و لم یستقر الف د
فی طبعه و الملک ان یقول مذاقنا مع الفارق اذ کم من مسعود لا یستقام
ما لیطیع و اعلم ان الوزیر کما یقول بالحدیث الشریف ابده بقوله **ست**
بابوان بار کشای صاحبهم بمسخر بالترک باشند برید بر زوجة لوط النبی
علیه السلام فاندان ضحیای اهل بیت نبوتش الغیر راجع الی لوط کم یفهم
اکثاف الفارسی شدای ضاع سک اصحاب کتف لا اضافیه فی اللغظین
روزی بیا الوصف جرد و المعنی بالترک بر کچه کون فی بالترک ابنه سکان
کوفت ای تبع الصالحین مردم شد و صار من اهل الحمة این بگفت ای
الوزیر و طایفه الهمة للوصف از ندما جمع ندیم و فی مختار الصحاح و هو
الفرس فی الشراب و قال فی الذم ندما ملکی السلطان المعهود با و
مع الوزیر بشاعت بار شد ند و فی بعض النسخ باری کز ندما ملکا از
سرفزون او قدم بیانه کذشت و نجاوز و کفت ای الملک کخندم ای
عقوبت اگر مصلحت ندیم ای لم یوافق رای **رای** دانی که چه گفت
استفهام قال بمعنی الحسن سواء کان ذکرا و انثی و بمعنی ابورستم
و الطاهر ان المراد منا هو الثاني با رستم کرد بضم الکاف العربی دخیل بنوان

خفیه و سیه شمرند مقول القول و المفعول بالترک و شمی خفیه و سیه و صغیر
 اول و دیریم بی آب بر سر خشم و خرد بالضم و سکون بالترک اواف چون
 آمدند وقت آن لفظ است بالاء المعنی و اکثره المجهول مع الزیاده و لفظ
 تر للتفضیل شمر و بارای الجمل و الجمل الذی علیه سیرد بضمین فالوزیر المذکور
 عند الغلام الصغیر خفیه افتقر زیه فی الجمله ای خلاصه الکلام وزیر سیرد
 ای ذک الغلام کما رد گانه سناه و بنار و نعمت سیرورد ای راه و اشلا
 ادیب فعیل مع الفاعل نیز بنشین نصب کرده لبعلم و رقی ماحس خطا
 ای الکلام المملک و رد جوابی مقابل المملک و سایر ادب ملوکش بیاخوشند
 کما هو الاق بابتداء الوزیر تا در نظر مملکت و کبر الکاف النار سی ای فی نظر الکمل
 پسندیده و مقبول اند گانه طر خلاف رای المملک فی حق باری مرتبانه مره
 وزیر از شمال جمع شمال بالفتح مع الحقی بالضم و اخلاق عکف نفس او اشاره
 الی الغلام در حضرت ملک لاظهار حسن طبع شمه و می گفت مقول القول من
 که تربیت عاقلان در وی اند کرده است و طر ظنی موافقا للواقع و جهل قدیم
 از جبلت کبر نبین و تشدید اللام مع الحلقه او بدر بر د قاعله نرسند
 ای اخراج ملک را از بن سخن بنسبند اند فانه لم یصدق الوزیر و گفت **ست**
 عاقبت کرک زاده کر شود ای بصیر و لا الذی زبیا فی العاقبه کر چه
 او با دمی بزرگ شود ای و ان کبیر مع الانسان سالی بیا و الوحده دو
 المفعول بالترک بر ای بی بر سر برام صفی علیه طافه و او با بی جمله و او ماش
 فی عرف العجم بالترک لوند و من لم یوف العرف طعنه لفظا و بیا و اخراجی

الحار الصیاح و صحیح در وای هذا الغلام پیوستند ای انصلوا و عقد کبیر
 العین و هو الخطام سناه و موافقت بالترک بولد اشاق بستند و من جوز فتح
 العین فی لفظ عقد فند از کتب الاستدراک فی کلام المص لانه بالفتح مع بستن
 با بوقت و وصیت الطاهر ان الباء للظرفه و وزیر را با دو پسر بن بست
 ای ذک الغلام و نعمت بی قیاس برداشت ای رفع و ذمب و در مغاربه
 در دانه بر بد الحکامه الذی ذکره او ابل الحکامه بجای پدرش بن بست و
 صدق ظن المملک فی حق و عامی سند و کما سمع المملک هذا الخبر ثمیر و لهذا قال
 ملک دست کبر بر بد الامیر کما هو المعتاد و الساعد لفرط الحیره بدندان کرس
 و گفت شمشیر نیک از امن بد حیره کند **و طعنه** شمشیر نیک از امن بد حیره
 للوزیر ای السیف الجید من الحیدر الردی چون بالاماله گفت ای کیف یصنع کلک
 تا کس المراد به اصطلاحا الشخص الذی یقال له بالترک کوفی بنربیت شود و لا یصیر
 بسبب النربیت ای حکیم کس سکونه المیم و اسم نسو و الضمیر راجع الی قوله
 تا کس قوله کس خبره و من قال مفعوله نشود فقد غفل عن کون شدن مع
 الصیروره و انکره در لطافت طبعش طلاق نیست فی حدیث در باغ
 لاله وید الطاهر انه من رویدن مع بنمک ای نیست فی المر سبب المظ
 لا سعاده و البشانه و من قال مع رویدن بالاشترک او المجاز
 فند از کتب طلاق الطاهر کالاکنی و در مشوره بوم اعلم ان لفظ مشوره بالترک
 جور و یرو لفظ بوم کحی المعان علیه اعدا الهامه بالترک یفوق و ما سها مع
 حد المملک و مشی ارضها و ثلثها و طن المرء الذی ولد فیها و المعنی بنا مو

الثاني وللفظ شوره مضاف وحذف الهمزة للوزن ومن قبل اللفظ
 شوره يوم لفظ مفرد وقال شوره يوم ارض ذات لم يقال له بالتركيب
 جور فابر قد غفل عن اللغة باسمه وحس والمراد به مناما قال بالتركيب جوب
 وحاصل الكلام ان الترتيب واحدة والاستعداد مختلف فلما ايجاب الهمزة
 حتى يحصل من النفي ما هو المحس **ديكر** زيب شوره هذه الاضافة بيان
 سبيل بر تيار لعدم استعداد ذلك الارض لانيته وهو محم على صانع كراد
 بالكاف الفارس يكونى بالياء المصدر بابدان كرون جناسه مرمون كم
 كرون بجای نيك مردی لفظ **محکم** سر نيك وسواسم يطلق على كل
 شخص يكون له ولاية وتوكل على الغير فهو يوم من بعال له جری باشی ومن يقال
 له يابا باشی ومن يقال له معتمد ومن يقال له جاشی باشی والتخصيص انما
 يستفاد من المحل من قصره في تفسيره بالاول والاخر فقد فقه **را**
 الهمزة تفيد معنى الوصل كانه امر ارا بر و كنه الخايد للاضاه على باب سر
 اعلى ومغني اسم ملك ديدم كه عقل وكياستى الياء للوصلة الذوعنة
 او الكياستة ضد الخافة وفهم فرائض كالسطف التفسير زابد الوصف
 ان كان له عقل وفهم فبر كست لا بد فل تحت الوصف ثم از عهد مردى الياء
 المصدر ياي من زان الصف انار بزرگه وعلامات الكبر ماصية في الامل
 شرو المراد منا نفس الجهة او يدبوف مثل الانار بعين القلب و
 الاستنباط **ست** بالاي سرش اي فوق راسه از مو سمندى اعلم
 ان موش كى لعينين احديهما العقل والثاني الروح ولفظ مناداة نسبة

في التفسير

بيفل اليكم لافادة معنى النسبة اليه كخود د من المزمع هو لو در لو وكذا
 موشمذ والياء في اخره مصدر به فالج بالتركيب عطلو لندة في ياف و كذا
 من يافتن اي سعل سار به بلندي اي كوكب الرفع في الحمل اي الى اصل
 من علم الكلام مقبول نظر سلطان او علمه قوله كمال صورت وكان معنى
 دامت قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اطلبوا الخير عند حسن الوجوه
 الحديث وحكم الكفة ان تو اكمل بالياء المصدر ياي الغنا بهتر ست لانه على
 نه مال لانه يغني وبزرگي اي الكبر يعقلست اذ المقصود للمصلي من كبر السن
 از ديار العقل نه بسال قال المولى الروي **ست** كرده ام كحت حوان را
 نام ببر كوز حق ببر ست نه از ايام ببر ابناء جنس او و افراد صنف بدو
 صدر بدند على ما هو المقاد في الذين هم 2 خدمت السلاطين وكتابهم منهم
 كردند وكشتن او المصدر مضاف الى المفعول سعي في قابله محمود
 اي اسند واليه التهمة حتى سئل السلطان ولم يؤثر فيه سعيهم **مصرع** دشن
 چه رند و بروي چه كند هو مهربان اي المشفق باشد دوست واراد الملك
 ان يعرف سبب العداوة ولهذا قال ملك برسد من ذلك الشاب العاقل
 موجب كبر الجنيم والياء حق كبر الياء المصدر للاضافة اشارة
 الى ابناء جنس الذين خسرو وحق توجبست على انفسه الملك اجاب
 بجواب بعدد من كمال العقل كفت و ساء به دولت جدا وندي بالياء المصدر
 او الياء للنسبة كمكانه را اي جميع الناس راضى كرم بالا حان مكره شورا
 لم اجعله واضحا كراعى نى شود لحده الابز وال نعمت من اذ الحدا بنمى

زوال نعمت المحسود دولت و اقبال خداوندی باد دعاء لکل و عداوة الحسد
 لا ینوقف علی الاساءة من جانب المحسود کان البیض ادم علیه السلام
 من غیر موجب من جهته **قطعه** توانم انکه نیاز دارم ای اقدران لا اوزی
 اندرون کسی ای جوف احد حسود را چه کنم کف اصنع به گوهر او و خود سرخ
 در ست ای در نجست و من القاعن المعزرة ان صرف الصلوة افعی الباء
 اذا اقرنت بحرف الطرف یؤخر طرف الطرف لا فضاء الباء الدخول البتة
 کافی قوله و بشکر اندر شرفی قوله من بنیم درست و فی قوله در یاد منافع
 و فیا کن فیه و الباء فی الجیم زایدن تحسین اللفظ و لیکن مزه علی ذکر نمک
 بمبرای ای مت صنی تخلص ای حسود کین که این حسد رنجیست ای مرض
 که در مشقت آن روح بزمی که بتوان درست بجای رسدن بفتح الراء ای خلاص
قطعه سور حکماء الظاهر ان شور و خجست مع کثیر الخیر غیر منتظم الاصول
 و لهذا قبل مغناه بالترکیب محذوف و هو و صیغ ترکیب جمع بالالف و النون
 و من قال قبل شور منا مع الفتنه فقد افق بار و ای ما لرغبة خواهند
 منفعوله معینون المصراع الثانی مقبلا ترا ای لا صحاب الاقبال و السعادة
 زوال نعمت جاه کامو مفضی الحسد که حسد بر و ر الباء للطر فیه شب
 فقد نفول چشمه اقباب و هو الحفاش علی وزنه القواب چشمه ای عینه و شب
 لغه علی الاصل النوع و من قال اصله شب پرنه فقد نفول چشمه و اقباب
 ای عین شمس را چه کنایه ای لازنب لها راست ای صبیح خواجه ای شریکانت
 مرا چشمه چنان عیدونا کنه افضل عین الحفاش نور بهمن که کونها عید اولی

که اقباب سیاه ای من کون الشمس سوداء و اذا عفت مع البیت بهذا التقدير
 فقد عفت انه لا حاجة الی تدبیر الشرط فمن قال فی تدبیر معنی اگر خواهی که
 مرا از چشمه چنان ای مثل چشم شب پرنه که در شدن بهمنست از سبک شدن
 اقباب راست خواجهی فتوله راست خواجهی جواب شرط محذوف بحسب المعنی
 فقد غفل عن المعنی **حکایت** یکی از ملوک عجم حکایت کنند که دست تظاول سنی
 ان براد به تعدی مطلقا بمال رعیت در ار کرده بود مقداری شرع فی الظلم
 و الایذاء فخلق از یکایک ملوک المکاید جمع کید و سوا لکه در جهان بر فتنه ای
 تفرقوا و اگر برب جورش ای شده راه و نیت گرفتند کانه عطف تفسری و
 رعایه للشیخ چون رعیت که الظاهر من سوف الکتمان انه یفهم الکاف الفاریج
 معنی القندان و قبل بفتح الکاف العوی معنی النافض شد ارتضاع و لا یت
 ای محمول المملکة و غلبتها نقصان پذیرفت لانه الحاصل من الرعايا و کسایم
 فاذا دیموا انقص المحصول **حکایت** روی عن حکیم ان الرعايا للسلطان
 بمنزلة البقر و الغنم للرعايا فاذا کثرنا و سمننا حصل اللین اکثر و فربه نیمی
 اکثر من یمنی الخالی و قد شاع بفتح الباء ما ند سکون النون و الدال من
 المذن و دشمنان از هر طرفه اعداء من کل جانب دور معنی قوه و الم
 مجوهم او زنده **قطعه** که فریاد می الظاهر ان الباء مصدریه لا للوحده
 کافضل روز مصیبت طرف خواهد نوا الکاف الفاریج ای قله در اقام سلامت
 و اوقات الامن بخوازم دی لفظ جواز دخی المعنیین احدهما الرجل الشا
 و الکا الرجل السخی و المراد منها هو الاجرة و الباء للمصدر نه فمع المجموع السخام

و جوارح الظلم و ازین نفع الهی
 انقصوا و تدبیر الباء
 معنی الدیاد اقرار
 ده نود

کوش او من کو شید با کاف العری لا غیر بنید و حلفه بکوش کمان عادیهم
فی الزمان السابق ان جعلوا فی اذان عبیدم حلقه آهرف شرط نوازى خطا
من مواضع سرود مضارع من رفیق والمغنی ان عبیدک الذی فی اذنه طغف
لؤلؤ لطف به ابن و بهرب لطف کن لطف فیه تاکید که مکان شود حلقه بکوش
ای عبیدک بسبب اللطف والا صان کافیل الان ان عبید الا صان زوری
محبس او اشاره الی الملك العالم الذی کن بصدد فته از کتاب شهنشاه
عمی فوئند فیه بنید علی انه سلی لسلطان ان سفقوا اخبار السلطان
الماضیه و بنید من سیرهم قصه و الهمة للوحدة در ذوال محکمات حکم
و عهد و فریدون بود وزیر ملک را برسد ای سال الوزير الملك که فریدون
کنه و ملک و چشم بنید من مع الخدم و مخرج خادم والمراد من خفض المراء
من العبد و غیرهم نداشت ای لم یکن له مؤلا یا د شاهی الهاء المصدر یبر
یکونه مقرر شد و غلب علی الضیاک گفت ای الملك الخفا که شنید فی من
الفضة من کاتب شهنشاه خلق و جماعت کثیر بر و بنقص کرد آمدند
کبر الکاف الفارسی جموعا علیه و اتفقوا علی نصرة و عوبت کردند از شاه
یافت و قبله قصه **سنوی** فریدون و فرج در کشته نبود و مشک
و زعفران سرشته نبود بداد و دشمن یافت او نیکی بود او دود و دشمن
فریدون توی و بر گرفت چو کرد آمدن خلق لفظ حونه مثالا لانه حرف
لعلل موجب کبر الکاف یا د شاهی بنید ای سبب السلطنة و خلق را چو
سکتی بسبب ملک مکرر یا د شاهی نداشت ای بالترکی یا د شاهی ملک بوقدر

ده سه علی انه سلی للوزير ان یعمل بموجب الخبر المشهور قل الحق ولو کان مر
لما نه که لشکر بانه وری بیاء الخطاب که سلطان بکشد سروری بابا و
المصدر ی ملک گفت موجب کرد کبر الکاف الفارسی علم ان هذا اللفظ محی
للعان منه الاول معنی المدور و البانی معنی جانب الشئ و اطرافه و الثالث
معنی الجمع و معنی لفظ شدن او آمدن و المراد من المعنی الاخر و لهذا قال
امرنا ای سب جمع سباء و رعیت چیست سول الملك ملیح گفت ای الوزير یا
عدل باید ما بر و کرد این و رحمت مادر سابه و دولت این معنی لفظ معنی
فی لسان اهل الفرس معنی امین و من قال و لعله مقول من قلبه بیکان فقدم
از دکان من عرفان اهل العربیه شنید جواب الوزير صیح و ترا ان بنید
و الحال انه کب کلاما **مشغولی** کند مضارع معنی خورشته و صفت
ترکشی فاعله سلطان یا الهاء المصدر معنی لفظ من کان
منعنه الظلم و کونه کند معنی نشود بعید جدا و کذا کونه یا سلطان لفظ
فاد است المعنی الصیح فلا ملئت الی الیه که باید ز کورک چو بانی بابا و
المصدر ای علم ان لفظ حوان بالکیم و الهاء الفارسی و الهاء الفارسی و الهاء
الفارسی و الهاء العربی ترکی یا د شاهی یاء الوصل که طر و موالت ترکی
سلفن مضاف الی قوله ظلم و الاضافة بیانیه و فی بوجد العاطفة
قبل الظلم فی بعض النسخ افکندهای دیوار ای اساس جدار ملک خوس
بکشد بنید الکاف العربی ماضی کنن ملک را الظلمه بنید و بر سر نام صیح
طبع نباید از کانه طبع مجبول علیه بنید و فرمود و بزندان فرستاد

گوینا حال الناس من بناء نون بی بر بیاید ای لم یفعل علیه زبان کمر که بی
 اصله نبین حذف النون للاضافة الی عم سید المیم سلطان ای اباء عم
 دکر السلطان الظالم عتارعت مصدر نازعه ای باریه فی الحفوة شرح
 ای قاموا الیه ویک بدرو استندای طلبوه قومی بیاء الوحد که از دست
 نطاوکی او قدم ذکر بجان آمده بود دکنابه عن کال النفر ویرتای شد
 من اوطانهم بران نایع علی بی عم کرد آمدند قدم بیانه و تقویت کردند
 کاکانه لکودون و قد سمع ولم یفعل تا ملک از تفرش بدر رفتای فرج
 و برانان ای علی بنی عم مقرر گشت **حکایت** پادشاهی بیاء الوحد ککاو
 در داره ای تجوز شد بدالواو ستم مفعول بر زیر دست علی رعایا
 دوست دارش لفظ دوست دار و صنف کرکی و انش را جع الی قول
 پادشاهی ای الذی یخذه و خلیلا روز سختی طوف دشمن کبر النون للاضافة
 زور او رست و صنف کرکی ایضا ای عد و مقدم بارعبت صکرک بالعدل
 و رخصک هضم این شین علیه بقوله زاکر شامته عادل رای السلطان
 العادل رجعت لشکر است لانهم یفیرونه علی عدا به **حکایت**
 پادشاهی اعلام عجمی نایه الوحد فیها در کشتی با کفا فالعونی و البایه
 الاصلی معنی السفینه شسته بود اعلام بسکون المیم ای ذکر الغلام
 العجمی دیگر التکرک ذی و یا ندین بود و تحت کشتی بیازموده اسم
 مفعول من ازمودن کریم ککاف الفارسی و فتح البایه مع البکاء
 و راری بالیاء المصدر معی الانین اعاز کرد ای شرح فیها و لوز

بر اندام مثل افتاد من خوفه من الغرق چندا که ملاطفت کردند که کینه
 آرام نگرفت ولم یسکن و یک را عبتل از واصله از او منعص بضم المیم
 و فتح النون والفین المعجم المشرده و الصاد الملهمة مع المکدر بی بود
 و جاری دای دستند به برفع اضطراب الغلام و انفعال السلطان بکلی
 دران کشتی بود ای رجل عاقل کان فی السفینه کنت مخاطبا للسلطان اگر
 فرمای من او را بطریق الحکمة خاموش کنم و فی بعض النسخ کرد انم بادشا
 گفت غایت لطیف باشد حکیم فرمود للیاض من مع غلام را بدر یا اندر
 فوقع الغلام بین الاموال باری چند التکرک مرخ کره عوطه می الاغمار
 فی الماء و کفی کلاب الحسی بشل اللغة و غیره آوردند اللفظ فی فمهم
 ومن قال و اما الفین فقد سمیت من البعض یعنی و توافق بعض الکتب و من
 الامر بیه و هو المشهور فقد شرح اللفظ بغير علم و الموجود فی کتب اللغة
 المعتمد علیها و المسموع من اهل موالفه و ما صادفت احد بغیر بالضم
 فاین الشبهه مورد و بعن موبش الضمیر راجع الی ذلک الغلام بکفر فشد و
 کشتی بمعنی کشتی و کشتی آوردند فاذا قرب من السفینه بهر دو دست ای
 بکلی بدید و دنبال دنب کشتی و فی بعض النسخ و رفع بدل دنبال لغو است
 السین و تشدید الکاف جمع ساکن او کت ماض مجهول من او کتن و غیر
 معلوما و قدر لفظ خود را بعد از کتب بکلفا چون بر اندای علی السفینه کوشه
 بنشست قعد فی راو به و فرار یافت و سکن ملک را بسند بر اند و کشت
 گفت ای ملک درین چه حکمت گشت دکر الحکیم اول سکون اللام تحت

این

سکون و
 و المعنی و لا یسکن علی

عرق شدن سدا کشید بود خبر قدر سلامتی بالاء المصدر کسینی
می دانست و المصراخذ من من القصة حوته و لهذا قال مجتنب قدر
عاقبت کسی داند ای یوف قدر العافیة که بمصیبت گرفتاراید **قطعه**
ای بر اعراف این اللفظ ان قوما لا مال ای الکسرة المجرهولة فهو بمعنی
الشعبه و ان قوما لا مال ای الکسرة المعلومه فهو بمعنی الثوم و المراد
من الاول سرانجام خوب ای خبر الشویخوش نماید لشبک معشوق
بست خبر مقدم ایل بر دیگر تور شست سدا مؤخر دوران جمع
حوری و الاصل فی الجوداء علی وزن الحراء بهشتی ربیبا النسبه و
الکونین فی التعلیم المقیم روح یعنی جهنم بود اعراف و بی الاصل
جمع عاف بالضم و هو الکماة المرتفع و منه عاف الدیک و عاف النوس
و لکن لانه بظهوره اعراف مما خفض منه و قبل می بدک لانه اصی الاء
یوفون اسل الجنة من اسل النار و المراد منه السور الذي بین الجنة و النار
فان قبل ای حاجه الی السور و الجنة فی السموات و الارض
فلنا سل اسل من مالک عن الجنة ای السماء ام فی الارض فای ارض
و ساء مع الجنة فعیل فاین می قال فوق السموات السبع تحت الارض
و قد ورد فی الخبر ان الکسری الذي سمیه الکماة بالکسر الثامن و النکال الا
قال اعراف الذي موسور بین الجنة و النار یکون نفس هم الکسری و هو
الذي باطنه یعنی سطح محدبه فی الرحمه یعنی الجنة و ظاهره یعنی الوجه الذی
بی السموات و الارض من قبل العذاب اند و رضا پس ای استغفر من اسل النار

که اعراف بهشت است اذ لا عذاب فیها فمن کان فی محنة يعرف قدر السلامة
و من کان فی نعمه طلبة لا یشکر علی نعمه فلیکن **ست** فرست ای الوفاء
العظیم موجود میان آنکه ای بین الذي یارش ای معسوفه و بر و یو
یعنی الصدر منا ای کان فی صدره با آنکه ای و بین الذي دو چشم
انظارش نمون عیناء منتظر برده ای علی الکاحی و معشوقه **کلیات**
بر سر و موایل نوشر و ان قد توفی الملك النبی عشر سنه و نصب حبس و دراء
ایه قتل عن سره و اجاب و المصنح می من القصة با جدار کفند ای سألوه
از وزیران پدر و فی بعض النسخه وزیران بدر را چه خطا دیدند را بهم
و فی فعلهم که بند فرمودی گفت خطای بیاء الوصدة معلوم نکردم ای
ما علمت منهم خطاء و احدالم یبیل لم یکن فیهم خطاء و اذ العلم به عسیر فینبغی
ان یکلطط للسلطان و لکن دیدم که مهابت من ای بهشتی در دل ایشان
ای فی قلوبهم کی گرانست نفع الکاف العوی و کذا کرانه مع الحی و النهای
و بر عهد من اعتماد کلی ندارم و لما را بت هذا الامر ترسیدم ای خفتم
که از بیم گزند خویش ای من خوف ضرر انفسهم قصد ممالک من کنند
لرفع ضرر انفسهم و اذ اکانه الامر کذا یس قول حکما را کار بنم ای
علمت به که گفته اند **قطعه** اذ ان متعلق بقوله کز که از تو ترسید
بترس من امر من ترسیدن ای حکیم و عاقل و کرا جواب ای و لو مع شکر صدق
برای بخت بخت بختک فی الحرب و کتمل احتمالاً مرخوما ان قوله صدق
لنوله بر این بخت که بدنی که خون کریمه است نور عاقر شود عن التمرار

بر آردای تعلق بچنگال چشم بنگد قد يكون الضعيف بوصف الضر الى
 القوى كقوة ضرر از ان لفظ از معنی من الاجلته ولفظان اشاره
 الى مضمون المصراع الثاني ماري الحكم برباي داعي زندي اي تلذع ^{المصطلح}
 وجكره نرسد فاعله ضمير ماسررس را يكوبد مضارع من كوفت بالكاف
 العوي فاعله ضمير راي بسند اي تغلبه بالجر اعلم ان فاعله هر من لبس لكونه
 جباناً بل هذا احباط و بقطه واختار عن الغنم **مجانست** كذا في لوك
 كبر الكاف للاضافة الى عرب فمن لم يوافق من المتن حذو داء لفظ
 ملوك سكوا الكاف مجور اي كان مريضاً وحالته يبرى فانه وقت
 الموت واميد از زندگانی قطع کرده بود وقد كان يس من الحيوة
ست موی سپید از گفن اردنيام . پشت هم از مرگ رسانند
 سوار ي بيا الوصف اي فارس واحد از در من الباب در آمد دخل و
 بشارت آورد بقوله كذا ان قلعه را ذكر اسم حصن بدولت هذا و كذا
 الظاهر ان الباء للظفنة كذا ديم اي فتى ما و دشمنان اسير شدند
 بشارت اخري و رعبت ان طراف محكمي معن باسرم مطيع فرمان كنند
 اي صاروا مطيعين للام چون اين كلام شنيدند كذا الملك تقي
 بنفسي و بيا الوصف مبرد سكوت الدال معن البار دمنه تنسي ^{مراور}
 وكفت اين مرده بالزايد الفارسي اسم مصدر معن مرده دان و مرده
 كردن و اينست لان الملك نومه الى الانتقال بلكه دشمنان مراست قسره
 بقوله وازان ملكك **قطعه** درين اميد اشاره الى مضمون المصراع

الثاني برسد لفظا ما مضى من شدن معن الصبر و معن او معن رفتن
 و على تقدير من المعن المراد منه انه هم و من غفل عما هذا التحقيق و فسر قوله
 بعني تمام شد فقد اخطا و ارتكب الاستدراك در معن كذا بخبر عمر بن
 لا اضافة البياينة كذا كذا است و ارجوه از درم قرار ايد اي كعمل
 و يتحقق في الخارج اميد يست بر ايد اي حصل و لي چه فايده زانكه بسكون
 الكاف للوزن اميد يست كذا كذا كذا العوي الذي معن باز ايد اي مخرج **ست**
 كوس بالكاف العوي طيل عظيم بفرب وقت الحرب والنبية على الاموال العظام
 و هو كبر السين للاضافة الى قوله رطت اي الارض لكونه بالكاف العوي
 ماض من كوفت معن الفرب دست اجل فيه استعارة اي دوشستم و داي معن
 الواو مصدر معن التوديع او اسم مصدر و هو بكسر العين للاضافة
 بكنيد كذا تفترقان منه الان فصار وقت انواع اي كف دست الاضام
 و ساعد و باز و وقع في بعض النسخ مكن مكان ساعد و اختاره ابن سيدي
 و هو لا يخلو عن تحسن معن توديع بكذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا
 الاخرى بر من افتاد و وقع على مر كبر الكاف للاضافة و هي بيانية و موقول
 افتاد من كام و صفت تركب اي الموت الذي برده العدو و في بعض النسخ
 بر من افتاد و دشمن كام فيه بكتفاته لانه كبر الراء و يكون النون
 للوزن اخرى دوستان جمع دوست و في البيت صنعة الضاد لانه
 ذكر الضدان فيه كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا
 عمر، بشد معن رفت بشارت و اني بالباء المصدر في الجمل من كذا كذا كذا

مفعول ما ذكر ومن قدر صدر فقد نقص والقافية لا يوجب التحصين ما قد
 من امثال اعاني ما مل في هذه الابيات فان ما لنا قول بلا عمل وسماع بلا قول
است سالي سالي الوصف بر بالين مع الوساة تربت بحبي بغير عليه
 والحق المراد على راس قبة معكف بودم در جامع دمشق كبر العيون لا منافاة
 اشهر ذلك الجامع بجامع بني امية دمشق كبر الدال والميم في المشهور وفي
 الميم في رواية اسم بلد في ارض الشام واختلف في بابها وسميت باسمه
 بكي از ملوك عرب كبر في انصافه بالظلم موصوف بود معروف اتفاق
 بزمارت امر على ذكر القبر وما ذكره ودعا اي صلي ودعا كما هو المعتاد
 في زيادة القبور فان قيل الجحيم بصره زابا تحت الارض فما الغاية في
 زيادة القبر فلنا الاستعداد والاستغاضة من الروح فالزباير اذا شامد
 القبر يكون توجه الى الروح از يد الفيف يكون اغلب وحاجت خواست
است در ویش و غنی سن و این خاک در نذر بیدان الفقراء والافعیة
 عبیدة هذا الباب وانا نفع الواو اصله وانا محمد الالف که غنی تر اند
 محتاج ترند کما قيل **است** بادشان جهان چون بنی خسته سوزد استعانت
 سر کوشه نشنان طلبند آنکه بعین روی بمن کردای توجه الی و گفت
 از بجای ای من النبض او من فضل الله که تمت در ویش نشسته فان لمتمهم
 منه لان انفسهم وقيل مع از در ویش ویاة هذا مجموع کونه بعیدا
 یوجب الاستعداد فی قوله خاطری وصدق معاملة عیاش مع الله
 تعالی عطف علی قوله تمت در ویش خاطری بیا الوصف ممره من کندی لان

لانه لمة الرجال فقلع الجبال که از دشمن صعب و قوی اند بندگانم اعلم ان
 لفظ اندیش از من اندیشده و قد يستعمل صنفه في بعض التراكيب نحو عجب
 اندیش و غیر اندیش و لفظ ناک اداة نسبة نحو غمناک و افنون ناک و الميم
 للمتكلم كنتم بر رعيت ضعيف رحمت كن عملا بقوله الذي عليه السلام ارحموا
 من في الارض بر حکم الرحمن تا از دشمن قوی رحمت نه بینی **رای** عی بازو
 مع بازو و المعنى القصير وانا مع القدير وقوة بتشدید الواو و سر دست
 معناه لفته راس اليد والمراد به الاصابع خطاست جبر مقدم بچشم
 تا توان ای الضعيف شکست مع شکستن مبتداء مؤخر بتر سدا م
 غایب من تر سیدن الله بر افتادگاه والضعفاء تحت ید نفع النون
 النافية ای لا یرحم که کر رهای در ایدای ان ذل او دفع کس کبر دست
 والتقدير کس کبر دستش کما قال علیه السلام من لا یرحم لا یرحم من انکر
 تخم بدی بالباء المصدر ی کشت بکسر الهمزة العوی ماض من کشتن ومن قال
 معنی افشاندن فقد عطا لانها الباء عمرة اذین لان معنی الاول بالفتح
 الکر ومعنی الثاني صاع و سلک و چشم نیکی بالباء المصدر داخلة ای
 بعین التوقع ورحامته النفع دلج بهود محف من بهودن اول لفته بک
 مثله تحت ای طبع الفکر فها من قبیل ذکر المحلی و ارادة الحال و جبال باطل
 است کانه عطف نفس له زکوش بسكون الثبني ای من الاذن شبه بروه
 قد اورد بعض اهل اللغة فی قسم المضموم وبعضهم فی قسم المكسورة
 والنقصاء بخارون الکر والعامة الفهم وقول من قال قبل کجور فیه

الغنم وكسرة والصم والكسرة فصم على اختلاف الروايتين مما سعى ان يلتفت
 اليه **مصرع** سخن آنيست كه من كويم را لدا امراض القطن من اذتك
 واستمع الكلام ودا داي عدل خلق بده اليوم كرتوي ندي اي غي دي
 قدم لفظي للوزن واد بالبين بالدالين بينهما الف وهذا هي العبارة
 الصليحة الموجودة في النسخ القديمة ومن اورد بدل لفظ دان باللو
 في اخرة وشرحه بقوله امر من داشتن بمعني اعلم فقد غفل عن اللفظ فالشرح
 روز داي بيا الوصل اي اليوم العدل مست ومن قال اي روز داي
 على ان يكون الماء للمصدر به فقد غفل عن اللفظ اذ لم يرد دخول الباء المصدر
 على المصدر وعن المعنى لا كفي لمن تامل وانصف **مثنوي** بني ادم اعضاء
 يكديگر ند بعني ان جميع بني ادم كبد واحد فكل احد عضوا امر كه در
 قريش ايم مصدر ومن اورد عبارة المني كه در اصل فطرت فقد غفل
 عن المني الصليح في تركيب جوهر ندر حيث كثر من ادم النبي عليه السلام
 ومن قال نطفة ادم فقد عذرنا جوهر احو عضوي كلمة را مقدر ببرد
 اي المرض اورد روزگار اي الزمان ذكر عضوا ثمانا تدعيه النونين قرار
 اي لا يمكن سائر الاعضاء وما ذكره المصنف في قول النبي عليه السلام
 اما المؤمنون في تو ادم و تراجمهم كبد واحد اذ اشتمل عضوتها على
 سائر الجي والشه توكر محنت ويكر ان جي بيا الخطاب تشايد كه امت
 همند وفي بعض النسخ دمن داي **بكايت** درويش بيا والوحدة
 مستي الدعوة بعد ادب ديداي ظهر و ناهج دوسه قد عرفت

ان حذف لفظ ابن بين علمين شائع في من نحوذين اعلم ان لفظ خواند
 محي لمعنيين احدهما القراءة والآخر الدعوة والمراد هنا هو الاخير
 وقيل خواند من ضمير الحجاج وهو امير معروف بالتعلم ومنعوله القيمة البارز
 الراجع اليه ووش وكنت دعائي خبر من كن اعلم ان لفظ الدعاء اذا
 استعمل حرف اللام يكون للتحية واذا استعمل لفظ على يكون للشر وهن الفاعل
 محصور منه بالتمه اكتب العربية فلا تخجل في فلكك لغراض في كلام المصنف
 ذكر الداعي هذا ما جاز الشئ ضمير راجع الى الحجاج **بستان** امر من ستادنه بمعني
 الاخذ اي قبض روم كنت اي الحجاج از بهر خدا اي ليس مع ابن جيم دعا
 اي اي دعاء هذا كنت الداعي دعاء خيرة ست ترا لانك محو من كسب
 الخطا الكثرة وجملة مسلمانرا لانهم يسمون من شرك **مثنوي**
 اي زير دست ما من بده اعلى زير دست اي الدعاء اراد وصف تركسي
 مع الاول كرم نفع الكاف الفارسي بمعني الحارثاكي اعلم ان لفظ كفي محي
 الاول بمعني السلطان الاعظم والثاني بمعني السؤال عن الوقت بالتركي فجن
 والمراد هنا الثاني بما تدعيه النون مضارع اي سعي ابن بازا را اذ للدون
 زوال امر كه كار او بجهه كازايدت التاء للخطاب جهات داري وصف
 تركسي والباء مصدر به وردت به اي اولي كه مردم اراري وصف
 تركسي والباء للخطاب او مصدر به واستعمال لفظ كه في موضع از سارع
بكايت بكي از ملوك كسب الكاف للتأنيده في انصاف ما رسي بيا
 الوصل را بر سبد كه ار عبادتها مرا كدام فاضلتر ست اي اي عمل صاها

بادشاه فاعل بود علامه بقوله که منکام بالکاف الناصب معنی الوقت
ندارد مکام ای لا کفظ وقت الوصیت مجال اسم مکان من الجولان سخن
مانندی ریش قبل ان یکنتم به یهود معنی الباطل گفتن مبرقعیین
منی من بردن در خویش گفتن ای الملک برانید جمع او حاضر من راندن
این کدای شوق معنی کساح و متبرای مسرف را که خند من تحت
و مال باندک مدت بر انداخت و فی بعض النسخ تلف کرد که خزینه
من المال لغیر و مساکین است ای طعامهم نه طعمه مالهم و لکون
معنی المعلوم اخوان شیطان المراد بهم المسرفون قال استیع ان المبتدین
نوا اخوان الشیاطین ففی کلام المصنوع الیه **ت** املی بیا الوضو
نور و روشن شدن بالاضافه البیانیه سمع کافوری فهدای تصنع سمعا
کافورا والمراد بقاءه یعنی اسرف بود معنی سریع یعنی بیا الخطاب
کشف کبریا فی العری اصله که اش شب و معنی نباشد در هر حال تغییر
در اجتناب قدم النین للوزن می ازوز را فاصح قدیم لاه کل وزیر لیس
بنام مضموم صافی بیک المال و الصدقة گفت خداوند مصلحت از بینم
وقع المات فی النسخ الصمیم بهذه العبار و من آورد بدلهای مصلحت
است فقد اسند سوء الادب الوزير الناصب اذ نص السلطان انما یکون برعایه
الادب و چنان کسان ای الذین فی طبعهم اسراف وجه کفای بکسر و
و فیهما من الرزق الثقیب و فی الحدیث اللهم اجعل رزق ال محمد کفاف
بتناری جمع نفق محوی بضم المیم و فتح الراء و معین دارند ای بعلی

شیا و لا یعطی علیه و اصله ماد نفقه معنی من اسراف کنند قال استیع
کلوا و اشربوا و لا تسرفوا ان الله لا يحب المسرفین **ت** کرمه خدا
کلوا و اشربوا و عقیقش گفت و لا تسرفوا غلام نصیر الوزير الملک فانه نصیر
بارانه خطاه جنت قال اما انی فرمودی بیا الخطاب مبتداء از زجر وضع
بیان لما ادره مناسب برقرار باب تحت نیست بالاضافه فی اللفاظ الله
خبر علامه بقوله می رالطوف و عطا القید و ارکله و اراده تشبیه و براد من
النسبه که دانید می المعنیین احدهما بالترک و ذکر یک والاخر بالترک الیک
و باز و بعد بنومیزی ای بالباس هسته کردن **ت** بر روی خود در کمر
الراء للاضافه مع الباب الطماع مصدر اطعم غیر ای اوفقه الطمع باز
معنی الممنوع و کذا الثاني نتوان کرد معنی کردن اذ الماضي می معنی المصدر
فی هذه النفه جوارش دای صا رفعت و ما بدرستی و غلط و از کس الفاء
می المعنیین احدهما مع العالی والاخر بالترک بوفش و قد یکنی به عن المنع
او الاغلق و المعنی لا ینبغی ان یقع باب الاطاع و اذ فیه لا معنی ان یغلق
نتوان کرد معنی ما کثر کذا و کم و من لم یوف الفارسی قال اما قال نتوان
کرد معنی من قبیل قولهم و العری لا یکن ان یقال کذا لکن **قطعه** کس
ببیندای لایره احد که لشکرا حجاز اسم مکه و المدینه و جوانها من البلاد
والقری و تحت حجاز لانه نهایت ای منعت بین بلاد نجد و العورای
سها و با بلی الیم و من فسر بالمحض فقد اخطا و قد استشهد الحجاز مع
مکه و الح و لهذا استعمل المصنف هنا و فی موضع اخر معنی ما یلبس ای ثیبه

اب نور الماد الملمه کرد ایند کبر الکاف الفارسی وقد عرفت هر کجا چشمه
 بود سبزین ای ما و ما عذب مردم مرغ و مور کرد ایند مراد الوزیرانک
 کالعبین النبی ما و ما عذب جمع البک کل احد للاتباع منک فاللایق بک ان
 لا تمنع کریم **حکایت** یکی مبتداء از بادشاهان بیکانه پیش من صفت معناه
 بالترکه ایلار و در رعایت مملکت المضاف مقدرای انالی مملکت سستی
 بیایه المصدر ی کردی بیایه الحکایه و لشکر استیغنی داشتی الباء فی
 مذنب اللفظین کما فی الاولین حوفا دشمن صعب روی موجود عرفت
 معناه و ضا من اخطا و فیه عمای کلهم بشت بدای اعضوا عنه
 خودارند که تبع الکاف الفارسی معنی اکثر از سیاهی درین لفظ
 فارسی جمع المنع و الحیف و الطاهر ان المراد به موالمع الاول و من هم
 المعنی فی التا و فیه هم متا یعنی ان بنال فیه صفة درین علی الجمع الثانی
 هو ایدش الضمیر راجع الی سیاهی دست بردن ببنی لفظ مشترک بین السیف
 و غیره الجبل و صر العله قبل فتراقها من التبن و الشعلة و المراد منها الاول
 یکی از آنکه عد در بنی العین المعجم و سکون المهملة معنی نکر الوفاء کردید
 با منش الضمیر راجع الی یکی دوسنی مالمایه المصدر ی بود ملائت بالفارسی
 سر رشتی کردم و لغتم دوست ضد فوق خبر مسدا و محذوف و تاسی
 ای غیر شاکر عطف علیه و کذا مابعد و سطر آورد فی شامل اللغة فی قسم
 المضمره و قال فی البحر کسر البین و سکون التاء حفت من سطره منج السبین
 و کسر التاء معنی مرد بکوه و حق ناشناس ای منکر الحق و المبتداء المحذوف

منقطع

سمحه که باندک تغییر مال بلاضافه از مخدوم قدیم برگردد ای بر صحت و
 قال فی تفسیر اعرض فقد اخطا و منین حقوق تحت تالیان کسر التام
 ای حقوق النعم الواضحة فی السنین الماصیه در مورد در بنیم النون
 و فیه الواو من نور دیدن بالترکه دیر نگفت فاعلمه یکی اگر بگویم معذور
 داری بیایه الخطاب و فی بعض النسخ اگر بگویم معذور داری بگویم ساید که
 استنهام الکاری اسم بی جو و هو نفع الجیم و سکون الواو الشیم
 و غزین بالترکه تکلمی ذکر و کبر الکاف الفارسی و فیه الراء المهملة و سکون
 الواو معنی الرمن و سلطانه که بزرگ سیاهی نمیکند و فلما بوجد فی
 بعض النسخ تکلم کند با و صان جوامع مالمایه المصدر ی نتوان کرده
 بالترکی امکا او لمز کا عرفت **سست** در بده اعلم ان لفظ ده اما معنی الفتره
 و محفت من لفظ ده او اخر من دادن و قد سیعمل صفة فی بعض النسخ
 بحواری ده و المراد منها موالتانی مرد سیاهی را تا سر نهند عباره
 عن الانتیاد و من قال یعنی در راه تو فقد بعد عن طریق المعنی و کرس
 و اگر مرد سیاهی را زرندهی سر نهند در عالم و الانتیاد **لا حد**
 اذا شیع الکمی و هو الشیخ یعقول من صال علیه اذا وثب بطشاه
 الاخذ بالقوة نصب علی انه مفعول مطلق لمفعول مثل فقد جلوسا و
 ضای البطن ای الخالی عن الطعام یطش بالواو کسر التاء الهرب
 عن الشی و یجتمل ان بکوه الشیخ و ضای البطن حقیقه و یجتمل ان بکون
 کتابة عن الفخ و الثانی عن الفخر و من قهر المعنی علی التانی فقد عدل عن الحقیقه

الاول

ملاضون **تکست** یکی از وزراء مغول شد که به کثیر الوقوع فی کل
 عمر و کثرت در وقت نه آمد و سقنیل علی اکثر هم بطلبون الوزراء
 مره اخرى و برکت صحبت ایشان در وی اثر کرد لعل که کانسلوکه بالاضلاع
 و جمعیت خاطر دست داد ملکای السلطان غلام بار دیگر ای مره اخیری برو
 دل خوش کرد و طاعت کند و عمل فرمود ای اعطی له تعرف الوزراء
 قل یقع شری فی الدنیا قبول که ذکر الوزیر و مذاقل و قوعا بل سنجیل عام
 و گفت مغولی به ار مستغولی **رسمی** امانه جمع آن که یکم بضم الکاف
 العربی مع الراویة عافیت الشیخ المعتمد علیها متنفعه علی من العباد
 و من ذکر بدله فاعث فقد حفل عن العبارة الصبیحة والوزیر المرحوم
 العاقبة المرمی و فی دفاع التبرع عن العبد کذا فی مختار الصحاح **میشند**
 اعضوا عن الدنیا دندان مک و دمان مردم **میشند** قیلوا من من
 اکلب و فی الناس کاغذ بدیدند و علم شکستند فرقا القراش و کوف
 التکم و زدست و زیبا مرف کبرای عن ایدی الطمانین و الشتم
میشند یفهم الرأی من رسائی ای کوا ملک گفت بهرینه لفظ مفرد مضاعف
 البته مارا کلمه ما باللتعظیم او بهر ادبها جماعه السلاطین **مردمند**
 بیا و الوصف کافی المصالح با بدیهه بنیه علی ان المان و و اجبه
 علی السلاطین کا قال ابرع و شاوریم فی الارو علی ان المشور و
 تنویض الامر انما یصح بالعاقل که تدبیر مملکت را شاید مضارع من
 شایسته ای بلیق به گفت ای الوزیر نشان **مردمند** کافی است

که بخین کارمانی در نهادهای لایسم جسد الی امثال من الاعمال التي
 فيها خطر و کله در زاید لتخین **اللفظ** **تکست** های قدیم بیانیه بر مره
 علی جمیع الطیور از آن شرف دارد یعنی علت که استخوان خورد و جانو
 یار دارد و بیرونیانه بنزل قریبا من الارض و کحف العظم منها و لا شک
 انه لا یوزن حیوانا کانه من تنمیه الحکایة و جواب الوزیر سیاه کوشی اسم
 حیوان یمازم الاسد تعالی له بالترکه قره قولا ق را گفتند المقصود من
 ایراد امثال من الحکایة نصیحه و المعنی لو کان من الحیو **ماله** عفل
 و نطق لو استفسر هذا الامر لجد اجاب بما ذکره اعدا رمت صحبت منیر
 و عو سلطان الحیوانات که وجهای لای سبب احیاء را بقدر ارا دسیاه
 کوشی الوزیر و من ملازم السلطان گفت فاعله ضمیمه سیاه کوشی افضل
 صبدش می خورم و کذا المقرون یا کلون نعم السلطان و از شر دمنان
 در پناه اهل ان لفظ پناه اسم مصدر معنی بنا میدن و ضمیمه امر منه
 و قد عمل صنفه فی بعض التزکیب و بر ادب معنی المعنویة کخوفهم
 بادشاه عالم بنیاء و قد يستعمل معنی بناء کاه ای الملک و المراد اما المعنی
 الاول فاضافه الی قوله صولتشی و می بالفارسیه عمل کردن معنی اللام
 او الرابع فالاضافه بیانیه زندگانی میکنم گفتند کنون ای الان که
 بطل حمایتش و می الحفظ در امری الباء للخطاب ای دخلت و بشکر نعتش
 اعتراف کردی قیه بنیه علی ان شکر النعمه مدح و فی الخبر من لم یسکر
 الناس لم یسکر الله **چرا** و بکثر بیانی و الملازم نوجب الرفع **مهرج**

هر که در گاه شاه اید بدوکت می رسد تا حکمت و خاصیت صیغه جمع
 و اناء الخطاب را آورد مشتق من داوردن فاعله ضمیر غیر و مفعوله
 ماء الخطاب و از بهر آن که گفتن تبارد فمن جد فی الحذمة حصل اللفظ
 و کذا بلایه باب التبع **مصراع** و عیسی لم یوحی من صلب غفران را
 و لهذا قبل حذمة الملوک نصف السکون و قبل الاضلاص افراد الحق
 بالعبادة گفتن مخمزان ای مع کوفی کذا که از بطش او ایمن ششم
 و لهذا قبل لا وفاء للملوک و قبل الامیر من لا یعرفه الامیر علی اذنه العرب
 است و اکثر و در ورد فی الخبر و المخلصون علی خط اعظم **ت** اگر صد
 کبر بنی الکاف الفارسی بر اید منا المجوس اثنی و روزی ای بجعل النار
 لمهبة اگر یکدم در و افتد سوزد مضارع من سوختن اما لازم فالفاعل
 کبر و المجا و اما متعده فالفاعل اثنی ففی و رب السلطان خط افتد که ای
 قد تبع بیدم حضرت سلطان در بیاد ای کد الزنب و با شد که سر برود
 ای نقیل السلطان و حکا گفته اند از تلون طبع پادشاهان بر حد را بدود
 معنی بودن که گاه اعلم لفظ گاه اما معنی الوقت او معنی السیرا و معنی
 المسند او معنی الشئ الذی یستعمل الصاعه بقال لم یوت و قد یکون اذ
 اسم زمان او اسم مکان نحو تختگاه و کربینه گاه و اما در اینجا المعنی الاول
 بسلا فی بیاء الوصف بر مجتذ مضارع من رنجیدن و گاه بدستابی
 خلعت دیند و گفته اند اعلم ان الکلام قد یکون نفسه مقصودا و دون
 قابل فالعادة فی امثال ذلک ترک الفاعل فقول المص و گفته اند من ندنا

هذا القبیل که طرافه بسیار المراد بالظرافه هنا التصنع فی الکلام و
 التکلف فی بیان کلام مصحح من ندیمان است الذیم القوس فی
 الشرب کاف و یلزم الکلم بالهزل لا ضحک الغیر عادة و عیب حکما
سبت بوبر سر قدر خوشی تن باشد و وقار عطف علی قدر باری
 معنی اللعوب و کذا باری و طرافت بندیمان بکذا رافانها صنعتهم
حکایت کما از رقیقان برید المص ان احدا من اصحاب شکایه روزگار
 ما مساعد المساعدة فی اللغة المعاونة من ردیک من اورد یغ جاونی و شکا
 عندي عن الزمان الغیر الموافق حیث قال که کفاف اندک دارم قورفت
 بمعنی الکفاف و عیال بکبر العین المهملة جمع عیال النعمه و التقدیر منیل
 و بیاد بسیار ای دارم و طاف ببار فاقه ندانم الفاقه الفقر و الحاشه
 باریا سکوه الرأی قد عرفت ان لفظ باری محی المعان احدا بالکثرة و هو
 المراد منا و جمع بالها و المعنی درار و من صحیح نفع الرأی فقد افنده
 دلم اندک ای فی قلبی که ما قلبی بیاء الوصف دیگر بخجی لمعنی احدا
 العصر و الاخر مع الاخر بالترک و فی روم نفع الرأی و الواو مضارع
 منکم من رقتن ما در صورت که زندگانی بالباء المصدر یکنم کس
 بر نیک و بر من بالا ضافه اطلاق نباشد کلمه بر صله الاطلاق بکس
 بضم الکاف و سکون الرأی معنی الخایع حفت ماض من خفتن معنی
 بائع و اینم و کس ندانست ای لم یوف احد که گشت من یو یس
 جان بلب اندک نایه عن خروج الروح و الموت که بر و اصله بربا و س

اگرست افاض منفي من کوبن کبر الکاف الفارسی معنی البکای باز اشراف
فی مختار الصلح السماء بالفتیات الفرج بلیة العدو و دشمنان فی الیوم
که بطعنه العادل الصاق و دفاعی من مخندید استهزؤن فی وسعی را
دهی عبال بر عدم روة و رجولیت محک کند و کوبند **قطعه** بیستم
من ذیون و فی بعض النسخ الغیر المعتمد علیها مبین منی منه و من اختار
متناقض غفل عن ارادة القیاضة المقصودة فی المقام انبی حجت را
الحجبت العار و الا معنی که هرگز در موعن نخواهد شد معنی دیدن معنی الکلام
کورمه که کورگان قولهم معنی نخواهد شد اولی که کور و من لم یوف
الفارسی نظر الی المعنی اللغوی فقال فی تفسیره معنی لا یریدان بری روی
نیک کنی بالیاء المصدر من اسائی ای سهولة البدن کریندن مضارع
من کریندن بضم الکاف الفارسی خویشن رای لفظ زن و زنند
بگذارای نیز کهما سخی الظاهر ان الباء لالصالق و الباء للمصدر
و در علم محاسبه بالاضافة چنانکه معلومست ای کاتک تعلم چیزی
دائم که حرف شرط بجای شما الجاه القدر و المنزلة ای سبب قدر کم
و غنیم و من قال قدرک و غنیمتک بافرا د الضمیر فقد غفل عن معنی شما
جهنمی بباء الوصل معین کردد موجب جمعیت فاعط باشد بسبب
التراف من هم المعاش بقية عمر از عهد شکران ای من حق شکر نتوانم
ببرون ادم جواب شرط معناه بالترک چنانچه میم کفتم ای یا عمل
بادشا دو طرف بفتحین ای جهت دارد ای لعل السلطان جهتان

امیدنان و بیم جان بیان لقوله دو طرف و خلاف رای مرد منداست
بدین امیدای بسبب رجاء الخیر دران بیم افتادن خوف الروح خط
عظیم **قطعه** کس نیایدای لایحی نجانه و درویش الی بابیه متفک
که حراج زمین باغ بده از من دادن بایشویش عصه راضی کرد و شو
ای صبر علی الهم و الغم مع الفقراء ما جکر بند المراد به اما نفس ما یراد
بلفظ فکر او ما یقال له بالترک بوکرک پیش راغ لفظ مستعمل العرب و عجم
بالترک فوز غنون به از من نهادن و المراد الفاء التثنی فی الیوم بلکه گفت
اذاک الربیع این سخن ای کونا عمل السلطان و اخط موافق حال من معنی
لانی علی کال الاستفانة جواب تسوال من بیا وردی لانی ادعی الصدق
و الاستفانة نشیده یکه گفته اند هر که صامت و رزد مضارع من و رز
بالترک صامق و المراد عمل الخیانة و من قال معنی الاعتیاد بالشیء اذا
منه التوايب اذ قال فی مالمه فو ایدنک لم یات بشیء بناسب التمام
دستش از صاحب یزود **سبب** رایت بالیاء المصدری موجب کیم
الجمیم رضای خداست بالاضافة اللفظین کس ندیدم ای ما رایت احدا
که کم شدای ضل از راه راست من الطريق المستقیم و کما گفته اند چهار
کس هدف الباء لغز ایضا از چهار کس کمان مرکزد و فی بعض النسخ
بتر سند حراجی فطاع الطريق از سلطان فاه حفظ الخازنة علیه کا
ذکر الفقهاء و من عجم فی تفسیر حراجی و قال هو من اعد مال الفقیر فاهرة
بالعقب کتطاع الطريق فقد غفل من المسکر و زدای السابق از یکسان

ما فخر خفته منه لا حفظ المتاع المليل عليه وقاسق از غماز فانه يظهر حاله و
 روسپی از محتسب و می بمعنی الشیخیة بالنسبة لکاتبه و یا بشی علی خلاصه
 اسل الروم ومن لم یعرف قال فی بیانه لانه نادب مثل الشارب والزانی
 بنوضه دبار العجم الی المحتسب و انرا که صاحب کتیب بالباء الفارسی
 و الکاف العربی بمعنی الظاهر از محاسبه چه با کتیب بالباء العربی بالترکی
ابن محمد قطب کن فراج بمعنی الوسمه و ی بمعنی الدایه و کسر الواو و یاء
 المصدر من رفتن مجموعها وصف ترکبی و عملی ای لا تسرف ولا تجاوز
 عن الاعتدال حال کونک متفرقا از خواصی مرمون که وقت رفع تو برادر
 بالرفع الارتفاع فی المنزله ای فی الترفی والمراد به الرفع عن المنزله ای
 العزل من المنصب یا شد مجال دشمن تنگ حتی لا یقدر ان یطعن فیک
 فیک بالباء البی یبش و مدارای بر او را کس باک بالباء العربی زنند
 جامه یا پاک کار بر آن جمع کار و سوب الکاف الفارسی و ضم الزاء العربی
 القصار بر شدک لفظه بر کفتم حکایتان روبا و بهو التعلب مناسب
 حال است بالاضافه فی اللفظین که بدندش کزیران و اوقات و خبران
 هیزه صفات مشبهه من کزیرین و افتاده و فاسدن معناه بالترکی
 فخری و دو شرک فالفرق کسی گفتش چه افسست که موجب جندین
 می افسست گفت فاعله روبا شنیدم که شتر بلا الف و بالالف فی اوله
 لفظه راه سحره و هو العمل الذی یعمل بلا جبره و من قال و می بتأیید الضمیر
 نظر الی آخر اللفظ و طینه لفظا عربیا فی اخره ما و التانیث می گیرند گفتند

ای سنیب ای فنیف الحفل شتر را بانویه مناسب است و ترا بانویه
 مشابیه گفت فاموشا اسکت که اگر مسودان جمع مسود و توشه
 بغض گویند مشیر الی که این شتر است و گرفتاریم و افسدونی علی انی
 آتی حمل کراعم خلیص من باشد من القید یا فقیص حال من کند بنظره انی
 ثعلب و نامرمان از عراق آورده باشند ما کزیند بفتح الکاف الفارسی
 ای المذبح مرد باشد و المص یصح المصود من التمثیل بقوله و ترا بجنبی
 علی ما ذکرته و اعرفه فضل است و دیانت فی نفس الامر مسودان
 در کجین اند و مدعیان کوشه نشین لفظ اند مقدرای اگر چه حسن سیرت
 نیست و انگاه که سیره حسنه مخالفان تغیر میکنند و در موضع قطاب
 بادشاه الی و تقع فیه و در محلی عتاب عطف علیه در آن حالت کرا محال مقابل
 باشد استفهام انکاری مصلحت ان بینم که ملک بضم الهم فاعت را حراست
 و صحت کنی و شرک رب است کوبی یعنی ان را می ندانان نقول شرکت الربا
 که عاقلان گفته اند **ست** بدرا در متعلق یعنی در دیار و قد یقر
 بضم الدال بمعنی در منافع کینه غلطی شمارست و الحال ان فیه خطا و اگر
 خواهی سلامت من الفرق در کنار است رفیق این سخن شنید و لم
 یبکر هم بر امر انقبض و غضب و روی در کم شنید لانه الحق تر و کین
 رکش اینزه وصف ترکبی و لفظ رکش کسر الهم اسم مصدر فهو بمعنی
 رنجیده محو دانش و سش و برورش و التانیث من نقل الکتاب
 فی اول الکتاب گفتن گرفت ای شتر که این چه عقل و کیاست و فهمه در

مجمع العلم و قول حکما در ست امد ای ظر صدقه که گفته اند دوستان در زندان
 بجایارند لان الصدوق الصبیح بسی للخلیص که بر سر سفره همه دشمنان
 دوست نماید **فصل** دوست منار منی من شمرده آنکه در نعمت زند
 بر منون لاف باری بالباء المصدر ی و برادر خونری عطف علی قول باری
 بالزکاء قد را شای و شقی دوست آن دائم که کبر دست دوست با خدیدا
 در بر بآن حالی ظرف کبر و در ماند کی عطف علیه و موعظ العج و بدم که
 منغیر می شود من نصی و نصی من بعضی سنوی کبر الشیخ و فتح
 النون مضارع من شید بنزدیک صاحب دیوان براد به اهل دیوان
 که لو بمر لا السلطان رفتم لغرض حاله سابقه اباء و نسبه متعلقه بقول
 کنتم معرفتی که میان ما بود کان بدنی و بین الرفیق صورة حالش کفتم
 من علمه بالمی سبه و الاستقامه تا بجایار مختلفه نصب کردند و عین الیه
 صفیه چند روز بر من او مضی علی هذا لطف طبعش را بدیدند
 و حسن تدبیرش پسندیدند فلما ظهر اخفاه کارش از آن در گذشت
 ای بخا و زعمه و تحربه بر من ای اعلی از آن منمکن گشت بفتح الکاف الفارغ
 ما من کشتن محض الصبر و رجحان و علی هذا المنوال فی الرفقة سعاد
 در نرق بود و لم یزل من رفقا تا با وج ارادت الارواح النقطه البعید من
 المکرز العالیه من الخفیض بر سید و الخفیض و صلی الی منزله برید با فیه تنبیه
 علی ان اللایق للسلطان ان ینصبوا الایمانی بالمناصب العالیه قال رسول
 الله صلی الله علیه و سلم من فکر انسانا و فی رعبه من هوا حق منه فقد خان

الله و رسول و جماعه المسلمین و منسوب حضرت سلطان شد و مشار الیه
 بالسان ای صابر جلایا رالیه بر قوس الاصابع و معتمد علیه عند الایمان
 لفظ شد مقدر ملا حافه الی و جد فی بعض النسخ من لفظا کشت بر
 سلامت طالش شادمانی بالباء المصدر ی کردم و کفتم **مت** و کار بسته
 منید بش منی من اندیشید و دل شکسته مدارای لا کجیل فلیک مسور که
 ابشیمه حیوان ای ماء الجبوة درون تاریکست بالباء المصدر ی بعد
 الکاف و اعلم ان لفظ تاریک بباء بعد الکاف معنی الخضم بالترک و کوا لفظ
 تاریکی بالباء بعد الکاف معنی الظلمه بالترک و کوا کلق و لا تخفی علی احد اذ ان
 ماء الجبوة فی الظلمه فمن اختار المکن بلام و قال فی بعض النسخ تاریکست
 بالباء فهو فی الظلمه **فصل** الاله فیه لای من منی فی طرب نوکر
 بالنون الثقيله من الخی من هذا السرور افا العلیه ای صاحب البلاء و هذا
 مثل من بلا بس الشی و بلادیه و هو منعیوب علی انه منادی صفای
 حذو حرف مذایه فلک من الغاء للتعلیل الطاف مع لطف و هو الرفیق
 والا صان خفیه صفة الطاف الیه الطاف کثیره خفیه کثرت لا یبلغها
 العفول **مت** من من منی من مساس تر من بضم الذاء و الراء
 و قد سکن الراء للتخفیف از کردن اسم من کردیدن ایام ای الزمان که صبر
 و هو منتهی العباد و سکون الباء جف النفس عن الخی و کبر الباء الذوال المعرفه
 عند الاطباء و لا یسکن الا فی ضرورة السوء من کثرت خبر صبر فیه ابراهام
 ولیکن بر غیر من دار دای غمره علودر آن مدت ای فی ایام دوله الرفیق

المذكور را با جمع ماران اتفاق سفر مکر افتاد ای سافرت لایح چون از زیارت
 مکه باز آمد ای رجعت دمنزل استقبال کرد ذک الو رفیق ظاهر حال دیر
 هر بنان بنیة بطریق العطف التنبی بگوید در هبة درویشان کفتم حال
 سکون اللام چیست گفت چنانکه گفتم سابتا طایفة الهمة للوصلة کما
 در اراحد بر دزد و بخیانتم منسوب کردند علی ما هو المعتاد من الحساد
 فی ابواب السلاطین و ملکه کشف خبیثت ان اسحقصا نغمود ای
 ما فتش علی وجهه ببلغ الغایة و باران قدیم اعلم ان اسل النوس لا یعتبرون
 المطابقة من الصفة و الموصوف فی نراکبهم الفارسیه و دوستان هم
 ای شفق از کله حق خاموش شدند و صحبت دیرینه بمع قدیم فامو
 کردند **قطعه** بصنع خدا چون کسی افتاد من نصیب همه عالمش پای
 بر سر نهند بضعون اقامه علی راسه جوینند کافال دولت دیش
 گرفت و ساعده السعادت ستایش کنان و صف ترکشی و لفظ
 ستایش اسم بمع معنوده ای المرحه و لفظ کنان صفت مشبهه
 من کردن ای مال کونهم مادیان دست بر بر اللفظ الاول صرف
 بمع علی و الثانی اسم بمع الصدر نهند کاسو می به کل عمر فی الجملة
 بانواع عقوبت و عذاب گرفتار بودم و چپوس تا دین مفتی که مرده
 بالهمة للاضافة سلامتی بالباء المصدر حی بر رسید الی اسل البلد
 از بند گرانم بکسر الکاف الفاری بمع الثقیل خلاص گردند و اطلقوا
 منه و ملک موروث ای الملک الذی انتقل الی مالارت الشرعی خاص لفظ

کردند مقداری جعلوا ملک الموروث و مخصوصا بالملک کفتم ان نوبت
 انان من قبول کردی که قد قلت که عمل پادشاه چون سر دراست سود
 بالترک فایده بود و قطار کور قلولا لانتظامند و ناک اداة نسبة کما
 الاشارة فاذا اقدمت علی امر ذی خطر یا کلمه بر کبری ترفع یا در طلب عسک
 نموت فی **سنت** باز بر هر دو دست کند خواه اذ اسافر فی البحر و کنار
 اذ اسلم من الوق یا موج و روری یا و الوصف افکندش بفتح النون
 ای حال کونه مبتا بر کنار اذ اغرق مصلحت ندیرم ازین مثل بابا ی
 العونی بمع الزبادة و سس بالکسر المجرولة بمع الغرضه و الجراه و هو ف
 الی ووشش و استیدن فانه بجذد الجراهه و مک باشدن بالباء العجی
 بالترک صبا جمع فانه برید الاذا بر من دو بیت اقتصار کردم و کفتم
قطعه نداننی استغفها م انکار ی که منی بند القید بر پای ای علی
 رجه که خود کوشش الی الخاطب یا بد بند مردم و المراد به عدم قبول
 النصیحه دگرره ای مره افری کردند ای طاقت نبش ای الصبر علی الله
 و لفظ نبش هنا بمع شوکه الجوان الموزی کالهی و العقرب مکن
 انکشت در سوراخ کردند بمع العقرب و هذا اللفظ مالکاف العری و الزاید
 البع لانه فی الاصل مرکب من لفظ کر بمع المعوج و من لفظ دلم بالترک
 قویرة و المعنی لا تدخل الا صبیح فی حجر العقرب **کاست** تنی بیا و
 الوصف خند معنا هما بالترک بر نی ن در صحبت من بودند لعلمهم کافوا
 مریدین للمص طار ایشان بصلایه اراسته و لم یوجد فی السنته التي

راناء القول الاتي اعني وباطل ايشان معاني پيراسته والبعج من جعل
 من المتن مع اعتراذه بانه لم يوجد في اكثر النسخه نكي اربزرگان حق
 اين طایفه حسن ظن بلیغ داشت **ست** ای اولیاء حق را از حق
 جدا نموده کر ظن نیک داری و اولیا چه باشد و ادرازی بیار الوضوح
 یعنی و طیفه معین کرده بود تنبیه علی ان علامه حب الاغنیاء للفقراء
 ان یبدلوا المال بینهم مکرری از ایشان ای واحد منهم مکرری بیای الوضوح
 کرد ما مناسب حال درون آن لانه لفظا بیشتر حرف الباء و شرفه را نهفت
 البشیر من مشر و ظن ان شخص فاسد و بار بار اسان کاسد فلما کان الامر
 لذلک خواستم تا بطریق بیای الوضوح کفاف یاران را مستخلص بفتح اللام
 کنم فان حسن الکلام کحصل المرام آنست خدمت من الضمیر راجع الی قوله
 کمی از بزرگان کردم از حضرت باب داره و قصدت ان ادخل علیه
 در بایتم بمعنی البواب و الیم لکنکم را نکردم بختی و جفا کرد که بگو
 داب البوابین معذورین الضمیر راجع الی دربان داشتم حکم آنکه گفته اند
قطع در بیکر الراء للامضا فیه میر و وزیر و سلطان را بر مین
 بی و سیلت ای بدو واسطه نکرد نهی من کردیدن پیرامن کردیدن
 پیرامن بمعنی الحوالی والذل والمراذنه الاول ای بحکم حواله سکت و در
 چو یافتند ای یا بند عیب بر مین این اشیاء الی دربان کریبان بکیر دان
 اشارة الی سکت دامن چند آنکه مقربان بفتح الراء حضرت ان بزرگ بر حال
 من واقف شدند ای عرفوا الی الشیخ سعدی و البواب بمعنی بالکرام

الکرام

الملم الا بصره لکنکم را آوردند ای ادخلوا فی بالاکرام و برترای اعلی مقامی
 بیای الوضوح و من قال یعنی مقام اعلی فقد ضیع معنی الباء معین کردند
 که موداب اصل اللطف یا بتواضع فروتر نشینم و گفته **ست** بگذار
 ای آنکه بنده و بکنیم و المراد بکین سنا المناقض تا در صف بندگان بشینم
 فلما قلت هذا الکلام گفت ذلک الکثیر فی مقابله کلامی **مضاع** الله الله ای
 تعالی چه جای این سخن است ای لیس می هذا الکلام **ست** کر بر سر و چشم
 من شبنی مرمون نازت التاء للخطاب بکنیم که نازیدی الباء للخطاب کالاول
 و نازنین خشیب نفیم فی الجمله بنشستم و از هر دی بیای الوضوح سخن
 بیوستم ماضی شکلم من بیوستن ارید منا المعنی المنعده تا حدیث **زیت**
 بفتح الزاء المعنی بمعنی الزلل و هو مصدر زل فی طین یاران در میان
 اند لانه الکلام بحر الکلام گفته **قطع** چه جرم بضم الجیم بمعنی الذنب
 دبد خداوند سابق الانعام صفة لقوله خداوند که بنده در نظر خویش
 خور و حقیر می دارد بقره لفظ خور بالالف لرغابة القافته بل الفصح ان
 و او رسمی خدا بر است مسلم یعنی خدا بر مسلم است بزرگواری بالباء
 المصدر العظیم و لطف عطف علیه که جرم کالاول بعد من عباده
 و نان بر قرار می دارد بر دانه لیس لک الخلق مخلوق الله تعالی حاکم را
 این سخن هذا الکلام المعقول پسندیده و مقبول اند و ظاهر اثر لانه
 اسباب معاش یاران فرموده اند خداوند مایه قاعد و مایه علی کانت
 مرثیا و حاضر آوردند و مؤنت ایام تعطیل و فاکتند بر بدیهه ای بعطی ایدار

ششم

ششم

الايام التي قطع فيها شكر نعمت كنتم وزمين مذمت بسوسيدم على هو
 داب ارباب الادب و عدد صارت بالجم العربي لفظا عربي بمعنى الحرة
 نحو اسم و در حالت برون ابدن ابن سخن كنتم **قطع** بكونه اسم
 للبيت العتيق الذي في بلدة مكة فله حاجات شد فبطل عند الحاجات
 از ديار بعيد مرون روند خلق بيدارش اعلم ان لفظ اديار مشتق من
 بسفعل اسم مصدر فهو مع ديدن خوروف مع رفتن ارسى فرسنگ
 لفظ فارسي عربي فرسنگ و موانتي عشرة الف خطوة فمثل امثال ما يديك
 اي ينبغي ان يتجلى سوء ادب امثالنا و مقصودنا من الجارة تحصيل للنفعة
 منك كرمي كس نردير دخت في براي التمر منك منقول نردير **است**
 بكنزاده و كنه براد به الخزنه و راوان مع الوافر از بدر ميراث بافت اي
 انتقل اليه الارث من ابيه دست كرم بلكا وقع الواو العاطفة من اي
 و داد سخاوت براد و كولم توحيد لكان منظوما و نعمت و مال بي قياس
 و درين برسياء و رعيت بر سخت **قطع** نيايد مضارع منفي من
 اسوده مشام و هو الموضع الذي فيه القوة الشاملة ارجل و لفظ
 في العجم والروم و الهمة للوضع عود و هو الذي يتجر به برتش نه امر من
 نهاده كه جوة مثل غير سويد مضارع من بويدين و هو بالتركي فوق
 فوقه خلق على قرح به صاحب بحر الغرائب فالفاعل على الاول ضمير عود
 مجو و على الثاني ضمير مشام و من قال فاعل بوند ضمير مشام و الظاهر ان
 معناه سويدان عود و مجو غير فكم يعرف المعنيين و لهذا لم يقد على

التحقيق و حاصل مع البيت اذا لا ستر من العود الكثرة لم يحق و لذا
 لا ينفع بالمال لم يعرف الى المصالح به و كما يبدت حرف شرط مقدر كحشدك
 اعلم ان الباء المصدرية اذا دخل على الاسم الذي فيه باء بصدر بالكاف
 الفارسي و حذف الباء من الكتابة كويديكي و افكديكي و نخدكي كقاي
 بنجي العطاء عظم المصطفى و ان الباء العليا خبر من السفلي كدانه و لفظ را
 مقدر كنه سفا في فرويداي لا يثبت على ارجل و كبر الهمة للاضافه و هو
 جمع او جليس نحو علماء و فقهاء في تدبير نصيحت اعاز كرداي شرع فيه
 كملوك بشين قدم معناه ابن نعمت اي المال را بسعي اند و خسته اند و براي
 مصلحت اي لاجل المهمات نهاده و دردم من حفظه دست اين حر كه كوتاه كن اي
 لا سرف كه واقعا اي الحوادث در بيشست عسى ان تدا فيها و دشمنان
 منفيه صنعة التضاد و في بعض النسخ در كمين نيايد مضارع منفي
 من بارسن اي لا ينبغي كد بوقت حاجت الباء عطف في درماني من درمان
 مع الهجر **الگو كنجي** بيا و الوضحة كنه بر عايمان كحشدك **الفتنة**
 رسد هر كنجي را بيا و الوضحة و كنجي را في الاصل مع الرجل المنزوع
 و المراد منها كل احد بر كنجي اي حبة من الارز بهر استاني از هر يك من العوام
 و من قال شخص از عايا فقد غفل عن سوق الكلام اي قول المصن برسياء
 و رعيت سخت هو يسمي اي لم اذ من كل احد فضة مقدار الشجرة كد
 كبر الكاف الفارسي ابدان مجمع براي لاجلك بهر روز كنجي اي فزنيه واحدة ملك
 را دو قد صهار ملكا روی از بن سخن در سيم كشد قدم معناه و ارا لعلك

بنور که موافق طبعش نیاید و گفت خدای عز و جل مرا ملک و فی بعض النسخ
 ملک بکسر اللام این ملک است که لا یندر است تا خورد و بخشم میزان الاراد
 دلالت علی الملک نه ما سبانه که دارم **سنت** فارون ملک شد که چهل خانه
 کبر داشت روی آنه کان مغایر هر سه عمل بانه بعیر و فی روایت سبعین بعیرا
 وقال می آمد کان کل مفتاح سبعین فقول المصطلح حال صانه للتکثیر لا لکثرة
 قدر بانه هر که ای لم یکن لانه نام ملک گذاشت **سنت** آورده اند فی
 التوابع والافعال نوشتوان عادل یا در شکار کامی صیدی بیاء الوصف
 فیها کباب کرد بزی بیاء الحکایت ملک نبود عندیم علمای برون و سنا و هو یعنی
 الفری المعجزة رفت تا ملک آورد منه نوشتوان گفت ملک بستم ای بالین
 بستان تا رسمی بیاء الوحدہ نکرد دای لیلایکون بدعت و اصف براسها
 و ده مخفف من دیر هر آب شود گفتند ای الحارون من عندی از بی قدر
 من هذا المقدار چه فعل ای التزجیه بالزک که کدک زاید بود که گفت فاعله ضمیر
 نوشتوان بنیاد ظلم ای اساسه در جهان قبل هذا اندک بوده است انظر فی
 کلامه و هر که آمد بر و مزید کرد فانه بعد الظلم فی زمانه کثیر و لهذا قال
 ما بدین غایت رسد قتال ایها السلطان کیف حاکم و حال انوشتوان
نسخه اگر مرغ رعیت ملک خورد سببی ای لوکان السلطان صدمه
 الرعبه تنافه و اصف بر آوردند علمای او ای کج عیب در حق ای
 شجر التنازع از بیء بالباء العربی معنی العوق برین بیضه که سلطان ستم روا داد
 ای بجزه زند لشکر بانش برار مرغ بیخ متعلق معوله زنند و سینه

بالتکثیر **سنت** تمامند بیغم النونین ای لایقی ستمکار را برای الاضافه
 الی قوله بدر و رکار و کل واحد منها وصف ترکیبی تمامند بیغم الباء جمع
 من القاعده ای سنی بر و لعنی بایدار معنی الثابت و المحکم **سنت** عالمی
 بیاء الوصف را شنیدیم که خانه و رعیت بریدان بیوت الرعا یا فراب کرد
 بیاء الحکایت ما عرسته و سلطان ابادان معنی المعجزة کند بی خبر و فاعل از قول
 حکم که گفته بالباء الرسمیه اسم مفعول افتن باده الجمع اعنی اند و ثبت الغیا
 لعدم الاتصال و اذا الفصل بالماضی نحو کنت یحذف الغیا نحو کفند و به یفرق
 میزان الجمعان هر که خدای تعالی را بیازار ویراد بملک غایبه اذا اذا السبع
 غیر منتهور فالملع ان کل من بعمل عملا فیه سخط الله تعالی بادل خلقی ای مخلوقی
 بدست آورد مضارع من آوردن ای لبطبت قلب سلطان مثلا خدای تعالی
 من خلق را کلاول بروی کار د بیغم الکاف التاریبی مضارع من کارین
 بالزک حواله الی کلامه و اما هذا اللفظ استعماله العرب بمعنی الهداک کافی مختار
 الصیاح و فی العجم معنی الانعام کاصح به صاحب بحر الغرائب و لا شک ان
 منها کونه لفظا فارسیا معنی انتقار و رکارش برارد ای تخرجه و قال
 صاحب بحر الغرائب بعد ذکره و اما باین ذکر لفظ دارا آوردن بهذه العبارة
 اعنی فان ذلکوب انتقام الموقود و کنی فرقی ففهم من ستم العبارة معنی
 فی المقام و من قال فی ستم الدمار باللفظ الهداک و قال بعد قول المصطلح از رور
 برارد ای منی بهک فقد غفل عن معنی لفظ دارا فارسیا و لفظ دارا آورده
 و ترکیب الاسند را که کلا تخفی علی الناظر المتأمل و مصداق با مال المص

ماورد في الخبر من اعلان ظالما فقد سلط الله عليه **س** ان سوزان صفت
 مشبهه اي منتصب بکند بکسر الباء وفتح الباء الفصحى نبات محرق باسم
 لدفع ضرر العين عنه مثل يقال له بالترک نور که آنجه مفعول کنند کند وود
 دل مستند مع المحتاج والمراد نثر دفان قلب المحتاج اشد تاثيرا من النار
 المشبهه في الحمل **لطيف** کوبند ورنه الواو جمله حيوانات نرسيد
 وقد سمعت في قصته سياه کوش وکفر من جانوران هر لانه و بالبلاده
 وعدم الحمية واما في مردندان کانه مبتداء ضرر بر بفتح الباء وصف من بر
 بضم الباء واما فقه الباء في الصفة للما ينسب بالوصف الذي هو من مريد
 به که خبر مردم ورنه الدال وصف من در بدن واما فقه الدال في الصفة بناء
 على انهم يروونه المصدر بالفتح وهذا اورده صاحب بحر الزايب هذا المعنى
 في بيان لفظ ورنه الدال حيث قاله مع الباء واداة ظرف ورايد في اوابل
 الافعال والمصادر التي في اللفظ وصبغة ارمي در بدن ووصف ترکسي
 والجملة اعني قوله فرما بر به که خبر مردم در خبر المبتداء فلما حاضرت الى تقدير
 ثابت **س** سکين فر اگر چه بي تجربه است. لجمعه چون بار می کشد
 عزير **س** قبل اقدمه **س** زامد اعنت کر که کل سبوي می کنور
 بوک کو تور کردن اولور عالمده چونکم فرغزير کاوانه قرآن جمعان والثاني
 کبر النون للاضافة بار بر دار و وصف ترکسي بالترک بوک کنور جي به زاده
 بالاضافة مردم ازار و وصف ترکبي وذن اللطيفة وقعت حمل معترضة
 ثم رجع الى حکاية العالم ملک را اي للسلطان الذي كان عمل العالم را اجله ظرف

بنشین مع البعض از ما بم جمع ذميه اخلاق او اشاره الى العالم معلوم
 شد علماء و بنشین کسند انواع عقوبت بکشت بفتح الباء والكاف العوي
قطعه حاصل شود رضای سلطان اي لا يرضى السلطان تا حاضر بندگان
 کوفي بيا الخطاب من حسن بفتح الجيم خواهي که خدای به تو بخشد الظاهر
 من کشود مع الرفهم لا من تخشيد مع العطاء باخلق خدای کن کوفي
 بالباء والمصدر يکي از ستم ديگران من ذلك العالم بر و اي على منبه بکشت
 ودر حالت تبا او تا مل کرد و کنت **س** نه النفي مضاف الى بقية المصراع الاول
 و مجموع المصراع الثاني بر که قوت بازو و منصبی دارد ای بس کل من يكون له
 قوة العضد وله منصب سلطنة مع الغلبة والفهر محوود باكل مال مردم
 بضم الكاف والثاني معي القول الباطل والفعل الباطل ومن لم يفسر بل قال
 منه الخاف يقال افعل الشيء مجازفة وجرافا اي اضره بغير تدبير وتحين وکمال
 ولا وزن لم يأت بوطنة الشرح توان بخلق بفتح المهملة لفظ عربي فارسيه کلو
 وور بدن بجمع اليلع بالترک بوغنى استخوان بالواو والرسى درشت بضمين
 مع الحش ولي شکم بکسر الشين وفتح الكاف العوي مع البطن بکسر الباء
 الرء چون بکبر دانر ناف مع السرة **س** مردم ازار بر اساي
 الوحد وصف ترکسي حکایت کنند که شکی بر سر صالحی بيا الوحد فيها
 ايضا رد کل در و بين راجع الى انتقام نبود لفقده وشوكة الطالم سكر
 بافونکم داشت لوقت الفرصة والانتقام ما و فني بيا الوحد طرف
 ملک بران لشکره اي الجندي دشمن گرفت اي غصب عليه ودر جاي حسن الجيم

الفارسی کردای جب فی البیرو و بش اند لا انتقام دان سنگ را بر سرش
 انداخت فلما وصل الیه الکج گفت تو کیستی و این سنگ بر من چرا زدی
 فلما سأل کنت من فلانم ذکر اسم و این سنگ است که در فلان تاریخ
 بر سر من زدی بیا و الخطاب گفت چنین مدت کجا بودی و لم یظهر شک
 کنت از جا هست بالجیم العونی و التاء للخطاب ای من منصبا اندیشه می کنم
 یعنی غفیه تا اکنون که در جا هست یافتم و جدتک فيها فرصت عظیم شمردم
 که گفته اند **مسوی** تاریخی بیا و الوصف را چو بین بیا و الخطاب گفت
 بسكون التاء تاریخی قرین الدوله عاقلان تسلیم کرده اختیار رسد العقل
 الاختیار ای ترکوا اختیار نم و صبر و اعلی اذاب هذا مع البیت و من
 بمعان افرا و قدر الواد و العاطنة قبل الاختیار فند از تکب التکلف
 و اخل الوزن الصرح چون نداری ای لبس کن تا حسن درنده بنشدید
 الراء ای الطفره الخاری بنزای الحاد بادهای جمع بدن به که کم کبری
 سبتر اسم من میزونه مع العناد هر که مبتداء تا مع مع بولاد بار و وصف
 ترکیبی سبجه کرد خبره ساعد سیمین خود را رنج کرده بالزک الکندی باش
 ادر من باشد مع اولحق ای کس علی حاکم و المراد به الصبر و من قال یع فاموثر
 باش و قبل فاموثر فمجد عن المع نادش الضمیر راجع الی قوله
 بولاد بازو و سند در روزگار بیگانه پس بکام دوستانه یعنی علی مراد
 الاحباء مؤنس رازای افخه تخم دماغه **حکایت** یکی را از ملوک مرضی
 الوصف تا بل ای ذا حول مع خوف بود که عاده ذکران ذکره مؤتم

نبود و لا یلیق طایفه حکما و یونان منفی شد بر علی هذا القول که برین
 و در ای لهذا المرض دوائی نیست فکی مکر حرف استثناء مناعه انا
 زهره و بقیه الراء و سکون فارسی بمعنی المارة بالفتیان بقال له بالزک اود
 کذا فی کتب اللغات الفارسیه و لم یجد هذا اللفظ فی کتب اللغة العربیه
 لهذا المعنی فمن قال بعد ابراد المعنی المذكور کذا فی محارر الصیاح فخطا
 و قال القائل و قد یجئ زهره ایضا مع المجلال **سنت** زهره ندارم که
 بیستم لبث تبرکانه دارد ابروی تو کذا فی الغایب و لم یجد هذا المعنی
 لهذا اللفظ فی کتب اللغات الفارسیه سبوی البحر و الحقیق ان هذا المعنی
 لبس معنی حقیقا لهذا اللفظ علی معناه المجازی و قول القائل المذكور
 فعلهم انما هو اللغات المشتبه بین الفارسی و العونی جهل آدمی که بجهت
 صفت مخصوص بود بقیه الواوایه لا یكون لهذا المرض دواء الامارة
 انسان یكون علی صوره و صفة مخصوصه مثل ان یكون طویلا ازرق
 العین اسود لک برمودای السلطان المریض امر غلمان طیب کردند
 طلب لانتا الذي عین الاطباء صفة دهنقان بالکسر بالزک کویلو و
 الکنج و سالار و القصر علی البعض کما قبل انه مع الزراع تفصیر بیری
 بیا و الوصف بافتدای وحد و ان رجل دهنقان کان ذکا لانی متصفا
 بدان صفت و صوره که حکما گفته بودند لعلاء الکک پیر و مادرش
 را خواندند ای دعویان و بنعت فی کران المراد به الکثیر شنود کردند
 ای ارضوینا قافه فتوی داد بهذا الوصف که یکی از رعیت رنجی

والمراد قله برای سلامتی مالیه المصدري نفس بادشاه ای لاجل
 صحت و ابادی کوز جلااد قصد کشتنش کرد فلانسان موالات
 بر ای ذلک لاین سر بسوی آسمان کرد ای نوحه الی جانب السماء و کتید
 متعجبی مکن گفت ای سالار دین حالت چه جای هند است استغفارم نگاره
 ای لبس هذا الموضع موضع الفتنی بگر گفت فی جوابه تا ز فرزند
 برید و ما در باشد و لم یحصل ذلک و دعوی پیش قاضی بر نند بیکم
 بالحق و داد از پادشاه قواهند ای یطلبوا العدل منه اکنون پدر و دم
 ای ای و ای از بهر صطام دنیا بضم الی و تخفیف الطاء المهمله بن معنی
 الطلب و الخشیش الذي تكثر من اليبس و نیز با بعبارة عن المال و الامتاع
 و ذکر فی بعض کتب اللغة انه معی امتاع و الثا بده مرا بخون سپردند معناه
 اللقوي ستمانی المال دم و المراد تسليمه الی القتل و قاضی بکشدند فتوی
 داد و جوز قلی لسلامة السلالة و سلطان صحت و فی بعض النسخ مضی
 فوبش و سداک من معد و لم یبق لی طیاء بجز خدای تعالی بنای ندارم
 و لهذا توجهت الی جنایه و التیارات بیاب **بیت** پیش که بر او رم زد
 فریاد للعدل منک لم پیش تو اردست تو بخوایم داد سلطان را دل
 ازین سکی هم برابر و اب در دبره بگردانید قاضی من کرد انیدن و گفت
 یلک من ای موتی اولیة ست ای افضل از خون کی گشای ریختن و تغییر
 الفارسی انما یکون بهذا الوجه و من لم یوفی الفارسی قال یغیر الارض
 خون کی کنی ریختن سر و چشمش سوسید للسلالة و در کتا رکرفت

قد مر معناه و نعت کی کران کشید و از اکر در من القتل کو بند که کلمه دران
 معنی شتابان من دار الشیاء الهیة **طعن** محضان در فکران بینم ای
 لم ازل من فکر البیت الذی کنت قاله یلیا فی فاعل کنت و انان لفظ بان اداة
 نسبة بکسب مع لفظ و یکون المجموع و صناعه کتبیا کو شتر بان و سکبان و
 یلیان و الباء للوصف و المعنی بالتمیز فلیج یرب در بای نیل و یو نه یخیزد
 مصرعیه عنه بدریا کتبه بایه خصوصاتی و فت طغیان ز بر بایت کرا کلب
 حال مور مقول القول هذا البیت محمول است زیر بای نیل فلایدک
 ان اکثر من قهر الضعیف مع تخلص من قهر الاقوی **کلیات** یکی از بندگان
 عمر و اسم ملک ایب لیت حذف لفظ ابن کاع و فت کریمه بود کسان جمع کس
 در عیش و تنجیس رفتند فاد کوه و باز آوردند الی حوزت الملک و وزیر
 با وی عرض بود ای کان لوزیر الملک مع عداوة اشاره بکشتن او کرد ای
 اشار الی ان بایه مقتله یا دیگر بندگان حسن حرکت کنند ای بیدانه بر بایند
 پیش عمر و سر بر زمین نهاد للتعظیم و گفت **بیت** هر چه رود مبتدا
 بر سر منعلق بقوله رود فو یسندی التشریط المحترضی رواست
 خبر مبتدا چه دعوی کنایه لا دعوی للعبد حکم بسکون الیم مسداً لهذا
 راست خبر ما تقدیر من قال یعنی محذو و ند مفوض است فقد ارتکب
 التقدير من غیر داعی اما بموجب نفی الجیم انکه برورد و معی المزمع
 ان خاندان را لا صافه فی اللفظین و خاندان معنی اهل البیت و صاحب
 نحوایم که در قیامت بخون من گرفتار ای لان قتل العبد لا یبق غیر مشروع

اگر کسی کان و بلا شک و توقف این بده را بخوای گشت بمعنی کشتن بشیر
 الی ان عدم قتل اولی کد و بی وان حرمت علی قتل باری ادا نه توسل
 فی العجم والروم بمعنی اختیار الاولی کافال خواصه سلمان **ست** دل اگر
 بار کشد مار بکاردی باری و رکسی مار کشند هو تو ماری ماری ساق
 شرع بکشتن بکشت کوز قلی یا در قیامت مواظق بقیه الی دنیا بشی
 فی المعیاد المواظق کسی را بکنا که رفتن مکرر گفت تا بی چگونه کنیم
 بکوز قتل کنایه العبد الابی اجازت فرمای امر من فرموده باش
 وزیر را بکشتیم بضم الکاف والعربی ای اقله اگر بقیه الکاف الغری و
 الهاء الاصلی مراد فائده بل محقق منه ای بعین بقصاص و مراد براه
 بکشتن یا بکشتن بکشتن باشی ای لکنون قاتل بالحق ملک کشید ای ضحک عمرو
 بیث و وزیر را کشت چه مصلحتی بی اهل اعلی تا قال لغلام کنت
 ای الوزير ای خداوند صدق و کور بضم الکاف والعربی معنی القبر بید
 البناء للخطاب والمعاد بقیه ای به روم این مرام زاده از ادکن و القتل
 ما را در بیا بکنند **فقط** جو کردی بیایر الخطاب بکلمه انداز
 وصف ترکیبی و کلوج بضم العوی بالترکیب کسب بکاف بقیه البناء الفاعل
 والکاف العوی مشهور والبناء العوی والکسرة المجهول والکاف الفاعل
 فصح بمعنی الجرب والمعنی اذا خارت مع رجل قوی غلبه بر وی علیک
 المدر و من لم یعرف هذا اللفظ کا موصوفه صحیح فی موضع بوجه و فی موضع
 بوجه اخر سر خود را بنا دانی بالبناء المصداک شکستی و کذا چو تیر انداخت

انداختی در روی دشمن ای فی مواجهه صدر کن علیه بقوله کاندرا ضربه که انداخت
 او با جش لفظ اوجان بضم الهمزة وبالواو و اوجان بالمد و او بمعنی
 الهدف و المری والفخیر راجع الی قوله دشمن شکستی فانه بر می السهم
صحت مکرر الکاف للاضافه و وزن بقیه الذائیس اسم مملکه و ای
 لسیطه ذلك المملکه خوجه بود و صفت بقوله بزم النفس ای کانت نفس
 کرمه و نیک محض عطف علیه ممکنان را در مواجهه خدمت کردی من الحکمه
 و ما عطف علیه اعنی قوله در غیبت نکوی کنایه تعلیل للوضعیس اتفاق
 از وی حرکتی در نظر ملک با بسندیده و غیره مقبول امر مصادره کرد المصدا
 اخذ المال من مد صاحبه بغير حق و عقوبت فرموده ای لم یکنف باخذله
 بل امر التعذب سر بیکاه جمع سر بیک که دعوت معناه والنون مکسوفه
 للاضافه ملک المراد به المعنود بسوای جمع سابقه والباء متعلق بقوله
 معترف والفاء مکسوفه للاضافه نعمت او و الاضافه معترف بودید
 و بشکر ان مرئس بقیه الهاء المرمونه یعنی کانهم قد صاروا فی الیهین
 در دست تو کلیل او معناه بالنزاع موکل و لمع مدتنه رفیع و مدطعت
 کردند فی الباء للحکایه و زجر معامت و و انداختندی لا يجوز و نه الا
 والعتاب **فقط** صلح بادشمن اگر خواهی بالکسرة المختل للبناء عند
 من لا يجوز السكنه فی النظم هر که مخفف مع کاه بالکاف الفارسی که نرا
 مرمون در قاع عیب کند فاعله دشمن در نظرش فی مواجهه تحسین کن
 فتح بجهول عداوت و صدافه سخن از بر من می گذرد موزی یعنی المود

بعد از بجزی الکلام فی فیہ فی الکلام فیہ و هذا المعنی مناسب معنی المصراع
 الثاني ومن قال معنی سخن تو آخر بدین موردی که گذرد فقد اخل الارتباط
 علی ان الکلام لا یجوز فی فیہ بل فی اذنه سخن تلخ نخواستی صرف النظر مقدار
 دمنش خبری کن گما قال علی کرم الله وجهه الا ان یقطع الله بالک
 مضمون خطاب ملک بود الجار منبذ از عهده و بعضی بیرون آمد خبر
 یعنی وقع علیه بعض امر به الملك و سعی در زندان بماند و معنی علی من
 الحال کی از ملک ان نواحی جمع ناحیه بمعنی الطرف و خفیه اسم عربی ای علی
 وجه الاضواء سفا مش لفظ بیغام بالغین و کذرها بمعنی الخیر و الضمیر راجع
 الی خواجه فرستاد و الخیر مذاغ که ملک ان طرف قدرای مقدار چنان
 بزرگوار می مثل دکل العظیم ندانستند قاعله منبذ جمع راجع الی ملک ان
 طرف و بی عزتی کردند که عطف تغییر اگر خاطر و فی بعض النسخه اگر رای عزیز
 فلان ذکر اسم خواجه اصل الله عوفیه دعاء که بجانب ما و فی بعض
 النسخه بدین اشارت الی موضع الملك الذي ارسل الیه التفات کند
 والمراد انه سعی لتطبيب خاطر که اعیان این ملک بدیدار او مفتخرند
 و معتم و جواب مکتوب را منتظر اند خواجه برین وقوف یافت ای فلان
 واصل المکتوب الیه و طالع ما فی من المضمون المذكور از خط اند بشید
 ما ان السلاطین یقتلون الشخص لا فی شیء جوابی بباء الوحدة مختم
 صفته خا که مصلحت دید علی رای صوابا بر ظهر نفع الطای و فی
 نوشتن مذا داب العفایه و روان کرد ای ارسل کی ارسلوا ملک

ای احد من اتباع السلطان الذي غضب علیه برین واقع ای وصول الکلام
 مطلع تبدد الطای و کسر الدام شدای وقف علیه ملک را اعلام کرد و گفت
 بیان لکینفیه الاعلام فلان و ذکر اسم خواجه المذكور که حبس فرمود خط
 للملک ملک نواحی ای مع سلاطین الاطراف را سالت بالترک خبر لشمس
 دارد فلان واصل مذا الخیر ملک هم برابر انقبض و غضب و کشف این خبر
 فرمود ای امران یکشف هذا الامر و مطلع علی حقیقه الحال قاصدا للغة
 النکرة معنی یک را بیکر فتند و رسالت بطلق علی الورق فی اصطلاحهم
 و من لم يعرفه قال معنی و رفته رسالت را بخوندند ای قروا ما کنتم
 خواجه علی فکر مالتوسنه بود که حسن خلق بزرگان پیش الباء العربی از
 بند است ای را بد علی فضیلتی و تشریف قبول که فرموده اند بنده را
 امکان اجابت ان نیست علی بقوله حکم آنکه برورده یا تحت این خانه نام
 قدم معنی مذا الکلام و باندک مایه تغییر خاطر بالاضافه فی اللفظین بولی
 نعمت خودی و مایه نتوان کرد که گفته اند است انرا که بجای است
 لفظ جایی معنی للبالغة یعنی ان کرمه حکما که فکلف یک مردی کرتی بفتح ن
 و باء الوصف عذرش بنده و فی بعض النسخه عیبش بکن از حرف شرط
 کند معنی بباء الوصف فیها ملک راجع شناسی و بالباء المصدر ی
 و کسرها بالاضافه پسند معنی پسندیده اند نعمت و خلعت بخشید
 للتسلية و عذر خواست بقوله که خطا کردم و تراهی کناه بیا زاردم فلما سمع
 خواجه اعتذار الملك گفت ای خداوند هذا اللفظ بالاضافه الی شیء انما

العظماء بنوع اى هذا العبد وبنوع حالت شمارا اى كى كنى بياى الوصف
 بى بنوع بلكه تقدير خداى تعالى چنين بود كه مرين بنوع را مكر و مى بياى
 الوصف برسد پس بدست تو و البته سوابى نعمت معانما الظاهر
 بالمارسبة سابقهاى نعمت مع نعم سابقه برين بنوع دارى و ابا دى عطف
 على سوابى و هذا جمع ايد و موجه بدعوى النعمة منت اى كى على هذا العبد
 نعم كثيرة تستحق المنة بها و من قال مع منت نعم فليأت مع اللفظ
 و هكذا اند **سوى** كرى بى الكاف الفارسى علم هذا اللفظ بجمع المعاني
 الاول مع الجرب بنوع بنى بالتركة و بوز و الكا اداة فاعل نحو كسرك
 و الثالث اداة شرط مخف من لفظ كرو و هو امراد منا كرى ندمت بضم
 الكاف الفارسى مع الضرر و التاديل الخطاب رسد ظاهر از خلق ايمى
 غير الله تعالى مخرج تنهى من رنجيدن كه نه راحت رسد خلق نه رنج بل الكمل
 منه تعالى از خدا دان خلاف دشمن و دوست علمك بقوله كه دل بهر دو
 در تعرف اوست كاقبل لا يملك القلب احد الا الله تعالى كرى تبارك ان تبارك
 كرى در قاسم مصدر من القوس ظاهر الركان داريند اهل فرد فاللفظ
 مصدر من الخلق ظاهر ا و اهل الحق انما يبرى من الحق **كاست** بلى از
 كوكب متعلقان ديوان را فمود اى امر اركان دولت را كه مرسوم
 المراد به الوظيفه فلان بنوع ذكر اسم عبد من عبيد جدا كه مستحق
 بنوع علمك بقوله كه ملازم و كاست و مترصد مع تاخر فرمان و ساير
 اعلم ان لفظ السابى مع الباقى لا مع الجميع و منه قبل ما بقى من الاناء

سور خد شكاران كه هو و لعب بضم اللام اسم و بفتحها مصدر مشغول
 كنى الظاهر ان المراد من الله هو ما يلهم الانسان علماته و اللعب بالاشتغال
 الصبيان كما مع به اهل النفس في قوله تعالى و اعلموا انما الحيوة الدنيا لعب
 و لهو و من قال فى مختار الصالح لى بالشئ لعب به و قد كنى به عن الجح
 انتهى و فسر صاحب الروضة بالطلب فقد اركب الاستدراك و خلاف
 الظاهر و غير المناسب بالمقام و در اداء خدمت منها و و مسكاسل
 صاحب دلى بنوع هذا الامر و كنت علواى رفعة درجات بنوع كان به
 كاه حق جل و علاه من مثال دارد اى مثل هذا لان من و اطلب عبادته
 اهرز المتوابع و حصل له الرفعة المعنوية كما ورد فى الحديث القدسي
 لا يزال عبيد متقرب بالنوافل حتى احب الحديث **رامى** دو باراد الفصح
 بالزال المحبة مع الفجر و الصبح كرايد كسى بياى الوصف بخد مت شانه
 للملازمة سوم اى الصبح الثالث مرابه مع البتة دروي كنى فاعله
 شاء بلطف بكون الفاء متعلق بقوله بكاه و هو مفعول كنى اى
 بنظر اليه لطف اميد مست اى الرهاه حاصل بهر مست كان اى العباد المحض
 و امرهون كه ايمى اى ابايوس نكره نكاح و العجى مضارع من كرى دين
 اى لا يبرجعون و اسنان آله من عتبة السور **مشوى** مشى اعلم ان
 لفظ مشى كبرى الجرم و مكون الهاء مع الكبر و لفظ مشى كبرى الجرم
 مع الاكبر و الباء مصدرية اى الباء و الرياسة و قبول فراس
 اى من قبل الا فصل العزة و العظمة و الشرف و السادة لان من

من خدم خدم ترك فرمان و عدم اطاعة الامر دليل بر است و علامته
 هر كه سيماي او را ستاندارد يعني من كان له علامة المستغيبين سر خدم
 بر استاندارد اى يكون راسي خدمه على العتبة **جاءت** عالم را كه
 كند كه مبرم بگير الهاء و كذا يسمي جمع الخطب درون اى الفراء و كذا
 كيف لفظ عربي مع الظلم و قد استعمل في العجم والروم بمعنى لفظ خرج
 و نواكز انرا اى للاغنياء دادي بطرح قدر معناه في قول المصنف داني
 كه طرح ظلم افكند و من قال في المصادح الطرح بر افكندن فقد خالف
 ما قال سابقا و ارتكب الاستدراك في قول المصنف و المراد منا اخذ
 العالي من المواضع التي يتحقق فيها مع لفظ الطرح على ذكر اول
 صاحب دي قدر بيانه بر و كذا شد اى مرموعه كان ذلك الظالم فيه
 و كذا **ت** ماري بيا الوحد او الخطاب بكونا كبد على العالي و الجمع
 استفهام انكاري كه هر كرا من بنه يعني ملوك ما موم قدر تفصيل
 كه هر كجا نشين بكني بفتح الكاف العربي خطاب مكنه و يراد به التزيين
 فانه يحجب الخراب و من قال فانه مما يشاء في التزيين فلم يأت بالتفصيل
 الصريح **قطعه** روت بضم الزاي المعجمة او لا بفتح الزاي المهملة يائنا
 يعني القوة و التاء للخطاب ارسلت بالياء العربي قدر مرارتي رود
 با اى سحر و قوتك البنا با خداوند يا لاضافة غيب دان و صف
 نه كسي معني عالم الغيب بفرود اى لا ياتي و زالى است و زور مندي
 بالياء المصدرى بالتركة قوتلو كذا مكن نهى بر اهل زمين اى على اهل

الارض

الارض بادعائي بيا الوحد بر استان و فلما بضم الناصح الكلام
 ظالم ازين سخن بزرگندلان الكو **ت** من انجبه شرط با غشت يا نوه
 توفوا از سخن بزرگيه و خواه ملال و زوي از و ديلم كشيديكن اكل
 امر و لم يعف قول الاطباء كل تدواء و بر و المنافي كذا و كذا قال الله
 مع اخذته القوة ما لانتم اول الالبه اذا قيل له اتق الله اى اذا خوفه
 المنافي بالله حملته الالهة و الحمله الجاهلية على الزنب الذي يؤمر بانها كذا
 قبل نزل الالبه في حق اخس بن شريف و قيل نزلت في المنافقين
 كلهم و المذهب ان العبرة العموم اللفظ لا خصوص السبب ناشي كه
 انش از مطمح در انبار مبرم فتاد و بفتح الالبه اى قوله فحسبه مظهر
 في دنياه عاجلا و سائرا قدر عفت معناه و عرف العطف يدل على ان
 انرا كذا ادرقت ههنا باقى املاك الضمير راجع الى الظالم بسوء ظن
 از بزرگي الباطن من بفتح النون و يكون الراء و الميم اى الذين
 الناعم برفا كذا بالكاف العربي مع الراد كرمش و هذا الصريح الاول
 و لفظه بالفتح على وزن نرم يعني الحار و تاندا ماض من تاندا فاعله
 ضمير انش و مفعوله الضمير قوله كرمش مع نصب النار و كذا الظالم في
 الراد الحار و بفتح الالبه اى قوله تعالى و ليس لها ظهيرة الا الدنيا
 و قول القائل قبل قوله تاندا ماض مجهول معني اسفقت ذلك الظالم
 في الراد الحار ماض عن سياق الكلام اتفاقا مع صاحب دل يعني
 بر و كذا شد كذا و لا شنبه من المستتر ضمير الفاعل يرجع الى صاحب دل

كوبه

والبارز من المفعول يعود على الظالم كما ياراسن في كفت ذلك الظالم
 که ندانم که این انس از کجا در سرای من افتاد هذا کلام الظالم کفت ^{دل} **مها**
 ازدود بالامانة دون ذای وقع من دفان قلب القفاز **قطر**
 صدر کس زدود وفي بعض النسخ زدود ورونهاي ريش وصف کر
 فيجوز الباء وکسر لاظهار الوزن والجمع بين الجمع والمفرد في التکريب
 جابر في سنه اللغة والمعنى بالترك صدر فل يارو ايجله تو توندن ومن
 قال والمعنى از ريش درونهاي فلم يحف المعنى وقوله وكتم ان يكون
 من قبيل اضافة المصنعة الى الموصوف الى الصنعة على سبيل المبالغة كأنه
 جعل البواطن نفس الحاجة كافي فويلهم رجل عدل کلام على اسلوب العرب
 واعتداف بانه لا يعرف الفارسي کره ريش دون بالاضافة عاقبت
 کندای بنظر مثل من كان في باطنه صرع ومرض وبفكر منه الاثر البتة
 والملاذ منها ظهور الاثر النافذ وقول القابل في مرضه اي يتوجه الي
 البر والصحة ولا تخفى ان براه انما هو بارتقاء المودى وهذا كبر بعد
 كالاخفى هم بر مكن اي لا تجعل منتفضا ما توارى بحسب طاقتك ولي
يكن **بترج** كبحر ولسم ملك من المملوك كان منق سلطنة سنين
 سنه نوشته بود **قطر** **جه** معن چندان براد به هذا المعنى في استعمال
 والا متطلبا لا فترانه لا لالفاظ الدالة على الجمعية والكثرة كما نحى فيه
 اعني تالها قراوان معن الكثرة وعمر ما ي دراز ومن قال في نظارة معن
 چندان کذا سمعت من البعض ولم اجد في كتب اللغة ولم يجده كقول

این کتاب در بیان معنی و اصطلاحات کلمات است
 که در کتب لغوی و ادبی آمده است و در این کتاب
 به شرح و توضیح آمده است و در این کتاب
 به شرح و توضیح آمده است و در این کتاب

بر سر زمین ای علی قیصر خواهد رفت بالترک کنت کر که چنانکه دست
 آمده است لکن بفهم المیم بما التشبيه في قوله چنانکه معروف الى الجمع الثاني
 اعني بدستهای دیگر که من این بخوار رفت والار کذک و قد وقع في حقه مثل
 ما كتبناه **حکایت** یکی در صنعت کشتی بضم العربی ای کانا احد في
 المصارعة بالصاد المهملة بالترک کور شیک که بر آمد بود ای بلغ عانة الکمال
 سبصد و صنعت علی عدد ابام السنة بند قاهر في مختار الصالح الفاضل
 المنی الجید والمراد به کبلة از بند ما و کشتی کبر ان ای من حیث اصناف المصا
 دانسی بیای حکمایت و هر روز ای کل يوم من ابام السنة بنوعی بیای الو
 کشتی کالسا بن کرفی بیای الو حکمایت مکر کوشه خاطرش با جمال یکی از شاکردان
 سبیل داشت ای کان کتب احد نمازته لجماله سبصد و سحاه نه بندش آموز
 ابند باضی اموزا بندن بمعنی التعلیم و اما اموزیدن فهو لازم مثل اموزن
 بمعنی التعلیم اعلم جميع الجبل من صمعه سوی حبله واحد کما قال مکر بندک
 در تعلیم ان دفع انداخته ای کان بتعلیل في تعلیم و نه و نکر دی یسقی له خیال
 العلیه بر ای ذلک التلمیذ در صنعت و قوت برآمد و بلغ الغایه و کسی را با او
 من المصارعین امکان مقاومت بالترک دورش بودی لکاله في الصنعة
 والقوة بالحدی که پیش سلطان کنت ذلک التلمیذ استاد افضلی که بر
 از وی بر کذا فی السن و حسن تربیت است في التعلیم والابوة اروم
 بستم و برادیه السواة في العرف و مراده الغلبة بترس المنافه اعني قوله
 و با صنعت ما و برار و ما قال هذا الکلام لکن ما این تر کرا د به از وی من

منست

التلمیذ

مناسب و پسند نیاید لکن آن نعمتی و حق الترسیم بر مود ما مصارعین
 کنند منافی منعم یعنی واسع معین گردند مصارعین و اگر کان دولت
 و اعتبار حضرت حاضر شدند لبر و مصارعین بر خون بیل مست دل آمد
 لا غتر آره بقوت و منفعت بعد منی بیا و الوصی بقال صدمه ای ضرب
 بحد که اگر کوه اینین بود از جای بر کنده می نمود الکاف العزیز استاد
 داشت که جوان از و بقوت بر ترست و اعلی بدان الباء للابنه بند
 عبت که از و نهان داشت بود ای اخفاء با و ی و ا و کف الظاهر انه
 با من مجهول من او و کف جوان دفع آن ندانست و لم یقدر علی دفع استاد
 برودست از زمین برداشت دکن التلیذ و بر بالای سر برد کا بود اب
 المصارعین و بر زمین رد عیو مراد فغان از خلق بر حاست کا
 المقاد فی مثل هذا الامر مکر مود ما استاد را نعمت و فلفت دادند
 تعظیما له و بر راز حر و ملامت کرد هذا القول که ما بر و رنج و نعم
 المیزنی مکر الباء المستدرة خویش بر بدید استاد دعوی متاومت
 کردی می ادعیت الغلبه علیه و بر بریدی فلما عانیه المکر گفت ای خداوند
 برزور و قوت بر من دست یافت بلکه در عالم کشتی بالضم دقیقه و
 مانع بود که از من دریغ می داشت هذا استاد امروز بدان دقیقه
 بر من دست یافت بر ادب النظر استاد گفت فی جوابه از بهر شین
 روز ای لاجل مثل هذا اليوم نکر می داشتم که حکما گفته اند فی الصحی
 د و ست را چندان قوت مد که اگر دشمنی مالای المصداک کند

مناومت کنند نشیده و کر چه گفت ای مافل انکر از بر و رد مع المیزنی
 بنفخ الباء خود جفاید **ط م** یا و فافود اعلم ان لفظ خود سنجی
 اما و اداه اما اذاکا اما فففاء بالترکه کند و او و رسمیه و لم یقدر علی
 فی قافیه و اما اذاکا اذاه ففوفی با فافا کسم لیدل علی خصوص حال حکم
 المنزب و ما کنی فیه من قبل الثاني نبود عالم ای اما الوفاء فیه موجود
 فی العلم با مکر کسی درین زمانه نکر د یعنی ان الوفاء موجود و لم یفعل به مثل الرأ
 احد کس نیاموخت ای لم یتعلم علم نیر از من ای الرأیه منی که مرا عاقبت
 نشانه نکر د یعنی ان الوفاء موجود **ک** در و بینی بیا و الوحده
 بگرد صنف در ویش بکوشه و صحابی نشسته بود للفرافه بادشاهی
 بر دیکدشت قدر در ویش از ای که قراغ ملک بالضم فاعنتت سر بر
 یاورد ای لم یرفع راسه من المرافقه و التفات نکر د ایجه بادشاه از ای
 که سلطوت و هو التمر بالبطش سلطنت بهم بر آمد ای القبض و گفت این طایفه
 در دوشان بر ای الطایفه البصوفیه بر مثال حیوانند بر بدان الحوان کا
 لا يعرف السلطان و لا یفکر کز کد هزم الطائمه وزیر گفت می طبا ای
 ویش بادشاه روی زمین بر بدید سلطانه بر تو کز کرد مثل بر تو بکدشت
 چرا خدمت نکر دی و شرط ادب بجای نیارودی فانه من الادب ان تقوم
 و نعطی و کف فاعله ضمیمه ویش بکوامر للوزیر ملک را ای فلی له توقع کف
 از کسی دارد و لیسر الخدمت من احد که انکس توقع نعمت از تو دارد
 هذا الجواب کلام صحیح فی نفسه و دیگر بد آنکه خطاب للوزیر ملک از بهر شین

رعيت اند یعنی از الملوك لاجل رعایه الرعايا نه رعایا از بهر طاعت ملوك
 ای لیست الرعايا لاجل خدمت الملوك **قطعه** یاد شده ماسیان درو
 ای سلطان محارر الفقیه کرجه تحت ای نعمته بفر دولت اوست ای بقوه
 دولت السلطان کوسفند بجمع الغنم و قد بیدل فاوه یاء و بنال کوسند
 از برای چوبان بالار سیاه نیست ای الغنم لب لاجل الراعي بلکه چوبان
 برای خدمت اوست **قطعه** یکی امروز البوم کاران بالکاف العری و
 ترکیبی بالترکه مراد سورجی بپی بیا الخطاب والخطاب عام دیگره را
 معمول للفظ مقدار دل از جی مدح مریدل المنه رئیس ای قلب محوج
 من المجاهد لاجل تحصیل المرام روزکی چند الکاف للضعیفه الباء للوصلة
 باش قدر بیانیه قوله باش مادستش بند روز کار و من لم يعرف معنا
 سنا اعترف به معنا حيث قال صبر کن تا بخود مرهون خاک فاعل مخور
 مغر عن بعض من الدواعی والعظم والمراد هنا موالات سر بالاضافه فی اللطیف
 خیال اندیش وصف ترکیبی من اندیشیدن فوق شای و بندگی بالیا
 المصدریه فیها بر حاست ای لم یبق الزوق بینهما چون قضای نوشته
 وهو الموت اندیش ای وقع کر کسی خاک مرده باز کند بضم الکاف العری
 من کردن ای لوان احدا غفر تراب المیت و کشفه و من ریح کون الکاف
 بالفتح من کردن قدر از تکب استدر اک قوله باز نشا سدا فاعله ضمیر کس
 نو انکر از درویش ای لا ینزق الغنم من الفقیه بلکه زالمرد مو المعهود و کنار
 درویش ای الکلام استوار یعنی المحکم اند گفت از من چیزی نخواه

هو عادة الملوك گفت هذا الفقیه ان یسخر انیم که ذکر رحمت من مذمی فان
 صبیحه خلاف الجنس الم گفت مرا بندی بده گفت هذا الفقیه **در باب**
 امر من دیافتن بالترکه ارشک و اکلیق و دو معی و من قال ای افهم امر من
 یافتن فقد ویم کنون که نعمت الناء الاخیره للخطاب است بدست ای
 فی بدک کین اصله که این دولت و ملک می رود دست بدست فینبغی للعالم
 ان یسعی للاخرة باقباله و مال **حکایت** یکی روز را ای فی زمان السابق
 دو النون مصری رفت هو من الطبقة الاولى اسم ثوبان و کنیه ابو الفیض
 ولقبه النون و تحت خواست فاعله من وزیر که روز سب بخدمت
 سلطان مشغولم کا عوالایق بالعبد الذی یکنه بقرب من السلطان و
 کجسته امید و ارم ای ارجو خیره و ارعقوبش بزسان صنفه منبهه
 من کسیدن دو النون قدس بره بکریست ای یکی و گفت اگر من از خدای
 تعالی نرسیدی حکام که تو از سلطان ای کا انک تخافه از جمله صدیقان
 بودی انما قال ملکذا مع علو درجه منظره **قطعه** که نبودی
 امیر راحت و ریح یعنی ان عباد اکثر العباد لاجل راحة الجنة و الم غدا
 جهنم و لو لم یکن لک دلی لو عبد و ابالا خلاص با بی درویش برید به الساک
 العابد بر فلک بودی ای بظهور اثر اخلاصه و علا فی المنزله که وزیر از خدا
 نرسید مرمون تمحان کا انه یخاف که ملک بکسر اللام ملک بفتح اللام
 بودی و العجب من اعترف بانه هذا المصراع واقع فی اکثر النسخه الصیحه
 و لم یختره بل قال بدل ملک بر فلک بودی و محجه بقوله بکسر اللام فی الاول

یسعی

وفتحها في الثاني ثم قال كذا ما عشتوا ووقوله ولولا رعايته القاصه لكان
 لكسر في الكا ايضا وجه واعلم ان في البيت الثاني نيتها على انه لا بد وان يكون
 للسلطان مهابة وسياسة هي بخلاف وزيره **كجاست** بادشاهي بخت نين
 في كني بيا به الوحدة والاصنافه بباينه كني ابر مست اي وقع على
 ارار خود محوي اي لا تطلب اذي نفسك كفت فاعلم منه ملك چگونه اي
 اطلب ما اذي نفسي كفت فاعلم منه كني ان عقوبت بر من بخت نين
 بر ايداي كصل ويوع على في نفس واحد وميزه ان اي انتم بر تو جا ويد
 معني الابد بما ندر بفته القون مضارع من مازن **رابع** دوران بعاي
 زاني الجبوة جواد صحر كزشت اي مضي بالسرعة لمحي وخوشي بالياء المصدر
 فها وزشت اي اقم وزيا وسوا ليزك بر اشتقوا الظاهر انه بر ادينها الفهم
 والحسن منها موعده المتعارفة بقوله لمحي وهو شي كزشت فان الزمان
 والاحوال لا تستقر على ثمر السحاب بدار است ماض من بنداشان
 اي وقوله ستمكزي الظالم كني ستم انما الظلم بر اكره ولبس كزك بر كرده
 او بما ندر اي مضي عليه انتم وبرا كزشت اي لم سق علينا ملك را نصيحت
 او اشارة الى قوله كني سود مند ابد المراد به ان نصيحت اشر فيه واز سر
 تون او قد عرفت معني هذا الكلام كزشت اي عفا عنه وعذر
 فواست **كجاست** ورزاد نوشروان در مي بيا به الوحدة از مصاح
 محمكت اندشه مي كردند وهر كمي من الوزراء في مصاح الملكة وصفت
 الجمع معتصم ان يكون المشاوق مع الجماعة كما قال الله سبحانه وشا ورم في الام

در مصاح
 در مصاح
 در مصاح
 در مصاح

برو حق دانش خود اي على منتفع علمه راى بكون الهزة وقلها ان
 مي زدوا المراد في ايجاد الفكرة ملك نيز اي انوشروان محسن كالور را اند
 مي كرد فبه نيت على انه سعي للسلطان ان لا يفوض الامر الى الوزير او يولي
 بنفسه بغير اسم حكيم كني راى ملك اختيار افتاد اي افتاره
 ورجع على راى الوزراء ووزيران در سر اي حفته كفتندش الصبر المستمر
 راجع الى وزيران والبارز الى بزرگمهر راى ملك را بر بدون به راى
 انوشروان چه مزيت ديدى بر فكر چند بن حكيم اي على اراد اكله
 المسفود حتى رجعت عليها كفت بموجب انكه انجام كار اي افره معلوم
 بست وراى ممكنان اي فكر الجميع در مشيت است است كه صواب
 ايد با خطا واذ كان الامر كذلك بس موقف راى ملكا ولبزست
 عليه بقوله تا اكر خلاف صواب ايد اي ان ظهر الخطا رجعت متابعت
 اي لاجل اتباع ارمعايت او اي من عفا به اجن باشم **مثنوي**
 خلاف راى سلطان را حقت مرمون كونه خو بين باشد دست ستن
 كناية عن وقوع الشئ والفراع منه واكر خود روز را كني خود
 اداة منا و قدمت على الاسم للوزن كويد فاعلم سلطان بخت اين
 اي لو قال السلطان مشير الى النهار انه بذاليل بيايد كفتن لفظ
 بايد مصارع من باسحق اي ميني كني ان تقول مساعد له انك بكاف
 التصغير ما بر وين بالياء النارس وهو الشرا فيه نيت على انه الا
 نصديق السلاطين في اريهم وكلماتهم ولكن سفي ان لا يصدقوا

فی امریم بالعلم حکایت شیدای بیایه الوحد و مولفک عمل
فی العجم والروم فمن قال بغيره یعنی یک مرد طریقت که شیدای بی
کند و محافل و مجالس ایشان و غیره و قد فی علیها لکسوا
جمع کسب و یافت که عاده العلویین که من علومم و لم یکن
فمن کذب فاصد و با قافله حجاز بنهر و برای دخل که حجازی ام و لم
من الح فمنا کذب اف و قصید پیش ملک برد که من گفته ام و بنمای
فمن کذب اف بی از نداء ملک قدر بیان در آن سال از سفر آمده بود
و کان عالما بی که گفت من او را در عبد و بان در بصره دیدم حاجی چگونه
باشد فکیف کیون حاجی منزه السنه و دیگر گفت ای قال رجل بدو
سفرانی بود در ملاحظه اسم بکره علوی چگونه باشد فکثر کذب کونه علوی
و شعرش در دیوان انوری یافتند و هو شاعر فاضل و فی نظم القصیده
کامل ملک فرمود تا بر تنهش و نغی کنند ای برید و نه من البکره که خند
دو و چو گفتی بیایه الخطاب فلما عاينه الملك و امر بعقاب و نفي
ای خداوند روی زمین ای مالک وجه الارض سخن دیگر گویم اگر راست
باشد سنه او را می اسخ به گفت ای الملك ان حبست گفت ای
شیدای **قطعه** عربی بیایه الوحد کرب الله للخطاب و لفظ
که مخفف من لفظ اگر راست با سکون معناه بالترکه بوعث بشن
اورد دو پیمان بالترکه او کج و قد است و یک همه بالفارسی
و ضم الاوّل بالترکه کبی دو و بالتره ابراه ای بلس بلس خالص فی

فی الحقیقه که از بنده لغوی بیایه الوحد و اللغو و القول الباطل
بیایه الخطاب سرخ ای لانا من جهان و بدو و صد نفر کسی بسیار بود
دروغ معنی الکذب ملک کدید و گفت ازین راسته سخن در عمر من نگفته
بفرمودای کنایه ما الحجه مامول و ست مرتباً دارند **حکایت** اول
اند فی الحکایات که یکی از وزرای جمع وزیر مثل فقیه و فقهائین و کسان
ای الرعا و رحمت آوردی عمدا بقوله علیه السلام الراحمون برهمهم الرحمن
و صلوا لکم ثلثان حسنی فان دارا لایمان علی الارض التقطیم لایمانه و الله
و الشفیع علی حاجی الله تعالی اتفاق بسبب زلزله خطاب ملک گرفتار
آمد برید به ان الملك خاطبه بالعقاب و امره علیه بالعقاب و لهذا قال
الملك ان در موجب یکسر حکیم استخلاص او الی بن للطلب می کرد و فخر
مضمون قوله ان احسنتم احسنکم و موکلان بروی ای الدی و کلوا
علیه و معا فنتش ای فی عقاب ملا طفت من اللطف ضد العنف کرد که
علی قال الله تعالی هل من الاغاثه الا الاغاثه و بر رکان دیگر ای
ال دات الا فر دست یکا و ای فی شان بیاد شه گفتند و التاثر
من شان الکلام تا ملک از سر خطای او در گذشت تجا و ز و عفا عنه صاحب
دل قدر فنت معناه و من یرد به فلا تعقل ما سبق بر من حال اطلاع
ما فنت و تفکره فو لنع ان الله لا یضیع اجر المحسنین و گفت **قطعه**
دل دوستان بدست اری ای لاجل عیال قلوب الاحیاء و نظیرها
و نسبتهم بوستان بدر فروخته اسم مفعول من فروض من یخف السبع

مکبر الساء و سکون الهاء کما تعین احدهما حسن والآخر السوء والآخر
هنا هو الاقل والمنفع لاجل تطيب قلوب الاحباب بجمع مدته لاجل
حسن لیسر فمناها البهم کما ذکرنا لکسر المجهولة والكاف العوی لفظ
قاری مع الفذری کما انما اسم عام لکلی ما یطبخ فی الطعام سواء کان
من النخاس او الخبز یکنوا بالجمع ینکحوا وهو وصف نکرسی مع لاجل
طبخ الخبز لا صدقاً والمراد طبخه ما فيه ومن فسر لفظ کما بالعبارة فقد
غلط به جهه رخت راست ای کل شی من آثار البیت واسبابه سوءه به
عنا الکلام یفید ان الاصل بالاحباب والاصدقاه حسن ثم نزل فی المص
فی النسخه حيث قال ما بدین وصف نکرسی هم ینکحون کس لانه دین سک
بلفظه دوخته به **کلمات** یکی از سران باروۃ الرشید کتبه ابو جعفر و هو
اخو موسی الهادی بن محمد المهدی و ما به شش پیر از ادای جاء من انباء
بروان قدم ابیه قمی کما قلنا فلان سر منک راده قد عرف معناه
برادشنام داد بجا دای شتم ای ما رونه ارکان دولت را کف جنتی
رای این و فی بعض النسخه نرای جنبی کس چه باشد و اجاب کل واحد
منهم بجواب غیر مرضی یکی اشارت بکشتن کرد و مذا جواب بعضی الظلم
الصالح الخلیط و دیگری بزبان بریدن مذا جواب بعضی الظلم و کتبه
من الاول و دیگری محصاه قدر معناه فی حکایت ملک رور و نئی
قدر معناه فی حکایت شباد اشباد انما فن اعلا بیانها فکانه نسی
ما کل بارون کف محاط بالابه ای سر کرم است که معکونی قال الله

عنو مجب العفو و اگر نتوانی تو نبیر دشنام ما درش بدنه فاینجا انما لفظ
نه چندا کما مقام از حد گذرد ای حفظ الممانعه ولا تجاوز فی الشتم انکاء
ظلم از طرف ما باشد **قطع** نه مردست ان هر دیکر در مدینه بودند
که ماسل دمان بالترک کور کش قبل و من قال فی تفسیره وهو الذی له صوت
بابل بنظره فی وقت بنیانه و عطفه بالترک کور کش قبل اکثر الکلام ولم یشر
المرام سکار قد عرفت لفظه ومعناه و خطاه من خطاه فی بیان قد ذکره و بد
والمنع ان بربد المجرم مع القیل القوی لبس بر حل عند العاقل بلی مرد
انکس است از روی کمین و فی الحقیقه که چون چشم ابدش باطل نکوبد
ای حفظ لسانه و قد الغضب عن الخش **مسوی** یکی از رشت خوئی
احدی البائین اصلیه والآخری معتدیه فاد دشنام قدم لفظ داد لفظ
نخل کرد و کف الغیر المشر فیها راجع الی یکی ای نیک فرجام بنج الناء بمعنی
الثابت اء الفایف المزبته قال فردوسی **سست** کوشیم و فرجام کاران
بود که فرمان و رای جهان بود و من قال فی شرحه مع العاقبه فقد قرب من
معناه بتر صعه بنمیل اصله بدتر و العوام و قوله ثم شاع فی السنه الفحاه
و مرقع فی الاشعار کما قال **الطی** سواز بر دباران فزون ترس دار
که از بند دکیس بتر مرد بار کذا فی الخواص و من قال فی شرحه بالغنیة
لنورنه و اصله مشدد لانه اصله بدتر از غم الدال والناء بعد قلبه ناء
فقد اظهر عدم علیه باللفظ النارسیه حيث اجوی التواعد العویة فیها انهم
که حوی کندی نریبان تقول انی ای انک فاسق سارق کافرب عا د فباکی

و معانی حکما علی مشتقاتها فالساده الاولى للخطاب من کلماتی زشت خوی
والثانية للخطاب علی العکس ومن قال فی ترجمه ای انک انت الذي تفعل
كذا وكذا من الشرور والفتن فالله فيها للخطاب فقد اخطأ فی تفسیر لفظ
انی او معناه بالترک اول سن و ليس معناه بالترک فلان ابرس و کشف
الخطاب فافهم فانه دقيق که دائم عیب من چون من ندانی فان کل احد اعلم
بعبثه من غیره **حکایت** با طایفه و از بررگان در کشتی با کاف العوی جمع
السفینة بودند عذاب من جمله ماراه المصلح مدة سباحته زور فی بفتح الراء و
الواو لفظ عربی عن السفینة لصفره والباء للوحد و فی الملم ان لفظی
کلی لمعنیین احدهما الغضب لاف الاثر و برادیه العقیب و المراد منها
المخف الا غیر عرق شد و براد بر کبر دانی بکبر الکاف الفارس موضع بدو فیه
الماء و یجمع والباء للوحد و من زاد فی ترجمه قوله ولا یجری الماء و علی
الاستثانة زاد فیدار اید فلیم یح علی الاستثانة و افتادند ای و فغانی و
املاک کلماتی از بررگان گفت ملاک را علی وزن فلاح جمع صاحب السفینة که
بکبر الکاف فالتاری می امر من کوفتن ان هر دو برادر راجع نیجوس الفوق مانرا
صد دینار بدیم لمخلص کل واحد منهما و اعلم ان اعطاء مثل هذا المبلغ ^{لنخلع}
الاجنبی من سرقة السلاطین و لهذا اورد من الکتابه فی باب سرقة باثبات
فلا بد ما قبل لا ینفی ان تورد من الکتابه فی باب سرقة بادشاهان و منها
التابع سوال الباب الثامن ملاک ما یکی را خلاص کرد من الفوق دیگر ^{ملاک}
شد ای عرق کفتم بغیبت عمرش نماید بود ای قدیم اجل از ان سبب در

که کوفتن او یا خبر افتاد ای لم یسکس الامر ملاک تجدید و کفتم انچه کوفتن
بقین است و فی بعض النسخه راست و دیگر خاطر من بر ماندن این
اشاره الی الذي نجی من الفوق بیشتر بود بسبب انکه دقتی بیا و الوحد و سبب
مانده بودم ای کنت عجزت من المشی این را بیشتر نشانده بکون النون الثانية
ماضی من نشانده ای علنی علی البعیر و از دست افتادست ان دیگر اشاره الی
الذي عرق ما زمانه و بمعنی السوط خورده بودم ای کاه ضربتی بسوط واحد
در طفلی لواء المصدري کفتم صفه الله العظیم من عل صالحا فلنفسه و من
اساء فعلها **قطعه** ما توانی دون کس بخراش نهی من فراسید و المراد
به عدم الاذاه کاندیش بر راه خار را باشد ای بوزیک الشوکه لاجزاء کسبه بمنظما
کار و وین مستند ای الخیار برار ای اجعله حاصل که ترا نیز کار را باشد ای
بمحصل ما فیک **حکایت** دو برادر بودند فی الزمان السابق کلمی خدمت
سلطان کردی و دیگری بسی باز و آن مع باز و بمعنی العضدان خورده بازی
ای مراد این توانگر اشاره الی کلمی در وین را کفتم معا بنام احد مت سلطان نمی
کنی باز مشغف کار کردن هر یکی بکبر الهای و ماء الخطاب کفتم معارضا نمود
کار کنی باز منکلت مصدر کالذله خدمت را و خلاص مای که حکما ن گفته
اند فی النصه انک نان خوردن و نشستن برادیه مهنا عدم عدم القيام
لخدمت فخلو به حسن و من قال فی ترجمه مهتر فکانه لم یعرف معناه حسنا
که کمتر بنی من ای المنطقة و تمییز زمین بسمن و خدمت استاد جمع
القيام معنا **بدرست** استک بکون الکاف العوی فی الاصل

علی وزن این المجلس وهو کلی امر تبال له بالترک الجوه کانه لا یعرف الحکمة
 والسکون واللون بقية النامین بینهما فادع المعنی الحاکر کردن غیر متردک
 راز و منه قال بسکون الهاء فکانه لم یبره قبل ارسدست بر دست پیش امیر
قطعه عکر انما به قدر یانه قبل الابواب وین حرفه اشارت الی معنوی
 المصراع الثانی تاجه قورم صیف وجه بوسم شتا ای کنت مانکر فی طعام الصیف
 ولباس الشتاء و بقرینه عمری هه ای شکم خیز جمع العجوج والمعنی انها البطن الذي
 لا شیخ ولا ینفع بل یقول مل من مزید کالجوع الذي لا یسکت ولا یقر بالحق وین
 لم یعرف المعنی قال فی شرحه معنی الجوع ویداندش و یقال ایضا جسم غیر بالترک
 غشش کوز و دست غیره و بای غیره بالترک او یسئل ال وانی و بانی بسان
 ای افنی بخیر و اعدا لکنی است معنی الظاهر خدمت دوتا ای لسا کجل ظهرك
 منحنیا فی الخدمت و قد ورد فی الخبر من قنع شیخ من طمع ذل **کتاب**
 کسی به سس نوزوان عادل مزده او رد که خدای عزوجل فلان خدمت را
 برداشت ای رفقه من الدنيا مع امانه گفت هیچ تشبیدی که مرا فرو گذاشت
 ای ترکه هیچ جعلی باقی است مرا برک عبد و جای شادمانی نیست بلکه
 بنفوله که زندگانی نیز جای ودانی نیست **کتاب** کسروی بیا و الوحده و هو
 لفظ فارسی معنی التفرقة و قد کذب و او له ضرورۃ الشعار حکما بیان کرده
 در کلمات باریکه کسری بفتح الکاف و کسر القاف ملوک القوس کا ان قیصر
 لقب ملوک الروم و موی کسری موب خسرو و النسبة الیه کسروی و کسری
 و جمع اکاسره علی غیر قیاس لان قیاسه کسرون بفتح الداء مثل عبسون

و موسون بفتح السین مصححی سخن فی گفتند و کانوا بدین و ابر بر هر
 قاموس بود گفتند درین بحث ما ما سخن کنوی بنده سوال الحکما و گفتند
 لهم و ذرا امثال اطباء اند و طبیب دارو معنی الدواء ندمه ستم راس
 عمره الناء الحانه چون ستم که رای شایر هیچ معنی الطريق الحکی صواب است
 را در آن سخن گفتن حکمت بیانش **مثنوی** هو کاری بیا و الوحدۃ فی قصود
 بالیاء المصدر و بنو الزیاده و التفصیل من براید و محصل را و وی سخن گفتن
 تشبیه لانه اعاب اللسان و تفصیل الكلام و کریمیم ما ساء و جاست
 بالیاء الفارسی اگر قاموس بنشینم کنا مست لانه ینفع فی البر و بهک **کتاب**
 نارون الرشید را چون ملک الفهم و الکفر من مسلم شد گفت بخلاف ان طاعی و هو
 فرعون انه طغی ای علا و کبر و جاوز الحد فی الکفر و الغصیان که تفرود ملک مصر
 دعوی صدا فی تعالی کرد قال استع و ناد فی قومه ما قوم البس لی ملک مصر
 و هذه الانها ربحی من خفی افلا یتفرون بحکم من ملکت را بکلمه من بندگانی
 سبائی بیا و الوحدۃ داشت کردن بیکایه بفتح الکاف الفارسی و سکون الواو
 اصل اللغة فرس الرجل الذي لا یمنی بیزه ثم استعمر للشخص الذي هو غنی
 فی الغنم و علی بنده المعنی شاع فی العجم و الروم نام و نصب بضم الخاء المجرمة
 و فتح الصاد المهملة علی صنفه التفضیر ملک مصر را بوی ار زانی فی الاصل
 معنی الرخص و شایع معنی الدایق داشت ای جعل امیر مصر کو بند عقل و
 کباست و حکم بود که طایفه مرا ت بضم الخاء المهملة و تشدید الداء
 المفنوخة کالترک لفظا و معنی سکایت او رند که بنیه کاشته اسم

منقول من کاشتن معنی الزرع بودیم برکنار میل باران علم اراد و طغیان
 الماء فی وقت آمدن و فی بعض النسخ تباه شد و کان مراد هم عطف و
 الارض و عشر ما عنهم گفت فاعله مضرب بضم یعنی صوف الغنم و کان را
 کنیز آبا بطن کاشتن و کان بطن الصوف بنیت فی الارض صاحب لی
 و فی بعض النسخ دانشمندی این کلام بشنید و گفت **موس** اگر مردی
 بالیاء الاصلیه بدانش ای مقدار العلم بر فردی ای لو کان الزرع برداد
 بالعلم و الغنم و نادان تنگ روزی شریودی لعدم سادان ضامن روزی
 رساند ای الیوم که دانا اندران حیران بماند **مثنوی** تحت و دولت عطف
 تفسیر بکار دانی بالیاء المصدر یست بینة بایکون مراد بای نیست
 مراد به التامید الالهی انظر فیما قلنا من التخیق فی الموضع المتکلمه فانه و ضینه
 و الشارح و من تصدی النسخ و لم المرام فانه من عدم علمه لامن اما لافقا
 و جهانه بسیار معون فی خبر از جندای دو مقدار لانه لفظ اربع معنی
 المقدار و لفظ مناداة نسبت خود دمنده و من قال فی شرحه بفتح
 الهز و ضم الجیم العری بمعنی الحر فی المعزز و المحترم فقد غفل عن اصل
 المعنی و غافل خوار و المعنی انه وقع فی الدهر کثیرا کون البلید و مقدار
 و العاقل ذلیل کیمیا کر بالترکیب کیمیا جی لان لفظ کرا داة فاعل کای قولهم
 زر کر بجمع مرده و رخ عطف علی عصه المله سکون الهاء اندر خرافه
 کینه **کانت** یکی را از ملوک کثیره بفتح کاف العری الاول و سکون الیاء
 فی الاصل و مخند معنی جاریه جنین و صف لها و رده بودند و کانت

علی عابه الحسن خواست که در حالت مستی بالیاء المصدر ی با وی جمع اید
 ای اراد الحیاضه فی حاله السكر دفته مانفت کرد و کم تساعده مکر دفته شد
 معنی فی الخفیف ای غضب و مراد اشاره الی کثیره از بزرگان بسیار خفید
 و کان علی عابه الفهم که اب زبرین و ی بنفخین معنی شفته العليا ابره
 یعنی در کوشش بود مدتی بیهوشی و لب زبرین معنی شفته السفلی کربان
 فروخته اسم معقول من هشتن معنی الوضع و المراد به منا الاکمام ملک
 ای بیتی بود که سخن بنده الصاد المملک و سکون الخاء المعجمه اسم غریب قال
 فقه سرفه قائم سلیمان علیه السلام و کان ذلک الجنی اعجوبه فیه المتطو و
 کرانه القای و کونه اسم غریب قال سلیمان حین طلب سریر بلقیس انا نیک
 به قبل ان تقوم من مسامک احتمال مرصوف و من عکس فی البیان قد درج
 المرصوف از طلعتش من وجهه بر سیدی الباء للحکایه ای بنغم و عین الفطر
 علی وزن الفطر معنی الخاس من الذاب و سئل معنی الفطان و هو المراد منها
 از بطنش بفتحین ای من ابطه بکنز حکایه من کسیدن **ست** تو کو
 حرف شرط مقدور تا قیامت زشت روی بالیاء المصدر ی بر و فتمت جواب
 الشرط المقدور و بر بوسه نکوی فیه ملاحظه تشبیه ای کان الحسن تمام فی
 بوسه او المعنی کانک او انک تقول ان الفیه الی بوم الفهم تم فیه کایم الحسن
 فی بوسه **قطعه** شخمی بیا و الوحد کحانه النقی معروف الی بنیت
 البیت و الجملة المنفیة صنفه شخمی کرب فعل معنی المفعول رکب مع نظر
 و صفا کربنیا کر رسل کسره الباء المصدر ی و ای من فیه ظهر توان داد

یعنی دادن و آنکه محنت من و آنکه بعلش قدر اتنا بعود باید من فيه
 را کنت مردار خبر بعلش او مبتداء محذوف بافتاب بالا ضافه مردار
 بالدالین اسم للشهر الا وسط من الشهور الصغیرة ضمیمه لانه را کنت کینه
 انظر فيه سیاه را در آن مدت نفس طالب واعلم ان المطابقة بالی الصفة
 والموصوف غیر معتبر فی التراکیب الفارسیة و شهور غالب عطف
 علی قدرته مهرش کبر الیم ای محنته کنبیدای تحک و مهرش یقیم الیم ای
 یکارته بر داشت رفعا ای ازال با دادان قدرته البیت الشا
 کنگیز که را چست لعلی قلبه و نیاف عنده ماجرای گفتند ای موقوف
 فی اللیل خشم گرفت بر مودت سیاه را کنگیز که دست و پای استوار
 ببندند و از بام بالا ضافه خوسق ای من سقف القمر الذی سی فی برج
 القلعة کتند و انداخت و لما امر الملك هذا القتل الفیقه و الظلم الهی
 ای از وزیر را بیک محقر قدر بیانه فی الحکایة الاولی روی شفاعت بزمین
 نهاد و کنت سیاه سیاه را در آن صفا بیست علمه بقوله که سابر و در
 معناه و من قال مع جمیع او باقی فدا خطا سدکان و خد سکاران عطف
 نفس و کذا فی قوله سحش متعلق بقوله مقادیر لاسی الملك کلام الوزير
 کنت اگر در معاوضه و المراد به الجماعة و المشاركة قال فی مختار
 الصحیح تناقض الشریکان فی المال اشترکا فیه اجمع و می الشریک المفا
 و من قال مع در مکالمه عیان کنگیز که فلم یأت بشیء اصلا لالغته و لا صلا
 بشی تاخیر کردی چه شد عیال الحکایة کنت فاعله ضمیمه الوزير ای فدا و ندر

کنگیز که
 در معاوضه
 و مراد به الجماعة
 و المشاركة
 قال فی مختار
 الصحیح تناقض
 الشریکان فی
 المال اشترکا
 فیه اجمع و می
 الشریک المفا

و سبیل

نشنیده و گفته اند **قطعه** تشنه و سوخته ای العطشان المحرور
 بر چشمه روشن خورشید مریون تو مینداری لایق که اربیل دمان
 قدر معناه و خطاه من خطاه من حکایه سر نارون که کشید اندیشد
 ای بنفکر و کمر لحد من الحدة الدین ای مال و عدل که سینه قدر بیانه
 در خانه و خالی بر فون ضم الیاء الناری و قد بقر بفتح الباء العوی
 عقل ما و رکندها لا یصدق العقل کر رمضان اندیشد و لما کان کلام
 الوزير لطیف اثر فی الکلام قال المصنع ملک را این لطیفه نوش اند و کنت
 سیاه را بتو بخشیدم اما کنگیز که چه کنم و لما کان الوزير عافلا سا الحکام
 علی مقتضا کنت کمر را سیاه بخشای اعطای جاریه اما که نیم خور
 او ای سوره هم او را نشاید **قطعه** هرگز او را در بعضی نسخه ای
 بدوستی بالیاء المصدری پسند نمی من پسندیدن بالترکیه بکنه و من
 قال بهم کس و کوزان بکون پسند علی معنی الجهول ای مدامون مضیا
 فقد حمل اللفظ والمعنی که رودن فاعله ضمیر او را جای ناپسندیدن ای
 الموضع الذی موغیر مقبول تشنه را در خواهد اب زلال فیه تقدیم
 و ناهیه للوزن قال فی مختار الصحیح ماء زلال ای عذب بتم شورده و
 دمان کنگیز که کاف الفارسی معنی المدام و قد و جده بعضی نسخه ای
 منه القطعة **قطعه** دست سلطان ذکر معناه مشهور و قدر
 بیانه توصیفی و من قال سنا فی البحر دیکر الکاف الفارسی و ذکر محذوف
 الباء فی التریک بمعنی دفعی فعدده مشکما و العجیبه نسی بیانه و قدر

نشنیده و گفته

ذکر، مراح ذکر شرم منا کجا باید رمون خون سرکین و موباکا
 الفارسی قدر الدواب و افتاد شرح مدا من قبل التنازع لانه
 کوزان بکون فاعل باید و فاعل افتاد است را دل کجا بخواند
 منظره کوره بگذشت بمردها سلطه مصممان فی لغة القه هصار ی
 بله و قوتش اغر و من تردد فی الارض فایلا فی الاول مکرر سمعت
 و فی الثاني قال بعض الکمل فقد غفل عن اللغة والقول بان اصل العباد
 سکن کبر السین الکلمة و فیه الکاف الفارسی اسم للحیة الاله الراس و فی
 من الحیات المعروفة بشرق ثانیة زهره یعنی ان لا یلتفت به لعدم الکلمة
 بالکل اذ المقصود ان الجارية لموت معارضة الغلام الاسود فلا یلتفت
 بحضرة الططان ولا وجه لتنبیه الغلام المذكور بالحیة المذبذبة هذا
خکاست اسکندر و هو اسکندر بن قلیقوس بن بطرسوس بن
 منظور بن رومان بن لبطی بن یونان بن بافت و قبل مل هو من ولد
 روم بن العیص بن اسحق بن ابرهیم علیهم السلام والا فیه مناسب
 لتوصیفه بقوله رومی را ولقبه دو القرنین و اما لقب به لانه ملک دنیا
 بتوئیه ای مشرقها و مغربها اوری فی منامه کانه قد اخذ بقرنی البشر
 او کانه دو بیتان هشتان و الدوایة شمس قرنا اولانه انور من
 فی و فیه قرنان من النکس و موحی هذا و بروی انه کان فصیر العمر
 فطایع هذا الوجه او انه اعطی علم الظاهر و الباطل او انه دخل النور
 و الظلمة او انه کریم الطرفین من فعل اسم و امه او انه اذا حارب

قابل بیدید هذا ولا تخفی ان اطلاق القرن علی العیص و الظلمین
 و الایوس و الیدین بعید جدا فلا یصلح ان یكون وجهها کفتد که دیار
 مشرق و مغرب کچه کرفت ای باقی اخذتها که ملوک پیشین را خرابی
 و ملک و عمر و لشکرشش بالاد العوی ازین بود چنین فتحی میسر شد
 گفت فاعله اسکندر یعون ضدا ی تعالی بهر مملکت که کرفتیم ای فتحها
 رعیتش را بیارزد عاده بدعویم الی الاسلام فاذا اسلموا اقریم
 علی حال و نام بادشاه فرنیگوی نبردیم **ت** بزرگش بضم الراء
 و الضم را جمع الی مقدرای انکس را بزرگ خوانند اهل خرد ای العقلا
 که نام بزرگان بهر شتی برده بفتحین مضارع من برون **قطعه**
 این مضمون حسرت خون می بگذرد الاشاره الی مضمون المصراع الثاني تحت
 و تحت و امر و نهی و کبر دار فی بحر الغرایب کبر و دار لفظ مفرد مستعمل بوم
 الحرب بالترک طوت نام نیک رفتگان جمع رفته ضایع مکن الی ذکریم
 ما بماند نام مکت پایدار بعد ماتک فان المرء مجری معده و الله تعالی اعلم
دوم و اخلاق جمع خلق بالضم و بدو مئة
 راسخه فی النفس یصدر عنها الافعال بسهولة و بانه مجمع و شش
 و المراد به هنا اهل التصوف مطلقا کما بشهد به الکتابات الوافیه
 فی هذا الباب و من لم یعرف المراد اورد کلاما لا یعند العارف **تک**
 کما ریزرکان الطاهره المراد به احد من انباء الدنیا گفت ما رسایی را
 ای سال صا که چه کوی و حق فلان عابد ذکر اسم را مکرر دیکران

مدح او بطلعه سخنها گفته اند ای اسد و اله احوالاتنا و الصلاة
 گفت فاعلم ضمیر یا رسا بر ظاهرش الضمیر را جمع الی عابد عیب می بینم
 ای لبس له عیب و در باطنش عیب می دانم و می حکم بالظاهر **قطع**
 هرگز اکتفا را بهنا مع اللام الجاف جاسه فی الاصل کبریه الهمة للاضافة
 و حذف للوزن ما رسا یعنی مرسوم یا رسا دان و نیک مرد انکار
 شیخ الهمة و الکاف الفارسی از من انکار بیدار او من انکار شن
 فان شبهه تبدل راه فی المستقبله نحو انکار و انکار نون و من لوف
 هذا الامر حصره الاول و معناه بما بالترک صانع و رتدانی که در نهاد
 ای فی طبع و ضمیره و فی بعض النسخ درها نش چیست من الخیر و الشر
 محسوب را در و نه خانه چه کار خانه یا خد من رای فساد فی الظاهر
کلمات در ویشی را بیا و الوصف ذبیم سر بر استان کعبه استان بلاء
 و استانه ها مع العتبه نهاد بود و روی در زمین می بالید الظاهر ان
 المراد حداد الکعبه لان عتبتها ارفع و فی البید و می گفت ای بنا جی
 بقوله باغفور را رحیم تودانی که از ظلم و جهول علی مقتضی فوق
 ان الاضغان کان ظلوما جهولا چنانکه تر شاید **قطع** **عذر**
 تفسیر حدمت او درم بالاضافه فی اللفظ لا و لیس که ندامت بطل
 استظهار رای لبس انکافی بالطاعة عامیان از گناه نوبه کنند اما عارفان
 از عبادت استغفار رای استغفر من تفسیر العباد عابدان برای عبادت
 خوانند و از من جمله مقول قول ویشی ای العباد بطلبون عوض

و باز گمان بهای بضاعت و می طایفه من المال بعث للخرق و المراد منا
 المتاع الذي يباع و من بین امید او رده ام نه طاعت خه اطلبه انا
 و بر روزه و سوال سوال بشی امد ام نه بیجارت خه اطلبه عن المتاع
 اصنع بنا ای افعل بنا ما انت له و لا تفعل بنا ما نحن اهل له بکذا و جذا
 عبارة المنع فی النسخه الصحیحه و ما وجدنا اصنع فی ما انت اهل و ان
 کان بناسب السباق و ما وجدنا ایضا و اهل لما جاز و بکذا ای اترک
 لما جاز ترکه **کلمات** گر کنش بضم الکاف العزبی خطاب من کشتی و المراد
 به عذاب بده و جرم بضم الجیم مع الذنب کشتی ای تغفر لی روی
 و بر بر استام لا ارجع من عتبتک بنده را فرمان بنا شد هر چه فرمانی
 برانم **کلمات** بر در کعبه بالاضافه ساکنی دیم سال استیغاث که می گفت
 و می گرسنی فوش بغیر نفقه الخاء للفاقة من تکویم طاعتی بنده را می قول
 اقبل طاعة فلم عفوب کر کتابم کشتی از من کشیدن و المراد طهره من کتابة
 السبای **کلمات** عبد القادر کبدانی و هو من المشايخ العظام و الاولیاء
 الکرام وله مناقب شتی و کرامات علیا درم کعبه بروی سر حصاری
 نفقه الخاء الممله جمع حصاة کذا فی مختار الصحیح و می بالفارسیه سنگ
 ریزه و بالترکه بقل و من لم يعرف الجمع والمفرد فسه بالجمع مع المفرد
 نهاده می گفت منا جیای خدا و ندی می برید به العفو و اگر مستوجب
 عفویم من استوجبه اذا استغفرت قیامت مرا ببینا به اکثره امر من
 ما روی بیگان ای فی مواجبهتم شر مساری می نشوم **کلمات**

روی بر کان عجز کانه حمله جانبیه من الضمیر المستتر فی قوله فی کوبیم بهکذا
 وجدنا عبارة المتن فی النسخه التي رايناها ومن اختار المتن قوله فی کوبیم
 وفسره بقوله عبدالقادر ثم قال وفي بعض النسخ فی کوبیم وهو الظاهر الظاهر
 انه افترى علی المص وقد اعترضنا بما ناره من سحر که تخفف من سحر کاه باد
 فی ایدر لقوله فی کوبیم والمراد به وقت السحر ومفعول القول البيت الثاني
 اعنی قوله ای که هرگز فراموش تراش و فراموش بمعنی والحق ان
 اصل تراش فراموش حذف واوه للوزن والتاء للخطاب وحركت
 الشين لهما واختير الفتح للتخفيف نكتم بمعنی از بین بردن **بادی ایدر کاه**
 دردی در خانه و بار ساقی بیا به الوصل فيها و ایدر لشفه شئ چند آنکه طلب
 کرد فی بیت الزاهد جیزی بیا به الوصل نیاقت لفق الزاهد لکن شد
 لعدم وجدان شئ ماسا را خبر شد ای تنبه کلیم کلمه الکاف و بیا به الوصل لع
 مشرکه که بر آن کلیم فغنه بود ای اضطجع و نام دره کرد در د انداخت
 ای التي فی مره لبافزه نامحوم نکرد دای لا مرجع اولابصر مح و ما
قطف شنیدم که مراد آن راه خلا مرهون دل دشمنان را نکردند
 شک فکلف یضیفون فلو بالاصدقاء تراکی سوال عن الوقت هنا
 میر شود ای انی بنیر کما بن مقام علیه بقوله که باد و ستانت فلما ست
 و جنگ ای که خلاف و حرب معهم مودت اسل صفا چه در روی وجه
 قفا ای لا تفاوت بینهم بل هما سبانه خفا که از ست یقنه الباء الفاعل
 والسبب عیب گیرند و بیشتر بالباء الفارسی یعنی قد اکم ومن قال

یعنی عندک فقد غفل عن صنفه التضاد بل لم یعرف القبل والبعد و فی
 بعض النسخ مثل بالباء العربی **سیرند ست** در برابر ای المفاصله والقدام
 جو کو سفند کبر الدال لا و بسکوه اسلیم براد به معنی کلیم من الحكم بالکسر
 در قفا بگو که گرای مثل الذنب مردم خور و صنف نر کبی والمعنی لبس
 الصديق بهذا بل الصديق هو الذي يكون في المواجهه والغيبه علی السواء
ست هر که عیب دیگران پیش تو آورد و نترسد ای عیب بی کان عیب
 مثل دیگران خواهد بود بالکسر کما نر سنک عیبک غیر بیا و کینه الف
 گر کرد ر کافیل من غاب عندک غاب عندک **کاه** تنی صدای نر کی
 بر نخیز و المراد اشخاص متعدده از رویدگان جمع روئنه بالکسر بوزنی
 متقو سباح مصدر سباح فی الارض جمع دهب بود ندای کانوا متفعل
 فی السباحه و ترکیب ریخ و راحت سجع خواستم که مراقت کنیم ای اردت
 ان اكون رفیقهم موافقت نکردند و لم یقبلونی لمرافقه کفتم از گرم اخلاق
 بیکر کما بزرگان بدیع است و عجیب روی را مصاحبت سکینان و انا واحد
 منهم تا فتن مع الاعراض منا و قاید مرغ داشتن و الحال انی غیر فقیر
 فی الخوفه کافیل که در نفس تویش این قدر بختن قوت و قدرت می
 شناسم که خدمت مردان بر بدبهم مولا الا اشخاص با شتم نه بار خاطر
 بمعنی حمل القلب والمراد به التثویث **سیران** که اکس را کب المواش
 ای را کب ام کب مصاحبا معکم اسعی ان لکم حال کونی حامل الغواشی جمع
 عاشیه و می بستر النزه والمعنی ان لم اکس لا یقوا لصحبکم البیوت لحد منکم کی

از آن میان گفت لایعذار ازین سخن که شنیدی من عدم قبول دال
 تنگ بکنند و رفع فی النسخ القدیمة والذین تحفون الکلم عن مواضع کتبوا
 لفظ دل متصلا مدار که درین روزگار ای فی منز الا بام دردی بصوره
 در وین آن در ادای دقل و خود را در سگ بمعنی الخط صحبت با الاضافه
 فی اللفظین منتظم کرد که منتظم الحرف فی الجبط است چه دانند مردم
 اراده مردمان او بر ادب الجنس که در جامه کیست ای لا بعلم الاثان
 من فی اللباس انه رجل فیرام غیر نویسنده داند ای الکاتب بعلم که در نام
 چیست و من او را بدین نام لفظ خاصه و قال الطاهر ان المراد بحیث
 المکتوب واعترف بانه مجرد فی کتب اللغات التي عند هذا المعنی ثم بین
 اربعة معان للفظ خاصه علی وقع فی الصحیح الفارسی والی کلها لا یلیق
 بالمحل ثم قال وفي البحر ومعنی الرمال المجفف فعدائی بالغرایب ولم یوف
 عبارته المتعارف فوق فی التکلفات الباردة ارا بجا که سلامت حال درویش
 اصل در وین آن است و حذف الفاست لما عرفت فی اوایل الکتاب
 من الفاعل فی کتابته کان بضم الکاف الفارسی بمعنی الظن فضول
 المراد به المزمع عن الحد سواء کان فی الحسن او القبح ویتعین اذما یقرینه
 المحل وقول من قال اصله کان فضولی اش و فضولی کتابة عن کما وزنه
 عن الحد فی السوء دعوی ملا دلیل و سو متقوض بقوله المص جوکاری فی
 من باید کامر نبردند بل طنوه صالی و بیاری قبولش کردند **مستوی**
 ظاهر حال عارفان المراد بهم ارباب السکون و لغت بفتح الدال و سکون

اللام لباس الصوفیه المعروده حرقة والمراد لا تفر بظاهر حالهم این قدر که
 روی در لغت فان کان توجه الصوفی الی الخلق فانه علامه سوء در عمل
 کوشش امر من کوشیدن هر چه قوامی من الالبسه المباحه پوشش امر من کوشیدن
 باج هر سر نه کمال لسان و علم هر دوش کالجندی را بادی المصداق
 در لباس پوشش نیست و صفت نیکویی ایضا نیست فان لبس القباس
 المخصوص امر سهل را بیک لباس عن الاعمال القبیح و اطلس پوشش قدم
 ترک دیبا و نهوست و پوشش مما عطفان علی المضاف الیه ای لفظ دنیا
 والمهرج مرمون اذ فیه مقدم پارسی مقید مؤخره ترک جامه و بی الواء
 زاینه للوزن در کز عن بفتح الکاف العوی والزاء الفارسی والعین المعجمه
 الروع و کز اکر اکر الکاف مکان العین و فر اکر اکر فیدل الکاف والزاء
 العوی کذا فی کتب اللغات المول علیها فلا تلتفت الی ما قال البعض سمعت
 من بعض فر اکر اکر الزاء و الکاف العربیین والی قوله و قال بعض الکاتب
 فر اکر اکر الزاء الفارسی و الکاف العوی فان الاسانده فی تصحیح اللغات
 اربابها در باید بود ای سغی ان بکون فی الروع رجل سحای بر محسن سلاح
 جنک چه سود بر ادب المختف فی العجم والروم الجبان ضد الشجاع والمفعی المراد
 من البیت من لبس لباس الصوفیه ینبغی ان بکون عمدا کما عاينهم فی الجمله و کز
 و شب رفته بودیم فی السباحه و شاکه سالی مصاری ضفته للاستراخه
 در دبی و فقیق ابر من رفیق برداشت ای اخذ و رفع که به طهارت می روم
 و الحال او غارت می رفت **سیت** پارسی لفظ را مفردین که حرفه

در بر کرد ای فعله علیه یعنی لبه جامه و کعبه را جل محض اللام ملوزن
و کسر لا مضافه و کرد گانه جعل ثوب الکعبه جل الخمار فنداک از نظر
در و بشان عایب کشت بر جی بیاء الوصف از صصار بر رفت و در جی
و الباء للوصف كذلك والبرج بالضم الحفة التي تحفظ فيها الجواهر و علی
و قول من قال یعنی حقه مر و اید اخص منه بدر دبدب فی الليل بار و در و
شدن ای الی اذ یعنی النهار ان ای الساقی در مار یک ای فی الظلام مبلغی
بیاء الوصف براد بهذا اللفظ الکثیر راه رفته بود ای قطع مسافة الکثیره و ففان
بی کناه خفته غافلین باید ادا ن می ای کل الوقایع و بقلعه بر دند فاعل
بر دند اهل الحصن و الذین سرقوا منهم ای اذ قتلوا جمیعاً فی الحصن و
ای جیسونا انان مارح نکر صحت کتیم ای فلنا نکر المصاحبه مع الغیر
و طری غلت کر فیم فایلیس که السلامه فی الوحد و الا فیه فی الکثرة او الا
قطع جواز قوی بیاء الوحده یکی دانی بایاء المصدری کرد
فعله ضمیر یکی نه که کبر الکاف العینی و سکون الهاء الاصلی مع الحقه و الضمیر
کذا فی الخواص و من قال مع کهنه بل مقصور منه فقد غلط غلطین
فانه لیس را د کهنه و لا مقصور منه بل مولفه براسها و اذ اید علیه لفظ
بصیر اسم تفصیل را منزلت ای القدر را ند مضارع من مانند نه سیک المیم
و سکون الهاء الاصلی مع الکبیر و من قال مع کهنه بل مقصور منه مثل مخیط
و مخیط علی قبل فقد غلط مثل الغلطین الذین سمعتها انما و قاس القاسیه
علی العوبه لعدم انسه بالعکس و را والمع المراد ان ذلك الشخص لم يعمل عملاً

بامل البغوف تجاوز ضرباً الینا می سی که کاوی الکاف الناری و یا و الیه
ای بفر و احد و علت زار و المراد به المزرعة التي تزرع فيها العلف یا لاید
معناه المطابق بالترک بولاشد رعمه کافان ده رای اذ اذ فل بفر واحد
فی علف و راه صاحبه او الراعی يسوق الجميع بالقب و الایذاء و هم
بختلاف مل شغل القرب لکان ذلک البقر کسلطس و من لم يعرف المراد
فسره بقوله نوذی و کنت حاشیه فیها بفر بلازم معناه المطابق المراد
کفتم ساس منت فدا بر جل و علا که از قواید و بشان محوم بماندم
ان المقارنة مع من لا علم بحاله غیره بائنه اگر چه ار صحت ابشان فرید
ای و جد مندم اما بدین حکایت مستند کستم و امثال را ای الذین
فی الارض و هم عمر ابن نصیب بکار اید **سوه** سک بقیه الایسیه
ما تر اشید کنا تبه عن عبه المودب و مجلسی بیاء الوصف بر جمد مضارع
من رجبیدن دل موشمندان ای قلب العقلاء بسی وقع هذا الامر کثیر اگر
بر که ای الخواض الذي کفیع فیه الماء و من اضاف الماء الى المطر ثبت قال لیمفع
فیه الماء المطر فقد راد فیه احنوا بر کنند از کلاب ای ماء الورد و سگ و فی
بعض النسخه سکی در و ی اقتد کنند مضارع من کردن سجد بضم المیم
و الجیم و سکون النون بینها ماء بجم **کجا** را مدی همان مادی
بیاء الوصف فیهما بود سکون الواو چون بر سوه بنسند لاکل الطعام
کثر ازان خورد که ارادت او بود ای لم باکل مقدار ما یبردا کله و چون
بماز خواستند ای فاموا الی الصلوة بیشتر ازان کرد که عادت او بود

علم مفعول ماضی ملا حجت در حق او زیاد کنند ای بطنون انه قبل الکل
کثیر الطائفة **ست** ترسم ترسی افان لا افضل لمعبی ای اولی علیه مفعول
کین ره که توی روی بنر کستان ای الطریق الذی شکله تمر الی الولاية
النی شمی بانر کستان چون مقام خویش باز آمد ای رجع الی منزله سفره
خواست تا تناول کند ای لیکل بهری داشت ای کانه این صاحب
گفت ای پدر چرا دعوت سلطان چیزی خوردی گفت قاعله ضمیر پدر
در نظر این چیزی خوردم که بکار اید گفت قاعله ضمیر بزرگوارم گفت
که چیزی نکردی بکار اید **قطعه** ای هنر مانده برکت دست للارادة
عیسها را گرفته زیر بغل کن الابطال ای کتف و سترت عیوبک تا چه حواسی
هر بدن ای مغرور مغناه بالنزک نه السک که کزای مغرور رور ماند که
ای بوم العجز سیم دغل بفتی الی الال المهملة والغین المعجمة معی الفساد
مثل الدغل والمراد المخرق **ک** باد دارم ای فی خاطری ثابت یعنی
ما نسبت که در عید زمان طفولت و الضفر معید بودم و شب چیز
وصف تر کسی و موع بهذا اللفظ يستعمل علی صیغه المفعول معی الکبر
و کسر العین للاضاده الی قوله رهد و بر نیز ای کنت عریضا علیها شمی در حد
پدر و پویش عید الله قدس سره شسته بودم و نیم شب دیده بهم
بفتی پس مسد کتابة عن عدم النوم ای کنت غریبیم فی ملک اللیل و کنت
عزیز کرنا لرقة للنلاوة و طایفه من اهل البیت ذکر ما کبر الکاف الفاکر
ای اطافنا حفته تا عین پدر را کفتم از بنها یکی سر بر نمی دارد ای لا برقع

را سه که و کذا ای رکضین بگذارد چنان حفته اند ای موع علی وجه که کوه
رده اند کانه ای کتف جان پدر خطاب لطیف تو نیز اگر کتفه به که در بوی
معنی الفرو و طلق افی عبارة عن ذکر الثالب والمعایب **قطعه** ببند
مدعی جز خویش را ای لابی غیر منته که دارد هر ده و بند را ای ستر
حسن الظن در بین و مذاکنته عن الکبر والاعجاز اگر خشم خدا سش
لفظ خدا من وصف تر کسی و موع العین کتابة عن العین التي تری الکوی
ولا تری غیره کوی خفا و الضمیر راجع الی المدعی می کشند ای له مسد می کش
عاجز تر از خویش و فی بعض النسخ اگر خشم خدا منی می کشند می
الافریع می کشد العینا من العینة الی الخطاب و هو نوع موع من البلاغة
علی اعرف فی موضعه و من قال والاقل انشبه للمقام و اولی کلاختی قدی
عنه من البلاغة والمقام مقام الخطاب من ابی المصن الیه کلاختی **ک**
بر کبار در محفل بیاء الوصی فیهما می ستودند ای کانه اعدا و در
او صاف جمیلش مبالغه می نمودند و کانه نوابط و نه سر بر آورد و کنت
محبباً لهم من هم که من دایم **ش** کتف می طلب محمول من الکتاب
ادی مضرب علی العیبه ما من تعدی من العبد فاعله ضمیر الخطاب المستتر فیه
یعنی لفظ انت می سنی مفعول و موع حسن بختنین علی خلاف القیاس
علانیته غیر مقدم لطیفه موع و سوزد ای هذا طاهری و لم یدر من الذی
و می العلم فاعله کتابة علی تعدی ای لم تعلم باطنی مفعول لم تدر و المعنی با من
می سنی ما و کتف از می فاکت تری طاهری و لبس کلاطلاع علی سری

قطعه ششم کسم عالمان قوب منظر است ای شمع فی اعین الناس
 ترى فی الوجوه وزجبت باطنهم ای من باطنی سرخجبت قتاده بخت کان
 الرجل اذا حی طاد طاد راسه طاس استنقش ویکاری که مستطین
 مرسون سخن گفتند حسنه واخل از بای رشت خویش من رجله البقیه
 قاله لمی کسه محم وهو يعرف خبث الباطن فنجی منه **کلمات** بکلی
 از صلی جبل لسان علی وزن عثمان اسم جبل فالاضافه بیا نیه مقامات
 او در دبار عرب مذکور بود ما کجور وکرامات او مشهور فی ملک الدیار
 بجایع دمشق وهو جامع معروف بجایع بنی امیه واهل بکر کنار برکه
 وهو الحوض ومن اضا فاما الی المطرفه نسیه البرکه سابقا فی عملی اذ کرم
 منا فقد اعترف بالحق طهارت فی کرده باشد بفرموده ماض من لغزید
 الزلق وکحوض در افتاد وکاد از غرق وبتشقت بسیار از انجا خلاص
 یافت چون غار را ببرداختند جمع ماض من برداختن ای انما اکی الریح
 گفت مخاطبا الیه را مشکلی بیا الوصله هست شیخ گفت ان چیست
 گفت فاعله ضمیر کی ما دارم قدر بیا نه قریبا که بر روی دریای مغرب
 فی رقی الباء للخطاب وکلمه فی الحکایه الماضیه و قدمت سر می شد
 فاین الغرق امر و در سن یک قامت مکذا و جذا عبارۃ المات فی الی
 را بنا و من کان انه بالعبویه فقط او در عبارۃ المات یک قل و فی
 بنو یعن مقدار بایه و **عشتم** وین مناکذا سمعت من البعض و بوا فقه
 الکتاب الفقهیه ونقل القابل را دبه الکتابه عن الفکره مذکوره ومع

عدم صحه سنه الروامه غیر مطابق للواقع لان ما الحوض فی دیار العرب
 لا يكون اقل من القلین واضمال الغرق انما يكون فی الماء الذي یكثر و یبلغ
 فوق الرأس از نذاکات الناء للخطاب چیزی بیا الوصله عارض بود ای
 وهد کل ملک و لم یق منه شیء و جزء اصلا و من لم یعرف المعنی قال فی تفسیر
 قول المصن ارسلک یعنی غیر از ملک و لیس هذا الا نبیره الشیء بضمه
 وین چه حکمت است هذا الکلام صریح فی السؤال عن الحکمه لا اعترض علی
 الشیخ شیخ من کتب من لایفیه الجیم و سکون الاء فکله قرو برده کما
 عاده المتبحرون المستعجبین المدققین و بسا زایل بسیار ای بعد النال
 الکثیره گفت نشیده که سید عالم محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم گفت لی
 مع الله وقت لا یسعی فی ملک متوب و لا بنی مرسل فان تنوبن التکفیر
 فی قوله وقت بغیر الوصله فالمعنی مع وقت من الاوقات لا یسعی
 فی ذلك الوقت ملک متوب و لا بنی مرسل و کفیت علی الدوام عطف علی قوله
 گفت ای لم یقل ان الله وقت علی الدوام و فی حین ابتداء کلام اه
 که فرمود فی الحدیث المذكور کبریل و میکائیل نبی در اضع یعنی لا یقارن بها
 فی ذلك الوقت فان معنی برداختن بندان و ساخن بندان المفارقه
 به و المصاحبه معه و من لم یعرف المعنی قال لا تشتغل بها و دیگر وقت
 باصفیه و زید بن اسامه لا یرین امهات المومنین در ساقه و علی
 بصاحبها که مشاهد الا بر اجمع بر بقیه الباء صنفه مشبهه او جمع
 مار من النجلی و الاستناره لا یدام مشاهد الا برار و النجلی لهم

بل هم بين كسف وستر فوقه الكرامات كالمشي على الماء لا يقع كل وقت
 بل انما يكون في وقت المشايخ في نمايند وفي ربايد اي قلوب الاولياء
ست ديدار من نمايد وپر مير في كني خطاب المحبوب وباراد وپر
 وانفني انيز في كني **است** است صيغة المتكلم وحق من موصول
 ابوي صيغة المتكلم ايضا من باب علم اي امواه كذو العايد
 اي اشاء من احبه بغير وسيله متعلق باشاهد قبل كني اي يدركني
 شان حال اضل صيغة المتكلم ايضا اي اضل انابه كذو العايد الى المو
 طرعا مفعول اضل بوجه اي يوقرنا راعى عشقه ثم بطنى بالياء
 الساكنة اصله بالهمزة اي جعلها مطعنة برسمه اي قليلا من ماء الكول
 لذاك اشارة الى ما ذكره وسونج النار واطفا ومانرا في نيمه في فاسم
 مفعول من الامران وعربا فاعيل معنى المفعول واما منصوبان على الحال
منطوقه كني بريد اي سال امدار ان كم کرده فرزداراد يعقوب
 عليه السلام فانه كان قد ابنت يوسف عليها السلام كم اي روشن كه معناه
 كلفها لا يكتفي على امر ومن قال باكر وصافي جوهر قد افغاه حيث فسه
 بغير معناه بغير ضرر من نمة المنادي رخصه وهذا لا يحتاج الى
 البيان ومن قال بغيره از من قد اني بشي بغيره اعجوبة للنظار بوي بيز
 واما قدم للوزن شنيدي فالمنع از من بوي بيز من فرزدار استيكر
 واعلم ان شنيدي استعمل بويدين محازا ومن قال اما بالاشراك او
 فقد اخطاء في وصف كلامه اذ لم يوجد شنيدين معنى بويدين في كتب

من

المجاز

اللغات

اللغات الفارسية وادجيه كنعاش الصمير كالاول راجع الى فرزند
 فاميات البيان موقعه نيزدي قلما شيل يعقوب عليه السلام بهذا الوهم
 كني في جوابه حوالا برفا جهانت اي كالبرق دني بيدا وديكر دم نهان
 فدل هذا الجواب على ان الكشف والكرامة لا بد وان كني بيا الوصدة
 وهو مقصور وقد ربيانه بر طارم استعمله النصي بالحر كات الثلث
 في الراء وقد اورد بعضهم في قافية الترحم فطن انه مضمون الراء
 قافية زرم فطن انه مكسور الراء والفتحة فخلا للحنه ومن قال بيسر
 الراء على ما فهم من الغايب لم يفهم نافية لان صاحبه ورده في قافية
 الترحم حيث قال نظم از عالم كبر باكه عامست چون رحمت انيز دش ترحم
 وسم از في كبر باش بي سكتا عايب اس روند طارم واصل الترحم
 على ان معناه بالتركه فراه او و بطلق على التكرار تشبيها واداو وصف
 بوصف يدل على الغلو بتعين ذلك كما فيما نحن فيه فانه موصوف بقوله
 اعلى شينم وذكرك في حاله المحلى كني بيزشت باي خود نبينم المراد
 عدم رويته ظهر الرجل اذ فيه المبالغة المرادة في المقام ومن لم يعرف
 المراد قال في تفسيره بيزشت بيزشت بايم باشد نبينم اورا
 الكرد وپش بر حالى بما نيزي المراد حال النجلى سردست از دو عالم
 بر فشاندي فان من استغرق في الحال فروع من غير **حكا**
 در جامع بعكس اسم بلد في ارض شام كلمة چند بالتركه بغير نية كلمة
 بر طرقي وعظ في كني حكاية بالجماع في بيا الوصدة اسرده اشعمول

من افسردن و المراد کونهم کالجذبه البروده و فقد النافه دل مرده و
 صنف کسی هذا و ما قبله وصفان للجماعه و راه از عالم صوب مجمع نبرده
 لفظ راه مفعول مقدم للفظ نبرده و الجمله صنفه ايضا بدیم که نفس من
 در می کید ای لایوثر و الش کرم در میزم ترای النار الحاره فی طلب الرطب
 اثر نمی کنای کلامی الی را لایوثر فهم لعدم اسعد ادم در مع ادم ای طانی
 الناسف تربیت سنوران جمع ستور و هو اسم لذوات القوایم الاربع
 و آینه داری در محله کور آن جمع کور بالکاف العزیز و هو لفظه مشرکه و لكن
 در کبر الراء للاضافه الی لفظ مع باز بود ای کان باب المع مفتوحا و
 سلسله و سخی در از عطف علی ما قبله در بیان این است که و کن اقرب الیه
 من جبل الوردید قال المنفردون ای کن اعلم بحاله من کان اقرب الیه
 من جبل الوردید تجوز بقرب الذات و جبل الوردید مثل فی الف و الجبل
 الوق و اضافه للبيان والوردید فان مکنتان بصحفتی العنق فی
 مغزها متفصلان بالو من بردان من الراس الیه کن بجای رسائده
 بودم که می گفتیم فی تنسبه الایه **قطع** دوست نزدیکتر جمع اقرب
 از من عنشت موضع لفظ است نزدیکتر و اخر للوزن و بن بک الواد
 لنباه مقام نمره ابن و من قال لموافقه ما بعد لم یعرف النخبه منبرکه
 من از وی دورم اذا لا صحاب من جانی کا قبل اعظم حجاب بنک و
 و بین این جمع اشتعا که بند بیدندیک و اعتمادک علی ما جاز شکک چکنم
 باک توان گفت که او معناه بالنزاع نیلیم که دیکر اول و اول در کنار
 من و من مجورای من و من از شراب این سخن مست جمله و صالیه و

و فصله و فتح در دست عطف علی ما قبله که روند یا از کنار مجلس کدر کرد
 ای تربیت من المجلس و در نفع الدال و سکون الواو و کبر الراء للاضافه
 الی قوله اخذ در و اثر کرد کان سرب و سکر نوره چنان زد که دگر اعدا او
 در ووش صوت بصدر مع البكاء علی الغفله کذا فی الصحاح العارسی و ندا
 المعنی هو المناسب للتمام و فی بحر الغرائب بالنزاع جمله و کبر الراء که بهادر
 بردن طاهر اولور و قول من قال فی البحر خروش صوت شبهه لزعده طهر
 من الجبوانات و ما الرضال اکبات و محی و معی الجمله و الصول الصالحی
 ما قلنا بعین عبارت و ما **قطع** مجلس در جوش معی العلان گفتیم بجان
 نجهاد دوران بضم الدال مع دور معی البعید ما حصر صنفه در حضور کا کلام
 و نزدیکان بی بصر دور کا البعید لعدم ظهور اثره القرب منهم **قطع**
 فهم سخن مفعول کنند و فاعله من مع مرمون قوت طبع از متکلم مجوی
 نمی من جاست ای لا تضل من المتکلم قوة الطبع و حسن التقریر فمست
 کالوسع لفظا و مع میدان ارادت لا اضافه فی اللفظین بیار از من و در
 ما نبرد فعل مضارع فاعله مرد بکبر الدال للاضافه الی سخن کوی وصف
 تر کسی ای رجل متکلم کوی مفعول بنزد و اعلم ان لفظ کوی بالکاف
 الفارسی کنی معی الکمره بضم الکاف و فتح الراء و تخفیفها و هو المراد
 بنا و قد يكون و منها تر کبیا اذا از کسب مع غیره کا سمعت اننا و کبونه
 امر من گفتن **کاف** شبی بیایه الوصف در بیانان بکه فی البرهه از عبات
 فی ضوای بای رفتم مانند سکونه النون و الدال کثابه عن کال العجری

سر بهادام للنوم شرابان را مثل سلبان که عرفت کفتم دست از من بردار
 ای دین **قطعه** پای مسکین پیاده چند روز عذر بقوله کنز تحمل
 سود شد ای عجز کذا سمع من الاساتذ و کونه معنی صبار وجه از ی
 کما قال البعض عبر شایع فی الاستعمال وان کان یتمثل علی المبالغة و فی
 بعض النسخ ستوده معنی الممدوح فحسب لایکون قوله کنز تحمل تعلیلاً بل
 المعنی ان الرجل کما معنی علا فله منزه القصة کنی بضم الباء العوی و
 الحیاة المعجزة بالنزک بسرک دوة ناشو قسم فریبی بیا الوصف لاغز الوی
 الباء کالاول مرده باشد ای بجز مبتدا را سخی بالباء المصدري
 کفتم فاعله ضمیر شرابان ای برادر مرم در پیشت برید بهرم مکنه
 او المسمی الجرام و هاجم در پس فیه صنعة التضاد اگر فتی مردی بیای
 الخطاب فیهما و مفعول بر دی محذوف و هو الروح بقرینه قرینه و من
 قال ای جان بکه فقد ارتکب قیلاً زاید اذ المراد به تخلص الروح مطلقاً
 لا یصل الی مکنه فقط و اگر فتی مردی بضم الهم ای بموت لانه جاء الزبط
ست خوشست خبر مقدم زیر معینان اسم سنج معروف براه بادی ای
 فی البرهنة ففت معنی خفتی مبتدا و مخر سب بر حیل طرف خفت ای لبه الاکار
 ولی ترک جان نباید کفتم معنی کفتم ای سعی ان یتال ترکک روحی و قبلت
 کل بایانی ولو کان قتلًا و المراد به نزع الروح فعلاً لا العوی المخصوص خفت
 و قول من قال ولا یبعد فی استعمال کفتم فی معنی کرده فان امثالہ فی الفکر
 لبس بعزیر الابرار الی قوله جان شد و اواریاد قول مزین لوجیهین الاول

فلان لو اراد به بکونه کفتم بکونه ان می از فلان وجه التخصیص بالفارسی
 فانه باب واسع فی کل لغة وان اراد به خفیه فلان بدین اصل اللغة و لم یسوا
 و اما انما فان لفظ شد صمد معنی ذهب کانه خفیه معنی صار فلان وجه
 للقیاس علیه علی ان القیاس لا یجوز فی اللغات **کات** مار سابی را دیدم
 فی مدة سباحه بر کنار در بکه رحم بکنک داشت ای صابہ الحاضه من النمر
 و بهیم دار و معنی الدواء به نمی شد و مدتها در آن رجور بود و کان
 مرصفا مدة مدین و دمدیم معنی جنبنا جنبنا شکر خدا ای تعالی کفتم
 الحمد لله که محصیتی گرفتار نه بمعصیتی **قطعه** کرم از ارجم و علی
 معنیین احدین الشخص الذی له انین بالنزک کلیم و الثانی اداة الترمیم
 کفتم کرام و سمی زار و المراد هنا هو المعنی الاول و هو طالع عن المفعول
 ای مرا و من قال قوله زار مفعول ثان لقوله دهد فقد اخطأ بکثرت
 دهد ان بار و بر و من قال فی البحر زار معنی مال و زار بدون الباء معنی
 مالان و لا یبعد ان یستعمل زار هنا زاری مفعولاً منه لم یوف رکاکه
 المعنی و طن البعید عبر بعید و طن ان القصر موز فی کل لفظ تا کنونی
 بیا و الخطاب که دان دم ای فی ذکا الوقت غم جانم باشد ای لبس اسمی
 لذاب روحی کویم از بند و مسکین به کنه محف من کناه صاکر
 و وقع کواصله که و اشاره الی بار و بر دل اندر شد از من ای انشغل
 قلبه منی غم انم باشد کیون لی ذکا الهم **کات** در ویشی را فرو کرد
 بیا و الوصل پیش آمد معنی و فعله حاضه مهمه کلیمی از خانه باری و الباء

فيها كما لا بد بدید قاعله ضمیمه ویشی حاکم فرموده که دستش برید
 بضمین عمل بقول تع السارق والسارقة فاقطعوا ايديهما صاحب
 کلمه شاعت کرد که من او را محلی بسد بد اللام فی الاصل جمع حلال
 کردم ای عفو عنه ومن قال ودعوی نمی کنم فقد خطا فان الدعوی
 شرط فی الحکم بالقطع علمه ان الله فلا حکم الحاکم بالقطع علمه ان الدعوی صدر
 من صاحب المناع حاکم گفت شاعت فوجد شرع را و هو القطع فرو
 نگذازم ای لا اترکه گفت راست فرمودی خطاب للحاکم اما هر که از مال
 وقف چیزی برزد قطعش لازم نیاید که القیصر لا یملك شیا علی صبغته
 المعلوم ولا یملك علی صبغة المجهول ای لا یكون مملوكا للناس به وجه دو
 راست وقف مخفی جانش و من سرق من الوقف بلزمه الضمان لا القطع
 حاکم دست از و برداشت ای ترکه ندا و گفت نویسی اندک السارق
 چهار نویسنده بود که دردی بالباء المصدری تکریدی بیا و الخطاب
 از خانه و چنین باری و ترکت الامانة فی ماله گفت ای خداوند چنین
 که گفته اند ظاهر و دوستان هر وقت از من رفتی بفهمم را یکنه به
 عن اخذ ما فيه مما ورد دشمنان مکتوب نهی من کوفی بیدل الغایه بآء
 فی المستنبطات جمع ای لا تقع باب العد ولا جمل عرض الحاضه و من
 و من قال نهی من گویند بالكاف العوجی والباء الفارسی قد قطع
 ماء مملوب فارسی است خون فوفانی سخی ای اذ اعجزت فی السدق
 تن بحر اندر کن ای لا تجعل بزدک فی العجز و من اذا اضطرت بالشدق

سجده

و اکثره فلم یات بمعنی اللفظ دشمن را بوست برکن ای اصله حلد هم فها
 فلا یبانی قوله در دشمنان مکتوب فاندفع ما قبل ولا تخفی ان قوله دشمن را بوست
 برکن بلاجم ظاهر القوله در دشمنان مکتوب فاندفع ما قبل ولا تخفی ان قوله
 حکایت یکی از پادشاهان پارسایی را دید و گفت یجب بناء الخطاب
 از ما باد و ای اید گفت قاعله ضمیمه پارسایی ملی بکسر اللام هر که مقصور من گاه
 ای کل وقت که حد را فرموش میکنم است هر سود مضارع من وید
 قاعله انکس ای لا یبعد و الی کل جانب شخص زد بکسر الراء فویش ای من
 باب الله تعالی براند قاعله موالدع ای برده اندفع و انرا بخوند ای الذي
 بدعوه اندفع بدرکس ند و اند مضارع منفی من دو اندن ای الی
 احد سوام یقع لا یحعله محتاجا الی غیره حکایت یکی از صالحان
 پادشاهی را بخواب دید و بهست و پارسایی را در دوزخ برسد ظاهر
 ان السؤال دفع فی النوم که موجب در جات جمع درجه ای المراتبه العليا و سی
 مستعمله فی مقامات الجنان این اشاره الی پادشاه چیست و سبب درگاه
 جمع در که ای المراتبه السفلی می مستعمله منازل جهنم ان اشاره الی پارسایی
 چه که باخلا فان پند آستینم لنظلم السلطان و زهد الصالح گفتند فی جواب
 ان پادشاه محبت درویشان در بهست و ان پارسا بقرب بادشاه در
 دوزخ کاورد فی الجحیم نعم الابر علی باب النقم من النقمه علی باب لا بصر قطع
 دلالت خطاب لزهد که کار اید و سیم عطف علی دلقت و مرفوع علی صبر
 المفعول عطف انصافه انما لوفنا خود را عملها بگویند

اسم مفعول من كوهيدن كسر النون بمعنى الخفية والمذمة بوزن ارای اصل
 نفسك بریت من الافعال العنیه والاغلاق الذمیه حاجه بکلاء برک
 بفتحین والكاف العربی نوع من جنس الفلسفه کذا صرح فی بحر الغرائب
 ومن قال نوع من المصانع نعم الصوفیون لم یدر معناه علی ان الکلام فی الفلسفه
 لافى العاصه داشنت بفتح النون لاجل الخطا تست فان الاعتراف بالسر
 بالصوت ودریش صفت باش وکلاء نثری دار المرادیه فلسفه بلیسها
 الجندی والمطابقه الموقوفه سمار کذا سمعت من الکساندر العالمی ومن
 قال معنی بکلاء امیران کذا قال بعض الکما قد اقدم علی شرح الکتاب مع عدم
 علمه والحال ان التعلیم انما یكون بعد العلم مکارت بباده والسهمه لن
 کاعرفت سابقا و ما برعنه ما کاروان حجاز ای معهم ازلوفه بدر آمد
 ای خرج و همراه باشد ای صار رفیقا و اما ن می رفت و کنت قطعه
 نه برشته سوارم ای انی عبرت کعب علی حله نه جواشتر بر بارم و لیس انانکت
 الحله نه خداوند رعیت ای انی غیر ما کمالو عایانه غلام شهر بارم و لست انا
 بعبه السلطان نعم موجود و بریتانی مالیه المصدر ی معدوم نزارم ای
 لیس لی هم المال کالغنی و لیس لی تفرقه البال لعدم المال کالفقر الغنی الصابر
 نفسی بیا الوصف و فتحین ی زغم اسوده اسم مفعول من اسود
 و عمری برارم معنی محصل لی استراحت فی نفسی کافی الممت عمر اکمالا شتر
 سواری بیا الوصف کفشی ای قال لذلک الففرای ویش کافی رو
 باز کرد بالكاف النار ی ارجع که بسختی عمری انموت بالشفه تشدید

کلامه و قدم و بیا بان نهاد و برقت چون بنجله مجد اسم مکان برسد
 نو اکمر را ای الذی کان راکبا لجل و قال اجل فرار سید اعلم ان فراخی بمعنی
 الفوق المقابل للثمت کذا فی الصحاح العجمی و قد بدخل فی اوایل المصادر
 و الافعال النحسین النقطه کذا فی البحر و من قال فی البحر فز الفضا فارسی بدخل
 فی اوایل الافعال فقد غفل عن المعنی الاول و کنتم بعض ما فی البحر فانظر فمأذکرناه
 والمراد منا موالتانی و مرد ویش بیا لیش بیا بد فی موضع الذی
 فيه و کنت ما بسختی مردم و تو برختی مردی ست شخصی شمس
 بر سر کار گریست لظنه انه بموت چون روز شد و اشاره الی شخص
 مرد بیمار ست ست ای ساقذوف معناه اسب کبر الباء للاضمار
 بنرو و صفت نر کسی من رفتن که مانند بکون النون والدال ای عین
 و حجه که جزو فی بعض النسخه فرکی الکاف للنصف و الباء للوصف لکن
 ای اخره مان سمرل برد و کذا بس قدم مرا که در خاک ندرستان را
 مراوند فی کردید و رحم خورده سعی الجروح نمد لعدم محی اجله مکارت
 عادی را مادشای بیا الوصف فیهما طلب کرد لبراه عابد اندیشید
 ای فکر که دار و خورم با ضعیف شوم بسبب تحلیل الدوائی مکر اعتقاد
 در حق من را دکنده علیه ضمیمه شاه او رده اند فی الحکامه که دروچ
 قابل بود بخورد و مرد قطعه انکه صون کسر الباء الفارسی بالترکیه
 فسق دیبش بفتح بایه الخطاب و الثبین بعد راجع الی انکه ای نطنه
 لان دیدن بیا لیس بمعنی الابصار بل بمعنی روت القلب سی مکره

لب بوسست بر پوست بود ای لب لب اصله همچو بیازای کالبصل
 پارسایان که روی در مخلوق ای الزاد الزین و جهیم الی مخلوق والمع
 بذا کالکافی ومن قال مع ایشان پارسا باشند فعدائی عین من عند
 و قصص النقط العام من غیر شخص نیست بر قبلی کنند آثار لانه اضم
 من الحی قلبا کاعراضهم من الکعبه غالب است خون سرمدی خویش
 خوانند فاعل خوانند ضمیر بنرم و فدای خویش مفعول باید که بخوانند اند
 اذ الذکر حقیقه نیل غیر است فلا وجه لتوجه غیر است و لو کان
 سلطانا و قول من قال فاعل خواندن ضمیر فدای خویش و مفعول بنرم
 غیر مناسب للمقام کالکافی ذوی الافهام **کاف** کاروانی را در زمین
 یونان بزدند یعنی فطاعه الطریق بقرینه المقام و نعمت به قیاس بردند
 ای اخذوا الاموال الکثیره بازرگانان کریم و زاری کردند و خدا و رسول
 شنیع آوردند و تنفعوا الی فطاعه الطریق قایلند **ست**
 حوسر و رالناء الفارسی ای مظهر شد ذکیر الدال للاضافه بقره بالتر
 یولانی و قرکوزان بمعنی الروح بمعنی المصراع بالتر که چون نظرا ولدی
 جانی یولانی و جانی قرکوزا و غری و من قال فی شرح لفظ تبر رواه
 انه جمع تبره رو و سو و وصف ترکیبی بمعنی شب رو ثم قال قوله
 تره طرف و قوله روان صفت مشبهه من رفاه مثل دوان من بدو
 یعنی دردی که روند است در تبره ای فی ظلمه اللیل قد خطا خطاء
 حثا فیا اختاره و فیما تفرقه و لم یح حول المعنی اصلا به غم دارد ذکر

کاروان ای لاینا نمن بکما بهم لظلمه روعه و فساد و قلبه لثمان حکیم
 میان بود ای کان فی بینهم یکی از کاروانیان گفت للثمان کلمه و صد از حکمت
 و موعظت با اسنان بکوی باشد که طریقی بفتحین بمعنی بعض از مال باشد
 بدارند یعنی بنرم کونه درج باشد جندین نعمت ضایع گردد لثمان گفت
 ای اجاب القایل درج باشد که کلمه و حکمت با ایشان گفتن فالحکمه من
 الکتابه ان حفظ کلمه الحکمه من اخلاق الصلیاء و العتداء **قطعه**
 اینی را که موربان لغظ فارسی معناه بالتر که دمور قور دی و پاس و المقام
 بحمل کلیها لانها هم لکمان الحدید بل المراد موالتافی بقرینه معنوی المصراع
 الثانی و من قال قال بعض الاسانین المعنی سوال اول لم یصب ايضا تخورد
 بشت سواکن ای افتاد نتوان برد از و من ذکر الحدید بصیقل زنگ لانه
 افتاه و ما بری هو الصداه نفع لا الحدید ما سبه دل به سود گفتن و غط
 ای لا یفید لانه نرو دیم اینس در سنگ **قطعه** بر ورکار سلامت
 ای فی زناه الصبی شکستگان جمع شکسته بمعنی المكسور باب فذخر
 معناه فی قوله در باب کنون که نعمت هست بدست و المعنی المراد مناس
 المكسورین که بپس خاطر مسکین قدم بیانه فی قوله برست پاس خاطر
 سیماره کان بدایه اند المعنی بالتر که بلای دو ندر و فی بعض النسخ که
 جبر خاطر مسکین و معنی الخیر بالتر که صریح صنیق و من النسخه تلا فیم
 شکستگان حواسل از تو بزار بی بالباء المصدر ی طلب کند چیزی بیاء الوصله
 بدای اعطاه الی الی ساله و کونه منکر ای ظالم بزرستان ای باخون

بالقوة والقهر كما اخذ قطاع الطريق اموال المارة **كلمات** هذا كمرائنه
 اجل تشديد اللام مثل الذين اوالهم الحوازم وموشيه المصنوع سماع
 وصحبت فرمودي بيا الحكاية ومخلوة وغلبت اشارة كردي فانه لا بد
 للسلكه اوال الحال من الخلوة والغلة عنفوان شبابهم اي اول شبابه
 امري بيا الحكاية ايضا وهو اموس طالب سجع ناجار بخلاف رأي مربي
 امين شيخ بر فتنی وار سماع وفي لطف خطي ونصبي بر كرفني لانا الشبايب سجع
 من الجنون وجون نصحت شيخ بادامدي كفتي **ست** قارا ما تشيند
 بر فنانند دست را الحصول الشا ط بالصحة محتسب كرمي مورد معزوة
 دارد ست را يعني ان الشيخ قد عمل في ايام شبابه مثل هذه الافعال فاني
 معذور عنده بابشي نجمع قومي بيا الوصف فيها بر سبب نعم الرأه
 كه در ان ميان مطر ديديم **ست** كوفي خطاب من كفتي اي نقول في هذه
 اذا سمعته ركه بنه الرأه المملنه والكاف الفارس وهو في الاصل
 كاس وكسرت من الاضافة الى جان اي عرفه ميگند اي مع تعري
 سازش وكذا ناهوشه اقمه از اوازه وركب بر اوازش اي صوت
 اقمه من الصوت الذي موشع الاب كامي انكشت وبقان بر برب ارباب
 المجلس از دركوش كيدا سمعوا كلامه وكامی بر لب كه خاموش اي شرونة
 اليه بوضع الاصبع على الشفة رزا الى السكوت **س** بهان مضاعف
 مجهول من لاج الى الشيء بهيچ مبيح اي مال اليه وهو مسند الى الحجاز والجور
 اي قوله الى صوت لاغاني جمع اعنية ويلي العناء بالكسر والمدح بالفتح

سرود وبالترکه ایر لطيفه تلعيل لقوله بهان وانت معن حكمة عالمة
 انكسنت تطيب هبة شريطة مرفوع المحل على انها صفة معن **ست**
 بيند كس اي لايري اصد در سماعت الناء للخطاب قومي بالباء المصدر
 مكررفت رفتن اي الافي وفت ذكركم دم در كشي بيا الخطاب **سوي**
 حوز در اواز امدن بر ربط بفتن من للبائين لغة صبيحة وفتحة الاول
 وضم الثاني مشهوره بالتركة قنور راي بكسر الهمزة وضمها من سر ايدن
 وركب مع بر ربط وجعل المجموع وصفاته كيدية والمغنى المراد قنور عالي
 نغذارا كنتم اي قلت لصاحب البيت اير بهر خدای اي الله تع ربيتم
 بكسر الراء وفتح الباء وكسرة الفارسية روه دركوش كن لاصبر اصم شوم
 هذا الصوت الكسريه بدم كشتي اي افته الباب لي بامبروه روه روه
 دلالة واهية على صخره من سماع ذلك المغني في الجمل فاطر ياران موا
 كردم وشي كچندس مجامده برور اوردم **قطعه** مؤذن بانك
 سكوت الكاف الفارس مع الصوت بي متكلم بر داشت اي رفع
 المؤذن صوته ملا وقت لي دانده چندان از شب كذ شست اصله
 كوشته است در اري شب كبر الاء المصدر في الاضافة رز كمانه جمع
 من برس عدا بقوله كه بگيرم خواب وچشم كشتت بالكاف الفارس يمداد
 حكيم بتركي بطرفي النخبة دستار او ودينا راز كبريت دم للاعطاء
 ويبيش معن بها دم عطيه و در كنار رس كرم قد عرفت معناه وكذا
 مع قوله وبسي شگر كنتم ومن قال مغني بيار قد كثر الكلام ملا فادع

باران ارادت بین در حق او اشاره المفع المذکور بر خلاف عادت دیدند
 لانه احد الیم بای عطیه هذا المقدار فقط و بر خفت عقل من بالاضافه فی النظر
 ومن قال باضا قبی لم یسره کما ینفعی فکل کردند نهفته بحدیث ای
 خفته بخندیدند یکی از ابیات الشارح الی زبان زبان نوحی در از کرد
 طعن و ملامت کرد اما آغاز و بین که این حرکت را مناسب حال مردندان
 نکردی علیه بقوله که حرفه مستجاب پنجین مطربی بیایه الوصف دادی که در
 عمری در بیایه الوصف مراد ف دریم در کف او نبوده است قواصیه
 در دوفه بضم الفاف والفاء المعجمه بالکافیه و زنه و زرد در دوف
سوی مطربی خبر مبتدیه محذوف ای هذا مطرب دور ازین فحیه
 سزای و الجمله المعرفه بین الموصوف والصفة وغایه واللفظ بالترک
 ارایه اولسون بومبارک سرایدن کس دو بارش ای مزین ندیده در
 یک جای والمجرای الک صفة لقوله مطربی راست معنی المستقیم و فی
 المعنی الابهائی چوبانک از دهن بر فاست ارتفع صوته من فیلو
 موی بر بدن بر فاست ای افشور بطودیم کون صوته معلما مرع یوان
 قدر بیان لفظ و معناه فی اوایل کتاب الاول دهنو بالفقه والسکون
 ای من خوف او سرمد معر ببرد ای اذیسس را سنا و طلق بالمهمله
 بمعنی الحلقوم خود دیر برید لما اعترض علی بعض الاصحاب کفتم فی جواب
 مصلحت نیست که زمان توضیح کوناه کنی مرا کرامت او ظاهر شد گفت ای
 متعوض مرا بر کیفیت این مطلع کردنان ناممکنان ای جمله الاصحاب تقرب

نمایم الی المعنی و بر مطایبه مع لطیفه که رفت بشتا استغفار کنیم
 فی بیان کرامته حکیم انکه مرا شمع قدس سه ستره العویر بار ما بترک سماع فیود
 بود و موعضای بیع کسبه مع بالغ فی الموعظه و در مع قبول من نبا مدای
 ما قبلت کلامه استب اطالع بهمون لفظ عربی معنی المبارک و اختر حکم
 مما یون لفظ فارسی معنی المبارک ایضا بدین بفعه ای موضع زمیری
 مالیه المصدق کرد تا بدست این مطرب نوبه کردم که ذکر بار ای مره
 اخذی کرد ذکر الکاف الفارسی معنی الطرف جماع و معنی الطفت نکردم بالکاف
 الفارسی ایضا **قطعه** آواز خوش از کام بالکاف الفارسی معنی انگ
 بالنویک و دماق و لب شیرین الظاهر انه لا حرم و کوزان کون و صفا
 للجموع کر نغمه کند و رنگند دل بغیر مضارع من بغض معنی الحذیثه و بر پرده
 عشاق و سبایان و محارست کل واحد من هذه الثلاثة اسم مقام از حرم
 نغمه الحیا المملکه معنی الحلقوم مطرب بگروه نرید **کلمات** لغویان را
 لغت ادب از که اموصفی ای من تعلیمت الادب گفت از بی ادیان بنبه
 هر چه از ابان در نظم ناپسند ای جاء غیر مفعول از فعل بفعه الفاء
 فصح و کثرة مشهوران بر میز کردم **قطعه** نگویند قاعل امثاله
 منقول کما یقال لغة العرب یقولون ویراد به الکس **طرح** یقولون
 لیلی القواف مریضه از سر باز که تصغیر یاری معنی اللعب حرفی معقول کران
 بندی بگیرد ای لا تنفخ منه صاحب موش ای اسل الغفل و الطاهران قوله
 صاحب موش فاعل بکسر و من قال و یکن ان قوله صاحب موش ای قبل

نگویند و نگردد علی سبل التنازع کالافتحی فقد ارتکب الاحتمال البعید علی
 قولیکوید صبغة جمع و نگردد صیغه افراد باعتبار الوجهین لفظاً صاحب
 موش تکلف کالافتحی ذکر صدياب حکمت کبر الاء للامضا فة و کوز سکونها
 بغير الاضادة والا ول سموع من الامانة ومن رجم عکس فقد حکم پیش
 نادان طرف لقوله خوانند مذا مثل گویند و فی بعض النسخ خوانی بدش
 الضمیر راجع الی نادان باز یکجہ قدر بیان انفا در کوشای فی اذنه **کما**
 عایدی و الکتابت و باسمی بفتح تین ختمی در نما رکردی صاحب دلی بنید
 حاله و گفت اگر نیم نان خوردی و صفی بسیار فاصله از آن بودی **قطع**
 اندرون از طعام عالی دارم چون نادر و نور و معرفت بینی ساء الخطا
 فان الجوع بجلی القلب و هذا من اهدی از حکمتی بیای الخطاب ابضا
 ان مرمون که بری بضم الباء النازیه از طعام باینی بالباء الاصلی
 معی لانف **کما** تخییش اسم من بخشودن معی الترحم مثل دگر
 معنی دانستن کلافت سابقا الهی وصف لقوله تخییش کم بضم
 الکاف الفارسی سده سماعی جمع منی جلاع توفیق مقبول مقدم
 لقوله داشت فرا معی الفوق المقابل للتحث هنا کاعرفت و ساراه
 او داشت ای المرحمة الالهية اخذت سراج التوفیق فوق الذی ضل فی
 المناهی ان سدی الضال بالحلقة اسئل تحقیق در امدای دخل فیهم و من
 صحبت در ویشان و صدق نفس بفتح نین ایشان را بجمع زبیم
 اخلافش ای اخلاقه الذميمة محمد مع محمود مبدل گشت ای

ای صارت محمود و دست از مواو کس کونه کرد مذا فی جانبہ و زبان
 طاعتان در حق او دازای کانوا بقولون که بچنان که در قاعده است
 علی قاله العاصية و ردد و صلا حسن بقول اسم مفعول من التعویل و هو
 الاعتماد علی الشئ **ست** بعد ز توبه توان رستن بفتح الراء معنی
 از عذاب خدای فان الله تعالى یقبل التوبة عن عباده و یعفو عن الثبات
 و یکدی می توان ای می توان و تقدیم لفروض الوزن و من قال و تقدیم
 فی الایات شایع زایع فکانه طعن عدم الضرون از زبان مردم رستن بفتح
 الراء معنی رستن طاقت جوز با نهانیا ورد ای لم یصر علی اذنه الا لسته
 و شکایت پیش بطولت برد و شکایت بفتح شین بکسر است ای یکی و گفت
 شکر این نعمت چگونه گذاری ای کف تشکر علی من النعمه که همنه از اتی بیای
 الخطاب که سدارندت ای حسن فایضون انک مسی **قطع** چند
 کوبی بذا ندیش و حسود مرمون عیب جوان جمع عیب جوی و موصف
 تر کنی من مسکن اند کبر النون فی لفظ جوان و من للاضافة که مقصور
 من کاء و من قال کرفسه بقوله اگر قلم بوف عباره المن کون رکنم
 و من قال انکنت و بینة بقوله بفتح النون فقد غلب المنی بر هرندای
 لغنی که کالاول بید و من قال و ربید فبی علی الاول و المبنی علی الجمل
 خواستم و من قال خوشنت فقد ارتکب الشرح بلانعلم المنی بنش بند علی
 مذکرناه من المنی الصبیح بکون مذا البیت الثانی من نتم مفعول القول
 فاسمع جوبها المنکی یک باشی فی نفس الامر و بدت کوبید خلق

میبوی که بدیش فی الواقع و نیست چنانچه جواب بله و کلام صحیح
 و لکن و این من کلام الشیخ که حسن ظن ممکن در حق من نکالت و من
 در عین نقصان هذا الکلام المنصف **ت** کراتها که من کتبی کردی
 بیایه حکایت نکو سیرت و پارسا بودی ای مرت رجلا حسن السیرت و زاندا
ش **ر** ای مستتر من عین حیرانی بکبر الجیم جمع جار محقق البراء
 والله بعلم اسرار ی نفع الهمة جمع شر و اعلا فی النفع ابصار مع علی علم
 هذا المسموع من الاساتذة والرواة فلا یلتفت الی قبل الاسرار بالکسر
 سررت و الاعلان بالکسر مصدر اعلنت **قطف** **د** **س** بروی
 خود در دم بغم اغلفت الباب علی وجهی من الناس تا عیب نکند
 لیسوا عرشه العیب لنا ای لیسوا یطلعون عیوننا و سجد
 ای لا ینفع اخلاق الباب علی علم العیب ای ادری دانی نهان و اشکار
س **ت** حوی دانی که حوی بناد و داناست نهان و اشکار خویش کن
حکایت پیش کی از منبج کل کبر الکاف الفارسی مع سکا بکردم
 که فلان در حق من کواسی الباء المصدر ای داده است بنا بر ای قال
 فی کل ما لا یلیق و شهد علی السوء شیخ گفت بصدا حسن الضمیر راجع الی
 فلان فخل کبر الجیم صفة مشبهة کن ای اجمل بالصالح حتی لا یقدر ان
 یتکلم فیکل ما قبلی **رابعی** نوینک و روشن کبر الو او اسم مصدر
 باش ما بد سکا کبر البین المهملة و الکاف الفارسی و موع لفظ بدیع
 وصف ترکیبی بر مرصعها تنقص یو گفتن بنا بر محال علیه البتة فی

جواشک بر بط فریاد من سلم و فسر نهانک ثم قال بنا بالفتح الباء من الملات
 الله یعرف کذا فی الذیوار فکانه شی ما ذکره و بین الدالین نوع
 محالفة بود ستبیم و صیغ که از دست مطر حور کوشال قدر بیان
 فی حکایت ملک زاده یکوناه **حکایت** یکی از بزرگان مشایخ شام پرسیدند که
 حقیقت تصوف چیست گفت پیش ازین زمان طایفه بودند در جهان
 بر الفقه اذ لم یکن فی الزمان السابق صومعة الصوفیة و انما بنیت اولاً
 فی قصة الرملة بنا امیرین الامر و مع جمیع طایفه یطلبون الوصول الی
 الله تعالی بالعمل الصالح و ان لم یکنوا فی زیة الصوفیة اذ و رفوف اند
 بطاهر جمع فانهم الان سکان الصومعة و الدالسون لباس الصوفیة
 و یبطل سیرت اذ لبس مطلبهم وصول الحق بل اکل ادرموی و انما
 عبروا سببهم لاجل الاکل و الدنيا و قد قبل ترک الدنيا للدنيا من جمیع الدنيا
 و اذا تخففت من السؤال للسائل و الجواب للمجیب لا بشوک قول من قال
 ولا یزبب علیک انما هذا الجواب لا بطابق السؤال المذکور فان السائل
 قد سأل عن حقيقة التصوف فالطاهر جوابه ان يقال علی ترک الدعاوی
 و التماس المعانی او بحجاب بغیر ذلک بما قبل و حقیقته **قطف** **ج**
 ساعت از تو کامی رود دل و ان گشت فی خلوة بنهای اندر یعنی
 در تنهایی کاخ و الله مصدر بینه صفاتی بیایه الوصف نه منی بایه
 الخطاب کرت لفظ کر تخفف من اگر و التاء للخطاب مال و جاست و زرع
 و تجارت و المفعول لوکان مال و منصب و برع و محارة خود دل بافت

طوة بشتی لاند داخل تحت قوله تعالى رجل لانهم تجارة والاربع
 عن ذكر الله **حکایت** با دادم فدر وقت معناه که شبی در کار و
 بیا و الوصه فیها شب رفته بودم و سخن بر کنار بستم بر قدم بیان
 فی حکایت بکر زاده ی کوناه و من تینه تناکر بقوله بالباء العوی الجمل و
 بکسر جمل و معنی در خستای قد یستعمل مع سلت الجوانات و یستعمل
 ایضا فی ماوی الالاسد فاصنه بینه بقوله بالکسر و الجمل و اشئی صغیره
 یقال فی اکثره کونفا منه مینه فقدر از کتب الالاسد را کمع بعض المیالفة
 خفت اسم مفعول من خفتن قافیه لقوله رفته فلفظا بودم معده فیه
 کما و فت مرا را شوریده بالترکه قرطاش و المراد شخصی فیه نشاء
 العشق و من ظن ان عماره ظلمت سور دیم قال و کوز فیه شوریده
 الیه ففدا خطاء فی العماره الا ولی که در آن سفر همراه با بود نوب
 یزد و راه بیا بان گرفت و یک نفس فتنی آرام نیافت من الکوان چون
 روز شد گفت نفس این چه حالتی گفت ای احاسی سلطان را دیم
 معنی شنیدم که نبالش اسم مصدر ای معنی نالیدن و این بودند از
 دخت و کبکان جمع کبک و عوالم کافین العوی الجملة نعال بالترکه
 ککله ارکوه و عوکان جمع عوک بضم الفین المعجمه و الکافی العوی
 بالترکه قور بجه از اب و بها بجم جمع بهمیه و می ذات النوائم الاربع
 فلما سمعت من الاصوات اندیشه بفرنگ کردم که حروت شنیق من
 المرء کا نسائیه من الالف ن باشد همه در سیم رفته و من بغفلت

و طعنه دو سیم معنیین احدا علی البلیه الماضیه والاضر المکتب والمراد
 موالا اول و من قال فی شمره بالضمه الصبیح مع البلیه الماضیه و اما دوش
 بالضمه المجهوله فهو مع العطف بالکسر فقد انی بشی من عند مرعی بصیر
 نالید هذا الکلام من لسان ذک الشخص عقل و صبرم ببرد و لهذا صدر
 منی الصبیح طافه و هوش علی عقل او صبرم کی اردوشان مخلص را
 موضع لفظ را بعد لفظ کی کرا و از من رسید موش ای وصل الی
 سمع کف فاعلم ضمیر کی ما و معنی النفس منی نداشتیم که ترا مرعون
 بانکه مرعی چنین کند موش معنی المیج کنتم این شرط ادبیت نیست
 انما را الیه لفظ این مضمون المصراع الکا اعنی قوله مرعی نسیم فوان
 و من خاموش **حکایت** و فنی در سفر حجاز طایفه ای جماعه واحد
 جوانان بکسر النون للمضافه صاحب دل صفت محمد مصاحب من بود
 و محمد من شدند و فنها ای احیاناً زمره کردند ای کاتوا کون
 صبیح و منی هند مخفانه بکفتندی بیا الحکامه فی الموضوعین عابک
 بیا الوصه و سبیل سکون اللام منکر طال و بان بود و بی از در
 ایشان بقال لثرا زاهد فشک تا بر سیدم بتجمل بنی ملال اسم موضع
 کودکی سیاه ای صبی و احد اسود از هی بفتح الحاء الملهک و تشدید
 الاء معنی فیل عرب بدر اندای ضح و او از بر آورد و کان صوته
 فی غایه الحس که مرغ از هوا داد و میدی المعنی بالترکه قوشی عوادن از دره
 اشتر عابرا دیدم که بر فصد آید ای ضرب رجهها علی الارض عابرا

قال فانما اورد لفظ خالف هذا الى ذكر الرقيب مع الكيفية بيت واحد
کجاست یکی از ملوک بدست عمرش سیری یعنی البین الممثلة والباء الفکار
والباء الاصلی بعد الراء مع تمام شدست محاسب کن سیری کاران
چنان ذکر رشتن آنکه کند مرکز عمر تو سیری قایم مقامی نداشت ای کیم مکن له
این بقوم مقامه فی السلطنة وصیت کرد که باید دانای بعد مونه
سواء وقع مونه فی البوم او اللیلۃ او الغد قبل قدوم احد ومن قال یج
در صبح آن شب که ملک مرد شد فقد قید من غیر دلیل محض تختین
بغمنین یعنی اول کسی که از در شهر ای من بایه اندازد ای بدخل تلج باشد
بالیا اویاء النسبة بر سر روزی نمید بکسر بنی صبغة ادخا فر من نهاد
وتفویض مملکت بدو کند بضم الکاف وکسر النون جمع امر ایضا اتفاقا
اول کسی که از در شهر داند ای دخل من باب البلد کدانی بیایه الوصلة
بود که در یلمه عمر لغت نم اندوخت و مرده بر مرده دوخت ان کان فقیرا
متنا میا ارکان دولت واعیان هفت وصیت ملک بکسر اللام
را بجای آوردند ملک بضم الیم وخرابین جمع غریبه بدو از زانی دانند
در ویش بدتی مملکت راند ثلث سواکن باض من راندن تابعین
از اموی دولت کردن بالکاف الفارسی مع العنق از طاعت او
پیشانیند ای بغوا علیه و ملوک دیار هر طرف غارت بر خاستند
ای قاموا و قنوا و مت کشکه را بستند موقع السهر و الحرج فی الملک
الجملة سباه و رعیت مهم بفتحین بر آمدند و المعنی بالترک فرشتد

وقد یارد به الغضب ای اختلاط الباطن و سولیس مراد سنا و من لم یفر
المعنی قال فی شمه یعنی اجتمعوا و اتفقوا و بر حای بعضی از بلاد بکسر
الباء مع بلد بفتحین معنی المدینه ارفضه تصرف او بدر رفت ای فر
در ویش ازین واقعه فسد خاطر می بود ای من قلبه ناکی از دوستان
و دشمن که در حالت در ویش قرین او بود از سوزانده الی ملک البلد
اوراد چنین مرثیه دید و گفت منت صدای مرغ و جل که تخت بلندت
باوردی بالباء المصدری کرد ای اعانک جلدک الاعلی جنت صبرک ملک و قبا
و دولت رمیزی و دل دولنگ ماکت بضم الکاف الفارسی و بالتاء
للخطاب از خار و خاوت از پای بر اندای مرغ و بدین پایه ای مرثیه
رکبیدی ان مع العزیز **کجاست** شکوفه کا شکفت بفتحین
معنی المنفعة لانه من شکفتن لعمری معنی النفع بالترک اچلمن لا یمنع
النفه بالترک اجمی و من قال معنی النفع لم یوف المعنی و کان خورشید
منعول من خورشیدن بالترک بورشع و من قال فی شمه بایس و نیز مرد
شد لم یات بمعنی اللفظ درخت و فنه بر منته است ای عریان من لباس
الورق و الزهر و البر و وقت پوشیدن لباس الاوراق و الازهار و الا
و حال انسان کذلک بصیر فقیر ثانی و غنا ثانی گفت فاعلم ضمیر لدای
ای برادر تو بتم کن التوین اعطاء العزاء ای الصبر عند وقوع المصائب
جه جای سنبست التوین صند التوین ای الدعاء بالبرکته و التوین عند وقوع
الرفعة و المناصب الکما که نودیدی غم ثانی داشتم و هویم قلیل و امروز

شویس جهانی و فی بعض النسخ جاتی بدل جهانی شوی کردیا
 نباشد در دندیم و اگر باشد نمیشد بکبر المیم مع الحجة مای بندیم فان القلب
 يتعلق بها فتصير مفيد الرجل ملاي بياء الوصف زين جهان اسو بر اشوب
 بالذم مع الحلط والهرج والهرج يقال في وصف المحبوب شهر اشوب
 ولغظن للنفيل شيت ومن قال في شرم مراد فاسيب مع النفية
 والمحنة لم يات معناه شفقة كرم فاطر است ارحم فشرط مع الكذا
 في البحر ومن قال صلها كروا كرفد غفل عن الاصل والفرع مطلب بفتح
 الطاء كروا كرمي فاستحق حنة معزضة فتاعت مفعول مطلب دو
 من مع منهم كرمي زردا من افشاند ليضدق نالقا در ثواب
 او كني اي لا سطر الى ثوابه ولا انطلب الغنى لثواب كز بر كرمي
 سبار تعليل للبيت السابق صبر و بش به بدل غنى فان الحاب
 شديد الفقر اوي **ت** اگر برهان كند بهرام كوري بالكاف الفارسي
 و باء الوصف بالترك قولان واعلم ان لفظ كند لنفسيه مع اجل متعدي
 هنا الى مفعولين فتاعله بهرام ومفعوله الاول كوري ومفعوله الثاني
 برهان نه چون باي تلح بفتحين مع الجاد باشد ز موري و ذلك لان
 الاعتبار عند الله مع بالفقر ونصدقه لا بالعن و كبره **ك**
 كمراد و سني بباء الوصف بود كرم عمل ديوان كرمي بباء الحكاية بدقي
 اتفاق ديدنش بنفنا دای لم برده زمانا مدید کسی گفت فلان را ديد
 ندیدی ای من زمان کبر ما ز اینه گفت من او را نمی خواهم که می بینم قصارا

خوانی

ای نظر الى الفضل والاهی وهذا الكلام شائع في الاستعمال ومن قال مع
 اتفاق فتداني من عند نفسه معني از كان او بلی حاضر بود گفت چه خطا
 کرده است که از ديدن او ملوکی بباء الخطاب گفت خطا مستاسل
 ديوان را و قتی توان دید که معزول باشد خانه فی او ان العمل شغول
 بمصالح الديوان و شغل احوال الانام و فارغ عن صحبة الاخوان
 فلما تبسیر لهم الصبح بفرغ البال **ط** در بکرمه بالباء المصدر و در
 و عمل قدم بانه را شنایان و راغنی دارند که استخوانهم بالامور الديوان
 و اعترارهم بالدولة الفانية روزماندگی و معزولی ای فی وقت
 العجز والعول در دل بیش دوستان دارند فاحصه من سنن الحكما ان
 السابق لطلاب الازفة ان لا يطلبوا المصاحبة مع اسل الدنيا بل ينبغي
 ان يكون الامر بالعكس **ك** كانت ابو هريرة رضي الله عنه و هو كنية
 رجل من الصحابة رضوان الله عليهم اجمعين و اسمه في الجاهلية
 عبد الشمس و عبد عمرو و في الاسلام عبد الرحمن و سبب كنيته انه كان
 له هرة صغيرة يحملها و راه النبي عليه السلام فقال انت ابو هريرة رضي الله
 عنه فاشتهر بهذه الكنية و كان يحب ان يدعى بها لتركه لفظ النبي عليه السلام
 محمد بن مصطفى صلى الله عليه وسلم ادي كنيته ابا هريرة رضي الله عنه
 الزاء و سكون الراء من راريز و زياره عبا كبر الغنم و ديوان ياتي
 احد يومادون يوم و قبل ان يزور في كل اسبوع مرة و قبل تغليل
 الخ لطة مطلقا و ذلك انما يتحقق بان لا ياتي كل يوم نزد مضارع مجزوم

بباء الحكاية

على انه جواب الامر بما تميز به في روزيما ما تحت زيادة كرد تفسير المص
بشوا خنيا الوجه الاخير من الافاويل صاحب دلي را كفتند بدین
خونی بالله المصدر ي كذا فاست اي لها حس فابق قيل من المقتض
غيره لانه ليس للشمس من اسباب الحسن سوي النور تشبه ايم اي
ما سمعنا كه کسی وارد دست گرفته است ای اخذ مجبوبات و عشق او
كفت فاعلم صاحب دل را راري انك هر روزی توان دید كمر در میان
ای في التناو كهم محبوب و محبوب **قطعه** بیدار مردم شدن
رفیق صبیح است فانه الزيادة مستحبة ولكن نه چنداگر كونی
ای الاكثر مضموم فانه اكثر المشا من توجب فله العزة اگر خوش
را ملامت کنی الاولي ترك التقييد ليزم السامع كل مذنب ومن
قيد به بفسير ضمت و متابعت هوا و موس فقد خض العام من غير
مخصص و اعلم ان جواب الشرط محذوف ای معذور ملامت نیاید شد
ركن **حكايت** یکی را از بزرگان باد مخالف در شكیم ای في البطن
سجده گرفت و توجه الى الخروج و طافت ضبطة ان تراشت ای
لم یجد علی ضبطة فی اختیار از وی صادر شد ای وقع الفراط
كفت ای دوستان مراد كچه كردم اختیار نبود و مراد ای ذنب
بر من سوبشند لان الذنب انما يكون فی الافعال لا اختیار به و رفع
عن رسید شما نیز بكم معذور دامید **قطعه** شكیم زندان باد
ای فردمند و نذا در مقرر نذا در هیچ عاقل باد در بند ای لا كیم

جواب داد اندر شكیم ابد فرد و مل بالنكه اشخاصا لیر و برت می كمر باد اندر شكیم
بارست بر دل هذا الكلام صحیح وان كان في ظهور الهزل **ست**
حرف نرش روی و نرشا را می صاحب الذي هو عبوس الوجه وغير
الموافق هو خواهد شدن اذ اراد الذناب دست پیش بردار
شكسته بن الحكاية بالباب انه ستر العيب والنعيم عا في سماعه شين قبول
العد من اخلاق الصوفية فاذا عرفت القصة والحكمة فلا ملقت الى بل
الظاهر ان هذا ليس من هذا الكتاب بل سمعت من بعض المحققين انه قال
انه را بنه من الحكاية في رسالة الشيخ الفها في الهزل واللطائف فاكفها بعض
الناسم من هذا الكتاب انتهى على ان يكون هذه الحكاية مكتوبة في رسالة
الهزليات لا بنا في ايرادها في كتابه هذا الاكثر اساه و كتمان عا وقع في بعض
مؤلفاته كما سمع به وكون هذه الحكاية من الهزليات لا بنا في اذ ياخذ
العقلاء منها النصح كما قال **ست** كوسد از سر باز كمر حرفه كرو بند ي
بكر صاحب هوش و وجود هذه الحكاية في النسخة المقدمة يرد على ان المح
الحكماء بهذا الكتاب و ذكر الهزل للنصح ليس يعيب كما قال المولود **روفي ست**
مد من بيت شيت اقلست هزل من هزل نیست تعلیمست **حكايت**
از صحبت باران دستم قد عرفت بيانه ملامتی بیدارم بود ای وقع
في قلبی انك منهم سر بيان قدس هادم و تركت الانس مع الانس
و باحيوانات انس كرفتم و فني بياي الوصف ظرف كمر اسير قيد ترك شد
در حد فاطر الجس اسم كمر مشهور من نواحي الشام في ساحل البحر وكان

دار الكثرة ذكرا الزمان وفيه بالافراج باجمود انهم يكملون كمال الكفاية الفارسية
الطوبى بدائشند ما ركني از روستا جمع ريش طلب بفتحي بين مدينه كه
سابقه معرفتي سان ما بود كذا كرد قد قدم في طرابلس ورا بشناخت
اه عرفت وكنت اي مكان بيع شيخ سعدي ابن جهم عالتبت وجه كونه
تداري كفتي في جوابه **قطعه** مي كز ختم از مردمان بگو و بدشت كفت
افزون التمس الى الجبل والصحر اذ ان صدقاي نبودم بد بكمي برداخت ليل
شمارنا مع غيرهم قيا من كن كه چه عالم بود دين ساعت مرده كه در طوله
ما و دم بايد ساخت معي ساختن اي لزمني ان اصحاب غير الان
س باي و رنجير شيش دوستانه كه كونه الرجل في السلسلة عند الاجابة
به براد معناه الاصل و من قال معي بهن فقد ابقيت رايدي من عند نفسي
كما عودتكم كسكانكم بالكا فين الفارسيين جمع بيكانه ضد استا بالرك
با و من قال و مي الاجنبي فلم يبينه لانه الاجنبي ضد القريب و بوساة على راي
في هذه الحالة الكريمة به حالت من رحم او رد و بده دينار از قير قير خلاص
کرد اي استراحي بعشرة دنانير و با خود كلب برد دخري بياي الوحدة
داشت كه كانت له بنت و عند نكاح من او رد بكمين بالكا في العربي **مطلعي**
على معينين احد ما عند النكاح والاف المر الموجل على اخرج به في الصبح
البحي والمراد منا المعنى الثاني بتزينة المحل ومن لم يوف التفصيل ايجل بل
صد دينار و حون مدني بر اكر كذا في العاشرة دصري بدخوب بود و غيره
رومي مع كانت معاندة و كذا انما فرمان بود ايه غير مطيع ريان درازي

كردن

كرده كرفت اي شمع في الحالة اللسان و عيش من شمع داشني اي كندر
ساختن كرفت چنانكه گفته اند **ست** زن بد بكمي النون للاضافة دراي
مردنكوا للاضافة في اللفظين عمه و من عالميت دوزخ اوقاة بيته
صبر حرة جهنم لسوء ظنهم رايها رايها و از دوزخ بد رزنها بد و الباء
كلما كذا نكرة و نكرة و كذا بكمي ايضا مع الامانة و من قال في بيان المعنى الكا
تلا من صاحب البحر و كذا ايضا مع العبد و مع العصمة فقدا في
معنيين قريبين من المعنى الاصل كصاحب البحر و قنا امر حاضر من الوقا
معنى الحفظ رينا منصوب لانه منادى مضاف و حذف حرف نداء اي
يار رينا عذاب النار منصب على نزع الخافض اي عن عذاب النار و هذا المصراع
اقباس من اية سورة البقرة اولها و من الناس من يقول رينا اننا في الدنيا
حسنه و مال في الآخرة من ضلالي و منهم من يقول رينا اننا في الدنيا حسنة
و في الآخرة حسنة و قنا عذاب النار و في الآخرة وجوه و الانسب بالمقام
ما روي عن علي رضي الله عنه الحسنه في الدنيا المارة الصالحة و في الآخرة الجوار
و عذاب الآخرة المرة السوء باري اي مرة زبان نعتت بمعنى طلب الزلة
در ان كرده كمي كفت مخاطبة الى توان شخص بسني كه پدر من ترا از قيد
فرنگ بده دينار باز فرزند فلان عايتني كفتي بلي بده دينار باز هر بد و بصد
دينار و هو المراد الموجل بدست كوكبر قنا كرد قاني لو طلفك بليزم اداه
مايه دينار و لا اقدر عليه قاول فاعل بولك في احسان و اخره ما فعل اساءة
مهموي شنيدم كوستندي از دمان را فدمر بيان بزرگي ميهون

رمانند از من رمانیدن فاعله ضمیر بزرگی و مفعوله کوسفندی اردمان
و دست کرکی بپایه الوصف کافی فوله کوسفندی و بزرگی شبانکرگارد
بالکاف الفارسی و ثلث سواکن مع السکین بر حلقش مالید لکن رمان
کوسفند از وی بنالید و قال لسان الی که اگر چنانکه کرم در بودی و ^{فصلی}
من کرم و اعلا که بودیم عاقبت کرم نبود بودی فکذا حال ابیک اطفانی من
حسب الافرنج و قید بنمود که **فکذا** یکی از پادشاهان عابدی را بر سر
و کان ذلک العابد امل عبال که اوقات عزیزت چون می گذرد ای کیف
بم گفتن ای العابد من شب مناجات و سحر و دعا و حاجات و غیره روز
در بند اوقات ای فی احوال الجحیم و تحصیل نفقة الخیال بندها هو المعنی
و السیاق بذل علیه و من قال ای افرام الخواطر عن القلب فقد بعد عن
معنی اللفظ و المفهوم من السیاق ملک فرمود با وجه کفای او معین
دارند من و اسه تا بار عیال از دل او بر خیزد **مثنوی** ای گرفتار
ای اسیر و ای بندگی ملعین احدی بالترک با یونند و الا فبالترک ابا غی
با غلو و سزا به اولاد فکانه عطف نسبه لقوله گرفتار و الدال کسور لافضا
الی فوله عیال قدر بیان دکر ارادی میند خیال فانا الخاطره تغلبک قال
عم بر زندگی و بار جان ای حمل الثواب و قوت بسکون الواو معنی الزاد
عطف علی فایه بارت اردای بر جیم ^{در} در ملکوت ای منه قال فی
مخار الصبیح المکون من الملك کالمرئیه من الرئیه من رراتفاق
می سازم و انوی که بنسب با ضایع پردازم ای ان خالط مع شب حرف

عزای الطرف مندر جو عقد غار می بندم فی الخلوة چه حور و باداد فرزندم
ای مخالجنی هنر الخاطره **کجاست** یکی از متعبدان شام و سینه سارها
عبادت کردی بپایه حکایت و بر کرد و ضحاک خوردی پادشاه از طرف بحکم
زبانت بنزدیک و رفت فلما وقع المذاقات کونت اگر چه مصدق می در شمر
برای تو میبای سازم چه می که فراغت عبادت ازین بیشتر شود که
و دیگران ببرکات انعام شما ای من کلمات مستعید شوند و بنفعون بها
و بر اعمال صایه شما افتد کنند زاهدان سخن را قبول کرد اذ فرغ العبادت
انما یكون فی الخلوة و العزلة ارکان دولت گفتند لکن ما بین خا و ملک را ای
لاجل رعایه خا و الملك مصلحت است که چند روزی شمر دای اگر مصعبی
وقت عزیزان انرا دذکر الزام و صیغه الجمع للاد از صحبت اغیار گذرد
بزرید ای که در اختیار با قیست ای که ان شرح الی هذا المكان آورده اند
فی حکایت که عابد بنده ادبستان سری خاص با اضافه کلام از برای او ^{شد}
ای احمق و او اعوامی دگر می و صفت لسان برای و روان است
لفظ اسبابا لمد مقصور من اسای و منو اسم مصدر بالترک اسمک مصدر
اساکشیده و معنی المثل الفارسی مانند نخمسک اسای صیغه امر من سوده
و بمنزل و صفات کسب کاف می فیه کل رخش الغیر راجع الی ذلک المقام جو
عارض خوان فی التلون و اللطافه سبیلش عجوز لک محبوبان فی الرائحه و الطراوة
مخچان مع کونه لکن از نهیب نفع النون لفظ فارسی معنی الخوف برد
عجوز و موبد موبد یعرف الناس فی الصبی و العجوز و من قال موبد

مخصوص في زمان بيزيكون قربا من اوانا قدم اللقلق الى الروم فقدا في
 بشي لا حاجة اليه والمحتاج الى البيان منا ان يقال ان في ذكر العجوز وطفل دابة
 صنعة بدعية بيزي خورده طفل دابة منور يعني ان ورد له الامر وسبل
 الطري في الطاعة والطاوة كانه طفل ضربه لم يضره بلين منور
 اقاين هي اقدان جمع في بنتين غصن الشجر فوجع الجمع رفوع على الابداء
 عليها جلتا ويكون اللام بالفتا كناية عن الجمل الطافية اعني عليها جلتا
 صفة اقاين علفت مجهول من التعليق بالتركيب اصيل في بالشر الاض منطلق
 بالنقل المذكور في رفوع على انه فابم مقام الفاعل والجمله الفعلية مرفوعة
 المحل على انها خبر المبتدأ اعني قوله اقاين كذا قال اي على الفور يعني
 حينئذ في الزمان الى المقام المذكور كناية عن بوي حسن فرستاد
 راعي ازين يعني انه كذا الجارية كانت مراد من طابفة يقال في حق
 كل واحد منهما بارة عابد قري وصف تركبي ملايك صورتي طاووس
 زبي رست معني كذا بعد ازديدش صورت نبتددم من وجود
 راكيني لفظ شكيب كسر يين معني الصبر والباء للوصف وهو فاعل مبتدأ
 محبب اي كارسال الجارية در عقبش غلام بيا الوصف بديع الجمال
 اي عجيب الحسن لطيف الا عندال في الكلوك والكلوك
 الناس حوله نصب على الظرفية عطفًا بمنزلة عن نسبة تلك الى فاعل وهو مبتدأ
 ساق خبره والجمله الاسمية صالية بيري مضارع مجهول من الاراءه وسموح
 الضمير المستتر فيه الراجع الى قوله ساق جملته فعلية مرفوعة المحل بانه صفة

بان

ساق ولا يستفي مضارع منفي معلوم من اللام في على وزن لا بيري عطفت
 على قوله بيري ومنعوله محذوف اي لا يستفي الشراب ومن ظن الفعل الاول
 معلوما والثاني من المزيد وقال وحذف منعوله الفعلين للاختصار مع قيام
 التوضيح اي موبقا برهم الكاس فلا يستفيهم الشراب قدسي ديرة ازديدش
 نكشي بيري لا تشيع العين من رويته مجنون كزفرات بضم الفاء الماء
 الكدر سقي بلسر الغاف من به مرض الاستقاء فانه لا تشيع من الماء والحال
 انه يفره عابد لونه كذا يذخور دن كرفت وكسوه لطيف بيزي بديع اي شرع
 في اكل الطعام اللذيذ ولبس اللبس اللطيف كما مر في اول الحكاية الاولى
 في قول المصنف كذا را دشنام دادن كرفت وسقط كفتن ومن قال بها يعني
 عادة كرفت فقد اخطاء واز فوا كذا جمع فاكهه فجمع فاكهه فاستعم لطف
 من الشيء الذي له رائحة التي لطيفة صلاوة ومعني الظاهر انه لف ونشر
 مرتب ما فتى لفظ كرفت معدر فيه وفيما بعد اعني قوله ودر حال غلام
 ويزكر كذا نظر كذا فقيد عقله وجس بها وفردندان كفته اند زلف جوان
 ويزكر اي غفلت بالاضافة في اللطيف وكذا في ما بعد اعني قوله ودام
 مع زيرك سيب ودر كارد نو كرم اي مرفت دل ودين با مريدان
 مع جميع العلم مع زيرك كحقيق منم اموز نو داي الظاهر ان الباء للخطا
 فانه جمع مع لفظ نو شايح كذا قوله تو كذا بدشمان نظر داري ومن رجم كونه
 للوصف فقد غفل عن الاستعمال الشايح في الجملة دولت وقت مجموعش
 بزوال امداء زالت دولت وقت المجموع چنانكه كفته اند **طبع**

بر اسم است از فقه بیان لغوی هر که و شیخ و مرید عطف علی فقه و کذا قوله
 وز زبان اوران بکبر النون لاضافه و لفظ زبان مع لفظ اور و صنف کسی
 جمع بالان و النون و هو من اوردن مراد به اسل الکلام و من به ملاقه
 اللسان و لعل المقصود منا الوعظ لانه الکلام فی ذم میل اهل الله الی الدنيا
 و بدل علی ذکرنا، الاضافه الی قول بکبر نفس شیخ الفار و صنف کسی و
 قال فی شرح معنی سخن دان لم یحقق اللفظ و المعنی بوجه بدیعی اما من الذنوب
 تمیث بها لذنوا او من الرءاءه و می تانیث اذ فی بلانوس و الباء للاضافه
 دون ضد الفوق او یصح الحقیقه کذا فی محارر الصحاح و من قال فی شرح معنی ذنی
 الجوه فقد فسر برایه قعود بالذال و بدونها بالترک اشغاف اندام مال و تنزل
 الیها بعمل و بمانند و التقدير در غسل ماند بلبا بایه زاید که می گفت فی قوله
 مع درست و من قال و المعنی در غسل ماند کما قر نظیره مرارا فقد انی بالزاید
 محو کسی فانه لا یقدر ان یخلص نفسه من الدنيا کما ان الذایب لا یقدر ان
 علی یخلص نفسه من العمل یا ری مرة مکرر بدین اور غبت کرد و زاره
 عابد را دید از نبات نخستین گردیده اسم مفعول من کرد بدین معنی و نمک
 و سنج و سفید گشتن من التلذذ و فریه شده من التلذذ و سنج و سنج
 دیبا ای الوسادة من الحیر کبیر زده کاملستغی و غلام بری بکبر بقیه
 الناء الفارسی و الکاف العربی بمعنی الصنوف با و هم و بر طاوس
 المرومه بالکسر و السکون باز بین بالترک بلیزه بر لای سرش استاده
 کاملستغی من المتکلمین فی اللذات بر سلامت حالش شادمانی بالباء المصدر

کرد و از هر دی بیاء الوصف ای من کل باب سخن گفتند ماکد بالجام سخن
 فی اخره گفت این دو طایفه را در جهان دوست دارم اجتمعا و جدا
 علما و الاخره ناماد بالضم و التثنی جمع را مدح فاعل المکرر هذا الکلام و غیر
 فیلسوف ای حکیم همان دیده حاضر بود فی المجلس گفت ای ملک شرط دوست
 اینست که ما هر دو طایفه کنونی بالباء المصدر ای احسان فی کنی هم بنیه
 بقوله علما را زریده تا دیگر بخوانند و ذیاد را در بریده تا زاهد مانند
 نه را در ادم باید نه دنیا را مراد انه لا یلغی التمول بها للزامه و چون
 مضارع من سندن بمعنی الاخذ را بزد بکر بدست آر لانه ذکر لبشر را بزد
قطع امر اگر سیرت خویش و سیرت با خدا تعالی ای مان و وقف و لغو
 در یوزه ای بغیر غیر الوقف و بغیر لغو السؤال را مذست نظیره انگشت
 خوب روی و تباکوش بالترک قولان توزی دل قریب و صنف ترکیبی
 بالترک کوکل الداجی بی کوشوار بالکاف الفارسی بمعنی القوط و فایم فیه و
 جوهر معروف بقاله فی لغه الفرس پیروزه شاهدست بمعنی المحبوب
قطع و بیش نیک سیرت و فرخند رای را ای الذی فکره مبارک تان
 رباط بکبر الرأی کجی لمعان الاول صومعه الصوفیه و البانی الزاویه
 المبنیه لشکان و الثالث مابنی للسکنا ببناء السبیل و الرابع مابتهیه الدار
 و التوبه و غیرهما و الخامس ملازمه ثغر العدو و السادس الحیل الخس
 فافدها و المراد منها المعنی الاول و لغو در یوزه کوشش لفظ یغید
 السکید و المبالغة و مثل دکن مستعمله التکرر فایم بالترک دی او

خانقاه خوب صورت و پاکیزه روی را منظره الوجه فی اصل خلقها
 نقش و نگار و قاعده فیروزه مدتی بیان آنرا گویم **تاما**
 مست دیگر باید ای ادالی با سدر الریق و اطلب الفیض لرحول اندام
 زارم شای لا سنی ان لا اسمی زارم و مذا مع البیت و سوا المنا
لبقاء کما مطابق این سخن خبر مقدم بقوله شای را
 سهمی شای امرای وقع نه امر مهم گفت اگر انجام این حالت بر مراد
 من باشد چندین دم زارم ان را مدیم بکبر الباء کا عفت العادة
 چون حاجش بر اندای حاصل مراد و قای نذرش موجب شرط
 لازم اند لا هم کمی را از بند ضامن کسب و درم بدارد با بنامند
 تفرقه کنای بوزعهم الیهم کو بند غلام عاقل و متیار و بیو کمی
 لمحسن احدی بالیکم ایق ویراد به من لا غدر فی و لکننا مع و اصلو
 و الطاهر ان المراد منها موالمع الاول بود فعل مقتضی العمل منه
 بکر دبد با کاف الفارسی ماضی من کرد بنده و المراد منها بالترکی
 دولامق و شبانکه باز آمد الی خدمت السلطان و درمها را بوسه
 داد تعظیما للک و شش ملک نهاد و گفت زارم ان را بیافتم
 گفت ای السلطان این چه حکایتست ای من دانم من متا بمر الزمان
 درین شهرها رسید زارم اند گفت ای الغلام ای خداوند جهان
 اگر زارم دست می ستاند از لافا هه لهم الی التمول و انکه زارم دست
 می ستاند ملک بخندید و ندیمان را گفت چندانکه مراد حق این

می ستاند صح

طایفه

طایفه ندایستان ای العباد والزمان را دست و اقرار این
 بشو دبد را بسکون الخاء المعجیه و صفت مرکنی ای این کس را
 عدا و ست و انکار فوله و حق بجانب اوست من کلام المکی لامن
 کلام المص **کما** کمی از علمای راسخه را عبارت المان فی اکثر
 النسخه بهذا الوجه و الاظهر کمی را از علمای راسخه برسد ندکه چه کوه
 در زمان وقف ای فی علم و در منته گفت اگر از بهر ای لاجل جموع طاهر
 و قواع عبادت می ستاند خداست فانه بعد الریق و اگر جموع
 از بهر بک بسندای مجتمعون و بسکون فی الضومعه و هو الو
 واکله مراد لان الوافعا و قعه به حصول به فروع قلوب العباد **تاما**
 تا ان لفظ را مقدار می کنه عبادت ای لاجل السکونه فی زاویه العباد
 کرفه اند مرعون صاحب دلان فاعل کرفه اند تر کنه عبادت برای
 تا ان ای ما الحز و از زاویه العباد لاجل الخیر **کما** درویشی معانی
 بیایه الوجه فیه رسید که صاحب ان بفعه ای موضع شمس کریم
 النفس بود طایفه و اهل فضل و بلاغت ای جماعه من اصحاب الحال
 و صحبت او ای کانوا حار بن می مجلس بهر یک بند بهیم الباء
 الموصوفه و سکونه الذال المعجیه مع الطیفه عطف نفسی حکایه رسم
 طر قاف با شد حمله معترضه می گفتند و بس راه بیابان قطع
 کردن بود و ماند شد بالترک در عون و بور عن ادلش ایدی و حری
 کورد کمی از میان ای واحد من اهل المجلس بطریق انبساط

ف

بر اسم صری بیاید گفت معنی گفتن گاه رفت مراد و بیش جواب داد
 که مرا حوزة دیگر از فضل و مبالغت نیست چه اقدر علی الکلام الکیه السلیغ
 و صری خود را ام و بیس لی معلومات کثیره یک است از من فاعت
 کسیده ممکنان بر غیت و ارادت گفتند بکوی گفت **ست** من گرسنه
 در برابر ام ای معالین سوزان فوله من گرسنه منید و فوله سوزان
 مسدایان فوله در برابر من فوله مقدما و منزه الحکمة الکسیه فی موقع
 الحال ای حال کون سوزان الحکمة معالین و لا اقدر علی الاکل منه بمجول
 عزم الخوب من لایزج له بر در تمام زبان فانه بنظر من بعد و لا بعد
 علی الموضع و هذا المصراع غیر المبتدأ الاول منه ای جمیع الحصار **سید**
 و سوزان من آوردند از هموا من کلامه جوعه صاحب دعوت
 ای باز بانی بیایه الوحد بوقف کن که میر سنار انجم بر سنار
 معنی الحارینه و المبع للمکرم کوفته لفظا جاسد مشعره الفارسی و التکر
 اسم لطعام مخصوص من کحل من الحکم بعد القطع الرفیق با و الکثیر
 علیه مرار کثیره می سازند و بیش سر بر آورد و گفت **ست** کوفته در
 سوزان من کومیا من قدر مریدانه کوفته را مد اسم مفعول من کوفتن
 معنی الوجع و اراد به نفس اذ اوقع علیه اللام المشران نهی ای الحکمة المحض
 مداد ام کوفته است **کات** ویدی گفت بر مریدان الوحد فاما
 چکنیم از خلاصی مرحت اندم قدر البیان فی نظایره از ساری لفظا
 از معنی من الاجلته و العاء المصدره که نیز با هم نمی آیند و اوقات

غیر مر از نزد ایشان ای من مجبهم و ذانیهم نسوس حاصل می شود
 گفت فاعله صمیمه سر هر چه دارد معنی هر که می آید و ان استعماله فی غیر ذوی
 العقول شایع لا تخفیه و یثبت اندای الدین مر و ریک من القراء
 ابنا مراد می بود لیکن نوامد یونین که فلا یجشو خوفا من مطالبه
 الدین و استیاد من عدم ادایه و هر چه توانگر اندای الدین نیز و ریک
 من الاعنیا از ایشان صری کواه که دیگر کرد بکسر الفارسی و کسر
 الدال للاضافه الی فوله تو گرسنه در فتنها ای لا کومون تو ک لعدم ادایهم
 ضک و الخوف بدل المال الکس **ست** کردا پیش و سزا و صف تر کسی
 رفتن معنی مقدم شکسته اسلام شود و فی بعض النسخ بود فتنه الواو کافر
 از بیم توقع ای من خوف السؤال بر و مضایع من رفتن المراد اذانه بر
 نادر بکونه الرأ عرف ظرفا استعمل مع الباء من اعلم ان لفظه من
 محی لمان الاول اسم بلد قال فی تعریبه صلب و قد یطلق علی مجموع
 المملكة و الثاني معنی المستقیم و الثالث معنی المعوج و الرابع از من
 و قد استعمل صفة نحو عرق فیه و المراد منا هو المعنی الاول مکذا انعمت
 من استادی **کات** فقیهی بزرگ گفت ای قال فقیه لایه من
 ازین سخنان بکسر النون للاضافه الی فوله دلا و بر و هو وصف مرکبی
 لفوله سحنا فاضافه من قبیل امنا و الموصوف الی الصنف و ملوی
 فوله دلا و نیز بکسر الذی للاضافه الی فوله مسکنان مداسو الکسوی
 در من اثر نمی کند بعین آنکه نمی بینم ایشان را کردار کبیر الکاف العزبی

بمفعول المقتل الذي بفعل المراء موافق كساراي لاني لا ربي لهم فعلا
 وعلا موافق قولهم **ميسوي** ترك دينا بدم اموزنداي يعلمون
 الناس ترك الدنيا خوشتن سيم وعلم اندوزنداي بكتسوتها و
 لا يعلمون بما علموا الناس عالمي كسر اللام وباء الوصف ركه كفت باشدس
 فقط اي له قوله بما عمل چون كبود اي سلكم وعظا كبر اي لا يؤثر اندر
 كس احد لان كلمة اندر عرف معني على قهر به صاحب البحر عالم انكس بود
 بفتح الواو كبر كنداي لا يعمل عملا قبلي نه كبود كلفي وفود سفي ان
 بفتح بفتح الخاء لرعاية القافية كنداي ليس العالم من يقول للناس
 ولا يعمل ما عوفه هذا مع هذا المصراع قال امرت انما روى الناس
 بالبر وتنسون انفسكم قيل اي تركونها من البر كالمسبات **نبت**
 عالم كمراني بالكتاب الغزي وصف تركي مركب من لفظ كام مع المراد
 وراي مع راندن والبا مصدر به كذا لقوله وثن بروري كنداي بتر
 بدنه كشته الاكل او خوشتن لم است بفتح الكاف الفارسي اي مؤث
 ضال عن الطريق كرا ربي بالباء المصدر كنداي لمن يهدي الي
 سواء الصراط بذكر كفت في جواب ابنه الفقيه اي بسم محمد ابن خيال
 باطل تشايداي لا ينبغي روي از ترست تا صحن بر تافتن الاءاض
 من مرهم وطلالت كرفتن وطلب عالم معصوم اي ولا تسوي ان
 طلب عالما متفوقا ولا تجرد ولا تسع العلم من غير و بهذا اقول
 علمي محوم مانند بل اللائق ان تسع العلم من كل عالم عملا بما قيل انظر الى

الى قال ولا سم الى من قال **مثل** محو بنا بيا نكه شبي بباء الوصف
 واصل بفتح الواو والياء المهملة الطين اللمح افتاد وكنت اي مسما
 براغي راه من فراد اريد كانه بريدان بيري به الطريق رني فاهر بشيد
 وكنت تو كمرع راه مني كحاج چه مني والمقصود من التشبيه ان العلم
 وانت كالاغى لانه كلف مهندي به عمن مجلس وعظا كلف بفتح الكاف
 الفارسي والياء العربي كمن لمعني اهدى الدكان والاف بالتركه الحق وقد
 يطلق على كل بيت ضعيف البناء والمراد منها الاول برار است لانه
 ابا ما نفدي ندمي بصاعني مستاني اي لا اخذ المتاع بل انموني واني با اراد
 بباء الوصف ياري بباء الوصف الخطاب عادي الساء كالاوي مري
 بفتحين والياء كالثانية **قطع** كفت علم كسر الباء للاضام وهذا
 من قبل اضا المصدر الى فاعله لان كفت معني كفتن بكوش صا يستوي
 المراد به القول وربما بفتح النونين مصراع من مانتن او من
 مانندن بالتركه بذكر او من مانندن بالتركه فالحق بفتح كدر مرسانه
 با طست كمرع كوي بد مقول القول مو المصراع الثاني خفتاي نايم اهر كي
 كند بيداري العالم غير العالم كالتايم فلا يوط التايم الاخر اي الجامل
 وهذا قول الجمل لانه الله تعالى قد يهدي غيب بقوله فاهر كالاوي السلام
 انه كوي بد هذا الدرس بالرحل الفارسي كبر اندر كوش اي يسع ويعمل
 ور كوشه است توصيل الهمة بدير دوار فالنصير الصادق من العالم
 الغير العالم ليس يادني من المكتوب في الجدار **نبت** صا دلي

راجع

عذر انداختن تحصیل العلم و رفاقت و شرکت التصوف و کمال شکست عهد و عهد
 اصل طریق و اتمی فعل کذلک گفتیم میان عالم و عابد چه فرق بود یعنی ما چند
 رجحان العالم علی العابد را اختیار کردی از آن ای من ذریع العباد این
 فریق ای فریق العلماء را گفت فاعلم صاحب دل آن ای العابد کلیم خورشید
 می کند ای که زبور فتنه مقصور علی نفس وین حدی که کند که بیکر و غنی
 را التخلیص **کتاب** یکی بر سر راسی خفته بود و زمام بیکر الداء لعده می
 افتاد از دست رفته گشته عن غلبه سکر عایدی بیکر او بیکر کرد و در **کتاب**
 مستقیم او بقیه انباء نظر لافاجه الی کتابة لعط کرد غلاما عفت مارا
 خوان بر سر آورد ای رفع راسه و گفت و اذ امر و باللفور و اکراما
 سعی از بنی و بطح من قول او فعلی و المفع و اذ امر و ای عباد الرحمن
 بالانخور و معرضین مکررین انفسهم عن التوقف علیهم و الخوض
مهم **را** اذ رایت انما فعل من انتم بایم کن سائر اوصیای من العلم
 بالکرم و الوفاء فلیعلم من لا یحک الغضب سهولت بایم من یحک لغوی کم لکم
 کونما لخصیر افلا فی الدین قال الله تعالی و شانها ما قال **کتاب** **سب** نهی
 من مافتن ای لا ترزع ای بارسا و زاهد روی از گنهکار رای العامی سنی **کتاب**
 اسم فاعل من یخشون و الباء الدافعه علیها الکیف الفاریه مصدریم **دوه**
 نفاکس ای انظر الیه بالترحم اگر من با جو مردم اعلم ان لعط او انخد و معنی السخی
 و لعط اما معنی السخی بیکر داری بالخیل الحسن و من قال بالعل الشیء ففدا
 نویر من جوده معنی المثل هو امر دانه کدر کن **کتاب** طایفه ویردان با کبار

درویشی بیا الوصف بدر اندازی دجو و سنی با سکر گفتند و بردند
 و بر سحابند ماضی می رجا بندن معنی انجک سحابیت مشی بر طریقت
 بود و گفت چنان حالتی رفت و حکایه واقع علیه من الاذی گفت ای شیخ
 الطریقه ای فرزند فرقه و درینان جامه رضاست هر که درین کسوت کجای
 را دی کند مدعیست نه درویش **کتاب** در بای فرادان ای البر الوافر
 نشود بنوای لا یصبر کدرا بشکای بالقای الحریفه و فی بعض النسخ بسیل
 و هو و اما السیول عارف که بری تنگ بقیه الناء و ضم النون مع الرفع
 العلل است منوز عبدالنور **قطعه** که کردند رسد شمل کن ای
 اصبر علی الضرر الواصل الیک که بعفو از گناه پاک شوی فان الله تعالی
 عفوکب العفای برادر هو عاقبت فاکست ای نصیر ترا با پاک سوش
 از آنکه پاک شوی عملا عوله علیه السلام موتوا قبل ان یموتوا **کتاب**
 این حکایت شیخ بیکر الشین از من شنیدند و یکن اداد فلیعلم الیه
 نحو بسنوه در بغداد اسم بدن سهون لغیه مره الاولیا رایت مراف
 علم یعنی پس و برده را خلاص افتاد ای اهلان و کما صرا رایت از کلا
 شیخ الکافی الناری معنی از غبار بر رجا و کاب و ذلک لانه حاکم باشد
 صله بر کابیه گفت بایره از حریق عتاب قال فی محضر الصبیح قال
 الکلیل العتاب می طایفه الخلال من و توبیر و حواصیه با سبیم یعنی ان
 و انت مملوکان لما کد و اهد سده و بارگاه سلطانییم بیانه ما قبله من رعد
 دمای تقسی بنی من نیا سودم ماضی منفی من سوده بالترک کذلک

راه وید

والجیم للمکمل کاه و سگاه و سفر بودم و عالی فی الحکمة عنده نونه سرج
 ارموده وینه حصار عنقه القلعة وکونه مصدر را فی مثل هذا التركيب
 الفارسی یعنی ان لا یورد فی الجملة **بیان** و یاد کرد یعنی کرد ما دیگر
 الکاف الفارسی بالترکاء قصر عنه و عیار و الحال قدم سیمین من بسیج بستر
 بالیاء الفارسی ای اشد تعذبا لانه لعل ستم مع المدم و لعل ستم بغیر التفصیل
 بس جرجعت و بستر است بالیاء البوی ازید من عینی علیه بتوله و بستر
 کبیر الراء للاضافة و موعع عند مدکانه موی بیا الخطاب باکثره
 جمع کثیر و سوراد فیک و جمع کثیر کانه ماسی بوی کاسین من فقاد
 بدست شکر دان واحد و علی وجه الحقائق بسوراه بند و سر و کراد
 واحد و فیکه گفت فاعله صمیر بیده ای قال و جواب الاربعة من سر
 بر استاء دارم ای راس علی العنبة بالنواضع نه هو تو ای مشک
 بر استاء دارم ای لا تدریک هر که سهوده کردن افرا زده ای بکیر فی غیره
 موضع او بکیر بطلا هو شق را بکیر دن اندارد الفی نقه علی العنق
 فمع علی الخنجر ل یقطع عنقه فهذا معنی النقط **حکایت** یکی از
 ارض صاحب دلان روزی رانی الیاء الاولیاء اهلکم و الیاء فی النواضع بالترکاء
 روزی از راد بد که مهم بر اندر معناه و در خشم شده بمعنی رفته و
 بالترکی گویند بردانه آورد کالطیقة التفتیر گفت فاعله صمیر کی این
 چه حالتی کسی گفت فی جواب فلان دشنام داده است او را کشته
 گفت این قروایه قدم معناه حکایت دران عرب هزار من بشدید

النون سکر بری داشت و طاقت بار سنجی نمی آرد **قطعه** لاف سحرکی
 بالیاء المصدري و دعوی کبیر الیاء للاضافة و ردی من الیاء کالاولی بگذار
 ای اکثرهما عاجر منادی حذف حرف ندایه نفسی قروایه صمیر نفس و من
 لم یوف قال صمیر عاجر چه مری چه مری لاتیقاوت بین کونک رجلا و
 کرت از دست براید تقدیر کلام کر از دست تو براید ای تقدیر
 بیا و الوحید شیرین کن غذا موالرجولیه مردی بالیاء المصدري ان
 که مشتقی بضم الیم بالترکیا یورق و الیاء للوحد بزمی بر دینی **دیگر**
 اگر خود بر در صمیر الراء مضارع من دیدن مانی کبیر الیاء
 الاصلیه للاضافة سلی ای جهة القبلة مردست انکه روی مردی
 بالیاء المصدري ای ان نه مست بنی ادم سرشت انا اسم بمعنی
 الطبیعة و افاض بمعنی المصدر الجوهول ای سرشتی بالترکیا بوغلق از
 خاک دارد فان ادم علیه السلام خلق من تراب الکواکی بیا النسبة
 باشد ادنی بیت فمعنی الیم ان یكون علیها سجلا کالتراب
قصیده بزرگ را بر سیدند از سیرت خوان صفا کف مینه
 ای الاذنی انکه ای شخص مراد طاربان بر مصالح خود مقدم
 دارد و قبل اعلاء بنیل الروح کلاص غیره و حکما گفته اند برادر که
 در بند خویش است ای عقید بغیر نفس و مستغل بمهمات برادر
 است و نه خویش است ای لیس لای و لا اقرب **بیت** همراه
 ای الرقیق اگر شتاب کند ای لوستعلی همراه تو نیست لانه لا یوا

دل در کسی مبتدای لا تعلق قلبک الی من که دل بسته به تو هست ای
 لبس قلبک بعلت قلب دیگر **دیگر** چون نبود خویش را معنی التزیین
 دایمت و تقوی بکبر الواف و استعمال اصل الفس قطع رحم معنی
 الفواتی عنا بهر از مودت قریبی بکسر ماد دارم که مدعی دین است
 بر من اعتراض کرد و گفت بیا ناللا عتره اض هو جل و علا در کما
 محمد و قرآن عظیم از قطع رحم نهی کرده است کما قال فی صوغ
 النور و لا یأبأ الی الفضل منکم والسعة ان یونی اولی القری و المأیة
 و المهاجرین فی سبیل الله و عودت دوی الوفاء فرموده و آنچه تو
 گفتی مناقض است گفتیم رد اعتراضه عبط کردی موافق و است
 قال اذ یسمع و ان جانتک من غیر الله للوالدین علی ان تشکر باللسان کذب
 علم ایمان تشکر بی مالا علم کذا اسما و الا سراک معلد الیهما فلما
 جوابان ای فدا قطع الوالدین فی ذلک فانه لا اطاعة لمخلوق فی معصیه
 الی الله **ب** هر از خویش ای قریب که سگانه از خدا باشد مرمون
 فدای کبر البیاء و الاضافه بکس سگانه ای بی کاشنا باشد با بدیع
منطوق بیهودی بیاء الوصف لطیف وصف در تعداد
 مرمون دفترش بکس دوزخ و وصف ترکیبی بالترکیب شمی دخی
 و البیاء الوصف دادای زوجهها اما مردکی بکاف التصفیه للتحقیق
 سنگ دل و وصف ترکیبی چنان بکسر بد فعلی باض من کریدن فاعلم
 ضمیر مردک و معقول لب دفتر قوله جهان مصر و فالی قوله که خون

از و حکید باض من حکیدن بالترکیب طاسق باعدادان بدر همان در شش
 الضمیر راجع الی دفتر شش دایم مع العروس رفت و پیر سیدش و مال
 محالبا الیه کاف و مایه این چه دنیا است و ای قبله مذاهد صافی خطاب
 من خاییدن بالترکیب جنمک لبس ای ستم البنت نه ایاست بنه الهیة
 و سکون النون و فتح الموصدة و الالف والنون علی وزن عطف و معنی
 کتاب کبیر الجیم بالترکیب طغری و المراد عنا الجبل المبروق مطلقا من
 المزاج کبیر الجیم التلطف و التواء للخطاب هذا خطاب من المص کل من
 البقی السبع و هو شهید تکفتم بالنون النافیه فی النسخه الصیغیه
 و هو المسموع من الاساتذ و من کتبه بالباء الموصدة لم یوف
 الممنون ابن گفتار ریخت یافت من حکایت علی سبیل المزاج بزرگ و بود
 المزاج المحض و الکلام الباطل بکذا رای اشترکه و جد کبیر الجیم ضد
 الیهتمل از و بر داری ارفع و هذا کن یمنی بکذا تشکر ما هو
 الهزل من الکلام و ما هذ من النسخه و الحکمه و اشار الیه قوی بدور
 طبیعی که شست ای ممکن کا ممکن مضغ الجبله فی طبیعه الاسکا
 نرود بالراء المهمله و الواو یقع مضارع منفعی من رفعت فاعلم
 ضمیر قوی بدور بوقت جبرک از دست متعلق بقوله سرود ای لا
 من البیاء الافی وقت الموت **کما است** فقیری دختری دخت
 بیاء الوصله فیها بقایه رشت روی و وصف ترکیبی و بجای
 رسیدن به صارت مسته با وجود جهاز و نعت ای مع کونها

موجودین کسی بتا کہ اور عین ہی نمود لقیہ و جہاں **سب** رشت
 باشد دینی بیروی بالحرکات الثلاث فی الدال ثوب منسوب الی صنوع
 و دنیا بمع الدیاج و موموتب منه بزاده الی کم بود برع و س قدم
 بیانه مار سا با کثر بر شغف فی الحکمة حکم مروی با فریری معی اعمی
 عند کما من بندگان الاعلی لایر یقبح و جہاں آورد اندک در ان
 باری حکم بر ادب الطیب منا برسد کہ درم و نایبان روشن کردی
 ای بقیہ عیونهم و حکمها بصیرة فقیہ را گفتند چا دانات را الی
 الخطاب علیا کنی گفت شریک منیا شود ای افاضان بصیر بصیر و خرم
 را اطلالة دسدر و بقیہ و جہاں **مراع** و موقی الاصل طالع النعم نصف
 البیت و قد اشتر بعض المصارع بلا ضم مراع الیہ و مداسها شوی
 بضم الشین مع الزوج زنا مع المرحه منارشت روی صنف لقول
 زن ما بینا اعمی به **کلمات** مادی کسم خفاف در طایفه و در
 نظر کردی بیاید الکتابه یکی از ایشان بفرست دریافت ای نطق
 و گفت ای ملک ما درین دنیا کشت بقیہ الی کم مع العسکر از تو کنیم
 و بعضی ای کبوة از تو نوشتن لفرع قلبنا عن الما غل الکثیر و بحر
 را دکل نفس فانیة الموت و بقیا مت همتما ورد فی الخبر تموتون
 علی ما نعیشون و کنشون علی ما تموتون **مسوی** اگر کشور کبر الکاف
 العربی مع الی قلم کتبی بضم الکاف العربی مجموعها وصف
 ترکیب مثل کما و ان فی قوله کما و انست فی دنیا و کرد و بش حاجتمند

ای فی شرح الفکر در ان حالت فواهند این وان مرد مع مردن کواهند
 از جہاں پیش بالباء العربی از کفن بر دی مع بر دن خورخت ای
 المتع از ملکست ای من الدنیا برست فوامی بالترک با غلک کر کرد کردی
 بالباء المعمری خوشتر ست از بادشاهی لان من کان حمل اخف کون
 سوء اسهل ظاهر در ویش صامه زیدہ بقیہ الزایہ الفارسی او کسر
 مع کل کلمة اللام بالترک اسکی است و موی سر دہم ادر دہم بخود
 و تحقیقنا فادل زنده و نفس مرد **مقطع** نه آنکه بر در دعوی
 شندی ای لیس الصوفی من بقعد علی باب الدعوی از خلقی بالی و
 المعجی کہ خلاف کنند شای لو فالقوة حکم بر چیز دیوم للرب
 علی الصوفی خلاف با ذکر فانه منعی ان یكون صابراً علیما و کرز کوة فرو
 غلط و المعنی بالترک اگر طاعتنا اشعه بوالذہ اسباب شکی ذکر من طانی
 نه عارفست کہ از راه سنگ کبر الہای لا اضافة بر خیزد علی العارف
 موالذی بر صی بتضاء اشیع طریق در ویت ذکر ست و شکر
 علی تعالی و خدمت طاعت کا قبل طریق ما خدمت و ایتار و هو بذل
 با ملک و قناعت ای الاکتفاء بالقلیل والرضا بالنفس و توحید
 ای تعبد الحق و مع علی لہ اقسام الاول توحید الافعال و البانی
 توحید الصفات و الثالث توحید الذات و توکل و موالاتی
 علی عند اشیع و الناس عما فی اید الناس و تسلیم و موالاتی
 العبودیة و قال اصل التحقیق التوکل بدائیة و موصفة المؤمنین

والتسليم واسطة وموصفة الاولياء والتفويض نهائية وموصفة
 صفة اخلاص الخواص وتجلي وسوحي المراتة من غير تعب بهر که درین
 صفها موصوفت ای مصنف هذه الحال کففت درویش
 ای صوفی اگر در قیاس است ای فی البیاس الفاصلا فی کسوة الصوفیة
 اما هر زاکوی وصف تر کسی و کذا اعطف علیه من الالفاظ الالیه
 اعنی وی بی عاز و مواهرست و هوس بازای من کان صفة کذلک و کذا
 رور با شب ارد در بند شهوات و فی طلبها و شهوات برور کند
 عقلت و بیان افرت کورد بقیة الرای مضارع هر چه در میان آمد
 ولا کثر عن الشبهات و یگوید هر زبان آید و لا یجنب من الخافات
 رند نیست و عیار اگر چه در عیاست **قطعه** ای حرف ندا و المناجاة
 محذوف در وقت بر منته معنی عریان ارتقوی بکبر الوار و زیرون
 قال فی الصبی العجمی انضم جامة و ریاداری و العبرة بالباطن بر
 صفت رنگ در مذار الطاهر ان کلمه در زابین و المعی لانترک السرة
 المنقوشة سبعة الوان و کتمل ان یكون در معنی الباب و لفظ بر مندر
 قبله و من عکس التقریر قدس المرحوم بگو که در خانه بویاداری
 فلا یلیق کالک وضع السرة الملونة لانه لیس فی بینک متاع غیر
 المحصر و المراد تفیه لیس لباس الصوفیه **حکایت** درم کل باز
 خند دست منه الحکایة بطریق الغرض بر کندی بیا الوصیة از کیهان
 بسته فلما رایت سکتا کفتم چه بود بقیع الوار و کیهان با جبر میون

تا و صفت کل تشدید و تیز و عطف معناه بالنزک دانی لزاوی البحر
 بکدرت کیهان و گفت فاش ای بکی و قال اسکت صحت کذا کرم قرآن
 ای الکمر لا یبسی الصحنه کربنست جمال و رنگ و بویم کالورد اخر نه کیهان
 اویم من قبیل الکشفهم النقد بیری من بنده حضرت کریم و هو اللع
 برورد و بخت قدیم فلما جرت نعمة علی من ار جو رحمة من بعد کزی
 هنر و کرم مندر میون لطفت امیدم ار خداوند علی با جودت عاز
 بانکه بضاعتی ندارم قدر بیان البضاعة فی الدیابة سرمانه و طاعن
 ندارم فی اشتری به نوابا و چاره کار بین دانند لانه ارحم الراحمین
 خونیم و سبکش نماد و بحر رحمت ای عاده مؤرخ که مالکمان تحیرای
 الذین یقرون علی اعناق القلب را دکنند بنوع و سر و هون العادة
 معلوم ای یار خدای و موصی المولی کذا قال صاحب البحر کینی رای
 وصف تر کسی معنی قرن العالم بر من خود سنی امر من کتا بیدن معنی
 الترحم ای رحمة سعیدی منادی عزق حرف ندایه ره کعبه رضا کبر
 ای اسلکه ای مرد خداره و البصل الیه بدکت بسکون النای و بشاد
 کسی خبره که سر نیاید مضارع من بافتن معنی الاعراض منازین در
 متعلق بقوله سر نیاید ای اغرض عن باب الترتع که در ذکر نیاید ای
 لا یجد بابا فرغ باب الترتع **حکایت** از حکیمی پرسیدند که در ذکر
 ارشیاعت و سوشده القلب عند الباس و سنی وة و هو الجود
 کدام ای ابهاما بمنزست گفت ای الحکیم انتر که سخاوت مستحق

خاصه بنيت فالسنیة اولی منه من کل الوجوه **ت** نوشته است
ای مکتوب بر کور عقی القبر بهرام کور الکاف الفارسی فی اللفظین که
دست کرم به که بازوی زور یعنی القوة **قطع** همانند سکون النون
والدال ماض منفی خانم طای ای مات و لیک نامند عابد ماض دست
ای می نام بلندش اسمی عالی بنیکو مشهور قائم بالسنیة و مذکور رکوة
بال بدرکن ای افرها که فعله و زر بنفیع الزاء المهملة و سکون المعجمة
شیر العنب را چوباعیان میر بنفین ای اذ اقطعها بمنزرد
انگور کامو مجرب معلوم فالذکوة نفس صوره و زیاده حقیقه والله اعلم
سوم و فصد **فنعمة** القناعة بالنعمة مصدر فنع فنع
من باب علم و قدر زیاده قریبا و فنع فنع قنوعا من باب فح اذا
سال و منه یقول العبد من ان فنع و الح عبدان طع و قبل من باب کح
القناعة طول بالو و **کایت** خواج بهندای سایل معوی
در ضمت تشدید الفاء عربی بزائنه طلب می گفت ای خداوند
نعمت ابرها الایعینا اگر شمار اوصاف بودی و معنضاه اعطاء الزکوة
و لصدف غیر السؤال و بار فاعت و موجب الصبر علی الطل و ترک
السؤال رسم سوال ای من العباد از همان بر قاسی ای ارتفع
و الباء للکایت فی الموضعی **قطع** ای قناعت توانگر کم کرد
بالکاف الفارسی ای صبر عینا که و رای تویی نعمت نیست ای
انت فی مسی جميع النعم لبس و را یک معنی که بضم الکاف العربی یعنی

الراوية وهو المسموع من الاسان و اطلاق الراوية علی الصبر علی
کما سبجی و کتمل ان يكون بقية الکاف الفارسی یعنی فربن صبر احتیاج
قانه احصاؤه که صبریت حکمت بنيت **کایت** دوام زیاده
بودند در هر یکی علم موحش ای تعلم العلم و دگیری بال اندوخت ای کتب
انداشاره الی الذي تعلم العلم علما به و عمر شد و این اشاره الی الذی
الکتاب لال عبر معرکت بقية الکاف الفارسی مراد فمندی پس این
توانگر کشم ضارت و استخار در فقیه ای عالم نظر کردی و کفایت
بسلطنت رسیدم ای وصلت الی السلطنت و تو مخنان کی کدال و
در مسکنت ماندی گفت ای مراد شکر نعمت بر منست که میراث بیخیز
ماقیم یعنی علم تقیر من المص و تو میراث فرعون و ثمان و هو وزیر
ماقی یعنی ملک مصر **میسوی** من ان مورم که و باجم عالندای
لا قدر لی علی ذاء العبد و قد وجد فی کثرة النسخ لفظ دستم مقام
نیشم و الانسب ما احتیاج کی خود شکر این نعمت گذارم ای این
شکر علی من النعمة که فورم مردم از اری و صف ترسی بدارم که
نسیب السائق **کایت** در ویشی را شنیدم که در استن فافه
معه الفقر کافر فی سوخت حکایه ماضیه و عوفه بر هر قوم دوخت
کامو عاده الفقراء و نسکی خاطر خود بدین بیت می کرد **نیت**
بنان عشق قناعت کنیم و جاسه دلی عطف علی قوله بانه که محنت
خود به و او کی که بار منست حلق لفظ بار فی الموضعی معنی الحلی که

ان علیه ضعیف یضع الناس اقدامهم علی
و بهلکوننی و رسوم کم از نیشم
بکالندای

بکسی نفس ای قال احد لهذا الفقيه سبني فلان درین شهر طبع کردم
دارد و کرم عجم میان خدمت ارادگان بسته و بر دیگر رای دلها
نشسته اگر بصورت حال تو مطلع گردد با پس طاعت و نماند
دارد و گفت ذلک الفقیه ما موش که در بسی و فقر در آن که حاجت
به سبش کسی بزرگ گفته اند **قطعه** هم رفته بضمم الراء معناه
بالترک بار و منه رفع الثوب بالرفع و بیه قطع و وجوب الزام
که مبر اتقوا العارفون بهذا الکتاب علی انه بضم الکاف العربی فهذا
ما وعدناه اننا و اعلم ان الزام النبی و التزامه الاعتناء کرهیه
رفع و می مسا و احد الرقاء التي کتب برکیر الراء للاضافه فوالکها
ای عندیم نوشتت بمعنی نوشتن و المراد ارسال الرفع المکتوبه الیهیم
لطلب الثوب فوالکها معقوبه و در برابرست من جهة التام رفتن
سای مردم عجم بهشت و فی بعض النسخ مردي بالباء المصدر
بدل مردم **کلمات** یکی از ملوک عجم طبیب حاذق ای ماهر را من حقه
الصبي القران والعمل اذا من حذرت سيد الکونین و العلین محمد مصطفی
صلی الله علیه وسلم قریباً دسالی چند معناه بالترک بر نخیزل در دیار
عرب بود کسی من الصیایه سحرسی سنس او نیاید و معالجی از روی
در نحو است فقط در صله التاکید و روزی پس رسول الله صلی الله
علیه وسلم آمد ذلک الطبیب و کلیم الکاف الفارسی بمعنی سکایت کرده
که مرا برای معالجت اصحاب و ستا ذلک بهیچ کسی درین مرقه ای نماند

المدين

المدين التي كنت فيها هذه الديار عن الثقات كمر دنا هذمتي بيا و الوصه
بر من بنون معصيت بجای ارم عبارة عن الاداء رسول الله صلی الله علیه
وسلم فرمود که این طایفه را فاعلف بهست که با انها غالب نشود
چیزی خورد و منور که باقی باشد دست از طعام باز دارند کثایه عن ترک
الاکل حکیم ای طبیب گفت اینست موجب تدرستی پس زمین قدر
بجوید و برفت **مسوی** سخی آنکه کند حکیم اغازای الکحیم شرع
فی وقت مارا کشت سوی لغه درازا و ناول و موجه انامل بحواله لغه که
زبان گفتنش ظل زایدای بنولد الفرض من عدم کلامه مذا بیه المخرج
الاول من السنت الساقی بار یا خوردن سخن بخاید و رفت من الموت من
عدم اکل مذا بیه المصراع الکتاب منه لا جرم یکیش بود گفتار تقدیر الکلام
گفتارش حکمت بود حکم متوع علی الا قول خوردنش سدر صبی اردبار
مع غره حکم متوع علی التاب **کلمات** یکی بویه سیار کردی
و باز شکستی بیا الحکایه فیها مانکی از مشایخ بد و گفت جنین میدهم
که بسیار خوردن عادت داری بیا الخطاب و قید نفس از موی
تا یکبرست فسر المص فی النفس بقوله بمعنی توبه ای برید ذلک الشیء
بقوله فی النفس التوبه و نفس را چنین که بوی روی ای علی هذا
الوجه الذي مرهبا به رجبیکسلاند و اید روزی که تراید در مضار
من در بدنه **کلمات** یکی گفته یگر که می بر و رید اشاره الی حکایه تمثیل
لمرئی النفس بوی برورده شدای صبار مرئی حواجه برای صاحب در

ای املاک **کتاب** در سیرت اوستی با بجان اسم ملک من الملک الوالی است
 هذا خبر اردشیر استندار آمده است حکیم عرب را بر سید که روری سار
 الوحد هه مایه طعام باید خورد گفت دکه الطیب صدرم شک
 ای وزنه من الطعام کفایت می کند گفت ای الملک المذكور این قبحه قوی
 الواو مد حکیم گفت هذا المقدار محکم و ما زاد علی ذلک فانت حامله تعبیر
 من المص این قدر مترا بر بای می دارد و هر چه برین زیاد کنی حال ای
سیرت خوردن مبتداء برای رستن قبحه و دیگر دست عطف علیه
 موافق که رستن از هر خورد دست **کتاب** دروش و اساقی طار
 صحبت بگر بودند و سیاحت کردند قدمی بیانگی ضعیف بود که
 بهر بقیه الهاء و شب افطار کردی بیا حکایتی بیسته مواضع و آن
 ذکر قوی که روزی بیا الوحد طرف سه بار خوردی قصارا و فی
 بعضی النسبه اعاقا بر دهمه بیا الوحد بهمت جاسوسی بالباء
 المصدری کو قنار آمدند مرد و راه خانه کردند ای جاسوسها و در
 را بیک کبر الکاف الفارسی بردا و ردن ای بنو الطین بعد از دو هفته معلوم
 شد که قنار مندر بکشادند فتحوا الباب قوی را دیدند مرد و ضعیف
 جان سلامت برده دین عجب ماند برای الناس حکیم گفت خلاف
 این عجب بود که آن یکی سیار حور و صفت تر کسی بود طاقت نوازی بالباء
 المصدری اعلم ان لفظا نوکی لمعان الاول معنی حسن الحال و العاقبة
 والثانی معنی العسکر و الثالث اسم الله الله هو الرابع اسم مقام من مقام

الموسیقی

الموسیقی والخامس معنی الرمن کذا البی برداشت ای لم یصر علی عدم
 فصل الحال او علی عدم النعمه ملاک شدن ذکر ای الضعیف خویش
 دار و صفت تر کسی بود ای کان ضابطا لثقه به عادت خود صبر کرد
 و سلامت ماند **طالع** حکم خوردن طبیعت شدای ذاکان قله
 الاکل طبیعت کشتی را ای لا فکب الرابضه حوسنی پیش اید مثل
 الحس مع عدم الاکل سهل گیرد و بقدر علی الصبر و کوشش پرورست
 و صفت تر کسی اندر فراخی خوشگی بالباء المصدری فیها بینداری سخی
نیمه کتاب یکی از حکما برین را نهی کرد از خوردن بسیار و علی
 النبی بنفوله که سری بالباء المصدری ای الشیخ مرد را رنجور دارد ای
 کمله درضا گفت ای سر ای بدر کرد سنی لفظی بکبر الکاف الفارسی و بالباء
 الاصلی بعید معنی المصدری ای الحیج بکشد بضم الکاف فعل شنید
 که طریقا گفته اند که میری و ردن به که کرسنی مردن گفت ای حکیم انوار
 نکر دار که قال الله مع کلوا و اشربوا ولا تسرفوا سه چندان کور کرد
 براند نهی فی المعنی عن فله الاکل نه چند آنکه از ضعف جانبت براید
 نهی فی المعنی عن فله الاکل علی وجه اللبائعه **طالع** با نکه در وجود
 طعاست خط نفس و موسلم پنج آورد بقیه الواو فاعلم طعام
 ای یانی بالمرض که شش از قدر سحران بود بقیه الواو ای لو کان زاید
 من المقدار لانه کراشگر خوری سکاف زیان کند و موجب وزنان
 خشک انچه بلا ادام دبیر خوری ای بالجو کاشگر بود **کتاب**

رگور بر گفتند ای قالی المریض که دلت چه می خواهد گفت که دلم
بهم نخواست یعنی اجاب ذکر المریض بانی اطلب ان لا یطلب خاطر
شیاست معن جوهر کشت و شکم یعنی اذاکانت المعده البطن
مملکت در دحاست قام المرض سودندارد دیم اسباب راست
ای لا ینفعه کون جمیع اسباب المعاش المعاش ینقیمه اذ القلب
لا یجمل البها فالصحة راس کل عیش من هذا المعنی مولد للناسب بالسیاق
حاست بقالی را در می خند بر صوفیان کرد ذکر الکاف الفارسی آمد
بود یعنی اشتری طائفة من الصوفیة طعاما مثل الارز والسمین من قال
حقه اخصی و اعم منعدده علی ذمتهم دیناله مرور و بقال مطالبیت
کردی و سخنهای نافوش گفتی بیایه الخطاب اصحاب الصوفیة و ار
قد مر بیانه حسن خاطر بودند و مر الخجل چاره نبود اذ کانوا فقراء
لا یتدرون علی الاداء صاحب دلی ازان میان گفت نفس را و عده
دادن بطعام اسانه است که بقال را در رم بکسر الدال بمعنی الدرمیم
قطع ترکها صان هواجه اولی و احسن کما فی جنای بوابان
ای من خجل ادا بهم سمنای گوشت مالکاف الفارسی بمعنی اللحم مردنه به و او
که تفاضلی زشت قصاصات بالاضافه حکایت جوهر دیر ادر جنگ
تزار مراحه بیا و الوحده فیهما سول بالفتح و السکون رسید یعنی اصحاب
مراغه محفوفه مجتبه فی الاغلب کسی گفتش فلان بازرگان نوش دارو دار
ای عنده دوا و نافع کما حک اگر نخواهی شاید که در ری بفتی بن و بیا

و بیا الوحده ای مقدار بسیار بدند و کوبند ای بی روی ان بازرگان بیتی حریف
ای شهر بود است گریبای نانش اندر سوره بودی افتاب مرمون
ما قیامت روز روشن کسی ندیدی جز کواب لانه لا یفتح سوره حتی
نظیر الشمس خوانم دی گفت اگر نوش دارو خوانم لا یخلو عن احتمالین
دهد باید مرد و اگر مد فهو کتمی اضالیین افرین منعت کند با نکند بهر حال
از و حریف خواستی زیر قاتلبیت است هر چه دوتان جمع دون
بخت خواستی بنیم الحاء اذ الواو رسمیه در تنی فرودی و از جان
کاشی سله الخطاب من کاستن بمعنی النفس متعدد یا و حکما گفته اند
اگر آب حیات فی المنزل بفتی بن باب روی فروشد ای لوبین مار
الجبوة مثلا لواء الوجه ای برینک الوض داننا لحدایه العالم لا یشر
که مردن بعزت به از رند کافی بدلت است اگر حفظ بالخیار
المهملة و الطاء المعجمة بالترک ابو خیل قرنوری خوری از دست خوش
عوی ای حسن الخلق و العادات به از سر بنی بیایه الوحده از دست
ترش بیض من روی عبوس الوجه فوله خوش و ترش روی وصف
تر کسی حکایت یکی از علمای هورنده بسیار دانست ای کانت
منزفنه کینه و کفای اندک مایکی از بزرگان من اسل الدینا که عسطن
بلبع ای علی وجه المبالغة در حق او دانست فاعله ضمیر یکی از بزرگان
بگفت فاعله ضمیر یکی از علمای قال له انی رجل عیالی کثیره و کفای فی قلیل
روی از توقع وی اشاره الکی از علمای در هم کشید فاعله یکی از بزرگان

و توفیق سوال از اهل ادب در نظرش ناپسند است ز تحت سکون
 الذی روی قریش کرده حال من صبر و بیش با عزیز منون و رو
 عیش بر و بر قدم بیان و یک کردانی بیاء الخطاب و کردانیدن
 که روی تازه روی و دندان حال من صبر و رو که کار بسته ماندن
 بشانی الباء من نفس الکلمه مع الجبهة و فی بعض النسخ فرو و بنید
 کارکن پیش از آوردن آنکه اندکی در طیفه او زیاده کرد
 و سیاری از ارادت کم نفع الکاف مع ناقص پس از چند روز
 چون تحت مجود بر قرار میدید که العالم گفت **سریس فعل**
 من افعال الذم المطاع فاعله و موصی مطعم بالفتح و السكون اسم لما یطعم
 و المخصوص بالذم محذوف و جین نصب علی انه ظرف لکنست مضای
 الی الذل و هو بالضم و التثدید ضد العزیز و کسبها ای کسب انت ملک
 و الخطاب عام التذکره بالکسر ظرف یطعم فی منصوب منصوب و الذکر
 بالفتح المرتبه محفوض من الکفوض ضد الرفع و لا کنی انا المصراع الثانی
 فی مقام التقلیل للذم **سریس** نام او و دو اب و ویم کاست ای نقص
 و یوای بالباء المصدر و قد عرفت توای از مدلت بکر التاء
 للاضافه خواست بالواو الرسمیه مع خواستن ای من ذل السؤال
حکایت در ویشی راه و رتی بیاء الوصل فیها بیش از کسی
 گفت فلان ذکر اسم شخص تحت بی قیاس واحد ای تمول اگر عافه
 توافق کرد دهمانای معناه بالترکه بکر و امید و تلو در قضای

فروم بندد

ان توفیق و اندارد و کنت فاعله صبر و بیش من او را ندانم ای لاعرف
 کنت فاعله ضمیر کسی است بعد از رسیس کی کنم ای افی ادک دستش
 بکردن یا بکران که در آورد ای ادخله داره در ویش یکی دیگر
 لب فرو و بسته بکر الهاء بالترکه طودا عن اشغ صار فعلن و تند بضم
 الباء و سکون النون مع الصعب شسته و الطاهره کتابة عن کون
 عبوس الوجه سخن گفت و باز گشت ای عوض گفتش منبر الفاعل راجع
 الی کسی و ضمیر المفعول الی در ویش چه کردی گفت عطای او بلفای او
مخبرم **قطعه** میرفتی بن منی من بردن حاجت بنزدیک ترش
 روی علی البی یقول از خوبی بدین فرسوده اسم مفعول من فرسود
 و سو بالترکه از یک و او صنفی و بکرنگ و ددنگ فاعل علی یا موالکتاب
 بنا کردی بالکاف الناری الی الی الی عم دل بالکاف کوی مرعونه که از روش
 بعد ای الان و بالفعل اسوده اسم مفعول من اسودن بالترکه دکلنگ
 کردی ای بصره سرکی نام من مشایقه و فیه البشاش **حکایت**
 خشک سالی بالباء المصدر ای الفحط در اسکندریم بدیدار ای مهر
 شاکر عنان طاقه و بشان از دست رفته بودند فقر و کسره القلم
 و درای اسمان بر زمین بسته ای لم یزل المطر و البرکه و قریب داسل
 زمین من الجوع یا سمان بیوسته **قطعه** مانند جانور از وحش
 و طرد مای و مور مرعونه که بر فلک شد مع نرفت ار را نوای قد
 عرفت معانیه افغانش فاعل شد عجب که دو دل خلق هیچ می شود

ای می شود که اگر کردد الکاف الفارسی ای بصیرت سیما و سبیلان بالفقه و
دیده مارانش مبالغه لطیفه در حسن سالی محتاج بیایه الوصف دور
از دوستان دعا یک سخن در وصف و ترک ادبست خاصه ای خصوص
که در صورت بزرگان فان صیانه الاله فی محضیم واجب و بطریق
ایمال از سران در گذشتن هم شاید علمه متوکه که طایفه بر عمر کویند
حمل کنند پس برین دو بیت انصار کنیم که اندک دلیل بسیاری
بود مالیه المصدري فیها والیاء للوصی و منشی بالضم والسکون
والیاء للوصی لا غیره ای مقدار القصبه عونه و بالترکه اوزنک کذا فی البحر
هر واری و فیه واری فی الاصل حمل الحارثم اطلق علی الحمل مطلقا ای
حمل کان غایبا و فیه اصلیه **قطعه** که ترکیدن این محنت و آخری
را بدان بیاید گشت ای انصاف چه چندی باشد چو بر بنیادش النین را
ای قول را محنت اما علی باشد مهوای در زیر طراف و اده عطف
علی ای بر شست کتانه عن کونه دا این چنین شکی که طایفه بنشین ای
بعضی از نصیب و شنیدی در آن سال نعمت می کران داشت قدر
مثل تنگ دستانه را وصف ترکی براد بهم الفقاهه بنیم و زرداری
و زردادی بیایه الحکامه ای کان یصدق بها علیهم و مسافران را
سفره هادی ای کان بطعمهم کروی و دوشان از جور فاقه یعنی قوت بجایه
آمده بودند و صاروا مضطربین انک دعوت او کردند و مشورت
یعن آوردند سر از موافقت باز زدیم ای منتفع عن موافقتهم

قطعه خورد شیر بکون الرایه نیم خورد. سکای سور کز سحی
همه دا بند غار ای فی الکف تن به بیچاره و کر شکی رمون بنه و شش
سفره مدار ای لا تمدن بدک الی الدقی للسوال که فریدون شود بسمت و مال
رمون به مترامیج کس شمار و لا یسفت الیه پرتیان بفتح الباء الفارسی
الحرب المنقش و سیم فعل مع المفعول ای الثوب المنسوج الثمن بعل
ای علی الجاعل لا یورد و طلاست و سوکل باطلی به و قد یقر بالیاء و یکنب
به برد یوار **کاست** قائم اسم رجل معروف بالکرم طای مسوب
الی مسوطه ای را گفتند از خود بر زکتمت در جهان دیده و با شنید
گفت روزی چهل شتر قربان کرده بودم و با امراء عرب بگوشت صحرا
برون رفتم ها کنی بسم الکاف العوی وصف ترکی و الیاء للوصی
دیدم که شتر و خا فرام آورده ای جمع گفتیم که هانی مالیه الاصلی
معنی الضیافه قائم بر انروی که خلق بر ساط او کرد بکسر الکاف الکاف
امه اند گفت **کاست** هر که تا از عمل خویش خورد بفتح الراء منت قائم
طای بهر من اولیاهت و جوانمردی برقرار خود دیدم **کاست**
موسی علیه السلام در وشی دادید از بر شکی ای من العربی مرید الکاف
الفارسی معنی الذل اندر ای اندر یک مهان شده بود لکمال فقره
گفت فاعله ضربه و بشی ای موسی دعای بکن تا فدا ای مر الکاف
دمد که از بی طافتی بجان اندم موسی علیه السلام دعا کرد تا حق او را
دستگاه بیایه الوصل و دستگاه معنی قدرت دمد جایب امتد

بعد از چند روز باز آمد از مناجات بدین قاعله ضمیمه موسی و الصمیمه الباری
 راجع الی او و بنی گرفتار ای محبوس و خلق انبویه بالغته و اسکون
 بمعنی الکثیر بر و کرد کبر الکاف آمد گفت موسی علیه السلام این را چه
 حالتست گفتند هر فردی ای شرب الخمر فانه اطلاق خوردن بمعنی
 انشامیدن شرب فی اللغة النارسة و عربی فی فخر الصبی العربی
 سوء الخلق و رجل مع مد کبر الباء یؤدی ندیم فی سکره و معنی الخوف
 بالکثرة غوغا کرده و یکی را کشته بضم الکاف العربی ای قتل هذا الکثرة
 قصاص من کثره کرم و مسکن اگر بر داشتی ای لو کان للهیم المیکنة
 جنایه تخم کثرت از جهان برداشتی کثرت بضمی الکاف و الجیم العربی
 العصفور فکذا قد کثر الضعیف فذرة فیو ذی الضعفاء کما قال عاقر
 باشد که دست فذرة باید خلاصه البیت السابق بر هر دو دست
 عاقر آن بر اند مضارع من تافن بمعنی بودیم موسی علیه السلام
 حکمت هرانا افرس و صف ترکس او را کرد و ارکای سرخوش ای
 من جرته علی الدعاء لم استغفار فو لیس و لو بطل الله الرزق لعیا
 لتعوا فی الارض بر خوندای فو مضمونه لانا الایة ترکنت علی بسلک السلام
شعر ما ذا افاضتک افاض من الخوض بمعنی الشروع و اصله
 فی ورود الماء و شرفه و کلمه ما استغناها مینه فذا بمعنی الذي و افاض
 صلیته و الجیم ضم ما ای ای شیء الذي افاضتک و کلمه ما مع ذا اسم
 واحد بمعنی ای شیء فهو مبتداء و الجملة الفعلیة ضمیه ای ای شیء افاضتک

ای فعلک فایضا متورق الخطر معنی الاشراف علی الهلاک و يجوز
 ان یکسر الطاء للنافیة مع ملک و الحار انا معنی فی وقت متعلقین بقوله
 افاضتک فلیت التمل ای لم یطریق بقره نفی الطاء للنافیة علی الاول و کسر
 علی الثاني **رابعی** سئل الطاهر ان کلمه را معترف هو بابه بالجیم
 العربی ام و سیم و ریش ای اذا جاء المنصب و القصة و الذم الی
 الذی سبکی کبر الی بین المملکة و الکثرة المحملة للیاء و هو الضرب بالید
 علی القفا مع الاله بالترک سئل تکفیف مرش اذا عمل عن لفظ سر این
 اخره حکمی زدست استغنام انکار و المثار الیه هو المصراع الثاني و
 ثمان به که نیاید برش هذا مثل العجم کما قبل لبیت التمل لم یطریق
 در راعل بسیار است و لیکن بر کردی داشت معنی ان فی اسم مراف
 اما ذایة او عرضیه فیفه العسل **ت** انکس که تو اکمرت نمی کرد اند
 الذي لا یفرک غنیا او مصلحت توارق تو هر داند **کماست** اوی
 الوب کل من یؤمن و لا یسمعی علیه السلام سواء کان ساکن فی البادية
 او الامصار و القری و النسبة السهم اعانی را دیدم و حنفیه و جوفه
 بصره ای فی جماعتهم او سوفهم مکانه نمی کرد که وقتی در بیان ای می
 المفاق راه کم بالضم کرده بودم و از را د معنی بالاضافه و اعلم
 ان الزاد طعام سئل للسفر و معنی لفظ معن باید مکرره مع را د
 المبالغة فی النفی بمعنی از حبس را دیدم یا من هنری بماند بود
 و اطلاق لفظ معنی علی الامر المهم و الشئ الکتوم من المال و الزاد

شایع کما یقال فی الترمذی مع سنوکه بدرود دل بر ملاک نهادم که تا که
 مقصود من ماکا، معنی می که تلفظ ماکا که بکس و باقیم برار و در
 ای التؤلوه هرگز آن ذوق و شادی فراموش نکنم که بنده ختم ای
 طنت آن فی ذلک الکلیس کنتم بریاست و عوالتر که قادر برش بفرای
 و باز فراموش نکنم آن لحن و نا امیدی که معلوم کردم که مرورید
قطعه در بیان خشکای فی المفاضة السابعة وریک روان
 الرمل الجاری و من قال معی بریه لم یأت معی اللفظ ابغنا نشتم
 در دانه چه در نعم الدال چه صرف اذ التؤلوه لا بدفع عظمه کالصف
 مردی نوشته معی زاد کواصل که او اشاره الی مردی نوشته فدا
 نعم النای باض من فنادن و مع مرادف افنادن فاذا سمعت النخوة
 ملا ملقت الی کلام لایلیق رای کوعه بر کمر بند او چه رزم حرف
 ای لا تفاوت بینا و حرف معنی النای و الراء المعجم بالترک
تفسیر کلمات یکی از عربی و واحد منهم در بیان بیاء الوصله آه
 غایت تشکی می گفت شعر بالیت قبل ظرف لقوله افوز منینی قبل
 معنی الموت یوماید من الطوف والمراد بالیوم مطلق الوقت لانه
 اقترن بفعل غیر محذوف و ای اظهر منینی بالضم و السكون ای المثنی
 ای بالمثنی افوز مرادی قبل ان اموت نه بالجر علی انه بدل من
 منینی مثلا هم رکبتی صفة نه و هو تفاعل من اللطم بالترکی طباخی
 اور من و ملا هم الامواج ضرب بعضها بعضا و افتار الماضی للتفاوت

کانه وقع قاطل نصب باضاران فی جواب التمنی اصبرنا املا و قریبی کسر
 الکاف **کلمات** مخمضین در قاع معنی صی او تومع و بسط ای
 و طول و من فسر القاع بالمستوی من الارض جعل لفظ بسیط صفة
 کاشفة مسافری کم شد بود ای ضل الطريق و فی بعض النسخ راه
 کم کرده بود فی الحکایة السابقة و قوت بتشدید الواو المفتوحة
 و قوتش سکونها نماز و در می چند بالترک بر قیافه بر میان داشت
 بسیار بگردید بنفیس الفارسی بالترک دولاندی راه کای نیزه و سخن
 بدو که شدای مات بالترک طایفه و بر رسید الی ذلک المنزل و در مهادید
 بیش رویش نهاد و بر خاک اس کلام را بنفست **قطعه** کریم زر
 بزم بالتشدید للوزن جعری و مودینا رکیع مشهور بالکسبة دارد
 فاعله اول المفعول الا هیه مرد بالکسر و نوشته ای بی زاد نیزه مرد کام
 بالکاف الفارسی معنی الخطوة ای لا برفع فطوته مع لا یقدر علی ان یخطو
 فطوته مزا مولد ام بحسب المقام در بیان بسکون الذنوب فیسوخته
 را در مودن شمع کتبه که تقریر فام الفضة السبکة **کلمات** بر کن
 لفظ منعیل یعرف کل احد و من قال فی اصلا فقد حل المشکل عنده آه
 دور زمان مثالید یو دم ای ما وصلی منه الم فیه تقع منی انین لافله
 و در دراز گردش اسم مصدر من کردیدن نغم الکاف الفارسی اسم
 دیم کشیدن و المعنی بالترک بوتر محش ایدم مکر و قی که نام بر مننه بود
 و استطاعت ای قدرت بای پوشش براد بالمعنی الاصطلاحی بالترکی

با یون بر داشتیم ای که کنی لی قدری از اشترای المدا س بجای کوفه در ایدم ای
 دخت فیه دل تنگ حال لکون رجلی صافیه یکی را دیدم که بای نداشت
 سپاس و شکر نعمت حق بجای آوردم ای شکرست علی نعمه الله تعالی
 و می صبی رجلی و بر کشتی بالباء المصدری صبر کردم **قطعه**
 مع برمان ای الطیر المشوی چشم مردم سیر بالکسره المجهوله کما عرفت
 اکثری ای کثرست از تبرک تر نشدید الرای للوزن بر حوسه است یعنی
 اقل من ورق نبات علی سوره مملوءه من الطعام لانه المتسع الشیطان
 لا یوف قدر الطعام وانکه را دستگاه مع قدره فی جمیع استعالاته
 و قدرت عطف قسری نیست ای الذي لیس له قدره والماد الشکف
 الجای شفعم کنه مع بر اینست **کتاب** یکی از ملوک مانی هند ار
 خاصان بیان لقوله ننی چند کار کامی بزمستان کسری الرای المملوک
 ای و الشاء از عمار دور افتادای وقع بعیدا من العمران شب
 در اندای دخل البیل خانه و دمنان قدر سانه فی الباب الاول دیدند
 ملک کوفت شب بجای رویم نازحت مرا مع البرد سکونه الرای فیها ساند
 یکی از وزیر گفت لایق قدر بادشاه باشد النبی بنی نه و دمنانی ساء
 الوصف و لکن ای ضعیف بردن هم اینجا خیمه زخم و انش افروزم
 دمنان از خیمه ای وقف علی اراده الملك ان سر سبه و کونا الفوم
 مانا خمری از طعام نرسب کرد و بیش سلطان برد بطریق الرید
 و خدمت سوسید و گفت قدر سکونه الدال و کسر الرای بکند سلطان

بدین در محکم نازل شدی بالکذا الجی اولاییدی و کلبی نخواستند
 که قدر دمنان بلند شود ملک را سخن گفتن او مطبوع ادای قبل طبعه
 کلام الدمنان سبب انگاه ای وقت الشام عمل او نقل کردند و دادان
 خلعت و نعمت کشیدای الدمنان و در کتاب ملک قدمی خندالمرکی نجر
 ابی می رفت و گفت صبر نما راجع الی الدمنان **قطعه** ز قدر شوکه
 سلطان کشت بفتح الکاف الفارسی جبری کم با بفتح مع النافض از
 الدفات لممان سرای سکونه النون و التقدير سرای مهمان مالک فوفی
 اوی و دمنانی کلاه گوشه دمنان سکونه بکلاه و التقدير کاه
 ما افتاب رسید عالم بقوله که سابه بر سرش افکند جوده توسطای
 ای سلطان شک **کتاب** کدای سوال اه سائل محوق را و هو الذي
 بخاف النامی ای بصر مثله حکایت کنند که نعمت وافر داشت ای کانه
 مال کثیر یکی از ملوک گفت می نماید مجهول ای بری مال کی کران دارمی ساء
 الحکامه و بار همی بیا الوصف مست اگر بر می مع بعض ازان
 دستگیری کنی چون از نفع ولایت ای حاصل المکنه رسدای و صل وفا
 کرده شود ای بودی ذک الدین گفت لایق در بزرگوار عهد و نذر
 نباشد فاعله ضمیمه لایق دست مال خون من کرا الودع مع التاوش
 که جو جو فرام آورد ام مع قومه حبه حبه گفت غم نیست که
 مکه قران می دیم و فی بعض النسخ بتبری دیم که الحیثیات للجنینین
شعر قالوا عیون الکحل العیون فعمل مع المعقول بالکذا

غیر المجلس کبر الکاف وسكون اللام بالترک الجو وعجین الکمل من باب
جود قطیفة لبس بطاهر قلنا فی جوابهم سبعة لم یسین المله من سدد
الثمة شقوا جمع شق بالفتح المبرقعیم الراء الملهة علی المعجزة علی وزن
المذهب ای الخلاء **ت** کراب جاء نهرانی نه بکست الماء الفارس
حمودی مردی مشویم چه بکست الماء العوی سنیدم که سراز قریبا
لک باز دارای این منع عن امره وحجت اورده گرفت ای شرع فی
ابرار الدلیل وشووع جسنی کردن بالترک بوز سزک وشرقی الملک
ملک فرمود ما مضمون خطاب مع ما امره الملک من اخذ المال بجز
وتوبه مستخلص بفتح اللام کردند مع اخذ وانه المال المأمور
بالته والغلبة **م** مدوی بلفظت جوهر نیاید کار شرط مره بی
مرئی کشنا چار جزاوه هر که مرعوسن میخاید ای من لم نهیم
لننه کرینش کسی فاعله بر و شاید ای لولم نهیم نه شخص اخر
ممنولین به **ک** **ت** مار که فی رادیدم فی زبان سیاحت که صد
وینی، شتر مار داشت و جهل بند و هذک عطف نفسی و فی
لعض النسبه بغيره و او فیکون من قبیل اصنافه الموصوفه بالصنعة
بشی در غیر مره و کس اسم مکان فراجح، و صویش بر بعض الداء و لم
سنب نیار میدالترک و کندر مدی از سخنهای مرثیه گفتن بیان
کلامه المنتشر که فلان ابیازم بفتح الهمزة وسكون النون هم الموصوف
او الزا و المعجزة مع ترکی فلان بترک شانت و فلان بضاعت

ای قماش منند و سنان عطف جمله علی جمله و این کاغد قبال بفتح القاف
مکتوب قاضی فلان زمین است و فلان صیر من المال او المتاع فلان
ضمین است ای کفیل المال و ضمان الدکر گاه کفنی که فاجرام اسکندر
دارم که موای خوشست و گاه کفنی نه که دیار عرب مشوش غم عدالهار
المتعدده الواقعة فی المسافة البعیدة سزا و احدا حیث قال سعدی که
سزد کبر و پیشست ای معنی و قد ام فکره اگران کرده شود بقیت عمر
کبوشه و بنشینم و ترک بارت کنیم گفتیم خدا کلام المصلحان کدام سزا
گفت ای التاجر کو کرد بعضی الکافین العوسن باری کجین خواهم برون
سنیدم که انجا عظیم قیمت دارد خدا سزا عظیم نفس عدالهار
و از انجا کاسه و چین بروم و سزا و خط و دیبا روی منند خدا
سز سعید و پولاد مدی کلک و خدا سزا شدید و کینه و بالمد و الکاف
الفارسی مع فاروره و حلی من و خدا سزا خط و بر دالضم باری
متاع ابلق بیاس کل واحد من من الاسرار ان سزا بکون بالمر الطویل
و عن التاجر سزا و احدا را و قدر لنفسه عمر اطویلا بعد من الاسرار
حیت قال و از انجا بس ترک تجارت کنیم بر بد ترک السز لا ترک طلب
الدنیا اذ قال و بد کافی بنشینم چندان از ان بالحوالی ای فکر العبد
فرو روند سکون النون که سس الماء العوی ای زیاد طاقتش نماید
سکون النون گفت ای سعیدی بونیز سخی بکوی از انجا که دیده
و شنید گفتیم **ر** **ای** ان شنید سنی استفهام که در صوابی غور

بعض الغبن المجع اسم مكانا بالاء الفارسی و سکون الراء ای فی
 السنة السالفة سالاری ای سید و احد قاجار صاحب الملک و قد تفرع
 بالباء والعربی و کسر الراء للاضافه الی سالاری و مع بالی سالاری سالار
 پارسی و من طئه صبی محکم فی توجیهه معنادار استوار ای من الکرب
 کنت چشم نید بالاضافه دنیا دار را و صفت نرخی و المراد به اهل
 الدنيا **حکایت** سالاری را شنیدم بمیل چنان موقوف بود که
 خاتم طایبی بسی کاه فی طرف خلاف ظاهر حالش بنحیث راسته کثرت
 مال و خست نفس چلی بکمال اللام المتددة ای خلقی محمدا **طایفین**
 ممکن ای نیت و تفرقا که مانی را بجای از دست ندرای ای لا بیع
 خبر او احد بروج و کرب و ای سریره را بلی تنواضی ببا و الحکامه
 سابقا و لاحقا و هذا ماضی منی من نواضی بالترک و اوشیح و ک
 اصی که هفت را استخوان نینداختی مع کونها محلی الا صان فی الجمل
 خانه و او را کسی نزدی دکت ده یعنی مفتوح الباب و بسفره
 او را سر کنده لا مساکه علی وجه المبالغة **سند** در ویش کر بوی
 طعامش شنیدی یا علم نلفظ شنیدی بنحیث بوییدن فی
 اللغة الفارسیه میا شايعا و کذا نظایر بما فاذا عفت مرغ آرس
 بالاء الفارسی و کسر الین مضاف الی قوله تا خوردن او زبیره چکید
 ای لا یلتقط الطیر کسره الخبز من بغایا سفره شنیدم که بدر بای مغرب
 ای فیه راه مسر معقول مقدم بقوله برگرفته ای توجیه الیه و خیال قوی

بالاء المصدری در سر عطف جمله علی علم قولی مع خا دا ادر که لغو
 برید المعن یا براد بعض الایه الوارده فی قصه فرعون ان قال و
 کمال فرعون و تمام الایه ناکاه ماد می لث کر کبر الکاف الفارسی کشتی
 براید ربط بقوله شنیدم که بدر بای مغرب خا که گفته اند **سند**
 بالجمع مع طبع کبر العین للاضافه لمولت الناء للخطاب چه کند دل
 شکایت عن الطبع که باز ذکر الباء بالترک دوزله و قولش موافقت
 اید ب مقبولی و لا و قد تفرع نازد بالنون النافیه بالترک دوزلیه
 و قولش شرط بالغة و السکون التزم الموافق قویر رعمه و قی بنور
 لایق کشتی ای نصیبه دست دعا بر آورد متعلق بقوله ناکاه ماد می
 کرد کشتی بر آمد و قو باد می فایده کردن گرفت قال اسرع فاذا
 ركبوا فی الفکک الایه متصله بکلام محذوف دل علیه شرح حال المشرکین
 سابقا ای هم علی وضعوا به من الشرک فاذا ركبوا فی الفکک دعوا الله
 مخلصین له الدين ای کاینین فی صورت من مخلص دینه الله تعالی
 من المومنین خبث لا یندکرون الا العرع **سند** دست بضع چه
 سودای لا ینفع سره محتاج را لانه وقت دعا بر خدا ای سرفعه
 الیه وقت کرم در بعل سحر ای الابط **قطعه** از روستم راجع
 مایه الواحد برسانه الی المحتاجین جویشین هم معنی بر کمر ای
 حمایت مسعه بفر فاک الی کواک المباشه بعدا بقدر وقت
 فوکره این خانه از تو خواهم اندازی سمی و انت غوث دانشم

و غشتی از رزق برای افرض جلاره مبتدا من لبنات من فضة قد
 فلا تفرق ما کالی نزمین البیت و تدنیه التصدق و التمتع آورده
 اند که هم امارت و ویش داشت ای کانه فی الموروثه و
 فقر بقیه مال او توانگر شدند ای صبار و اغنیاء جامهای
 کس عمر که بعد بر دند و حریق الی المعجیه و الزاء المندره ثوب
 ساه در بر و کجته شود قبل اسم حیوان سسی الثوب المیة من بر
 و ا ايضا و قبل البحر و قبل ان ذلک کبوان غنم البحر
 و دما علی شاة لطیف معروف میریدند للقباء در آن منفه و
 یکی را دیدم از این ای من و رتته بر باد پای الباء الاغیرة للوصف
 و المراد به الفرس السرح فی المشی و ان ای بزمب و غلامی بیا اهل
 بری بیکه و ای او دو ان صفة مشبهة من دویدن با خود گفتیم
قطعه و که گزیده باز کردیدی الکاف الفارسی ای لو
 رجع المبتدیان عیان قبیل و بیوند من متعلق به الشخص من الالف
 رد میراث سخت تر بودی بیا الحکامة و ارثان راز مرک حوث و
 بالترک خضم و قوم با بنه و معرفتی الباء سببه که میان بود پیش
 کشیدیم و گفتیم **مکورات** یک سیرت و مره بفتحین بمعنی
 مقبول مردگان اصله که ان کون تحت بضم النون و الکاف الفارسی
 مع المتکسر کرد بیکه الکاف الفارسی کرد بفتح الکاف العربی ای جمع و کور
 بفتح الیاء للقافیه و من قال للوزن فقد اخطا **کجاست**

صاد ضعیف را مای کبیر الباء الاصلیة قوی و دام افتاد ای
 وقع فی شبکه و طاقت ضبط ان نداشت ای لم یقدر علی ضبط السمک
 مای بر و غالباً و دام اردن شش من بد الصیاد در بود **قطعه**
 شد بفتح رفت علاجی فاعلم که ان بوی با خافه اب اردنه اب جوی
 ابو و غلام میردای جاء الماء الكثير غالباً و ذهب بالغلام دام بر بار
 مای آوردی بیا الحکامة مای این بار رفت و دام میرد و کذا الامر
 و الذی یلبس فی بد العبد و ندیره دیکه صبا دان دینج خوردند و
 ملا متش کردند ای و کوا الصیاد المذکور که حین صیدی در آن
 توافقاً نتوانستی بکام داشتی ای لم یقدر علی حفظه گفت ای برادر
 ان چه توان کردم از روی ای رزق نبود و مای را بخانه روزی ماند
 بود **حکایت** صیادی روزی و و جله مای کبیر و کذا مای بی اجل
 بر فشکی نمید **حکایت** دست و پا بریدن ای شخص منقطع البید و
 الرجل هزار مای بالترک فرق ایا قلو دیکه کبری جانور را بکشد بضم
 الکاف العربی ای قتل صاحب دلی بر و بگذشت و علم انه قتل ذلک
 الشخص و گفت سبیان الله نصب علی المصدریه بفعل مقدر ای
 یعنی انزله تنزهها و يستعمل فی مواضع التعجب یا هزار مای که داشت
 خون اجلش قرار سید از دست و با نتوانست گرفتن **منقول**
 خوابد زنی بفتح الباء الفارسی و سکون الباء بفتح العقب دشمن کبیر
 النون جان سنان و صف تر کسی سدد اجل سکون اللام بای در

بالاضافة في اللفظين وان دم که دشمن بياي على التوالي رسيد
 لتفكك كان كياي يفتح الكاف العربي اي فوس منسوب الى ملوكه
 كيان فثا بذكر شيد والمعنى اذا اهل اهلك وجاء العدو لتفكك
 لا تقدر على الوقوع **حکایت** ائله را ديدم سمن و کيم و طلق
 در بر اي عليه عين كثير النعم و مركب راى اي فرس عربي و در بر اي
 ركب عليه و قصب متنوعة من الالف المنسوبة بالابريشيم يشد به
 الراس معوي اسم نسبة بر سر اي جعله عامة في راسه كسي كفت في ظنا
 الى اي سعدي چگونه في بيني اين ديباي معلوم على وزن المعجول من علم
 الثوب اي جعله ذا علم بفتحين وهو قطع من الثوب بحاط في تنكيس
 وهو مهجور في زمانا بدین حیوان لا بعلم اي قابل كفتهم في جوابه على
 بياي الوصف زشت که باب زر نوشته است **حکایت** در شاه
 بالوري اي بني ادم حار فاعل شابه والنكسة للتخفيف محلا منصوب هنا
 بتقدير اعني هذا بدل من عجله هو ارجله اسمية صفة هذا الخوا
 صوت الثور **قطعه** ياد في نتوان كفت اين حيوان في تقديم
 وناخير للوزن اي نتوان كفت اين حيوان ياد في ماند مكر در اعلم
 الدال بالتركة رد الكذا سمع من الاساندة وقيل بضم الدال وحققت الراء
 للوزن واصله بتشديد الراء واحدة الذرايع ولا تخفى سرودة
 ارادتها بحسب المقام و دستار اي العام و عشير و عش من الصورة
 البشرية بكرة ادم من كردد بدن يفتح الكاف الفارسي و سمة اسباب ملك

و سمن او مردمون که هیچ خبری نیستی و في بعض النسخه بياي كمال جز
 خوش **حکایت** شريف الرضا متصنف بكبر العين من الضعف بالفتح
 والضم ضد القوة كذا في محارر الصبي شود حبال مبتدأ اي لا يصور
 كذا بكاه و موزاد في با كاه بمعنى البحر الذي يوضع عليه القدم و مجمع المستراح
 و مجمع الحربة كذا في البحر والمراد هنا المعنى الا فيه تليدش ضعيف فوايد
 شد والمراد انه لا يضعف قدره و راسانه سمين يحمر و ريزند مردون
 كانه مبرکه كه هودي شريف فوايد مبتدأ لو كان لليهود عتبة من الفضة
 و سمارتا من الذهب لانهم انهم يرفع شانه **حکایت** در ذي كدلي
 را كفت سرم نذاري اي قال سارق لسائل لا سيجي كه از بر اي جوي
 الوصف سيم اي لاجل الغفنة العليله كالشجرة كه دست بين بر سيم اي
 ضرس درازي كفي كفت فاعله ضمير كدلي **حکایت** دست دراز
 و صف تر كسي از في يفتح الباء الفارسي و كبر الباء الفارسي للاضافة
 و في بعض النسخه دست درازي بالناء المصدر و في بلا لفظ الزيد
 حبه سيم اي لاجل به كه سر به بتدبير الراي يدركي و نيم اي مدافق
 واحد ونصف **حکایت** حكايه شت ز في المراد به معناه **حکایت**
 اي الشخص الذي يقال زور بار حكايه كند كه از دهر في كفت اي من
 الزمان الغمر المساعل لجان ادم بود كناية عن كمال الشكابة
 و از خلق با كاه الملهمة قراح اي واسع كناية عن كثرة الاكل و دست
 بكبر الناء للاضافة نيك معا ادمه لاجرم سكايت و في بعض النسخه

مسورت و سوبعید شش پدر برد و اجازت قواست که غم سفر
 دارم ای قصیدت السفر قطعا تا مگر سمع الکاف الفارسی بقوة بازوان
 مع بازو دامن کامی الکاف العربی و مای الوصله یکف ارم **ست**
 فضل و هنر ضایعست تا نمانی قنبغی ان بظهور و مما لئلا یکنوا یعلن
 عود برانش نهند مسک با نند فالاشیان یوضع العود علی
 النار و سمي المسک لظهور کالهما و هو الراجحة الطیبة پدر گفت
 ای سر خیال محال از سر بدر کن ای اخراج خیال المحال من الدراش و نای
 قناعت در دامن سلامت کش بفتح الکاف العربی ای افع که بررگان
 گفته اند دولت نه بگو شیدست پارتکم قوم شیدت ای کھیل الدوله
 ما لج بالعلی قلنا علیان ای القناعت بالقلیل من الطعام و قیل العلام
 قلنا الاضطراب **ست** کس نتواند گرفت دامن دولت بر و رای
 بالقوة و القهر کوشش با کاف العربی اسم مصدر من کوسیدنه ای قائده
 است و سمه بکونه الین باختص به بالترک و استوی برابر وی کور
مسوی اگر هر یفتخشان بر موبت منرد و صد باش مرمون هنر
 بکار نیاید چون تخت باشد ای لوکان فی مقابله کل شعرا تا کمال لا ینفع
 اذا کان دولتک سوده قیمه چه کند ای مانیعل زو مند و صف ترکشی
 و فاعل کند و ایون تخت الواو من نفس الکلمه و صف ترکشی ایضا
 بیل منه مع شخص طالع بازوی تخت به که بازوی سخت بفتح قوه
 الطالع اولی من قوه الیدین بر گفت ای پدر فواید سفر بسیار **ست**

منها بقوله و نزلت قاطری من سروره و مذهب فواید الکاف
 و بدنه عجیب من النار و شیدت غریب من الاخبار و نفع بلدان
 بالغیم و السکونه جمع بلد و محاوره بالجاه المهمله ای الکافه خلان بالغیم
 و التشدید جمع خلبل و تحصیل جاه و ادب و مزید مصدر می یال
 و مکتب ای زیادتها و معرفت یاران ای حصول الموعظه بهم و کرم و
 روزگار ان هاکنه ساکنان طریقت گفته اند **رباعی** تابیدگان خانه
 در کردی بکبر الکاف الفارسی و مای الخطابی مادام گشت فی الدکان و البیت
 مرمونای مع مادام لا یحی الی سفر نه کنز ای قام ادمی نشوی فاعمل بقوله
 مذا بر و اندر جهان نفع کن پیش از آنکه روزگار جهان بروی ای قبل
 نروج من الدنیا پدر گفت ای بر منافع سفر بر من عطا ای اسلوب که
 بیان کردی و سمارست و لیکن هیچ طایفه راست اول ای الماقل
 من مک الطایفه بازگان بیاء الوصله النوعیه را که با وجود نعمت و
 ای قدرت علما و کبریا قدر بیان کدلا ویز و صف ترکشی للجماعین
 و شکر دان چاک دارد ای له من الخدام هر روز بشهری و هر شب عفا
 بیاء الوصله فیها در هر خط از نعیم دنیا بمنع و منتفع می شود **قطعه**
 منع بکوه و دشت و صحرا و بیابان عزیز نیست لانه هر جا که رفت همه
 زد و خوابگاه بالواو الیسمیه ای محل النوم و الاستراحة ساخت فحال المنعم
 من الامور و انرا که بر مراد جهان نیست دست رس ای من لبس و
 الید الی مرام الدنیا زاد بوم خوبش ای فی الموضع الذی و لدفعه و طنه

الاصلی و قد مر بیان معانی لفظ بوم فی قول المصنف **شوره** بوم خس
 عربیست و استاختنای غیر معلوم **دوم** ای الثانی من تکرار الطائفة
 عالمی بکمال و بامداد الوجوده کالسابق که منطبق مصدر بهی یعنی بنظم
 الباء سببه و قوه بتشدید الاء و فصاحت عطف علی بد قول الباء و کذا
 قوله و بانه بلاغت ای بسبب من الامور هر جا که رود حدیثش
 اقدام نمایند ای الناس و اکرام کند **صلوات** وجود مردم دانا مثال
 در سرمد الراء للوزن و کسرا لاضافه طلاست و موکل طلیت
 به کذا فی مختار الصحیح و اعلم ان معنی لفظ زر طلا بالترک بالذر التوینی
 و المراد به الذمب الخالص لان الطلایین ذمیه که هر کجا که رود قدر و شرف
 دانند فان الذمب انما ذمب انما ذمب لا بد من رواج بزرگ رادم
 ما دان بشهر و اقبل ان شهر و انتم الراء لفظ واحد و کان بعض سلاطین
 العجم فی اوایل سلطنتهم بر بدون اظهار تفرسلطنتهم و بامرون ان یکتب
 اسماء و یم علی الاوراق الصغار کفری الذرائع و بامرون الناس ان
 یقبلوا تلك الاوراق فی بیوعهم کالذرائع المفروقه و الناس یقبلونها
 فقام من قهر سلاطینهم و اسم تلك الاوراق شهر و اما ند مضارع من
 مانع معنی المشابهة فالمنع ان الالبین الجاسل للرجل العظیم مثل یک
 الاوراق معال بها و یقبل فی البلده که در دیار عرضش میباشند
 لانها لیست بذرائع مفروقه من فقهه خالصه و قبل اللفظ المذكور
 مرکب من لفظ شهر بکون الراء و لفظ و اول لفظ و اسمان احدی بالترک

لر و قد يكون زابن للتكيد و لتحيين اللفظ و قد يطلق علی المطعونه
 نحو غوره و او قد يكون معنی با ای للمصاحبة و لعل و انما اما معنی بان
 او زابن مقرب من الاول ما قبل شهر و انتم الراء لفظ واحد فی الیهلوی
 یستعمل معنی مکتوب الکالم سوم ای الثالث من تکرار الطائفة خوب روی
 الباء الثانيه للموصف که در وزن صاحب دلان معنی لطیف و میل کند فان حسن
 المصنوع مقناطیس القلوب و صیبتش اعنمت شناسد و حدیثش
 منت دانند ای بعد و نه نعمه او منته علی انفسهم که گفته اند که جمال بهر
 بسیار مال و کذا روی زیبا مریم دلها به ضنه است و تکید کبر الکاف
 الفارسی ای منیا در نای بسته **قطعه** شایده ای محبوب ای که رود
 صفت و عوت بیدای یعظمونه وزیر اند بفرش الضمیر راجع الی شایده
 پدر و مادر خویش فاعل بر اند بلباء الفارسی و تشدید الراء للوزن ظاهر
 بر اوراق مصاحف دیرم ای کایا و صنعوه فیه کفتم این منزله الظاهر
 ان الباء من تنسب الکلمه بمعنی المرتبه از قدر تو می بینم مثل الباء و العوا
 کفتم **کلمه** ضمیمه بر طاولس خاموش ای اسکیت که هر کس که جای دارد
 من کان له نوع من الحسن هر کجا بای نهد دست بردارندش مثل بلباء
 الفارسی ای تا منعوه و لا بردونه **رباعی** خون در بر موافقت
 و دلبری بالباء المصدر ی بود اندیشه نیست ای لایتم کرد بر از روی
 بری بود لفظ بری معنی بینار علی ما خرج به فی کتب اللغة او کوهرست
 کوهر من گفتن و قد مر بیان فایده ذکره صدقش در بیان مباحث

وفي بعض النسخ مبادر بتدبير الراء يتيم والبيتيم في الالف ن
 من لا اب له وفي الجوان من لا ام له وفي الجاد بالانظر له ثم كس مشري
 بود چهارم اي الرابع من تلك الطائفة خوش اوزي اي شخص له صوت
 صي كه ضجوه داودي اي كل منسوب الى داود عليه السلام اي صوت
 صي كه داود عليه السلام ابا زجر يان مصدر و سرخ ار طبران
 بتقديم الراء على الراء ومن عكس فقد علق باز دارد اي عكس پس
 بوسلت اين فضيلت باضافة وسيلت در دمان اي قلوبهم صيد
 كند و ارباب مع عناد متاويين تدعيم شدن اور غنيت نمايند
 سماعي اي سماعي مرفوع تقدير بالابتداء الى حسن بفتح حين
 الاغانى جمع اغنية خبره من استغفها ميم مرفوعة محلا بالابتداء ذا
 اسم اشارة مرفوعة محلا خبره الذي حسن الجيم وتشد يد الين المملكة
 جمع من بين والموصول مع صلته صفة والمثنائي مفعول حبس وكوه
 الماء لفروق الشعر والمثنائي جمع منى ثمن الاعواد ما كان على
 ونرس والمثالب ما كان على مية اوتار والمقصود ترجم الاصوات
 المحسة الحلقية على نوعات الالات الصناعية **قطعه** هم خوش باشند
 او نرم و جرس بالتركيبه يتوش مريان مست صبور بالاضافة
 في الالفاظ الثلاثة به از روي خوش است او از خوش عليه بقوله كه ان
 خط نفس است و اين فوت روح سواد لي من خط النفس يحم من
 تلك الطائفة بينوري بياض الوجه ولفظ ورمنا اداة نسبة وقد

بيان معانيه لمع بيشه ور ضنعتلو كه سعي باز وكفاف قد بياينه
 حاصل كند تا اب روي از بهر نان ركنه نشود اي لا اب الناس
 لدا بنصب الوجه لاجل الجبة فتا كه فردمندان گفته اند **قطعه**
 لر معني بالباء المصدر رودار شهر خوش مرون محنت و سختي
 نيرد بالفتحة بينه دور و وصف تركي فاعل رود و فاعل نيرد
 على السارع بالتركيب اسكي و ركابي بالباء المصدر اي ايضا فذا ار ملكه
 اي من الملكة المعونة بقرينه فراجي كرسنه خبر مضارع من خبيد
 محض صفته ملك بغير اللام فاعل فتدا و خبره كاظن اي مواضع ملكه
 حنين صفتها كه بيان كردم من قول لا اب لابنه در سو موجب
 بكسر الجيم جمعيت فاطست وداعيه طبعش اي الباعث حسن
 المعيت اما انكه از اين جمله بهر است اي لا نصيب له منها بخيال باطل
 برود بل بغير نفه كما قال و دكر كشي نام و شان شود خفا كه گفته
 اند **قطعه** هر انكه كردش كني بالكاف الفارسي فيها كمين بفتح الباء
 الصلابة و كسر الكاف الود او بر فاست ملا و او اي قام بغير صلح
 اي بخلاف ما ينفع ربي بالياء المصدر ي كندا يام اي الزمان و هو
 فاعل كند كيونمري كه دكر اشيا نا كوايد ديد بالنون النافية والمعنى
 بالتركيبه كبر كبر جين كه دخی بواس كورمه كركر قضايي بر دس بالفتحة
 باسوي دانه و دام فيه لك بهر كفت في جوابه اي بذر قول حكما را كيون
 مخالفت كنم كه گفته اند و قول الحكماء هذا الكلام الاتي رزق الكرم

مستویست با سبب حصول آن تعلق ای المباشرة با سبب حصول
شرطست فان التسمية فتكون مشروطة بالمباشرة واما اگر چه مستوی
از ابواب دخول آن اهتزاز واجب قال استر و لا تمقوا باليدكم ^{الشيء} ^{الشيء}
قطعه ردی اگر چند نقطه چند فی الاصل سوال عن العدد جمع
کم الاستفهامية وقد استعمل بمعنى خندان ای معنی کم الخبيرة فی مکان
برسد ای بصل الی الشیخ شرط عقلست جستن از دمان ای طلبه من
الابواب ورجه کسی اجل خواهد مرد و المعنی بالترک کر که جلس
اولی که گذر نوم و در دمان از دمان درین صورت که منم من کلام
الابن بانیل دمان قدر بیان فی و اخر الباب الاول بنیم المراد الیهجوم
ببقية بلا یوقفا صلا کاعرف فی حکایت ملک رادی کو تاء و بایش
زبان مال رای الفارسی معنی المهییب بنیم در افکنم لتولی و شبی عنی مصلحت
است که سفر کنیم علی بقوله ازین پیش بالبعی طاقف به توفی بنیم
قطعه جو مرد در افتاد رجای و مقام جوش ای جری منم
دیگر چه غم خورد همه افای جمیع اطراف های اوست ای محله
هر توانگری برای بیاء الوصف فیها نمی رود لوجود سه در و بش
هر کجا طرف مکان که شب اید برای اوست و بقیت البیت علی موقع
فی بعض النسخه او را مقام و مسکن و منزل چه حاجت ای بطریق
التمک هر جا که می رود بنیم ملک های اوست بلکه آن سکین ف محل
موضع این بگفت و ثبت خواست و بدر را و جاع بقية الواو

کر

کرد کامو المعاد و روان شد ای ذنب به کام ای فی وقت رفتن
سندیدند که می گفت **ست** بنیم و رای صاخب کال که بخش نیان
بکام ای علی مرامه کای رود بر و الی موضع کشتند اندام تقدیر
الکلام نامش ندانند قدم الفیض و ادخل علی لفظ که للوزن تا بر سیدی
ذنب و وصل کنایه رای که سنگ از صلایت ای شرف او و سنگ
نمی آمد و او از ای صوت الماء بفر سنگ عینه فرسنگ و مو مقدارنی
عشر الف خطوة علی رفت **ست** همکین بالکاف الفارسی بالترکی
فوقه و سولفظ مرکب من لفظ سهم معنی الهیبه و لفظ لکن فانه
اداة نسبة ای که مع ای و نوالا و ترکیبه الهم و فتح الواو و تشدید
الزای بالترک و او ردی در و ایمن نبود فی مبالغة کمتر بنیم موج ای موج
الاصغر اسباب سنگ ای محر الرعاء از کنارش الضمیر راجع الی اب در
ریودی بیاء الحکایت فیها کر و می بضم الکاف الفارسی معنی
طایفه مردمان را دیکر که هر یک بفرضه بضم القاف لفظ عربی
مال فارسی ریزه و در معبر بضم الیم و فتح الداء الفارسی کشتی کراو
نشسته و رخت سفر بسته قلایم کذلک جوان را دست عطا بسته
بسبب الفقر زبان نثار کن دای مدح الملاح و یفرع الیه خندانکه زار
کرد باری بالباء المصدری فیها کمر دند و گفتند ای اصل السفینة **ست**
ی زرنه و ای خطاب که کنی بر کسی زور ای ایا المرام بالقوة
و زرنه داری بزور محتاج نه با همزة المنیدة معنی ماء الخطاب ملان

ای مروه از و نخته بگردید بالکاف الفارسی ای رجع و گفت **ست** زر
 ندرای توان رفت بزور از دریا لا ینفع القوة زووده سکون الهاء
 ینفع الیمم والهاء الرسمى به باشد والمفع بالترک اونا ارک فوننه اولور
 زر بگردید بیارفتی فیل له هذا القول خوانرا ازین طعنه دل بهم برآمد
 معناه بالترک کوکلی فرشتی خوشت از و انتقام بکش الانتقام
 المعانیه والمعافیه کشتی رفته بود فلم یقدر علی الانتقام اواز داد
 ای نادى که اگر بدین جامه که پوشیده ام قلعه ستوی خطاب للملاح
 دریغ نیست فلی سمع کلامه ملاح طمع کرد و کشتی را باز کرد و کشتی
 را باز کرد انید متعذر من کردید **ست** بد و زرد مصارع مر و فتن
 شیره بقتلین و سکون الهاء لفظ عربی بمعنی غلبه الحرس و اصل النفس
 لا یزول الهاء دیده و پوشیده قدم بیان فی حکایت سر منک راده را
 زر طمع مرع و مانی بیندای بد ظنهما فی القید هندا که دست جوان
 برش و بریان ملاح رسید او را بخود در کشید و می ما بفهم المیم
 لمااء فی اخره لفظ فارسی والعربی می ماه و معناه میل و توقف مرو
 گفت بالکاف العربی بارش ای قرین الملاح از لنتی بدر آمدای روح
 من السفینه که بشتی ای نظام برت کند محمنا نای کالملاح درشتی بابیاء
 المصدر ی ای غلطت دید بشت کرد انیدای اعرض صلیت ان دیدید که
 ما او مصاکت کنند الصلح حیز و باجیره نفیم الهمة ساحه الماسی
 الماسی و ناسموسا ملوا کداء الجوهری و من فسره یعنی جوهری

فند **مسوی** جوهر فاش شته ینفع الهاء الفارسی معناه بالترک
 فرشته و جنگ سی محل بیارای اصبر که سملی الهاء المصدر ی ببندد و بکسر
 الراء کارزار سکون الفارسی منها را و ای تعلق الرقوب باب الح و المراء
 سکمه لطافت کن ای که منی سرز قدم معناه ببرد یندر الراء فسر یقه
 القاف و کشف الزاء بمعنی ابر شیم و بشدیدا معوب نرم را ینفع
 بنیر بالباء المکشورة بمعنی الحاد بشترین زبانی و لطف و خوشت
 بالهاء المصدر ی فیها توانی ای نذر که بیلن محوی بیاء الوصف فیها
 کشتی خطاب عام بعد ماضی لعذر تقصیرم الذی مضی در قدرش افتادند
 ای اصل السفینه و نوسه و چند بیفاق لانا لا خلاص بر سر و جشمش
 دادندای قبلوا راسه و عینه و کشتی در آوردندای اذخلوا السفینه
 و روان شدندای مضوانا برسیدند بسنونه بعضین للسن و الیاء
 و ساء الوصف ای و صلوا الی عمود که از عماره یونان در آب است
 بودای بنی منصوباً ملاح گفت کشتی را خلی بیاء الوصف مستثنی
 ارشاکه دلا و رست بمعنی الاشجع و مردانه و دور مندارا دالملاح
 لهذا الکلام بعمره باید که برین ستون زود و سیمان کشتی بگیرد
 تا عماره کنیم ذلک الخلل جوان بغور دلاوری ای الشیاعه که در سر
 داشت از خصم دل از رده یعنی منادی القلب نیند بشدیم
 ولم یحسر منه و قول الحکام را کار تو مودای لم یعمل عوجب قولهم
 که گفته اند هر که ارجمی بدل رسانیدی اگر در عقب ان صدر راحت رسانی

تنطیب قلبه از باد آتش آلهه الفارس مع العوضه ان یک رخ ایمن
مباش که بیکان از جراحت بدر ایدای می حاصل سهم من الحاحه و از
بالد اسم مصدر و می صعد ام و يستعمل صفة فی التکبیر مثل قوله ثم
از ارد دل بجاند **منه** حوش گفت بگفتش با خیلناش مما اسیان
در جلین نعم احدی الاخر بقوله چو دشمن را شنیدی و الحمد لله لا یزال
منا ایمن مباش ای من مکاناتم بالشرف **قطعه** مستوا یمن که تنگ
دل کردی بالکاف الفارسی چو ز دست دمی بتنگ اید فوله مشو فراء
شرط محذور و الشرط الموقر اعنی فوله خوز دستت تفسیر لذلک الشرط
المقدر سنگ بر باروی حصار مزن عکله بقوله که بود کز حصار سنگ
ایدای کخیلی آن بقطع منه حر و وقع علیک چند آنکه معود بکسر المیم
و سکوة القاف ز نام گشتی بر ساعدش میخورد و بر بالای ستون
لناخذ السفینة من البحری ملاه ز نام آرگشتن شد بد الفاء عوی و هو
الراحة و تخفیفها فارسی معنی الراحة و اللعاب در رود و گشتی
بر اند میخاره و انجا میران بماند و وزی دو بلا و محنت دید من الجوع
و عسر الفار و سختی کشید سوم روزای الیوم الالیت حواش التوالی و الیوم
کریبان گرفت مذا هو التفسیر الفارسی و باب انداخت یعنی اخلتة النوم
و لم یقدر علی اساک نفسه فوقع فی الماء بعد از شبانه روزی بعد نوم و سکه
بکنار افتاد از حواشش رفتی معنی من سبیه الروح مانده بود عبارت
عن الکمال فی الضعف و قرب الموت بر کبر در خانه ای و رفی الاشجار

نور د که رفتی شمع فی کلمه و مع کبر الماء العوی کبابان یعنی اصول
النبات بر آوردن لذلک تا اندک قوت یافت و قدر علی المنشی مریدان
مهاد و هرفت با شنه و کرسند و می طافت شد لعدم الماء و الزاد
تا گاه بر سر جایی رسید فی الطريق قوی را دید بر و کرد بکسر الکاف الفارسی
الده بودند لاجل نزول الماء و سرینی بیاء الموضع به یبشیری ای غلبش
واحد می اشدند اندام کا نوا بر نون جوان را بشیری شود اب طلب
کردن من الذین بحوثة الماء من البکر البکر الهمة مصدر ابایی ای منشاء
کردن فالتاب لعدم صبره دست نهدی در از کرد و منی حند فرو
کوفت ای غلب علی الارض مردان غلبه بردند و می میا ببردند **قطعه**
بسته بالباء الفارسی و استبدال النین و می البینه حویرند ای کثرت
بزند میل را فان الضعفاء اذا جمعوا حصل لهم القوة تامة مردی و
صلابت که اوست فیه تقدیم و تاهیه للنظم ای او که نام مردی و صلابت
مور چکانه جمع مورچه حو بود بفتح الواو اتفاق مرهون شیربان را
قد قرئانه و ریابدر اند مضارع من دریدن پوست مفعول بر اند
فی الکلام تقدیم و تاهیه ای بدانند پوست شیر زبان را بکیم ضرورت در
بی کاروانه افتادای وقع عقیبهم و هرفت شبانه گاه بر سیدند جمعی
که از رود دان در خفا بالماء المعجی بود کار و ایان را دید لرزه بر اندام
افتاد و دل بر ملک نهاد ای خوفهم من السراق و گشت اندیشه مرادند
یکی که منم در بین میان ای فیما سلم منی ه مرد را خواب دم می قاوم

و در بیان جوانان هم باری دمنده قلمی قال هذا الكلام مردمان بلا و او
 دل قوی شدای حاصل لهم قوة القلب و بصیبت او سادمان سندیق
 الکجاف الفارسی و نیز ادبش در سبک که کردندای بذلوا الزاد و الماء
 جواز اش معن بکسر العين بالاکر فته بود آه قد کانت قلمه به عبارة
 من غلبة الجوع و غلبان صرو طافت از دست رفته قرینه من قرسه لقمه
 چند از سر آکشته تا اول کردای اکل و دی حد و فی بعض السج و قدی
 چند از بی ان اشارة الى قوله لئلا یخربوا یسبوا و یورثون
 بیا را بیدای سکن و خوابش در بود و تحت ما من من خفت معنی
 النوم لا الاضططی فقط بمر مردی کت و جهان دین در کاروان
 بود کنت للرفقاء ای باران سکون النوا من ازین بدرقه شما
 بنیم البای و سکون الدال و قی الداء و الفاف لفظ فارسی معناه
 طاریس بالیه بالترک و دندار اندیشنا که نه چنانکه از مردان یعنی خونی
 من طار سکیم اش من من السراق چنانکه حکایت کنند و حکایت که عوجی را
 در می چند بود شب از لوریان جمع لوری قال فی الصبح الفارسی
 طبر مشهور و طایفه مخصوصه و الماد سنا الثاني منها جوابی سبیدی
 الخوف من سرفتم کی بار دوستان نزد خود آورد فاعلمه ضمیر عرب
 ما و حنت نهایی بدیدار او اشارة الى قوله یکی منصرف کرداند
 بالترک و دندره شبی چند در صیبت او بود دلک شخص چندانکه
 بر درمهاش الضمیر راجع الی عرب و قوف یافت ای اصلع بید بختین

و سفر کردای قریب بود ان عرب را دیند عیان و لوریان بکمال کجاف الفارسی
 صفت مشبه من کربین گفتند حال چیست مکرر مهای مراد در برد
 بعقم البای ای اخذ السارق کنت لا وایه ای ما اخذ السارق بدرقه مرد
قطعه مرکز این را زینبیم ای لا اخلو من الحذر من الحجة تا
 برانستم کجی حصلت اوست ای لما عنت فعلتها و المراد انی احذر عن
 العدو الظاهر عداوة زعم دندار دخی بیا الوحد بترست کرمای
 مضارع مجهول و القایم مقام فاعله ضمیر دشمن کسب مردم ای کایما
 دوست مفعول ما لایماید ای فرار العدو و الذی بیری صدیق باشد
 من ضمیر العدو الصری فقد عنت الحکامة التي اوردنا و لما کانت هن
 الکمانه کالجمل المعترضه شیخ فی اصل کلامه هم داندای باران بکسر النوا
 میا که این جوان از جمله و داندان باشد و معاری بالیا و المصدر
 و العیار معروف فی العوف در بیان ما یاسه بمعنی المخطوط و مستور
 باشد با یوفت و ضمت سکون البای و الفای باران را خبر کنند ای لرفقاء
 السراق پس مصلحت ان بیتم که مر اور العطار مرزاید منا خفته بگذاریم
 ای شکر ما یا جوانان مدبیر سپه استوار و حکیم اندو مهای بی بالیا و لول
 النوعی از مشرت زنا دل که گفتند مجین کونهم طایفین رخت درشتند
 ای رفعوا المتاع ای را خفته بلز استندای تر کوه نایا انکاء خفاقت
 که افتاب بر کنت یافت ای انبه من نوم طلق اثرت حراره الشمس
 علی کنته سر بر آورد من النوم و کاروان را بدید بسی بگردید و رنجای

نبرد نشسته و بی نوار و بی بر خاک و دل بر ملاک نهاده و خود می گفت
 من داکم تنی من الذي يكلمني و كبره و ذم على ضيق المجرول فعل من
 الزام عظيم يحث الزام على راس العيس بالكسر جمع اعيس كسيف جمع اعيس
 و على الابل و الواو للحال و قد قدرت و المعنى من ذا الذي كثره و قوطي
 و الحال انه عظم العيس للذئاب و قيل ع محار الصي و رم اي تقدم في
 السر فالمعنى من ذا الذي يكلمني و ينزل لربة الوحشة عني و الحال انه
 قد ذنب العيس و سبقت بالسرعة ففقت بنودا عما مع ليس للعب
 فيه سوى العوب اي سله و في اللغة من نوتس بقا حبه
 در شنی گند ما عیب آن کسی فاعلی گند که با بوده باشد عوبت بسی او
 در بن سخن اشاره الی معمود البیت بود که شاه راده بود در میدان
 از لشکر باند دوران داده بود بی قوت حیوان و طلب این سلطان او را
 فزسه عقیبه فوق بسببه بعد از من جموده بالای سرش قرار سپرد
 او فوصل قوة راسه و این سخن بشنید و در میان فکر کرد فاعله ضمیر
 پادشاه را در صورت ظاهر من ماکبره و مطهر بد و حالش پیرایه
 علی راه اندک رسیدن که از گنجی و بدین جا که مقصود من خاکگاه
 چگونه افتادی مع کیف وقعت فی هذا الموضع برخی قدم بیا از آنچه
 بر سرش گذشت بود اعادت کرد اما رادیه حکایه ما وقع علی راسه من
 الشدايد که زار را بر وره انداخت و تحت داد علی ما هو المعتاد
 و معذرتی بیا به الوعد همراه او کرد ما بشهر خویش باز آمد بدین

بالاضافة

بالاضافة او شادمان شد و بر سلامت حالش شکر گفت فلی امی شبانکه
 از آنچه بر سر او رفته بود ای وقع علیه از حالت کشی بیانه لقوله از آنچه
 و جور مناجی فی الماء و رسا بیابان عطف علی سلاه و عذر بفتح الفین
 المعجزة و سکونه الدال الملهمة ترک الوفاء عطف علی جور مناجی کار و انیان
 ما بدری گفت قتی مع ابوه ما حکما بدر گفت او بر سر گفت استنهام
 انکار بی در وقت رفتن می دانستند از دست دلبری بینه است قلا
 علی الشیء و می شمیری شکسته است چه خوشی گفت از نهی دست
 محسوس مقول القول موالمصاع الثاني قوی در رهنه از سما من رواله
 بنشد بالنون و مو الرطل و بقره بنا بالحقیف للوزن بر گشت ای پدر
 ما عی نیری که بر داری ای لافرقه مع لا تحمله و ثاجا و در خطاشی
 بر دشمن طریقتی و ما دانه پرتان کنی من بر کبیر می کذا و خط
 منع و حمره منی که باندک ما به واری بر دم بغم الباء و به سنی که قور
 چه ما به و لونی حاصل کردم اعلم ان بیان بنس قدم قول المصن ذکره
 کرنداره طاقت بنش و اما نوکس فتوحی علی حصة معان اسم مصدر
 معنی البنت و سنفه امر من نوشیدن و وصف ترکیب اذار کتب مع
 غیره کونوش دار و معنی العسل و غیره من الاشرية الحلو و معنی شجرة
 صوبه ایدالامین لفظ مؤثر الزاء الفارسی و المراد منا المذبح است
 که چه بر و ن زرقا نتوان خورد بفتح الحاء اللقافیه در طلب کا بهی شاید
 کرده و کسر عواص کراند بنه کند کام تهنگ می من و بالنون

حکیم بر سیاه لایح دست مدبری ای قد بطل کاه باشد که
 نادان ای الضمیر کجا بطل بالفتیات بر مدق بغنی من رند میرود
حکایت درویشی را دیدم در غاری بیاء الوحدۃ فيها تسبیح
 و در جمع باب بروی خود از جهان بسنه لاغنه الی عن الناس بالکلیه
 و ملوک و سلاطین را در چشم ملت او شوکت نماید لا ستمعنا به **قطع**
 هر که بر خود دیگر را سوال کن دایم فقه باب السؤال علی نفسه تا میر
 دنیا زمند بود بقیع الوادی نصیر محاسن الی ان موت از المملک الحوض
 بگذار و ششای کن علیه بقوله کردن بقیع الکفاف الفارسی قد مر معناه
 و کثر النون للاضافه بی طمع لفظی طمع اما وصف بقوله کردن فقیع
 و بسالغته او صنفه لوصف محذوف ای کردن مردی طمع بلند
 بود ای بکون عالیا کما از ملوک ان طرف اشاره کرد ای طلب و قال که
 توقع بکرم اخذان عزیزان است که با آن و بکند ما موافقت کنی بر
 الملک ان یافی العزیز الی مقامه و یاکل من طعامه شیخ رضا داد ای رجب
 به که اجابت دعوت سنت است لانه النبی علیه السلام داد ای
 الی طعام اجابه دیگر روز ای عدا ملک بعد قدمش بر رفت ای
 ذمب الملک لا اعتذار لمحی العزیز عابد ضاست ای قام و ملک را در
 کنار گرفت قد مر بیان و نلطف کرد علی خلاف عاده خون ملک نما
 شد ای راجع من مجله یکی از اصحاب بر سید شیخ را که چندین سال
 داشت خلاف عادت بود درین هم حکمت ای کم یکن عادتکم لفظ

اصل دنیا گفت فاعلم منبر شیخ تشیده **قطع** هر که بر سیاه
 براد به اکل نعمه واجب اندک مدتش بر خاست و قد وجد
 بعضی الشیخ قبل هذا البیت حاجت انکم پیش میرود و وزیر است
 هم فی کتبه و بالا راست و قد وجد فی بعض الشیخ بعد البیت السابق
 چون مکافات خبر نتوان کرد عدد می که بیاید خواست **مسوی**
 کوشش توان کرد که همه عمر بکبر الی وی بقیع الوادی شنود و از دق و
 و فی و کذا دبره شکید بکسر بی ای العین نصیر زما شای باغ و از بار
 بی کل و سرین نوع من الورد یکون اصغر و احرر برارد دایم ای بقیع
 زمانه و کذا اگر نبود بالشیخ کند بالمد و الکاف الفارسی بقیع الباء الکاف
 ای کم یکن و ساده ملکت بر پیش الطیر جواب توان کرد و المعنی بالترک
 او بین اول و آخر سکون الی مبتداء بر سر خبره و احملة حالتی ای
 محصل النوم حال کون و ساده تحت الرأس و قد مر بیان بود در
 بخواب و بیونام معک علی قواس پیش بالباء الفارسی دست توان
 کرد در اغوش لفظ مرکب من لفظ د و من لفظ اغوش و جعل اسما
 و اند اسم مصدر معناه بالترک فو محی خویش بمعنی المصراع بالترک
 الی ایکن اول و کند و قو بجمع اس شکم و شیخ بالباء و الی الی الی
 صنفه من محمد بن مائمه و لا شق و المراد به الامعاء صبر ندارد که
 بسیار در مضارع مجهول من ساختن هیچ و المعنی بالترک و وزله هیچ و الکلم
ما چهارم و فواید خاموسه ای فواید الصنف قال علم

السلام من كل كعبه وكنف فكتبه فنهوا نفع الناس وقيل الحكماء ملكول الحكمة
 بالصحة والتفكر وقيل السكون عظمه بلا شكوت وقيل سلامة الناس
 في حفظ الناس روي ان رجلا وقف على لغمان في مجلس فقال له
 المست الذي نزع معي في مكان كذا قال بلى قال ما بلغك ما اري قال صدق
 الحديث والصحة عن لا بعسى **فهاست** يكي ارد وستان كنتم استماع
 سخي نقيم مبتدا بعلت ان اختيار افتاد است خبره وبينه بقوله
 که در اغلب وفات در سخی نیک و بد افتاد ای نفع اکس فی کل وقت
 بل نفع مخلوط و بد و دشمنان هر بر بد می آید فان عیونهم ناظره
 الی الفی کنت میا طبا الی ای برادر دشمنان که بکی ببید فیه ایهام
 لطیف **ست** من کشم عداوت بر ز کثر عیب است و المراد ان العداوة
 تری الکمال عیبا عظیما کست سعدي و در چشم دشمنان خاست
شعر واخو العداوة ای صاحبها و قربها مسدء لایمیر بصا
 خبر الاولیة ضمیر العالی راجع الی قوله اخو العداوة و خبر المفعول راجع
 الی صا و اللمزة بالنه عطف الاشارة بالعين و المراد به الطعن بکذا
 اشترک الهمزة و کثر الشن صفة مشبهة من اسر بالکسر و اشترک الهمزة
 اشترک معی من ای یما و تکبر و عمو و صفت فو که کذاب و المفع لا یمر
 من فیه لفظ لرجل صا الا و سو طعنه بانه کذاب متکبر **ست** نور
 کبر الراء کتبی فروز و صفت نر کسی ای مسور العالم شمشیر و خور بدل منه
 برادره عن الشمس و عاید ای لا بدخل و فی بعض النسخ رشت باشد

بخشه موشک کور الکاف للصفیة ای القارة الصغیرة العجا و المراد الکاف
 و المفع لا نری الشمس عن الکافش للعداوة **فهاست** باز کانی مرار
 دینار لفظ عری با و به بدله من تون بدل علیه محی جمعة الثوبین ای ثانی
 و قد شاء فی الفارسی علی معناه الاصلی و قد برادره جنس الانسان **فهاست**
 افتاد فان المال عدا و رواه سرش کنت ای قال لایه بنایند که این سخن
 را با کسی در میان منی بعه لا نقل هذا الخبر لا حد کنت ای پدر فرمان نرست
 بگویم و لیکن مراد بر فایده این مطلع کردن ای اعلانی و افکاره اصلحت
 در میان داشتن چیست کنت ای جابه ابوه یا مصیبت دو شود
 بدیهه بقوله کی نقصان مایه و عمو مراد ف سرمایه و دیگر شمانه می سایه قدم
 بیان الشمانه **ست** بگو منی من کنت اندر مخفی اندوه بل منصور کا
 يقال فی ذکوه که بضم الکاف بلا و او خویش یا دشمنای لا نقل هم غلک
 لا اعداء که لا حول کوبند و شادی کنان ای مقولون لا حول و لا قوة الا لله
 و نحو ثا و الحال انهم كانوا یفرون **فهاست** جوانی بیاء الوحد و حد
 صفت که از فضل بل صلی و فرداشت و طبع لطیف خدا نکره در محافل
 جمع مکل جمع دانشمندان نشستی بیج سخن نکفتی بیاد حکما نه فیها
 ماری در سرش کنت ای قال ابوه ورة ای بر تو نیز از آنچه دانی چرا نگو
 کنت ترسم که بر ستم ای سالونی از آنچه ندانم و شرمساری برم
 و فی بعض النسخ سر سار شوم **قطعه** آن شنیدی که صوفی ساید کوه
 بعد العایا لاهلته الکسوة می کوفت بالو لو مشفق من کوفت بالکاف

الغریبی ربه طرف لقوله می گوشت تعلیل بنی الامم تنبیه معل فی لغته
 العرب وکبر اللام لبس تنبیه فی استعمال القوس والشرک خویشی الامم
 بکبر الهمة صحیح خند معمول گوشت استینش گرفت ای اخذ که سر تنگی بیا
 الوصف فاعل گرفت و قد عرف معناه که جعل بر ستورم ای علی دایمی بند
 امر من یساق فلو سکت من ضرب المسار علی علیه سلم من تکلیف القابض علی
 ووقع فی بعض النسخ **ست** تکلفه ندارد کسی با تو کار ای لا یتعرض
 لک احد و لیکن جوگفتی دلیلش **بیار حکایت** یکی را از علمای معتبره
 مشاخره افتاد یکی از ملاحد لعنه الله علی صدره و ما او کحت بر نیاید
 ای لم یطلب علیه سیر عندا حث ای ترک الحیا و کبر کشت با کما ف
 الفارسی ای انظر کسی گفتش بواحد از علم و ادب و فضل و حکمت با
 می دینی برید الفایل ذلک الملحد بر نیامدی گفت فاعله منبر یکی علم من
 قرأ است و حدیث و کتار مثل و او بدینها معتقد بکبر الفایست
 و می شنود ای لا یقبل و مرا شنید که غرا و بچه کار اید بل لا یستغنی
 ان اسع کفره **ست** آن کسی که بغیر و غیره مقابل یقین از برادر به خیر
 الرسول ای الحدیث و المل یقتضی التعمیم و نری خطاب من رهنده است
 جوابش که جوابش ندی خطاب من داد **حکایت** حال بنویس اسم
 حکیم مشور ابلیس را دیدست در کربان بکر النون دانشمندی زده
 و بی هر منی کرده گفت اگر این دانا بودی کار و انا دانا ماں چاکله
 مقصور من جا بجا یعنی الی هذه الدرجة نرسیدی **مثنوی**

دو ما قل را بنیاد ای لا یكون لما قلین کین بکار ای بغض و حرب
 قدر بیان لفظ بکار و معناه و من قال یعنی لا یكون باین کل عاقلین
 ما غرض و حرب فلم یات بمعنی اللفظانه دانای بیاء الوصف سبزه را
 لایعنا نزع عالم با سنگیاری یعنی مع رجل خفیف سفیه لان لفظ سار
 بنید الکره فاضله زار و مو موضوع لکنش و المبالغة مثل کلزار
 و یقلب با و سینا و جوبا اذ کان فاعله حرف طلق کوز و جوار
 فی غیره کافما کنی فیه اگر ازان بو حشت سکت گوید فی مقابله العاقل
 فرسندش بزی دل گوید ای العاقل سلبه بالملا یمنه دو صاحب نکر
 دارند موی ای کفطان شوا و اها کحت لا یقطع و مذاکنا یعنی
 کمال الموافقت عمید و بالترک شوی که کذا فی البحر و من قال فی شرحه
 ممیثه فم کحق معناه سر کشی و ارم جوی بالباء المصدر ی فیها بیان
 لقوله عمید و لفظ ارم فی الاصل بالمد و سکون الراء المهملة بعد الزاو
 المعجمة المفقوده التعظیم و ههنا یقر بفتح الواو العاطفه و سکون الالف
 لدوزن اگر چه دو جانب جا هلا اندای المتی صمان اگر چه بیکر باشد یکسان
 بالکاف الفارسی مضارع من کسلان دن و سوسه متعد یکی را زشت
 خوبی دارد شنام قد مر هذا البیتان فی حکایه پسرمانه الذینید کجمل
 کرد و گفت ای سگ فدایم بترامم جوابم گفت ای قد مر معناه و خطابه
 من خطابه فذکر که دایم عیب من جوانی و لا و جزا البیتان
 المذکورین فی بعض النسخ ههنا و دنا **حکایت** سبزه

الحاء المهملة والياء الموصلة اسم رجل معروف في ديار العرب القضاة
والبلغاة واسم أبيه وأبل بالياء النحائية حذف لفظ ابن كاء فت را
أداة مفعول متبادر فصاحت في نظير نهاده اندای وضعوه بانه
لا نظيره في الفصاحة سالی بر سر حسی بیاة الوضوح فيها کسی گفتی بیا
الحکامة والنظای را مکرر نگردی والیا ان کالاولیاء واکریمان معنی
کلمه ازانفاق افتادی معیارت دیگره بگفتی وار حله ادا بندا می شود
یکی نیست قدر بیان انداء **مثنوی** سخن کرمه کبند و صفت کرسی
و شیرین بود بفتح الواو شرا و ارضدین و سخن بود لکونه صادق
صنا چو یکبار گفتی مگویا ز بس بالیا الفارسی که صلوا می جو یکبار
خوردند ب بالیا العربی یعنی فقط فاذا کان اکل الحلواء مرة فی الساعه
فالکلام اللذیز یستغنی ان یصدر مکرره **کاست** یکی از حکما شنیدیم
که می گفت هرگز کسی تحمل خود افرازمند ای لا یعترف احد بحمل کبر انکس
جو دیگر می در سخن باشد سنوز تمام مکرده کلامه او سخن آغاز کند فانه
بعضی تحمل **مثنوی** سخن را سرست ای مرد بندوبن عطف علی سر
کان للشجر را با و عفا کذلک کلام را سواصل میا و رهنی آوردن
سخن در میان سخن فاصبر بتم کلام الا فر صا و تدع صا صاحب
ند بر و فرزندک معنی الکمال و موشن محط العقل نگوید سخن باند خردوس
معنی خاموشی صا صاحب البحر به **کاست** ننی چند از بندگ سلطان
محمود گفتند حسن یمندی را و موزیر که سلطان امروز ترا چه گفت

در مدائن یصلحت لغت فاعلمه حسن یمندی بر شما هم نویسد تا بداند
ای بقول لکم گفتند فاعلمه ضمیر بندگان تودستور یضم الدال موالد فتر
الذی فیه قوانین الکلم هم معل من الی صاحب ذک الدفتر یعنی و در بر
کبیر مملکتی انچه بانو گوید من الما خیر الخفیة با منال ما گفتن رواندارد
ای لا بقول لکم گفت با عتدا داند که بکس نگویم پس چرا می پرسید
حس نه هر سخن که بداند بگوید اصل شناخت النفی معروف بحج المصراع
بسر بند را در شاه سر موبشمن نشاید یافت ای لا تنفی لک
ان بلعب براسه با فناء سر الملک فانه سبب للهلاک **کاست**
در عتد بیع سالی بیاة الوضوح والبیع قد یطلق علی الشراء فهو من
الاخذاد منرد بودم فاللفظ گفت فی شراء بیت منرد و اجهودی
گفت من ار که فدا بیا جمع کد فدا و موصاف البیت کام سانه
و موصاف الی قوله قدیم ابن محکم و صف این خانه صا کمره مست
فی نفس الامر از منی بر سر فانی اعلم باحواله انچه مانی المعج والراء
المهملة امر من فزیدن بکسر الخاء فی الاصل و قد یفتح که عیب
ندارد ای اشتره فانه لا عیب اصلا و من ظن ان لفظ انچه بالکیم
والزاء فقد غلط گفتیم بچرا آنکه نویسانه او می و هو عیب عظیم **قطعه**
خانه مرا که چون نویسانه است مضمون هذا المصراع مبتداء ده بفتح
الدال درم بگویم المیم للورن سیمیم که عیار بفتح العین ای المعنوش
از رد قبه نذیم و ناخیر یعنی درم از رد که ان سیمیم که عیار باشد

و مضمون المصراع من لکن امید باشد بدایم و قد عرفت وجهه
 فی اوایل کتاب والوزن بقتضی التثدید و از سرادیه النسب کا
 سمعت فی قول المصنوعی را بلطف امید و اگر کرد اند باید بود و
 بالترک لکن امید و اولی کرک پس از مرکب و هر از ارد **کلمات**
 یکی از شعرا پیش امیر در دانه و را بشهر رفت و شکفت طمعا
 فرمود ای امیر دانه تا جامه اش بر کشد بقیه الکاف و فی بعض
 النسخه هستند و آمده بکر الدال بدر کنند بقیه الکاف ای با فذ
 ثوبه و مخرجون من التوبه سکان بفتنی و الکاف الفارسی مع سک
 ففای او افتادند خواست اراد الشاعر تا سکی بر دارد بیدفع
 الکلام زمین بخ بینه بود ای کان الحمد للارض عامر شدا
 لم یقدر علی رفع الحجر کفایت این چه حرام زاده مردم شد بشر الی امل
 الغزاة که سکر را کت ده اند و سکر بینه و لما قال ان هذا
 اللطیف از عرفه بشنید و تجدد استغی با کنت ای حکیم از من
 صبری بخواه کفایت عامه و خودی فایم اگر انعام فرمای **است**
 امید و از بتخفیف الیم بود بقیه الواو ادی محرک ن جمع کس
 را بجمه تو امید نیست بتشد بدایم سر مرسان **مصراع** رصینا
 من نواک بالرحیل النوال موا الحطاه والرحیل اسم من رحل برجل
 رحله و کلمه من جمع النوا ای رصینا بالرحیل بدل نواک سالار
 در دانه را ای بکبریم و امیر هم بر و رحمت الله جامه اش بفرمود

و فبالترک او کی ابقی فنتان و بوشین مع الف و بقیه الفاء بران
 مرید کرد و در می چند بباد فی الحکایه قصیده القناعه من وجهین امده
 انه لوقع لم سلب ثوبه و طمع سلب و الثانی انه لما وقع ثوبه زید علیه
 و فیها فایده السکوة فانه سلب ثوبه انما وقع بکلام **کلمات** بجمی
 بحانه و خود را بدای دخل فی بینه مرد بیکانه را دید بقیه زبان او هم
 شسته فلما راه المبحم دسانم داد سقط کفایت و فیه واشوب علی
 تفسیر بر فاست ای قام صاحب دلی برین واقف شد و کفایت **است**
 بوبرا و فک بقیه الهمزة و بسکوة الواو ضد الحصر و منها بقر
 یوصل الهمزة للوزن چه دانی چیست من الحوادث التي تنزل منه جو
 ندانی که در سرای تو کبیت من الاشیاء من و فی الحکایه فایده السکوة
 فان المبحم رفع صوته و رفع الغضا **کلمات** خطیبی کره الصوت
 خود را خوش اواز بنداشتی یعنی کان خطیب فیه الصوت و بزرغم انه
 حسن الصوت و فریادی فایده برداشتی بنا علی ظنه ان النکر
 سدد و ن بصوته کفایت یعنی لو سمعت صوته لعلت فی حقه سمعت
 صوت الغواب بنال لعب الغواب اذا ضاع غاب البین بقیه الباء
 و سکوة الباء نوع من الغواب و انما یسمى غواب البین الفراق لان
 العرب کانه بزرغم انه اذا فزع المرء من داره و لعبه فهو دال علی الفراق
 بینه و بین مطلوبه در برده و الحان اوست ای فی موضع کج اصوات
 منه و المراد ان صوت الخطیب المذكور کصوت الغواب المزبور بایست

ان اکثر الاصوات ای اقبحها لصوت الحجة و شانه
اذا انتهى من باب ضرب الخطيب الطاهر ان الدائم للعهد ابو الفوارس
بدل منه او عطف بيان اذا اريد كونه كنية للحمار له الجار والمحور
غير مقدم صوت مبتداء موزن والجملة الاسمية جواب اذا مبدى
صوت ببال بعد الساء ذاكرة ومنع اصطلح كبر الهمزة و فتح
الطاء والمهملة وسكون الحاء المعجمة فله من قلاء قارس والمفع اذا رفع
الخطيب المذكور صوتته من فوط قوته وحسوته اصطلاح قارس
مع استحکامه اذا الصوت القوي له تاثيره مدغم البناء وهذا بناء
في مدغم الحسونة باصوات البوقاب مردمانه بالياء على الاصل
ای اهل التربة بعلت هابی که داشت ای بسبب منتهیه بلیش
و ذنبش مصلحت ندیدند الا ذنبه علی وزن التکیه معنی المایذایه کما یلی
از خطای ان اقلیم که با وی عداوت نهانی داشت کما می معروفه بین
الجهات تاری بپرسیده او آمده بود گفت هوای معنی الرو بادید
ام ای فی جنک خیرا جمله دعا به گفت چه دین گفت همان دینم
ترا اواز خوش بودی معناه بالترک شک بر خوش اواز که وارکش
و مردمان از نفس معشوق تو در راحت بودند بیدانه علی خلاف
حالک فی البغیة خطیب اندرین کنی بنبید بیدای تفکر فيه ساعة
و گفت چه مبارک خابیت که دیدی که مرا عیب من اصطلح کرایدی
معلوم شد که اواز خوش دارم و خلق از نسیم در رنجند عتبه

عبره و یا تعبیر حسنا حبث انتقل منه الی ضده توبه کردم که دیگر
خطبه کو ختم جز ما منکی کا خلاص بدم حسن نماید متعجبیم
و کمال ببیدان نظرم معین الارادة فارم کل و با سمن عابد الی
کو بغیم الک فی العزی بالترک فی دخیل شو چشم اراده الجمع او کسر
بقرینه الدیف الایفه و چالاک من المصراع مردونه تا عیب مرا عیب نماید
و المحقق ان الذي سهک علی عیبک موصد بتک **خاتمه** یکی در جامع
سجاریه بنطوع یعنی بغیر جرة باند عازای اذا کنتی بایه الکتابه با واری
بنایه البوطه که مستحسان را زوای من ذلک الصوت تغرت بودی
لنقل عنه و صاحب مسجد امیر بود عادل و نیکو سیرت بخواسنش
الضربة المستند راجع الی الامیر و ضربه المفعول الی یکی که دل از رده کرد
بالکاف الفارسی گفت ای جوانمرد این مسجد را مؤثرانه قد عمد که
هر یکی را از ایشان ای کمال واحد منهم دینار درار کبر الهمزة و طیفه
است و نهاده دینار دینم تا بجای دیگر روی بفتح الراء و کسر الواو
و سکون الاء للخطاب برین اتفاق افتاد و برفت بعد از مدتی بایه
الوصف و فی بعض النسخ در کزری پیش امیر باز آمد و گفت ای خدا
بهر من خفت کردی که بده دینار ازین بفتح بر بده المیدی روان
کردی ایجا که رفقه ام ای الان راضی اند که بیست ای غریب دینار
می دهند که بجای دیگر روم قبول می کنم فلی الخ کلامه امیر بخندید
و گفت زنها رستگاری که به سخی، دینار می راضی شوند

الباء مصدر ربه فيها ميان انداكي و ملكي والياء ان كا و ليا ن
 به قاست اي ارتفع وانعدم بل انكس قال **قطعه** فواجه
 باين و بيري رفا را ي المولى مع العلام الذي وجهه كالحوش
 اي دخل بياي بالباء الا صلبة و خذ عطف على باز بجه عجب كبر جو
 اي مثل فواجه تا زكند فاعله ضمير بين وفي بعض النسخ جور كند و بن
 اي فواجه كشد يا را ي عمل بالفتح چون بنه اي نصره المولى على دلال
 العبد و هو نكا لعبد الصابر على المشتاق **كاست** پارسي را ديم
 بمحبت شمع بيا الوصف فيها كوفتا را ي اير و رارس از برده بر ملا
 صفا كذا افتاده لعدم قدرته على كتمان العشق چند آنكه مدامت من
 اللوم ديدني من الجيب والرقيب و غيرهما و عامت من الغرام اي
 الشراير و العذاب كشيدني ترك نصايي و سواكشتا في العشق
 كمردي و كفتي **قطعه** كونه معصور من كونا نه كنم نه دامت
 اي يدي و خود بنه بفتح بنزم اي لوم تنبي بالضا بالسيف الصام
 بعد از تو ملاذ و طجا و قدر بيانها في مكانه دزدان عرب و الميم
 في الثاني لكلمه ليست و سعي للمحب ان لا يبرح الا الى الجيب ثم در كلمه در
 مع بياي الا الصافي تو كبر بنزم ار قدر بيان كبر بنزم اي ان قدرت فلا فز
 الا اليك ياري مدامت من الضمير راجع الى پارسي كردم و كنتم بيان للامام
 غفلت من راجه رسيد كه تنبست عال بامد فان حب غلبه
 من الوسوس و التفانيه و غلبتها راني بياي الوصف بنگرت فرو رفت

بالشكر فكر طالدي و كفت **سبت** كبري سلطان عشق اندامد مر موند
 بازوي معوي بالاضافه في اللطيف را محل فاعل نماذ بك داما نه كنه شل
 و نه بالامانه عطف كفت ريد كبر الزاء و فتح الباء مضارع من رستن اي
 كيف يعين ظاهر الذيل سحر فاعل ريدا و فاده با كبر بيان در و حل
 بفتح بين الطين الملاح **كاست** بكي رادل از دست رفته بود كنه
 عن تعلق القلب بالغير و فيه و ترك جان كنه اي قاله فعلا اي بلسان
 الحال او قولا اي بلسان الحال و مطر بفتح الميم و ما كذا و المله اتم
 سكا نه منظم بصره الى الشئ ارتفع نظر او جاي هر نكا كونه ابن السلطان
 كما سيهر به و ورطه و يداك المورطه الهلاك فالاضافه بيانه رفته
 متصور سندي كه بكام ايد بالكاف الفارسي اي كم بكن لغية يتصور
 ان ماني با كنگ با مرغی كه در دام افتد **سبت** هود چشم شامد
 مجمع محبوب مينا ياد ررت الباء للخطاب و المني لطلب العاشق
 والمعنى اذالم بلغت المحبوب الى ديارك رر و خاك بيسان عايد مضارع
 مجهول برت اي مما ستان عندك ايها العاشق من حيث عدم التوكل
 به المطلوب كفت بالنون بين الجيم والياء اي سفتكس كه خلق اي
 جماعة كبره هم بدین موس كه توداري اسرند و بای در بجه مانه عن الانباء
 القوي بالياء و كفت **قطعه** دوستان كو بضم الكاف الفارسي
 تا كيد و قدر بيان او التقدير دستان را كواي قل لهم نصيحتكم كنيد
 و من لم يعرف المراد قال لفظ كو متعج زاید كه مراد بده و هو معني انسا

از آن مصداقش الباء بجمع كفتند
 اي قالوا لا زرين قبائل حاله
 و هو الصدوق الى المطلوب

العين مطلقا والظاهر انه محمول على الحقيقة ومن قال اي دين دل فقد
 تكلف برارادت اوست فالاراده قديري بآثارها جنگ جوان وصف
 تركسي بازور بارو وكتف كبر الكاف العفقه وسكون التاء بالتركي غنة
 وسكون التاء للوقت فيجوز اجتماع الالكين فيه دشمنان راكت مضم
 الكاف العربي وهو بان دوست اي المحاييب يقتلون الصديق شرط
 تحت بياستد اي لبس شرط المحبة بايديشه جان بالا ضافه وسكون
 النون اي بنكره والمراد جوفه دل بكوه اللام مفعول مقدم لقوله
 كرفتن في قولنا زهر بگر الجيم بمعنى المحبة منا وكسر الراء للاضافة جانا
 بسكون النون بگرفتن **مسوي** توكيد بر بند خوشتن باشي اي داي
 يكون في تدبيرك وخافه من ملاك عشق بازي دروغ زن باشي
 معناه بالتركي عشق با زلفي بلان اوجي اولاس فقوله عشق بازي
 مفعول لقوله دروغ زن ومن لم يعرف المعنى قال مع در عشق بازي
 كرتا بد دوست ده برون المراد به موال وصول اليه شرط
 درست بالياء المصدر المراد به المحبة الصادقة وطلب مردن
رباع ختم بالياء المجيء اي اقوم جو تانند بكوه النون والذال
 اي لم يبق بس بالياء العربي ازين تدبير المراد من القيام ^{نصاب} الاز
 وعدم القرار ختم از تخم خمشه زند تا بزم تفكي كردست رسد
 استنبش كرم كناية عن الوصول وبراء الشرط محذوف اي فيها
 هذا الخصلة ورنه قد مر في اوائل الكتاب بمرور بفتح في الراء والواو

بر استاس مبرم فالعاشق الصادق لا يخاف من الموت متعلقا
 راكه نظر دكار او بود اي كانه شوهر ونا الى عمله وحاله وشفقت بر وكر
 او عطف على قبله بدش بالياء الفارسي دادند اي نصحواله وبندهش
 بالياء العربي نهادند اي قيدوه سودي بياء الوصف نداشت
 اصلا اي لم ينفع له فابن **ماست** در دانه طبيب ذكر لفظ درد
 وطبيب صنعة صبري فرمايد من اكل السكر او المراد بالصر الشيء المعروف
 بالمرارة اي بامر الطبيب اكله وبن نفس مضمون در بصر را شكري بايد
مشموس ان شيد بياء الخطا استغفام كه شادي بياء الود
 بهفت بفتح الباء وضمي النون والهاء متعلق بقوله مي گفت بادل
 از دست رفته را مي گفت اي كانه يقول محبوب بالا ضافه لعاشقه
 مانرا قدر خويشتن باشد موده سن چشمه چه قدر من باشي مجموع
 البيت مفعول القول پادشاه راده راكه مطلع نظر او بود خبر كردند
 اي قالوا له هو اني بر سر اين ميدان مداومت نمايتم وصبوه خوش
 طبع وصف تركسي وشر بن زبان و صفاء سكنها لطيف وكنها
 عزيز ازو مي شنويم كانه عادة العناق هفتن معلوم مي شود كه
 شوري بياء الوصف لفظ شوركي لعسان اهدنا بالتركي طوز لود وال
 بالتركي او كوكباي سيندن ايل بيري برونه قارشور و قد براد به الخط
 والا اضطراب والمراد منا الا فيه در دارد و سوري في البحر سور اسم
 مصدر وكما ايضا صنعة امر ووصفا تركيبيا والمراد منا موال اوله

در دل لوط دارد مقدر سیدای مجنون و المنجیه قال فی الصبح العالی
بالکبر و انما شہد بالفتح صفای کالمجنون و المنجیه فی نایب فلما فصلوا حال
سرد است ایام علم ابن السلطان دل او کینه و اوست ای عاشق و
کرد بلا نیت الکاف الناری معی العیار بر آب کینه و اوست مرکب
بجانب و راند فی المیلان جوان چون دیکه شاه زاده بنزد او غم
کبر المیم للاضافه ایدن دارد بکریست ای یکی و گفت **مت** و فکر که
مرگشت باز آمدنش ای جاد یس بدی مانا بخت بسته مناکد لیس
سوخت ای اخترف قلبه بر کشته و بفهم الکاف العونی فوسش ای رحم
مفتولہ خدا که طلب کرد فاعله شاه زاده و پسر سیدش که از کجائی عالم
انه من ای مکان و چه نام داری ای مالک و چه صنعت دانی فلما مال
ابن السلطان جوان در قویم مودت صانع عربی بود که محال دم
ای نفس بعیان زده نداشت **مت** اگر خود مت سبع بفهم
السین المهملة واحد من السبعة کالشم واحد من الثمانية و هفت سبع
کتابیه عن تمام المصنف و ذکر لان القراء قسموا القوافی فی زمن الحجاج الی
لمن فرو قسموا ابضا الی سبعة اقسام و قول الکس بدی مصحف
عبارة عنه از بختونی خطاب لکمال احد و اشتی ای مرث عاشقا منجیه
الفی فی الماء فی الحرفین اصطلاح العجم ندانی فالعشق یورث
الحیة شهزاده گفت که با من سخن چرا کنونی که ما هم از طلقه و رویانم
مذاکال اللطف و التلطف بلکه صلفه بکوش ای عبد ایشانم مثل مذاکبیب

فاضة من ابن السلطان بهک العاشق انکر بفتح الکاف الناری و سکون
الهاء بقوت استنباس بالنار سبناش کرفتن و کسر الراء للاضافه
محبوب از میان ملاطمت موله محبت للاضافه فی اللفظین سر بر او
و گفت **مت** عجبت با وجودت خطاب للمحبوب که وجود من بماند
مضارع من ماندن تو بکفتن اندر ای و مرا سخن بفهم البین و فتح الهمزة
للاضافة ماندن کا اول ابن بکفت و نوه و بز و جان تسلیم کرد **مکایت**
عجب از کشته بفهم الکاف العونی یا شد بد رخمه دوست فاموقع
الحال الموت عجب از زنده که چون بالاله جان بدر آورد ای اخضر روم
تسلیم معی منقول **مت** یکی از متعلقان جهان بهجتی معی
الحسن داشت و معلم اراج که حس بترت است فان الملل الی الحسن
خاصه الحسن البزنی دونه کیوانی تا حسن بنزه و او بعیان ظاهر
جلد الان مبلی داشت حاصل الکلام ان المعلم کان تحت بلبل المعلم
بلاتی که غالب اوقات او درین سخن بودی که **قطعه** نه انجانه
بنو مشغول ای همی روی و ص و صیر و وجه اهل الجنة که با دعو بستیم
در ضمیر اید فانه کال العشق سیان غیر المعشوق و کرم بیان النفس
رد دنت نتوانم که دره بردوزم مضارع من دو فتن بکذا و جذا
عبارة الحسن فی النسخه التي رأيتها و من قال بدل بردوزم بکرم فقد اخلا
النادر و کرم مقابل بکرم بکرم ای اذ العاشق یسج مشابیه المعشوق
علی کل شیء ماری بکرم ای قال المعلم مرة للمعلم کنا کنا و ادا بکرم

افتاد و بديل همد بگفتي و اداي قسم بسكونه الفاء هم نظري قرياي
که اگر در اخلاق ناپسندی بيايد الوصف اى ضلوع غير مرضى مى بينى که
مرآن پسند بدو تمامد مجمل معنی بر آنهم مطلع گردان تا بنبدال ان
مستغول شوم فان بديل الخلق بضم الخاء ممکن دونه تبديل الخلق بفتح
الخاء گفت اى بر ابراهیم سخن از دیکری بجز من که ان نظر که مرا است
جز منترى بضم **ست** چشم اندیش بالا صافه که بر کند با دفتح
الكاف العوي من کندن دعاء عليه عيب نماید منترى در نظریه در
نظر من قدم النین للوزن کر منتره بيايد الوصف داره ساء الخطا
و هتاعيب مرمون دوست بنید بجز ان یک منتر فاعین العدو
ناظره الى لغيب و عین الصدیق ناظره الى الکمال **حکایت** منی
دارم که با عزیزم بریدم محبوبه از در امد ای دخل خانه بی اختیار
از جای ای من حکانی بر ادم ای فمت که چراغ ما بسین گشته شد ای
انظني **سر** ای انی لیل طیف اقبال من بجوای یکشت
بطلعت ای بوجه الدجای الظلمه مفعول بجو و هذا المصراع مع قوله
تکنت کبیرین و صندین اسم مصدر من شکفتن امد از حکیم که بن دولت
از کجاست و امد من نانی البحر الطویل و قال لکنه الملع بشتست ای فعد
ذکر الحبيب الغریز و عتاب انا کر که مراد حال که دیدی چراغ را بگفتی
فلما عاتبني کنتم کانه بضم الکاف الفارسی بروم ای گفنت که آفتاب بر آمد
ای طلعت الشمس و سر طرنا ن گفته اند **قطعه** هوه کوانی ای رجل نقیل

به سس جمع اید مرمون جسرش الفجر راجع الی کوانی و لفظ جیرام من
خاصین ای قم اندر میان جمع ای فیما بین الجماعة بکس مفعوله مصدر مرمون
التمام ای قیل و کذا الرجل الثقیل و رای لوکان الحجابی شکر خنده و است
نیرس لب و صفان نر کبیران استنش کبیر و شمع بکس **حکایت**
کی دوستی را بدو پیچید بود گفت فاعله ضمیر کی کجای خطا للصدیق
که متناقض گفت ای الصدیق متناقض بيايد المصدر ی به لم یلوی **سر**
دبر امدی بالترکیم کلمه ای نکا رمرست و صنف ترکی و لکاکا اثر
السكر اعطب فی القوی و الحواس الکبانه فی الراس بوصف به الراس
العام للخطاب بزمیم دامت از دست ای من بدی معشوقه که دیدم
بیند اختیار معشوقه دونه معشوق للفرون افر کم از آن که بریند
معناه بالترکیم افر اندن کم میدر که نوق کور و **حکایت** شکر که
بار قبیلان اید ای زمان العشق بجا کرد دنا امد است حکم بسکون
المکیم ای البنته فقولها از غیرت و مضاده معاملة من الضد و هو
مضاف الی یاران عالی نباشد کلام مستقل و فی بعض النسخ حکیم
از غیرت و مضاده الی اخره فیکونه الکلام **حکایت** متناقض
اذا حسی فی رقع بضم الراء و کسر و سکونه الفاء الجماعه التي یرفق
الماء فی السفر لکنونی متعلق کنسی و ان حسنی فی صلح ان للوصل
والوا و اما للعطف علی المجر و ای ان لم یجی و لکمال و معنی الشرط
عن ان فانت کما رب حواب اذا **قطعه** کک بالاء العوی الداء

على لفظك نفس كبريخت اي اختلط باريا غيار مرموة بسي عانده
غيرت وجود من بخت بختين چند گفت فاعله ضمير باركه من شئ جمع
اي سعدي فاني اظهره ازاها چه كه پيوانه خویش من بخت **حکایت**
باد دارم که در ایام پیشین ای فی الايام الماضیه بر بدان هذه القصة
وقعت فی ایام الشباب من و دسني بيا الوطیة بريد المحبوب خو
دو بادام مغز در پوستي عبارة عن كمال المقارنة صحبت داشتیم
تا گاه اتفاقا بلسكون سرافتادای سافر الحبيب پس از مدتی که باز
آمد ای جاب غناب انار کرد ای شرع فی الغناب که درین مدت فاصد
بیا الوطیة بالفارسیة بیک فرستادی الی لتفحص احوالی کتیم درین
ایام که دیده فاصد بکمال نور و روشن کرد و من محوم **حکایت**
از دیرینه ای قدیم را کو بغم الکاف الفارسی بقید التاكید مکتوف
فیما سبق و من قال متحم فند عقل بزبان توبه شمشیر نخواهد بوده
معناه بالترکه که بجا توبه فله الله اولافی دکلدر رشک لفظ رشک
بمعنی العبطنة والمیم لکنیم و من قال یغ عبرتم فکیم بالمعنی الکلی
ایده که کسی سر سکوة الراء واکسرة المجهولة بمعنی الضیاع نظر سکوة
الراء در تو کند ای اعط ان احد بنظر الیک شیعا نا والمعنی شرا
الذی ذکرنا و من ظن ان لفظ سیر نظر وصف تر کسی فقد اخطا
باز کویم فی نفسی که نه ای لا یكون الام المذکور کس بر کجوا آمد
بودن ای لا یشیع احد من مشرق جاک **حکایت** و التهمة

را دیدم نمکب شکی بیا الوطیة فیها کرفقار و راضی از و بکنقاری
لا بطلک من ذلک الحبيب غیر الکلام جور فراوان بردی و تحمل بکران
کردی قدر فرفراوان و بی کوان باری بطریق نصیحتش کتیم دانیم که
تر در محبت این منظور مع المحبوب علی و عرض تعانی نیست
و بنای این مودت بر زلتی بقیة الزا و المعجزة بقیة الزلویة النون
الافیاد اذ ظلت الفحل و غیره انصلت نخونده است و می دایم و
اذا لم بدخل علی من نمکب الهاء ما و خود این معنی ای فاذا کان الامر كذلك
لابی قدر علما باشد خود را متمم کردن قال علیه السلام اتقوا من مواضع
النهم و جور می اذیاء برون گفت فاعله ضمیر دانشمندی ای بار غناب
از این روزگاریم بد که بار نای مرار درین مصلحت که تو کوی من
شکر المودت لاجل التهمة والادب اندیشه کردم صبر بر ضای او
سهرت عابدکم صبر از و ای مشاعر جماله کما قال و حکیمان گفته اند دل
بر مجاهد فهادنا براد به تحمل الاذی اسانتر است که چشم از مشاعر
بر گرفت **منسوی** انکه بی او بر شلید بر الذی لا یصح اعمام
بدونه که صفاتی کند بیا بر ای عطف الفحل هر که دل بیش دلیری دارد
ای من کون قلبه عند محبوب یعنی عند تعلق به قلبه ریش در دست
دگری دارد ای کس به بد الغیر و هو الحبيب و قد وقع فی بعض النسخ
اهوی بالهسا صله لامنک معناه بالترکه بکیر و بولار صابی در کرد
فی عنقه نتواند بخویشش رفتن یعنی لا یملک ان یدر صاب این بر نغمه

روزی از دوست الواقین الدال والسیین بحف الجیب لالاول
 بحف البید کاظم کفمن زنها ریغ قلت یوما من الایام محاطا بحسب
 الامان شک چندان از آن روز کردم استغفار ای استغفار مرا را
 من ذلک النوم وبعون مکنز دوست زنها را از دوست بحف لایطالع العاشق
 اما من المعتقد دل نهادهم بر آنچه فاطره است ای رضیت برادته
 که بلطم نیز خود خواند شرط در بقهرم براند بنیم النوم فیها شرط
 امر او داند جواب الشرطین **کارت** در عنقوان بحف اول جوائی
 بایا المصدری چنانکه اقتد و دانی جمله معترضة باخوش بر سر بیاء
 الوصف سر بقیه السین و کفیفه الراء و سری بکبر السین و نشید الراء
 و بایا الوصف داشتیم ای کنت احب بحکم آنکه خلقی بنیم الیاء المهر المحمیه
 و بایا الوصف ایضا و لغوا دانست موزر والمصدر علی معناه کنت
 مجهول والمرا دانه کان له ضلعه هسته کالبد را ی کلمته اذا بدا ای
 ظهر **سبب** نبات عارضین المبرر ایع الی قوله فوشن سیرا حیات
 بخورد المراد من النبات فی هذا المصراع هو الذي ثبت علی الارض فی
 المصراع هو السكر و تکرر بنیم الشین المعجیه و الکاف العربی مراد
 شفته نکه کند معناه بالترکه نظر ابلسون لانه المرعاب قال فی الصحاح
 القاری فی بیان معلوم امر العایب انه علی لفظ المضارع بعینه و کن
 بعرفی بینها بالقرا ین هر که نبات بخورد اتفاقا محکاف طبع برید
 طبع از و حرکتی دیدم نه سندیدم و ما هسته دامن از و کتبیم

کتابة عن الانفصال والانقطاع وهو بضم المیم بالترکه بونجی مهر
 بکراهیه بحف المحبته مهنا صیدم برادیه ترکه التعلق و اخذ القلب و کتبیم
سبب سر و مهری بایست بپس کبره علی مراد کن سر ننداری ای لا توانی
 لانه سر داشتن کتابة عن الموافقة کانه لفظ باش فوشن فی التکرر عبار عنه
 و سیم یوف المبح قال بحف با سر ننداری سر خوش کبر و اذ معب منوذا
 شید من کبر رفت و کنت مضمون البت الا فی **سبب** شب بیز
 ای الخاش کر وصل اقباب نخواست و منع رونق بازار اقباب کما منوع
 متقی من کاسین بحف الانتفاص ان بکنت و سر کرد و بر بانی آورد
 من اثر **سبب** قدمت بضم الباء فعل المتکرم زبانه منصوب علی
 انه مفعول الوصول مجرور علی انه المضاف الیه و المکرر الاول لالحال جاهل
 و الجملة حالیه بقدر متعلق بجاهل لذید العیش من قبیل اضافه الصفة
 الی الموصوف و العیش بنیم الحیوات قبل ظرف حامل المصائب
 مع مصیبه **سبب** بازای بالمد و سکون الباء امر من امرن و مر اکبش
 بضم الکاف العربی که **سبب** مردن ای الموت قد کتبه فوشن که بس از تو
 زندگانی مالباء المصدر کبر کردن و قد کنت علی هذا الکلام اما کتبه **سبب**
 باری جل و علا بزل آمدنی باز آمد ای حبیبی من السفان خلق داود
 بایا النسبة ای الصوت الذي کان که کصوت داود علیه السلام
 متغیر شد و جمال یوسفی الباد کالاولی بزبان آمد ای اسفین **سبب**
 ای نیا رکدانس ای ذقنه چوای مثل بکبر الباء و سکون الهاء السفل

کردی بفتح الكاف الفارسی وباء الوصف تشبیه اراد به الشعر الناعم و
 رونق بازار حسنش شکسته ای آنکه متوقع بکبر الثاق ای بزرگو که
 دکنارش کبرم کناره گرفتم ای قدرت منه ای طرف و گفتم **ست**
 آن روز براد به الوقت که خط شادمت من قبیل اضافه الموصوف
 الی الصفة تو در براد به الشعر الذی ولد به یا بدایت تحت محبت فی اوایل
 ظهور کجته و هذا وان سوره الطافه المحیبت صاحب نظر برید به
 المعنی از نظر بر اندی براد به الحکایه امروز بیدری بعلی الشعر
 راجع الی صاحب نظر کنش اصل که اش والضمیر راجع الی قوله خط
 قتی و صیم اشاره الی الشوات الباتنه فوق الشعر الناعم الاصلی
 لقوله بریش اندی **مسوی** نازه بهار انداء ورقن بختی من
 واحد الاوراق والناء للخطاب زرد سدا ای اصود بک ای القدر
 بالکسر منه منی من نهاد با کاش با سر شد بلی انظمت هند غرق و کبر
 کنی بیا الخطاب فیها دولت یاربینه اعلم ان لفظ بار بالباء الی
 السنه الماضیه بالترک بلدر وازینه ما کان فیها بالترک بلدر فی تصور
 کنی فانه کمال دوله قدرالت بیس کس روکه طلبکار دوست و فی
 بعض النسخه که قنارست نازمران کن که حیدر ارست هر مدار بخت
 مشربی **قطعه** سبزه دریاغ کفنه اند خوشست فیه تقدیم و
 وناخبره ای کفنه اند سبزه دریاغ خوشست والمراد من سبزه کفیه الجیب
 و من یاع وجهه داندان کس که این سخن مفعول مقدم لقوله گوید

و اشارت

و اشارت الی قوله سبزه دریاغ خوشست ای معرفه ذلک الثاقیل معنوی هذا
 الکلام والمعنی لا یرتبه به معنی اداة تشبیه از روی دلیلان خط سبزه
 هذا الی تمام البيت بیان للمصراع الاول دلالت فاعل لقوله مشرب جوید
 و قوله خط سبزه مفعول فاند فیم بعرف ای قلوب العثاق بطلونه
 طلبا قویا یوسنان تو کلام ابتدای الی آخر البيت والمراد من البستان
 وجهه الذی نبهت فیه الشعر کفنه بفتح الكاف الفارسی مشترک بین التکرر **و**
 اسم نبت یقال له بالعوئی الکرات کلمه را راداه اکثره کانی کلزار و الباء
 للموصوف فمعنی قوله کفنه نازار سبت بالترک بهر کند که در بسی بر می کنی
 الکاف العربی نمی روید ای کما وقع الشعر و یقطع و علی یوجد فی بعض
 النسخه هذا البيت فاعنی قوله تو بیا رای فی السنه الماضیه برفقه بفتح الناء
 و کسر الهمزة القايم مقام بیا الخطاب فان الهمزة فی اللفظ الذی اخرها و
 معوم مقام الباء المفیض للموصوف او الخطاب نحو یمنع و معناه علی الاول
 بالترک بهر قول و علی الثاني قول و قد یقال چو امو حال ای حال کونک
 مثل الطبی فی حسن المقله و غنیه الهمیه و سلاة القلب اسال ای و منذ
 السنه بیا مدی هو بوزی بیا الوصف و هو الفند بالترک بیا ای حال
 کونک مثله نزه القلوب **سعدی** خط سبزه دوست دارد فاعلم ضمیر
 سعدی نه به الف هو الدوزی و قد بر وی بالجمیع العربی **قطعه**
 صبر کنی بضم الکاف ای لا تفلح الشعر النابت تحت سمی اذنک و در
 جمع الکرمین بکسر الباء الموحده و فیه الکاف العربی من لندن موی

تا گوش مفعول کنی ای نعل ذلک الشوا من دولت ایام کنوی ای
 الحسن را بدین تنهی من الدوله کرد دست بجان داشمی مجبور
 بر ریش ای لوقدرت علی عدم فروج روحی که تقدیر است علی عدم
 فروج کجنگ کنی با تنهی با نیت که براید و لکن لا اقدارنا علی عدم
 فروج روحی و انت تقدیر علی عدم فروج کجنگ **قطع** سوال کردم
 و گفتم حال روی ترا می بینم چه شد که موجه بر کرد کبر الکاف الفاء
 آه کول الغیر جو سید است اسم مفعول من جوشیدن بخند
 و گفتم ندانم چه بود رویم را ای لا اعرف ما وقع لوجهی مکن محاسن
 سباء و سید است **حکایت** یکی از مسویمان کبر الراء المهملة
 بعد از المستعرب و المتعرب موالذی لیس بعرب خالص برید
 ما تقول فی المرد بالضم و السكون جمع امر و سوال الذی لا کتبه بصغره
 سنا گفتم لا غیر فیه قول ما دام اجدیم لطیفای نش فاذا احسن
 فیهم انین بطلاطف فی موقع التعلیل لقوله لا غیر فیهم یعنی تفسیر
 من المصنوع فوب و لطیفه اندرستی کنند و چون دست نشوند
 لمطف کنند و دوستی نمایند **رای** او را اندک فوب روی
 بود لفظ فوب روی و صفت ترکیبی کنایه رو و نور هوی بود
 و کذا لفظ کنایه رو و لفظ تند هوی چون برش آمد و بلعت
 شد بمعنی رفت مردم امیز و مهر هوی کلاما و صفای ترکیبیان
 بود **حکایت** یکی از علما پرسیدند کسی با بآ روی برادره مجبور

در خلوت نشست و در غایت و رفیقان خفته ای با یون و نفس
 کالب للبحر و شهوت غالب و لا تمنع فنانک عرب کوبد التمر مانع من
 البیع و سواد کالنم و التناطور الطایر المهملة حافظ انکم غیر مانع
 دانی که خطاب لذک العالم بعلت پیر مین کار بای الزاهد ارسل
 بماند گفتم ذلک العالم الرازاه و بانه همانند سلامت ارید کویان
 بماند **حکایت** و ان سلیم الان من سوره فیه من انفس سود
 قل المدعی لبسکم و هو جواب الشوط قدم قاوه و دخل علی متعلقه
 و سوفوله من سوره الف و ف **حکایت** مدیس کار خوبین برین
 ای علی حال بالسلامه و المراد بنوا من قال ناکه خود را اصلاح می کند
 عالم بعرف المراد لیکن نتوان زبان مردم بستی **قطع** طوطی بالیه
 احدهما اصلیه و الاخری للوصف را با زانگی در فقه بالصاد و بی
 و بالین فارس کردند ای بسوا ما فیه و هوای طوطی ارقم مثالی
 او اشاره الی قوله زانگی محیده می برد و می گفت این چه طلعت کرد
 و هیات محوت ای بیغوض و منفر ملعون و شمایل جمع شمال بالکسر معنی
 الکلی ای خلاق مامور و بنادی الیه بقوله باغرا بالین لغزای الفراق
 کا قره حکایت الخیط بین و بینک بعد المشرقین ای بعد المشرق من الموب
 قلب المشرق و کجمل ان براد بعد شرق الصیف من شرق الشتاء
 منت علی الصیاح بروی تو هر که بر حیرد ای من قام صیاقا و رای
 و حک صیاح روز سلامت بر و مسا باشد لثامک بد اختری بیای

حکایت

الوصف خود صحبت نویستی بیا و الکلیه بالترکه که باید و بی مقصور
 من و لیکن مثلکه بودی در جهان کجا باشد ای لایطیر که فی الفهم محبزه
 محب من هذا انما عراب از می و ره و او طوطی بجان آمده بود عیار
 عن کمال الفجرة لاهول کثرت ای قذرا لاهول و لافوق الامانة از کرد
 بنفهم الکاف النار سی اسم مصدر کیتی نمی نالید و دستهای نقابین بر یکدیگر
 نمی نالید من الجرة و فی کت این چه کت نکوست و طالع دون معنی
 الدقی و ابام بوقلمون قدر معناه فی الدیاجه و المراد بایام بوقلمون
 الارتمه المنغیره المثلثه لایق قدر سکون الدال من استی بیا و الکلیه
 که باز می در دیوار می بیا و الوصف فیها می رفت **حکایت** بسیار
 بسای یکی این قدر سخن رندان بینم بفرمود که بودم طوطی و در
 ای فی سگ صفتهم تا چه گفته محف من کن کرد ام که روزگار معناه
 بالترکه که روزگار نمی معنویت ان اشاره ای قوله کنه در سگ صحبت
 خبیث ابلی اشاره ای طوطی خود را فی وصف ترکیبی احدى الیابین
 للوصف ما جنس تضییع عذاب الیم نام بالترکه بر سر سوز **حکایت**
 ذکر ناتوانی بام زین سان کوی بدستی که گمراه کنی بسوی در ای لفظ
 در ای کجی معنیین احدی الجرس و الاخر معنی ادخل ای امر من لفظ
 در آمدن و المراد منها هو المعنی الاول و شبهه بالجرس الذی یکثر الصداء
 الباطل فکر کسین بندلا معلق بقره روزگارم بعقوبت ان مبتلا که
 است **قطعه** کسی نیاید بیای دیواری معناه بالترکه که کلیمه دیوار

دینه که بران صورت احد النابین للخطاب نکا ریغ نفش کسب المقصاعه
 و جهک کر ترا در بهشت باشد جای شرط دیگران دور و اختیار کنند
 در او این مثل بنفین کلام المصیدان آوردم ای آورده لا جلام
 مایه ای که خدا که دانای عالم را از نادان ای جا بد تو نیست نادان را
 از نادان صد هندان بر ادب الکثرة مطلقا و حشمت **قطعه** زانکه
 در سماع رندان تو می مجلس زان میان کفیت شامد می بیا و البینه ای
 قال محبوب منسوب الی بلق بلق ای من کرم طوطی را ترش منسوب
 علیه بقوله که تو هم در میان مایه ای بیا و الخطاب **مسوی** جمعی ای من
 جماعة حوای مثل کل دلالت مهم معنیین بیوسته بالترکه بر سر نه او کس
 تو بمنز شک مثل الخطیب الباس در میان نشان رسته بالضم حونه بادی
 یعنی انت زانده شخص مخالف طایفه الموافق چون سرافق بیا نه فی
 الباب الاول تا خوش و کذا چون بر ف رسته ای مثل التلک بیتنا فی البروده
 و حوین ح رسته و مثل الجرد و الانقباض **حکایت** رفیق داشتم
 که سالها با هم سوز کرده بودیم **حکایت** می می محو احوت فریبست خاصه
 در ای که رایج بود و نان و نمک خورده و بی کران حقوق صحبت
 ثابت شده بینا آخر بسیت نفی اندک صفت نفع ارار خاطر من لفظ
 ارار اسم مصدر من از رده و هو متحد فالجمع اندای قلبی و من قال و
 قد یقال نادیه فلم یصب رواداشت دوستی بیا و المصدر بی سیر
 بعضهم قد فریانه شد و با این همه ای مع مدنی المعنی لفته لبس کنی بالترکه

با غلبه از هر دو طرف ای من الجانین حاصل بود که ایست اگر
قال ای مدلل فلم یجبت بنیدم که روزی دو بیت از سخنان من در مجمع
عمی گفتند و البینان میزان **قطعه** نگار من خود اید کند و ممکن
بالکاف الفاری ای کمالی نمک زیاد به جرات ریش جمع ریش و سب
بالتک با ش و باز فلانکه ار ملا حاضه الی ان يقال به جرات دلش
کافیل چه بودی بالتک تولیدی ارا لرای المملکه فرف شرط مر لیش
ای صید الحبيب بدستم افتادی وقع سدی هو اسنن کرمیانه مثل
ایکم انکم ام درست دروین فی ابد القواء طایفه دوستان ای بعض
سهم نه بر لطف این سخن گانه بقول **لک** هذا الکلام لطافه بلکه
بر حس بر نه خوش گواهی بالیاء المصدری ای شهادت داده بودند
اواشاره الی ذلک الرفیق هم در آن میان مبالغه کرده بودی بدع میذا
الکلام و بر قوت بقیه الفاء و سکون الواو صحبت قدیم ماسف خور
مان صحت الفضلاء یعنی جملایه فمن فاته ملک الصحنه یعنی ان تیاست
و خطای خویش اعتراف عود و لما سمعت من القصة معلوم کردم
که از طرف او هم بالفتح و السکون رعیت مست و فی قوله ثم ان رف
الی ان الرغبة قد کانت حاصله عنده ایضا این پیشا و سقام صلح
کردم **قطعه** باز در میان عهد و وفا بود یعنی ایست و گانه بیضا
عهد و وفاء استقام نگار یافا کردی و بر مری نمودی البان
المقوفان للخطاب و المتوسط مصدر ته بیکار ای بالکلیه از جها

دل به نوسم ای نکرک حله الدنيا و ما ربطت قلبی شیء منها و اما
ربطت قلبی یک فقط نذاستم که بر کردی بالکاف الفاری و باد الخطا
من کرد بدن معنی الرصوع لا بمعنی البرور **بر** و دی بالیاء المصدری
الم اعلم اند مزج عن سر بعا منور کرم صلح است ای لوکان تک
الان راس المصلح باز ای انت الی ثابا و من قال ارفع الی ثابا فلم یأ
بالمنع کران محسوب نه مانی که بودی **حکایت** یکی رازنی صاحب حال ای
المرءة الحنی بود در گذشت از جها ای یافت و مادر دن ای الظه بالک
قین ان بهر قد نوت ای الخ و بعلت صداق بقیه الصاد و کسر مهر
المرء و فی بعض النسخ کابین در خانه تمکن بماند در سکون
الدال از مجاورت بالیاء المملکه ای من مخاطبه و کجا رکیدی کن عن
کال التادی و حکم صداق از مجاورت بالجیم العوی پاره ندیدی لفظ
چاره شایع فی الالس و امرا االبان بان يقال معنی محال لغوی ای طایفه
گفت چگونه در فراق بار عزیز بریده روضه النیانت گفت نادید
رن بر من خانه دشواری ای که دیده مادر **مسوی** کل شایع
بالتک بعارف و فارغانه و کذا که برداشتن و باز مانند میرید بالور
والکثر زوجة و بالشوکه و الحیه امها دیر منقول مقدم لقوله دید
بر بارک بقیه الراد قدر بیان فی قوله و عقد شر با برار کنی **شعنا** ای
الرحم دیدن مضمون هذا المصراع مبتداء خوشتری ای احسن از روی در
دیدن مضمون هذا المصراع خبره و اجبت از هزار دوست بر ندید

بریدن با یکی دشتت نباید دید بالترک تا بر دشتت سکاگر کور
ت باد دارم که و ایام جوانی بالاء المصدري کدر دانه
 بکوبی والاء الاخره للوصف و نظر دشتت با ما روي والاء الاخره کان
 حاصل المعنى کنت عاشقا فی ایام شبابی و کنت اطوف محله الحبيب و ایام
 غمزه که در ورش الح و رالفة الزم الحان و می باللیل اب دمان را
 کوشاید بالاء والاء المعنى متعدد من خوشید و هو لازم بالترک و هو
 و قد نوى والمعنى ان ذلك الزمان كان في غاية الحرارة بحيث كسب الرطوبة
 الغالبة في النغم من شرف حرارته ومن قال بنى النون فلم يعرف اللفظ و هو
 بنى السبب المملة الزم الحارة و می فی النها رفق استخوانه و هو
 بالجمیم والاء متعدد من خوشید و هو لازم بالترک و قینق والمعنى ان
 الزمان كان في شدة الحرارة كسب نعلی من العظم قال ابو عبيدة الحور
 باللیل و قد يكون بالهاء و قد يكون باللیل و ضعف بنى
 تاب ای طافت اقباب بحر بالغة نصف النهار عند اشتداد الحر و یاردم
 لاجرم التبا بابه و دوار که کوردم مترقب و مستظا که کسی زحمت هر
 از من بر د بضم الاء الاولی و فیه الثانية معنی بریل و بابی بالباء
 السینیه و الاء الوصف انش من فزون انداه بطنی ناکا و از مارکی
 کبر الاء المصدري و ملین و موبایین الباب الحار و باب الدار فارک
 معرب و کز انداء للامضاه الی قوله فانه روشنای مع الضیاء
 المحکم و یدیم عالی بدل من روشنای و المراد به صاحب الموصوف

که رفته فصاحت اربانه صاحت ای حسن او عاقره باند بقم الاء و فیه
 النون حاکمه و شب تاریک ای فی السکة المظلمة صبح بر ایدان بطبع با
 حیات اطلالت بر ایدای بحج قدمی بیا الوصف بر قباب سکون الفاء
 و صف تر کسی بالترک قدر لوصول مثل حوز اب معنی فالتوصو بود
 والحكمة طلبة و شکر برانه و کنه بود لوصول اللذة المعتدلة و بوع نفع
 العین والراء المملکتین برایتی ندامت بکلمات الضمیر الرجوع الی قوله بوق
 مطیب نفع الاء المشدد کرده الفاعل صاحب حال با فطره خدا را
 کل رو بس و ان حکیم اسم مفعول من حکیدن فطیبه منه فی الجملة تراب
 از دست بکار بس بر کوفتم و کوردم معنی بنوشیدم فانه اصدما فعل
 مکان الامر و عمر کدشته از سر کوفتم **ت** طاء بالکسر لعطش لنظا
 و معنی نعلی و هو اللحم الصنوبری المستکن فی الجانب الايسر و بسی قلبا
 کثرة قلبه اولانه فالص البدن من قلب الحلة ای لبها لا یکاد یسمع
 من الساعة ای لا یقارب ذلك ان یزله رشف الزلال ای مصه و هو
 ای الرشف بالفتح و السکون مرفوع علی انه فاعل سبعة و الزلال الماء
 العذب الصافی و لوللوصول شربت کورا متصل بقوله لا یکاد **مطعمه**
 فزم هذا اللفظ بوصف به المكان المرین الماء والكلاء و بوصف به
 الزمان **مطعم** روز تو بخور عیدم ماد و بوصف به الشخص الذي به
 فیه و سرور و یلحج به الاء المصدري يقال فرح و یزاد به مع التکرر
 والوع کذا فی البحر و الاء منها فالمراد به من له سرور و کلمه را فی قوله طالع

زاید فان کونها را بدین شایع آن و خدمت معنی مبارک طالب را که چشم من
 کخذا الیم للوزن بر حسن روی او قناد عقی افتد بلا و او و سرباداد
 ای کل صباغ است فی بلاضافه بیدار کرد و بالکاف الفارسی نیم شب
 ای السکران الذی سکر من الخمر و نام فانه بسنیقظ و یفیع فی نصف
 اللیل است ساقی یعنی من سکر من حال الساقی فانما یفیع روز خمر
 ای بوم الحساب بامداد صا **حاکم** است سالی سلطان محمود خوارزم
 اسم ملک خطای برای مصلحتی صلیه اعتبار کرد آنه جعله و اقد انجاس
 کاشع بالکاف العربی و فتح الغین المعجمه اسم بلخ و ایدم ای دخله
 بری دیم در حوضی بالباء المصدری تعایت اعتدال و مهات حال
 حاکم در امثال او گفته اند **رابعی** معکرت بیدار الیم و یابو
 الخطاب یم شوی بالباء المصدرة ای المطبوعة و دلبری اموض
 ماض من اموضن معنی التعليم بها و نار و غناب و سکره بالکاف
 الفارسی و الباء المصدری اموضت کما لاول من ادمی کنین شکل و هو
 و قدور و شش نفع الرء و کسر الواو اسم مصدر من رفتن کاعرفت
 فظایره و هذا الموضع مرمونه تدبیر ام مکر این شیوه از بری اموض
 ماض من اموضن معنی التعليم فانه اموضن معنی لازما و مستعدا و قد
 کوز محشری بالاضافه یعنی کتاب التعمده الذی الفه الزخشری
 فی الخوف فانه کان یترد فی ديار العجم در دست ای فی بین و می خواند
 حزن زید عمر و اما مرقی عمر و عمر بالواو حاله الرفع و البحر لا حاله

لان غیر منصرف لاند فله التنوین و عمر و منصرف بدفعه التنوین و کتب
 الالف بیه بزفا و کانه المنعده بفتح الدال و اقل سمعت محاسنه زید مع
 عمر و من هذا التركيب کفتم ای بر حوازم و خطا صلیه کردند و قد اشهر
 بین الناس و زید و عمر و را خصومت محضه باقیست استغفاهم فلما سمع
 ذلک المحبوب من اللطیفه کمد بر تعجبا و مولوم بر سید کفتم خال بر از
 و کانه اشهر کونه شیخ سعدی من ملک البلخ گفت ار سخنان سعدی چه دارم
 کفتم **قطع** بلیت علی صیغه المجهول لکن کلمه ای صرت مبتلی بکوی
 بسکون الحاء و النعم غلط یصول ای کمل مضافا حال من فاعل یصول
 علی متعلق بقوله مخلصا و کتمل ان متعلق بقوله یصول کزید الکاف معنی
 المثل منسوب علی آن صیغه مصدر محذوف ای یصول صیغه زید فی مقامه
 العمر و ای کصوله علیه علی هر ذیل حال من صمبر لبس یرقع و سوبرج
 الی کوی ای لا یرقع رأسه حال کونه علی هر ذیل ای لا یلفظ الی احد بل
 یحش علی الدلال و التکبر جارا ذیل علی مبعو عاده التکبر من و سل یستقیم
 الرفع من عامل الجراستغفاهم انکاری و فیه اهام کما لا کنی لکنی بالحاء
 المعجمه و باء الوصف بحی المعین احدهما بالترک و باء و الاخر بالترک بر بار
 مایه شش فرورفت و گفت غالب اشعار را و اشارت الی سعدی درین
 زمین یعنی فی دیارنا بزبان فارسیست اگر بکوی ای کوی بمعنی کزید
 کما ورد فی الخبر کلم الناس علی قدر عقولهم کفتم **مروی** طبع زاتاموی
 کوشدای مندهصل لطیفک میل الی النحو صورت عقل از دل با محو

باشد

لا شتعالک بعیرنا ای حرف نذر و التنادی مخدوف ای ای حیثی دلینا
صفت التنادی المحذوف المذكور و درام توصیف معنی المصید یا بتوفیق
و توابع و وید فیه اهام لطیف با داندان که عزم سو مصحح ای موز
شد مگر کسی از کاروانیان ای احد من رفقا بنا گفته بودش که فلان
ای سودیت دیدم که دو آن صفت مشبیه من دو بدن آمدن لطیف
کرد و اقله اللطف و برود ای الزاق تاسف خورد که حدیث روز
ای فی من اقامتک فی منز اللحن در الکفتی که سیم سعدی باشد فردم
بزرگان ای لاجل محی الکبار کدیت میان سخی گفتیم **مصلح** با وجود
رمن اواریا مد که سیم فان النجم بضمی عند طلوع الشمس گفتا چه سود که
درین بقعای فی من اللحن سراسی آمدی الباس للخطای از حد
آمدی الباس للخطای سقیم شوم گفتیم سوام نکیم این حکایت **مسوی**
بزرگ دیدم اندر کوساری بیاء الوطن فیهما و لفظ سار بقید الکثرة
کافیه و ایل باب جهانم قناعت کرده از دنیا و ما فیها بعارای ای
موطن فیه چرا گفتیم چه عدم و نایفه للوزن بنهر اندر نیانی بیاء الخطای
که بار بند الاضافه از دل برکتی کان فلیک مقیدا و ذلک حل علیه
بگفت ای پری رویا، نوند لفظ تغریغ التون و سکون الغین
و الزاد المعین معنی لطیف چو کل کبر الکاف الفاری بسیار خندای کثر
الطین سلا ن جمع مل بوزن مضارع من لغزیدنا این کلام گفتیم و بود
بر سر رویه دیگر دادیم کا مو المقاد عند وداع اللاحیه و وداع کردیم

ست نوسه داده بروی دوست چه سودای لا فایق فیه دان کله
کردش برود و بالباء الاصلیه المفتوحة و الدال المهملة الساکنه التکرار
سوز کینه نکره اصمطی و سوز کینه کش بر من قلانه اسن قالکزد
سبک کوئی ای کانه وداع باران کرد و اقتراف عن اللاحیه روی زمین
ای من اقله سیم سرج ای نصف و جرم و زان سو زردای نصفه الاخر صفر
سعد ان لم امت انا بوم الوداع فیه الزوا و اسم تایی من التون
و بالکسر مصدر و ادع ما سقامی عبره و حال عیضا سقا لا کسبونی
فی المودت منصفنا کبر الصادای عادل **حکایت** حرفه بوشی ای دل
فقیر در کاروان حجاز همراه ما بود کان رفیقا کما اراد عرب مرورا
صد دینار بخشید بود ما تقه و عیال کبر العین کا قریبانه کندناگاه ای
علی الغفله در دان فنا چه بالجیم العوی اسم قبیله بنی عامر بر کاروان در
ای غاروا علیهم و یک بر دندای اخذوا ما لهم بالکلیه باررگانان کرم
وزاری کردن گرفت ای شرعوا فی البکاء و النفع و فرادی فایق خواند
سیت کز نهر کتی و کوفریاد خطاب عام در در سکونه الدال
در باز سس کو اسداد معناه بالتکرار و غری التونی کرو صکره و
چک دکلر مکران در ویش حرفه بوش بر قرار خود مایه بود بینه
بطریق العطف التفسیر بقوله و بقیه در و نیاید گفتیم مکران معلوم
نرا براد معلوم مان الرجل سردند لانت علی خاک الاولی گفت بلی
سردندک بر الناس و لیکن ما بان معلوم ضانه القتی معنی انس

بود که غنای آن هسته دل با چشم **ست** نیایدی لایبغی بستاند
 هر کس با بوا و الحافظه و من ترکها فقد غلط دل منقول است که دل
 برداشتن ای رفع القلب و طبعه کار است مشکل گفتیم موافق حال است
 آنچه تو گفتی من مضمون البیت که مراد عهد جوانی مالک المصدري
 با جوانی مالک الوصف اتفاق محال است افتاد و صدق مودت بمن کفایت
 مودت بقول منبأ یعنی که قبله چشم جمال او بودی بیایا گنجینه و سود
 سرمایه و عمر وصال او که کمال حسنه و میل قلبی **قطعه** مکرر میگردد
 نغز بر الکلام مکرر میگردد باشد نظیر او بر آسمان و کمره بزم مریض
 او در زج بلاتون لضم القافیه اعنی ادبی و لفظی معنی زمین و سما
 کتب بالنوع فلم يعرف القافیه خواهد بود معنی المصراع الاخره بالنزکی
 انوک نوزی کو کجک کجک برده او کجی دکدر مدوسنی الباء للتقسیم والباء
 للوصف ای کوی حبیب که در است خبر مقدم بعد از و اشاره ای
 دوسنی صحبت مبتداء مودت کس به نطفه خوا و ای مثله ادبی خواهد بود
 است بالنسب الثاني مضمون البیت الاول ما کنی معنی ناکا بای وجودش
 بکل اجل کبر الکاف الناری قرو رفت فاعله ضمیر بای و المراد انما مات
 و دود وراق من افترقه از دود ما س بالذالین ای من قبیله مرا
 ای صر و ظهر روزگار بر خاکش ای علی قبر مجاورت با کیم کردم
 و از جمله بیتها که در فراق او گفتیم می این بود **قصه** گاش بالنزکی
 کاشکی گانا روز که بای تو شد بغم رفت خارج فاعله شد دست

کینتی

کینتی بر دی بیایا حکایت به سنج ملکیم مفعول بر دی بر سر ای عالی راسی و المراد
 کینتی کنت مبتدا قبل ان ادرک من الدوم کا نقول ما دیس روزها منقول
 مقدم لقوله مدیدی بی تو ندید چشم فاعله ای حرف ندای و المنادی محذوف
 که وقت منم بر سر خاک تو علی منزه البیت که فاکم بر سر خماره طایفه او دعا
 مدعو علی نفس بالهناک **قطعه** آنکه قرارش الضمیر و ارجع الی صید و سو
 مفعول مکرر فی فاعله ضمیر و ر و ح و ب عطف علی قرار کمال و نسیم تناسل
 تحت الکبد الذی کان لاما حله النوار والنوم فی موضع الالباح و ترا و
 الورد والنسیم علی فواش کردش کینتی الکاف الناری فیها دوران
 الفک و ندای اسناد الحوادث الی الحکایات العکلیة مجاز مشهور و لاف
 الی ان برادیه ای دوران الفک مقدار ای الزمان کا قبل کل رویش بضم
 الکاف الناری برکت فاعله ضمیر کردش خارجا بالترک دیکس دیبلی
 والمراد شجرة الشوک بر سر خاکش ای علی قبر برست بالضم ضمیر خارجا
 و عواض من ریاس بالترک یتک بعد از منارفت او غم کردم ای
 قصدت و بیت جرم قدم فی الدیبا که نغمه و زنگاری معنی کبوة
 فرش موس در نوردم مضارع متکلم من نوردیدنه معنی و کزف
 الدال والباء فی مستقبلاتة للتحقیف کا فیما نحن فیه و کرد کبر الکاف الناری
 والمراد منا ذوقه الشی محالست نکردم بفتح الکاف الناری من کردید
 معنی الدوران **قطعه** سودر مایک بودی فان البحر کثیر النفع
 که بودی بیم موج ای خوف العرق صحبت کل فوش بدید محف من

بودی

کتب سوس خارقانه مولم دوش و سوسها مع اللسان الماضیه
 و قدحی مع الکتاب و الفرق بینهما بالقرآن المضمیة المعلومه و المحموله
 کافیل لا یوجد فی کتب اللغة حونا طوس ای مثلہ فی نازیم من نازید
 والمراد هنا بالزک کو نمک و فوائی اندر باغ و صل لانه کنت مع الجیب
 این زبان اندر فراق ماری بحکم **حالت** بکما زکوه عرب
 طین لبلی و مجنون لمعد و شورش بضم الشین المعجیه و کسر الراء
 اسم مصدر یخ شوریده بالزک فرشی و فرشد رمق فسر لارگا
 و منع یا و کحی مع بونق و سونی الحفنه من قبیل المعنی الاول کذا فی
 حال و اشاره الی مجنون که کمال و فضل و بلاغت سرد بیابان نهاده
 است کالجوانات الجحیم و زام کبر الراء بالزک دیکن اصبا راز دست
 داد و فلم یملک نفعه نومودش الضمیر المستدر ارجع الی بلی و البارز
 ارجع الی السین و ارجع الی مجنون ما ظاهر او ردد و ملاشته گرفت ای شرع فی
 التوبیح که در شرف انان چه حد و نقصان دیدی که فوی حیوانی بالیاء
 المصدر ی کرفتی بیاء الخطاب و سر عیش ادبی گفتی معی کردی قدر طاهر
 مجنون بنالید و گفت **شعر** و رب صدیق کلمه رب مهنا لکنانیه
 ای کثر من الخلاء لانی من اللوم ای عدلی فی و داد تا ای فی محبة الجبینه
 المبر ما ضمیر الفاعل المستتر فی الفعل راجع الی الجیب یعرف اننا بونا طرف
 للفعل فتوضیح من الابضاح ما علمه ضمیر الجبینه ابضا و سوس منصوب بتدیه
 باضمار ان جواب الاستفهام ای فبظهر و اسمن الی ای لاجلی عذر منصوب

تقدیر مفعوله و بروی فیوضه بالباء الحیاتیة ففا علمه ضمیر صدری و صلح
 کاش کان که عیب من حشد فی یک رویت ای لسان بدیدی
 کما ان النسوة راين وجه یوسف فقطع اید من مقام الاربع باجای
 شرح و نظرات و سوس محکم و موضع الحال دستها بریدی ای حال
 کونهم ذالمین عن الفسوم کالنسوة اللانی قطع اید من تا حقیقت
 ای و الحسب بر صورت دعوی ای دعوی العشق الضار عن العشق
 کواهی بالباء المصدر ی دادی بیاء الحکا که فذلک الذي لم یکن فی مکر را
 و دل اندای فطرا ما که حال لبلی را مطالع کنای بری و جهرها ما دانند
 چه صورتست موجب کبر الجحیم صدر من فتنه است نومود طلب کردند
 ای طلبونا را اصبا عرب جمع حی معی الغبلة نکره شدیدی بفتح الکاف
 الفارسی و بدست اومر دیر اده انه و جردا و اویش کلد و صحن
 سرا چه داشتند لبطل البها المکر مکر هبات او نظر کرد فلما نظر اخصی
 و دبسم قام ای اسود اللون ضمه اندام و نظرش الضمیر راجع الی المکر
 ضمه اندکلم انکر کنزین صدام دم او ای ملک بحال از و من لبلی بشل الباء
 العربی مع زیاده بودم و بنزین بشل الباء الفارسی مجنون بنواست
 در یافت ای فهم ان المکر لم یستحسن لبلی و گفت ای مکر از در چه چشم
 مجنون بحال لبلی نظر باست کرد و قد و جرد فی بعض النسخه مدد الانا
منسوخ ترا بر در من رحمت بیاید خطاب لیکم و لکل من کانه ففی
 من کبی محمد باید مذا موعون که او قصه فی کویم بر رور حصول الحارة

دو هجرت را بهم نوشته بود سوزای الاحتراف ناموصوله مرصدا
 من ذکر بیان الحکم کبریا المله و فتح المیم المرعی المحفوظ و معال المنزل
 الحییب می شیبها له نمی النطق بسمی بکلمه المیم الاول و فتح المیم الک
 الیه السمع اعنی الاذن لوصف ورق بالضم والسکون مع ورفاء
 کحرج حراء و سی الورقاء اسم جماعه شبه لونها لون الریاء الحی و قد وضع
 الطاهر موضع المظهر اذا لاصل ان یقول ورقه و ذکر الوضیع اما
 الصیغ الوزن اولی استلزام بدکونه صاحت من الصیغ و سی رفع
 الصوت می و فتح البیت ان الذی تراد من ذکر الحییب کوصف
 الورق النی تسکن فی الحی صاحت می من شوقها والتذاذ اما عشر
 اسم جماعه لا واحد له من لفظه مثل قوم و ربط الخلدان بالفهم والتشدید
 مع قلیل و سوال صدق قولوا مع امر للعافی ام مفعول من عافاه
 السمع المراد به من و هب الله له العافیه من استقام العشق و اعلم ان
 المراء الاوله ثم المعافیه و یبینه المراء الثاني لفظ وقع الکلمه الواحده
 بین المراءین شایع لیست ندری ای لا تعلم انت یا یقلب ای
 اما النصیب یقلب الموضع فتح الحییم المشرده ای المولم و قبل کتمیل
 ان یکون الباء للظرفیه دون الالصاق ای استغفر فی قلبه و المناشیه
 البت الثاني **فطم** من دست ان ر باشد در پیش قدم
 بیان صر همدردی بیا الوصف و همدردی بالترکیه در رش تکویم در
 نوشتن لانه بفهم عالی گفتن از سوزای من ابتداء الی بیجا اصل بود

ای غیر مقید بکی مفعول گفتن علی تضمین بمعنی الخطاب و الکلمه در عمر خود
 ای فی جمیع عمر تا خورده ای لم یزق بسن قدر بیان ای ابدام النبی فانه
 لا سعط به ناسرا عالی نباشد محمول ای مثل عالی حال باشد زافانه
 پیش ای پیش یوسوز من یا بکبری نیست مکن لانه اوانشاف الی بکری
 حکم بدست و من بر عفو ریش فان الصیغ لا یتأثر من الی العضو
 المحجوج یتالم **کاست** قاضی عیدان اسم بلیق مشهور و حکایت
 گفتند که با بعلند بیری و کان جمیدا سرخوشی فتح الی القافیه بود ای
 کما کحه و تعل دلش و انت الکلام سنج رورکاری بیا الوصف ای رمان
 محمدا و طلب متعلق ای متحرک بود و یو یان صنفه مشبهه من یو
 حال و متر صدای مترقب و یو یان صنفه مشبهه من جتن و بر حسب
 بفتحین واقع کویان یعنی حکمی ما وقع علی راسه **رامعی** در ششم
 من اندان سهی و بلند لفظ می بکسریین بمعنی المستقیم بوصف به سرو
 قدم بنا للوزن بر بود بضم من و بود ندلم ر دست متعلق بر بود
 و در ای آفتند و صغر فی این دیده شوق ای مطبوع می کشد بفتح الکاف
 ده مفعول کشد بکسره و کعله مقید محسوسا خوا می که بکس دل ندی
 دیده بیند بضم الباء الاولی لا ننظر الی احد و الخطاطین القی السمع
 و هو شهید و المراد انه احفظ عینک عن النظر الی الحی بید و لا لقائه
 الی محاسنهم لیدا یعلق قلبک مهم **است** از یاد تو غافل نتوان
 کرد میهم معناه بالترکیه منی المکون غافل اولی میکی اولی می می فاذا

عرفت المعنى فلا سمعت الى قول من لم يعرف المعنى سر كوفته بالكاف العربي
 بآرم نتوانم که بنجم فان الحبة المضروبة على راسها لا يقدر على جميع الاعضاء
 شنيديم في الحكايتك در كزى اي في طريق من الطرق پيش فاضى باز آمد
 لفظ باز للتاكيد طرفى يعنى بعض از بن معاملة معى حسب القاضى اياه يكون
 الضمير راجع الى سبر رسيد بود و زابدا الوصف رجبى منه دشنام
 بمر الحليم بي كاشى بغير اشترازا دوسطا قدر ميانه كفت و سنگ بردا
 ليضرب القاضى و سب از بي درمنى فزو و كذا است اى لم يترك شيئا من الالهات
 فاضى باكي ار علمى معبره كه مفعول او بود كفت **است** ان شادي بياو
 الوصف و هشتم كرفتن سبب نظر الى ذلك المحبوب و عطفه فان فيه
 خلاوة و انه عظم عطف على قوله شادي برابر وى ترش ترش بنش فيه
 تدبى و اجزة اى عطف و ترش برابر وى ترش بنش و بلاد كبرياء جمع بلد
 و ب كويند مثل ساير ضرب الحبيب رجب الحبيب فعمل مع المفعول المصدر
 مضاف الى الفاعل و المفعول من و ك اى ضرب العاشق **است** از دست
 نو مش بردا فوردن معى فركيد بيدك المضمونة على فمى خوشتره كه بدست
 خوشتره نان فوردن ثم قال القاضى لرفيقه مما اى يشبه از و حات
 رفيق الواو اى قلته الحياء او بوى ساحت بالحاء المهملة اى هو درم ايد
 او رد له نظر بادشاهان سلو الو او مبتدأ شخص بصدايت كويند في
 الظاهر و اشده در زمان صلح جويند **است** انكور و او آورده ترش طومر
 اى العنسل الذي لم يصب بكونه در روزي دو صبر كن كه ترش كرد و كرد

الثاني من هذا الكلام ان هذا الكلام بظهر الكثرة و المارة لعدم تفهمه و
 في طبيعته و الصبر بلين قلبه و كعبه منه المرام ابن بكفت مع رفقة و كفت
 قضاى الى محكمه باز آمد قدم سابع و منها باز آمد فنى حنوا عدد و
 جمع عدل مع عادله ملازم او بودند و ضرامه زمين قدمت سو
 لتعظيم القاضي كره بارت سحنى دارم و خدمت كويم كوجه ترك
 ادبت و بزرگان كفته اند **است** در سخن بحث كردن رواست
 البقي معروف الى بقية المصطلح لفظا مبتدأ به بر مرگان كرفتن خطاست
 منزه اما كيم انكم سوابق انعام فدا و ندي اى انعاماتك السابقة ملازم
 روزگار بندگانت اى لا ينفك منا مصلحتى كه نبيند و اعلام كفتند
 نوعى بيا الوصف از ضيانت باشند فمى علينا الدلالة على ما هو
 فقالوا طريق صواب است كه براس معى حوالى ابن جمع و هو الولد
 هذا الكلام نكردي بالكاف الفارسي و باء الخطاب بالتره دولامه سن
 و قرش و لم يعنى من شدة الحرص در نوردى بالتره حرص و شكلى
 دوره سن و المراد ترك الحرص كه منصب قضايا بكاسى بالياء و الكاف
 الفارسيين معى البحر الذي بوضع عليه السلم و نحوه و معنى المسراج
 و هو المرنبة و هى المرادة سنا و الباء للوطف منيع است منيع الجيم معى
 مرنبة مانعة الالام اى السهاكل احد ما يكامل شيع ملوث نكر داني اى لا يجعل
 ملوثا بالذنب الشنيع مرث ابنت كه ديري اشارة الى الغلام الذي
 في صدر ديبانه و حديث ابنت كه شنيدي اشارة الى شنيه قلبه

احتمال الوصوله فالاولی تر که **مسوی** یکی کرده ای اب بسکون الیای رومی
 الباء از این مصدریه سبی یعنی انا الذي صدر منه الادب **مرا** جمع
 دارد از اب بکماله روی کسی مرادیم ان الغلام المهرود قد اعتاد منکر
 الادب والقضاة فلایا یی الی من قضا حنک بسا قدم بانه فی الریاضه
 نام نیگوی بالاضافه سما سال مرعون که یک نام رستم کند مال فنی ف
 ان یضع انک المجله هذا الفعل القیه قامی را نصیحت یارانه یکدل عباده
 عن قال الوفاق فی الاخلاص ای نصیحت الاصدقاء المخلصین پسنداند
 ای جام مقبول و بر حسن رای و حفظ و وفای ایشان اقرین گروستهم
 و کنت نقره نزار مصلی حال من واصحابه عالی عین صوابست
 لاشد فی کونه صوابا و مسلکی جوابی لیکن **مسوی** و لوان حسابا میزدول
 سمعت ای قبلت کافی قوله المصلی سمع الله من عمر افکار ری کرد
 معتبره من الافراء عدول بقیه العین المهره والذال المعجیه ^{الحد} مبالغه من
 و مولداته و فی بعض النسخ نعمتین والدال المهره علی وزنه اللفه
 جمع عدول بمعنی العادل و غومنا شب بقوله فنی چند از عدول **مسوی**
 ما من کن مرا حذا کر ضوای و فی بعض النسخ نصیحت که نتوان شنیدن
 از رنکی سبای الباء المصدری تعلیل و المعنی بالترکه زیر ابومق اولی
 زکیده قرالغی این یکف قال هذا الكلام و کسان از من اعوانه بتخص
 ای تغیش حال و اشارت الی الغلام بر انکیت بالکاف الفارسی معنی
 سطریم علیه لیسعوا فی عییل قلب الغلام الی القاضی و نعمت می کرد این معنی

الکاف الفارسی بکثرت و مر فایه که گفته اند هرگز از رستگار و ست
 ای کل من اصره الذنب من انکس و وضع المیزان للوزن و اللطایر رور
 ای القوق و باز و ست المراهه ان تصل الی مرانه و انکر بر دینار دست
 رس و صف تر کسی ندارد ای من کم یکن له القدر علی الدینار جم ذیالم
 دینار کس ندارد لعینه علی وصول مرانه **مسوی** هر که در دینار بر قدر داد
 معناه بالترکه هر که التوق کورد یا بایش استغنا از ردی و رنار روی
 منین دوستی است ای لو کان میزان احدی منکب المراد ان من رای ذی
 بیل و ان کانه کالمکدر فی الشرف و الصلاه و الجملة شئی بیا الوصف
مسوی مع السبب و هم در ان شب شخته بسکون الحاد المهره بالترکه
 ثابت و سوبانی را جبر شد که قاضی مبتداه شب طرف مراب در سر
 فی موضع الحال و شایع در بر عطف غایب ای المحبوب فی صدره از نعم
 تحقیق خبر و تبریم نفی **مسوی** امشب فی هذا اللیله مکربوف
 سکون الناء می خواند بسکون النون این ووش اشارت الی نوعه عشاق
 جسی بالباء العجمی کرد اسم مفعول منوز از کنار قدم بیا نه فی حکایت
 پادشاه راده حقیر و یوس اسم مصدر منا رها و الاضافه و فی
 بعض النسخ مبارک نتم الکاف کسوی یا بدار و صف تر کسی من فنی
 چون ای مثل کوی الکاف الفارسی بالترکه طوبی عظم در هم کالاول و کانه
 بالفارسیین المحشب المخی راسه و مولدای یوب به انکره صبر
 الملاعبه بقال له بالترکه هوکن ابنوس اسم ک اسودند و یکدم که چشم

گفته کواست ربهزار قفی بعض السنه بکشف که دوست گفته است
 و کنار پیدار باشد مانر و در قسود بضم الف و هو يستعمل بالالف
 في اوله و بسكون الفاء على ثلثة معان الطيرة والسخرية والكيف وقدر اذ به
 مع العيت باستنوي سري رادنه بالذال المعجمة يوم الجمعة والاربعاء
 من صلوة الجمعة فمعنى سري رادنه هو الجالس بأكبر صبح ای اذان الفجر
 یا اورد بکبر الراء سري الفاء اما که برید الکلمه و کونش ای صوتة التلمیذ
 لان معنی لفظ غروب و فریاد و فغان و شد البیت مرهون کتب معقول منقح
 لقوله برداشتن والمراد به شغفه العاشق بر لبی بایه الوصل والمراد به
 شغفه المعشوق فوای مثل جسم فروس فی الحجرة والصنوق صنفه لقوله
 لبی الیهی بود و بکون صافه برداشتن فاعل بودای ای رفع العاشق
 سفته عن سنة الحبيب بکشف منقول به مهوده فروس فانه یصح
 قبل الصبح قاضی درین حالت بودای فی الوصله طاهر او الفضايلة
 ما ملنا که می از منطعا در ادبی ای دخل علیه و گفت چه شبی غیر از
 من فاستن ای قم مای داری معناه بالترکه اباغک اولد چی انقدر
 طافک کر بزار من کر تخنن که فسودان جمع بر تود فی ساء الوصده
 ای التیمه گرفته اند بکه حتی ای ما هو الواقع گفته اند که مکرابن انش
 گفته کر منوز اند کست باب تدبیری بسبب ماء مدبر فروش تبیم
 بالترکه سو بندرم مباد که فرو خون بالا شو کیرد ارتفع فاعله ضمیر
 انش عالمی بنفع اللام فز انجم لشی بین اللفظ کبر فاضی بنسم فرو کلم

کرد و گفت **قطعه** همه در صید کرد صیغ را لفظ بالباء النحائية
 الناحية من الضاد والعین المعجمان المعنويان معنی الاسد و صیغ
 المهرج بالترکه همه سن صید او و ریش ارسلانه چه تفاوت کند که سک
 لابد مضارع من لا ییدن بالترکه ادر سک روی در روی دوست کن
 بگذرای انترک ماعد و بشت دست فی فاید مضارع من فاستد ف
 ملک بنفع اللام را هم در ان شب ای فی ملک اللبنة کهی دادند ای افسر و هذا
 القول که در ملک بالصم والسكون فو خدین شکر ی بنفع الکاف و بایه الوصله
 ای ذنب فضیع و هو المستوع من الاساندر فادث شده است علی
 ان التکرک کبر الکاف معنی العاصی غیر مشهور چه قرایی فی حق من صدره
 هذا الذنب و هو القاضی گفت ای الکلمه من او را اثار فی القاضی اهرله
 فضلاء عمر معنی زمان و بیکانه بر دهر ای فزیدن می دایم باشد که معاندا
 در حق او بفرصت و من بالمعجمین فی اللفظین کرده باشد ای شرعوا فیه
 این سخن در سمع قبول من نیاید ای لا قبله والمراد بعدم القبول تا خبر
 الامر بالعقوبة مکرانکه مخفف من انکار که معاینه کرد و بالکاف القاری
 که حکما گفته اند **ست** بنندی بالباء المصدری و معنی لفظ فند بالترکه
 ضرب سیکر بنبط بقوله بردن دست بردن بنفع معنی المهرج بالترکه
 ضرب بنی ابله الی بینی التکرک فلی بد لکان بر د معنی مضارع من درن
 و فی بعض النسخ کرد مضارع من کزیدن سشت دست در بر معنونه
 المهرج الاول مبتدأ والثانی خبره شنبدم که سحر کای ای وقت السحر

الجمع و کسر

مومن قال ادکلم و هو الانسب لقوله من اول الکلام
 لا لا کفر فند اختراع من عند و هو
 غیر مناسب لقوله

لک باقی چند از فاضل برالین قاضی رسید سمع را دین استناد
اسم مفعول من استناد و شاید مستند متقابل استناد و من زکیم
و قدح شکسته تا کون فی مجالس اسل الشاد و قاضی مبتداء در حوا
مستی بالباء المصدری در ۲ جز از ملک هستی حال او علی العکس ملک
بلطفش مدار کرد و گفت بر خیز که آفتاب بر آرد ای طلعت الشمس قاضی
در یافت ای فهم الحال و گفت از کدام جانب بر آمد گفت ای الملك از جانب
مشرق گفت ای القاضی الحمد لله که در توبه کبر الراء باز است ای باب التوبه
مفتوح بکلمه ای که این حدیث که لا یعلق علی صیغه المجهول باب التوبه ای
لا یجعل یخلقاً علی العباد فی طلع الشمس من مغربها انظر الی مدار الکوا
کیف احاطوا بحسب العلم و گفت استغفر الله و توب الیه قال النبی علیه السلام
من تاب قبل ان تطلع الشمس من مغربها تاب الله علیه **قطعه** این دو
جزء بر کنه و بلیختند ای سلطانی الشبان علی الذنب ثم بینها بقوله تحت
ما فجام و عقل تا عام قد جام سکون الراء المملکه من الناء و الجیم
المفتوحین بمعنی آخر و بمعنی فایده کذا البحر و المراد منا الثاني
که گرفتارم نمی مستوجب کبر الجیم من استوجب الشئ اذا استحقه
و در محشی عفو بهتر از انتقام قال العلماء کل صفة من الاوصاف الجید
صدقة نقيضة كالعلم والقدر ضد الجهل والعجز التا الانتقام فانه
عدل مخیر فی نفسه و کذا ضد و هو العفو ملک گفت توبه درین
حالت فی هذا الوقت که بر ملک خود اطلاع یافتی سودی نداری ای

ای لا تنفع اصلاً قال الله تعالى فلم یکن ینفعهم ایمانهم **قطعه**
به سود از دردی بالباء المصدری اگر مخفف کافر توبه کون مرعون
که نتوانی کند انداخت بمعنی انداختن بر کاف بالکاف العونی و الخ المعجز
معنی الفهم العالی بلید خطا از میوه کوب بالکاف الفارسی تاکید که عرف
کوفه کس دست ای اشک مع قدرتک علی الوصول به خود نداری در
بر شل ثم قال الملك ترا ما وجود چنین منکر بی بقیه الکاف و بقاء الوط
کافقت اینها ظاهر شد فاضل صورت بند بر ادبانه لا یحقق
الخلاص این بگفت جواباً للقاضی و موکلاً بقیه الکاف المندره
جمع موکل بر ادبهم الاشخاص الدین یا شرونة العفونة بعم کلا و غیر
و من قال معی جلا ف قد حصه من غیر محض و موکلاً بالنون للاضافة الی
قوله عقوبت بروی بقیه الواو او کت ای سلطهم علیه و فی بعض
النسخه او یخند و معنی المجهول والاوّل موال المسجون من الاسانید
گفت و در حدیث سلطان یک سخن باقیست ای معنی کل کلام ملک برسد
که آن چیست گفت **قطعه** منین ملا فی الباء المصدریه که بر من
افتخانی خطاب للملک و هذا التهمة کناية عن الشرک و اللاعراض طلع
مداری ای لا یطلع که از دانست التا و الخطاب بدارم دست ای
لا انکر دیک من بدی اگر خلاص محال است ازین کینه که مراست
فانه ذلت عظیم نوجب العقوبة بلکه گفت این لطیفه بدان گرم که
تو داری امید و آرزوست لا ینک مناه فی الکلام فیرجی منك العفو ملک

گفت این لطیفه بدیع و عجیب آوردی و این نکته و عیب گفتی خطا
 القاضی و لکن محال غفلت و خلاف سیر و نقل که مراد فصل و غیر
 از چنگل بحیم الفارسی و کبر الکاف للاضافه عموییت من براند
 مضارع من را بیند نفع التخلیص صلیح است ببنیم که متر از فقه شیب
 بفتح الباء و الکافیه للصلة و شیب بفتح بالکسر محقق من شیب
 بفتح النون بالترکه ایمن و بفتح ریر و بفتح سرکنه و قد یعطف
 علیه لفظ است علی طریق الاتباع و المزاوجة و يقال شیب و شیب
 از م تا دیگران عبرت گیرند من عفو شد گفت ای خداوند جهان
 خطاب لک ببرد و رده و نعت این فاند انم فلا یلیق بک ان تباد
 فی قلی و نه تنها من این گفته کرد ام دیگری را بیدار از من عبرت
 گیرم لما قال القاضی من اللطیفه ملک را ازین سخن ضده آمد
 و بعفو الباء سببه از سر خطای او قدم الکلام فی سر گذشت کلمه
 در التناکید و بعد از آن ای فاد او را که اشارت بل دلالت
 بکشتن او کرده بودند گفت ای خا طهم ملک **سیر** همه حال
 بفتح الحاء الکامله و تشدید عیب هویت شنیدای لکم ذنوب کثیره
 تخلفونها طعنه بر عیب دیگران فرزند **منظومه** جوانی بپایه اوج
 پاک باز و صف ترکی من ماضی و پاک رویته الرای و صف ترکی
 من رفتن بود فی میدان العشق که بالبره روی بپایه اوج در کرو
 و کبر الکاف الفارسی بمعنی الرمن بود کثایه عن الابتلاء بحکم جلیب

خواندم بحکم فی الجمله در دای اعظم مرمو ما کبر دای کبر الکاف الفارسی
 موضع الماء و در و فیه الماء و الباء للوصف و افتاد ما سمی ای الشقی
 مع العشوق هو طایف اندیش الشبن راجع الی جوانی مادرست کبر
 کلمه میا دای بالترکه اولیه کاندرین معنی میسر و دلک ان شایع
 گفت از میان موج و تشویر الشبن المعجزه مع الحاله بنداهو المسموع
 من الاسانده بکارد و دست بار من مالاضافه فی اللفظین کبر
 فان تخلیص اسم من تخلیص و بین گفتن جهان بروی بر اشفت ماض
 من اشفتن و معو بالترکه دلوریک و بمعنی فرشتن و هو المراد شناسند
 بآن می داد و می گفت مقول القول هو البیت الاتی اعنی قوله
 عشق از آن ابطال میبوشن بالفتح و السکونه نهی من پوشید و بضم
 بمعنی شنید که در معنی الباء المصدری کنایه باری و فراموشی غم
 بین المص و صفة القصة حسن کردن باران زنده کافی فی الزمان الماک
 کار افتاده ای محراب العمل شنوتا بدانی برید المص بقوله رکافه
 نه و لهذا قال که سعدی راه ترسم عشق بازی مرمون حسا دای
 که در بغداد نازی الباء الفوقانیة بمعنی لسان التوب یا شیب
 لان اصل لغزاد یوفون العربی العقیه کا یوفون لسان التوب
 ثم من العشق الحقیقی الی المعشوق الاصلی دلالتی که داری دل
 در و بندای اعتدال کبد به ذکر چشم از همه عالم فرو بندای لا نظر
 الا غیره اگر بلی و مجنون زنده کنی ای لوصار اهیین لان کشتن

ش که

مع الصبر ولا يستعمل مع الكينونة كذا في البحر ومن قال يعني انهما
 لو كانا في قيد الحيوة فقد اخطأ حديث عشق ابن دقتر من كتاب
 گلستان نوحی ای کل واحد منها **باب ششم وضع**
 بانی ضد القوة والضم فيه لعمیر قال صاحب التواریخ اقول
 صاحب اربعین علیه السلام قلب را شوه بفضاء فی الحقیقة قال بشار بن
 حال ابرئیم نوری ووقاری فقال یارب زد فی نور او و قارا
 بطایفه و دانستند در جمیع مشق مریدانه کنی بیاء الوصف
 می رفت و فی بعض النسخ می کردم و المعنی المراد واحد نگاه جوانی
 زد ای من باب الجامع در ادای دخل و گفت درین میان ای
 بیابنکم کسی هست که فارسی داند علی ساهم اشارت سخن کردند
 گفتیم للسائل چه حالت و فی بعض النسخ هرست گفت بیری صدر
 و سیه ساله ای شیخ کبیر قدس سته الی آیه و خمین سته در حالت
 نزع است و فی حاله الاختصار و بزبان فارسی چیزی می گوید
 لانه عجم و مفهوم بالکسر تا کسر ددای لایقیر معلوم لانه عجم با کرم
 اکرم قدم رجه شوی کنانه عن المشی بالاقدام للمحیی فرد بالضم
 و السکون مع الثواب مای ضطاب من بافتن باشد که و صینی
 بیاء الوصف کند چون بیا لبش فرار سیدم فلما وصلت الی
 و سادته این است می گفت **طرح** دی چند گفتم فی تقدیم و تا غیر
 برارم بکام ای فی تحصیل المرام در بقا که گرفت ماضی مجهول من

من گرفتار راه نفس و لم باعد العمر در بقا که سرخود الوان عمر
 ای علی سزه النعمه المنلوته للعدد فی خورده بودیم گفتند پس و
 طوی ای اکل مستوفیا مع ابن بیت مع الکلام المتطویر فیقول
 البیتین بعربی علی وجه التزمه بآیات ای الذین كانوا عند المحضر
 می گفتم معجب می کردند من کلام مذاقانه بدل علی التاسف مع طول
 عمر که قال از عمر دراز و تاسف و بر صیوة دنیا قال النبی علیه السلام
 ذالک اب ابن ادم یشت قبله فضلتان الحصر و طول الامل کتبخ
 چگونه درین حالت ای نزع الروح گفت چه گوئیم **طرح** ندیدای
 خطاب که سنی بالی بالمصدر می رسد کبسی بیاء الوصف که اردای
 بسکوة النون و الشین للوزن در می کند بضم الکا و فتحها ای بخوف
 در دای سخنان استانه قیاس کن که چه حالت بود نفع الواو
 در آن ساعت مرمون که از وجود عزیزش در رود حاجی ای کج
 روه من بدنه گفتم تصور مکن ای فکر الموت از خیال بدرکن ای
 افرجه و و نم را بر طبیعت مستوی مکر دان که فیلسوفان ای حکما
 و فی بعض النسخ و صف قوله فیلسوفان لفظ یونان گفته اند مراد
 اگر مستقیم بود نفع الواو اعتماد بقا را نشاید ای لایقین لاداعی
 علی البقاء و مرضی اگر چه حایل ای خوف بود دلالت کلی بر سلاک
 کنند نم قال المصنف له اگر فرمای طیب را بخوانیم تا معالجه کند
 که به بسکوة الهاء شو بگفت سمیات **مثنوی** نواحه در بند

این فی تفسیر نفس ابوانست قدم بیانه فی اوایل کتاب خانه ازای
 ست بالباء العوی ای من اسال ویر است قلا ویه للنفس المع
 اذا قرب الخ لاسعه العلاء دست برسم زربط بنی الناس
 طبیب طریق لعله بالموت چون حرف بقیه الخ المعجیه وکسر الدای
 المهملة صفتة بالترک بزاس سدا و فتاد، صریق بالمهملة
 فلا یبا شرعلا به برودی بیا و الوصف حکانه رتبع می بالبدن الم
 منارف الروح من البدن پیرزن ای المرة العجوز ومن قال زوجه
 علم بان معی اللفظ صندش شجر معوق فانه کبر اما بخلط بما و الورد
 و می بالبدن علی الراس والقدم لرفع الصداغ او الحرافه خون کجط
 ای محمل عند اعتدال مزاج بسبب المرض القوی والهم نه عما یت
 واصل الغوانیم و می بالفارسیه افسوس انکر کنش **حکایت** برودی
 حکایت می کند که دختری بیا و الوصف حوسه بودم و تر و جها
 و فانه و حمر، بکل بضم الکاف الفارس ارست و تحلوت ما و
 نسسته و دیر و دل بر و بسته لفظ بودم مقدر فی الموضع الثلثه
 و نسبه ای دراز کفنی بیا و الکلانه و بندها جمع بذله بالفتح والسکون
 و لطیفها عطف تفسیری کفنی مثل بایه خفنی ما بانکه و حشت و تون
 کبره فاعله ضمیر دخترو موانست بدرد مع تناسل معی و اران
 جمله سی می کفتم لها که کت بلندت بار بود سکون الواو و شمس
 دولت سدا رسته بقوله که بصحبت بیری افتادی که صدالتی

و جها ن دیر و وصف ترکسی کرم بالکاف الفارسی و مرد کبر الدال روزگار
 جندی اسم منقول من چشیدن بیک و بداز بود فی الدنيا حق صحبت بیاند
 بکسر الباء و شرط مودت بجای آورد مضارع من آوردن مشق اسم فاعل
 من اشفق و مهربان عطف تفسیری خوش طبع و شیرین زبان و صفات
 ترکیبیه **مسوی** تا تو انم دلت خطاب لبکبر بدست ارم کناه عن
 کال الرعايه و ربیا زاریم مضارع من ارزدن و الباء للخطاب و المیم
 للمکالمه بیا رارم بقیه النون مضارع منعی منه کرجو طوطی ای مثله شکر بودم
 بفتح الواو و حورشت التاء للخطاب و فورش اسم مصدر بالترکی
 مس و قدیر ادبه الطعام و عواله ادمهنا ای لوکان طعاکم سکر
 کالسقاء جان شیرین فدای بروشت اه فعل کصل السکر و لو سعلیم
 الروح اللذی نه کوفتا ریه برادی بدست خویش جوانی معجب کبر
 الجیم اسم فاعل من اعجب ای شکر سدا عوا المتعارف فی الاستعمال و قال
 فی مختار الصحیح و اعجب نفسه و براه علی الم بسی فاعله هو معجب مع
 الجیم و الکسم العوی و هر رای بکسر الخاء المعجیه ای ضعیف الفکر سر سیر
 و سبک می و صفات ترکیبیه که هر دم هوایی بزد بالباء الفارسی
 و الزاء العوی مضارع من یخن و هر کظه را می زندای لا یترک
 علی را می واحد و هر شب جامی مسدست کل لمانه فی مکان و هر
 روز باری کبر **دست** و فاداری بالباء المصدر بداراز
 سلطان شمس فیه تقسیم و اخیرو فاداری از بلبان شمس مدار

ای لا تترقب ولا تطمع الوفاء من البدایلی و هذا المصراع مرموز که مردم
 بر کل دیگر سزا میدمغاه بالترکه که مردم بر غیر بی کل او زره ابر لبه لرا تا
 طالبه و بیران بعقل و ادب زندگانی کنند بر مقتضای جهل و جوانی
 است ز خود بهر سربیه الوصف جوی امر من جستن و فرصت شمار
 و عد غنیمت ای صحنه که ما چون خودی ای فی المصاحبه مع سا و کبر
 فی الفضیله که بفهم الکاف الفارس و هذا هو المسموع من الاسرار و
 قال بنی الکاف العوی فقد غلط کنی بفهم الکاف العوی رور کارای
 زمان عمر کنفت فاعله ضمیر سر سر سطا کا نفسی لفظا و معنی
 بکنتم لبمالی الی قلبه و کما بر دم ای کنفت که دلش در قید من امر و تعلق
 می و صید من شد و کنفت علی هذا الظن تا که محض من ماکا نفسی
 می من و بیا الوصف سر د صفت له از دل بر در بر آورد ای ادیب
 لبرودة و الشرف من قبلها المتناهم بالالام الکثیره و کنفت خندین
 سخن که کنفت در ترا نوی عقل من و ران بکر الواد مصدر کالموازنه
 ان یک سخن نزار دای منز الکلمات التي تکلمت بها لا توازن فی میزان
 عقلی و زان کلام واحد سمعته که دقتی ای فی وقت من الاوقات شریفه
 از قبیل و فی بعض النسخ از قالمه و خویش و الکلام المسموع هذا
 که زن جوان را بالترکه که کج خانوبه اگر بیری و پهلوت شریفه
 کارات ای عین ابهرت الزوجه من بدی بعلها ای زوجها شفاء
 مفعول رات و اراد به الیه الرجل کارخی اسم تفضیل و الکاف معنی

المثل و من الرخوة و من بکر الرأ و فتحها اللبنة و الاسترخاء ای لما رأت
 سباء کابنا سل ار فی شفة الصایم شفا المصل الیه الشیخ بشفة الصایم
 فی صفة و استرخایه و اصلها شفه لان تصغیر شفه و الجمع شفاء
 بالهاء تقول خواب لما و انما جی به مضارعا حکما به الحال الماضیه و ان
 قال قبل ان لا یبرد المضارع الی الماضی كما یردان المصدر الماضی الی مضی
 الاستقبال فقد قبل الباطل لان ذک ما الی من عروق الحوازم لا ما
 الذی هو ظرف هذا اشارة الی قوله شفا مبتداء مع قید لغو کسر
 غیره ضمیر راع الی البعل و ما فی قوله انما کافه و الرفع معناه بالعارسه
 فیسون للتناهم خبره و اراد بالتناهم الیه القاب انما حکم الدلال لذكر ان
 لا التیث ای لذكر الشیخ **رابع** رت کر اصله که از بهر معنی غنیمت
 و کسر الداء لافاضه مرد ای رجل بی رضا بر خیزد و ذک بعد الجماع
 پس بالاء العوی جمع کثرتته و کنف ران سر بر خیزد و حذف باء
 سرائی للنافیه و الوزن بیری که رجای خویش نتواند خواست مرموز
 الا بعضا استثناء من امر المفعول الاول کیش مرکب باء کی بالفتح یلین
 عصا بر خیزد تقدیر عصایش کی بر خیزد اراد بعصاه الله فی محله
 امکانه موافقت نبود لعدم مساعد الاله بمفارقة النجا مبد
 معناه فی الاصطلاح و وصل الی المفارقة و من نظر الی المعنی اللغوی
 قال یعنی افرشد حونه مده عدت بر آمد حاصل و تم عقد نکاح شد
 باجوانی بیا الوصف تند التره مر و المراد به انه کان شفا

و درین روی ای عبوس الوجه و نهی دست ای صفر البید و هوکنا به عن الغفر
و بدوئی وصف نه کنی کا اول جور و جانی دید که المیزه الشابه و
وعنا فی کتید عطف علیه و شکر نعمت فوق تمنان کی گفت که الحمد لله
که از آن عذاب الیم موکم ابو ذوالم یغی شدت بنا لم یبر عبده ای
خصلت و ذلك العذاب معاشره الشیخ الغیر الفادر علی الحجاج و
نعمت منعم و هو مصاحبه الشاه الفادر علی الحجاج بر سیدم قلم بود
فی بعض الشیخ **س** مایں همه جور و تند روی الهاء الا جبره
مصدریه بارت بکشم که خوب روی بیایه الخطاب **قطعه** بآید
مراسوفین اندر عذاب مریون به که شدت اعف الصبر و ق باد کری
در بهشت و کذا بوی بیازارد به خوب روی مریون مع الطاهر
در تفصیل ابدا کل از دست زشت فدوید فی اکثر الشیخ **قطعه**
روی زینا و جامه و دیبا نوع من الحیر و ق و عود و رنگ و بوی
و هوس فی الزین این همه زینت زنانه باشد و بلینق بهن مردار
کبر و حایه زینت پس قانا النسوة یقبل بالته ولو کان فقیرا **مکات**
همان بیری بودم در دیار بکر فی مده سیاحت که مال فراوان داشت
ای کانه مال کثیر و وزند خوب عطف علیه شمی ای فی لیل من اللیالی
مکات کرد که مراد عمر خویش بحین وزند نبوده است ای
که بکن لی و لدر غیر هذا در حق دیں وادی زیارت کی است و موضع
اسمیت الی جا که مردمان حاجت خواستن انجا روند و سنج

عاجنه کتبها و بایان درخت کوی نالین ام و توقعت الیه یا مرا این
فرزند خشنید است که صاحب البیت مده الحکامه شنیدم ای
وصل الی سمی که پسر ای ابنه مار فیکان امسنه و حقیقه کی گفت چه بودی
ای یغنی که آن درخت را بدانی که گجاست این موود عا کردی یا بدرم
مکات جوابه شادی کن نه صفته منبهه که فرزندم عافست
کذا حال الالباء و بر طعنه زانکه بدرم فرزند و کذا حال الالباء **قطعه**
سألهام بر تو خطاب عام بگذرد که مریون کنی سوی تربت دردت ای ای
جانب قبر ایک یغی اندک لانه و رفیر ایک تو بجای پدر لفظ حای منعم چه
کردی قبره و فی بعض الشیخ حکایت پدر بآیدون ملا فی ام تا همان قسم
داری از بهشت **مکات** روزی بیایه الوصف مریون حوائی بآید
المصدری سخت رانده بودم ای گفت ذایا بالشره و السرعه مکنیا
فی السفر شبانه بیای کر بویه ماله که ملک دی سست مایه لفظ بودم
مقدر بیری مری بیایه الوصف صنفیت صنفه مری از پس ای عقیب
کاران علی ادبانه که کلور ایدی گفت چه صی بیایه الخطاب فیر که
نه جای هفتن است ماله که مایه بیری دکلر کنتم جوابه حونه بالامانه
روم معی من ای کیف اذهب که نه مایه رفتن است فیه صنفه الشیخ
گفت ششید یکنه اندای العفلاء رفتن و ششیدن ای کله فله
به که دو بدن و کستن معنی کسینن و کل و امر منها مالکاف الفارب
فصیه و بالکاف العوی شایع معنا الانقطاع و الانفصال **قطعه**

ای که مشتاق منزل مشتاق نهی من مشتاق بقلب الفاء باد فی
 مستقبلات سد من الیاء الفارسی کار بند بالیاء العربی ای العمل صحی
 و صبر اموزای تعلم الصبر یعنی لا یستعجل استیاری ای فرس عربی دوک
 یعنی الناء والکاف العربی بالنکه انک صحرادعی که عربی سوط و طوط
 دیر و نوک و کرم و کرم لزا فی البحر و در مشتاق نهی معجز اما شتر است
 می رود شتر و روز فانی اولی **حکایت** خوانی بیایه الوصف
 حش و لطیف و خندان و شیرین زبان صفات بقوله جوانی در حلقه
 عشرت ما بود ای کان من اصحابنا فی المعاشرة که در دلش هیچ نوع غم
 بیامدی بیایه الکانه و لب و اشارة الی جوانی از صنف و ریم بنوی
 ای کان صبا کما دایما کنت لم یضم اصدی شفیه الی الاخری روزگار
 بر آمد یعنی منفی زمان که اتفاق ملاقات بنفقا و بارانیه بعد از آن
 اشارة الی روزگار می بر آمد یعنی در مثل الغیر راجع الی قوله
 خوانی زن خواسته برادیه آنه نزوح و فرزندان خواسته یعنی
 حاصل اولاد و الیاء العربی ثل طس بر دین ای انقطع شاط
 بالکلیه و کل موس بن مرده یعنی الیاء و سکون الزا و الفارسیین
 بالنکه موصول بر سیدش که این چه حالست یعنی آن قدر نفیست
 حاکم گفت تا کو دکان بیا و مردم دیگر کو دکی بالیاء المصدر بکرشم
 ماذا قد جعل اسما و اصوات معنی ای شیء و روع المحل علی انه مبتداء الصبا
 بالنکه و النضر خبره و المعنی بالنکه او علانی و موما خوز من الصبا

و سی الجبل الی الجبل و السبب بالفتح و السكون مبتداء غیر فعل فاعله شتر
 راجع الی السبب لکن کبر اللام و تشدید المیم مفعول غیر و هو الشعر
 المستعمل الی المنکب و جمله غیر خبره و کنی فعل بتعبیر الزمان الیاء الزا
 فی الفاعل تدبیر بتعبیر معنی الاخر و موما اعلام علی وجه التوفیق و اسناد
 التعبیر الی الزمان مجازا ذالمغیر صنفه مواصل و محل المحل المعطوف نصب
 علی الیاء بتقدیر قد و انشاع بنکر علی نفسه الصبا فی زمن النکه و بقوله ماذا
 الصبا و الحال ان السبب الی سون ذمیر الموت غیر لونه شعری و کنی
 تغییر الزمان کونه نذر **حکایت** چون پیر شدی خطاب عالم لکل شیء و کلو
 بدست بدار آدمی داشتن و المعنی المراد بالنکه الیک بازی و طراف
 بکوانا بگذار ای آنکه ها و سلمها الیهم **منوی** طرب خوانی رستم
 محوی منی من حسن من در ویدن سخن امدای لایبشک چنانکه که ذکر
 با مداصله ابداد رفته کوی و کذا زرع را هر سید وقت در و
 اسم مصدر من در ویدن سخن امدای لایبشک چنانکه سبزه و نو **طرح**
 دور بالفتح و السكون جوائی بالیاء المصدر بستم یعنی رفت از
 رصاع منیاه و در مع ان ر من یتمیز معنی الزمان کلاهما اسما
 لتقلیل الوقت و کبره لغز و وصف تر کسی ای الناسف علی الزمان **التمیز**
 الذی یصفی قوه سر سیم و بنیری بالیاء المصدر بستم یعنی رفت ای منفی قونی
 التي کانت کامله را ضمیم اکنون به بنیری بیایه الوصف حوزر مثل
 الهند و موما بالنکه بارس کانه یفزع من الطعام باکل قطع جیس سر

زخمیه

بیا الوضحة ای مجوزة موی سبه کرد، بود با خطاب کتبی ای ماک
 اعلم ان نام بمع الایام مراد ف ماز و الکاف للتعطیل و برینه روز ای قدیم
 الایام والمراد به کثرة العزم موی سبه کرد، کبر اما راست کواهد
 شدن بالترک دوغلمه کرکر این بنسبه کوز بالکاف الفارسی الی الظه
 الذي قد عرفت و المراد به المظهر المنحني و جمله قوله ای ماک الی قوله
 بنسبت کوز مقول القول **کما** روي بیا الوضحة بحال و ای بالیا
 المصدر ی بانکر بر ما در دم ای خاطبت الی والدرة برفع الصوت عینیا
 دل از رد فی موضع الحال من فاعل شست فی قوله بکنجی بضم الکاف
 العربی و ما یالوضحة شست کما هو المعناد فی قال انکسار الفکران
 حال من کتبت فی قوله می کتت مکر فدی بالیا المصدر ی فراموش کردی
 بیا و الخطاب که در شنی میکنی الایان کلا و لیا **قطعه** هم خوش کن
 نالی بیا الوضحة فزال منا جمیع العجز و نورند خوش ای لولید خو
 دبش بکنک کن و نیل من کلاما و صفا ن فرکیبیا که از عهد
 حدیث بکون الیاء المصدر ی و ما و الخطاب للوزن باد و ای بیا
 الکتابه که بی چاره بودی بیا و الخطاب بیدرا غوش من بالمد بالترکی
 فوجی مکر دی جواب الشرط المذكور دین روز فی سنه الیوم الذي
 حث قویا بر من چاکانه شکسته منه که توفیر مری و من بیزرن و
 مجموع الشرط و الحایه اعنی قوله که عهد الی قوله بیزرن مقول القول
کما یست توانی بحال را بری ماک الی الوضحة فیها ر مجوز بود

چند

بکونه الواو ای کان مریضا و من قال ای مرض فلیم یات بمع اللفظ سکتا
 الضمیر ارجع الی ذلک الغنی البخیل کتبت اشارة للخی مصطفی است که انهر
 او ای لاجل انک ختم قرآن کنی بابتدای اعطای قربان باشد که خدای
 تعالی شفا دمی کنی مثل سرخی لفظا و بمع مایه شرف و رفت بالترکی
 فکر طالری کتبت ختم مصحف کصور سبب کونه حافرا اولیه و فی
 بعض النسخه ختم اولیتر که مصحف موجود است و کله بقیه الکاف
 الفارسی و نشد الایام بالترکی سوری دور یا فتم بعید صاحب
 بشنید و کتبت ختم بعلت ان اختیار افتاد که قرآن بر سر ریاضت
 و در در بیان **جان مستوی** در دعا کردن طاعت نهاده مرون
 کرش الضمیر ارجع الی کرده همراه بودی دست دادن بکبر النای ای
 لوکان لوضع عنق الطاعة ید العطاء و قرینه بریدان ذلک الغنی
 البخیل وضع عنق الطاعة و لکن الناس انه لم توافق بذ السیاء
 بدیناری جو فرد کل کبر الکاف الفارسی بمایه بقیه النون و الحمدی
 خواهی صد بخواند لانه بطرف اللسان مناسیه مزم الکتابه بالباب
 ان فی المال بیزداد فی الشیوع **کما** است بر در کتبت چرا
 رن کنی ای لم نزوج کتبت با بیزر نامم الغنی نباشد ای لا یحصل
 الی انس بالنسوق العجابه کتبت چرا زن کنی ای لم نزوج کتبت با بیزر
 رن خوان بخواه چون مکت مثل قدرت لفظا و بمع داری کتبت
 ذلک الشیخ المنصف مرا که بیزر نامم الغنی نباشد ای لا یحصل

هم اورا که خوان باشد با من که پیرم خون بالا مانع کیف دوستی
 صورت شد استغفارم انکار بی ای لا محقق المحنة **وطم** شنبه
 درین روز ما که بضمین سری ای شنبه و احد کبریه سال است به پیران
 ساری وقت الشیخوخه که کبریه جنت بضم الجیم العوی و سکوة الفاء
 معنی النزوح خواست در حیرت الکاف للتصغیر و کثرت الاضافة ثوب
 روی و کوهر نام و صفات ترکیبیهان قوای مثل روح البغیم و السکوة
 الحقة التي بوضع فيها الجواهر كاعرف في الحكمة التي اولها حتى
 کوهرش الضمیر راجع الی دختر که از رسم مردمان بهنفت بفتح الباء
 الصلبة و ضم النون یعنی آنها که جواهر نامستور و شاکه رسم
 عروس بود بفتح الکاف الواو عصای شنبه کفت ای نام گمان کشید
 و ترفیع النون النافیه بر مدح بفتح یمن که توان دوخت معنی دوختن
 کنی بسوزن بولاد بالابرة من الحدید القوی قامة و منکعت معنی
 الهاء و ضم الکاف الفارس بالترک سق و فتن حاصل معنی
 البیت انه لم یقدر علی زالة نکارها بدوستان حکم کسر الکاف الفارسی
 این کایت آغاز کرد و حجت ساق من جمله شکایت مد که خانان
 مع صاحب البحر بهد اللفظ او ویرج منصل مارلوب بر لغت او
 من این شوق دیر و سو مثل شوق چشم پاک ترفعت بضمین باض
 من رفعت بضم الراء میان شومر بالفتح و السکوة معنی روح
 المرأة ورن حک و فتنه حاست چنان مرمون که مر شنبه و فاقه

کشید لفظ بر من مع المنتهی و بالترکی اوج و لفظ کشید باض مجهول
 و سعدی گفت مرمون پس از طافت و شتعت یعنی بعد المخی لفظ
 و الشاعرة قال سعدی کناه دفته نیست کانه علق بالموضع الثاني مکرر
 دست بلرزد لا تکرر مرفعت کمر چه دانی سفت معنی شفتان فیه
 اهام لطیف **بمعنی** **مهم** در تاثیر تربیت و بی استعداد
حکایت یکی از وزیرا بری بیاء الوصف کوده صفت قدر بیایه
 فی حکایت خصب داشت من کسی از دانشمندان فرستاد للتعلیم
 که مرا من را تربیتی بیاء الوصف کن عاقل شود من مدین فعیل
 معنی المفعول تعلیم الضمیر راجع الی پسر کوفه فاعله ضمیر کسی مؤثر بود
 ای تعلیم پس بدرش الضمیر الاول کسی فرستاد فاعله کال سابق
 که این عاقل تربیت نمی شود و مراد بوانه کرد **قطعه** چون بود
 بفتح الواو اصل جوهری بیاء الوصف قابل مرمون تربیت را درو
 انرا باشد که استعداد به صیقل بالفتح و السکون بنو الصلانع الذي
 بر مل صداء السیف بنیاد فی لغة العرب و اما فی استعمال العجم فهو اسم
 للصنعة فیه المذکور و من لم یعرف الثاني فصر علی الاول نکون ان ذکر
 بمعنی کرده امی بیاء الوصف را که بد کبر باشند فی قد ذات سک
 بدرای منفکانه لفظ کانه و کونه معنی النوع مستوی منی من شستن
 که هو تر شد بکبد بالیاء الفارسی بالترک مراد از تر لفظ ترا و لا بمعنی
 الربط و اما نیا للتفضیل باشد و کذا عیبی که بکر تر فیه الله نع

مردی میسران قویا بدینوزر باشد **کارت** حکمی بران رای لابانه
 بند و نصیحت می داد بقوله جانان جمع جان بدینوزر میزاید ای
 نعلو الکمال که ملک و دولت دنیا اعتماد را تا بدای لایلقان بال
 و جاء ای المنصب ارد و از به البحر شهر سو قانی و فی الصبح الفکار
 قلعه قیوسی بدینوزر و ای لایح المنصب و الحكومة من الملک و الفلک
 ای الفوت فینک عک فلما یصلح ان یعتمد علیه و سیم و ررد سفره
 محل طریقت فلما وجه للاعتماد علیها و سیم یفیع الهاء و صفی علی
 وزن سفر صند بادزد سیکار ای مرة واحدة بید بغم الهاء الاولی
 و رفقة البانیة و باخواجه ای مصاحبه بتفاریق بخورد ای و باکل صاحب
 المال شیافشیاء اما من من الکالات و الصنایع ختمه را بنج است
 اسم فاعل من را بیدن معنی التولید و دولت ماسر ای نایت و اگر من
 ای صاحب کمال از دولت سفرد ای بنزول اقباله غم نباشد که ستر در نسل
 خود ای الکمال فی حد ذاته دولت من منیر کی که رود قدر ای غوث
 بید و در صدر فی الجبال شنید و می منیر کی که رود لقمه هبند لایح
 و سخی ببند فقره **بست** شخصیت خبر مقدم پس بالباء الفارسی
 از جان سکون الهاء تخکم بردن ای تحمل الحکم من العبر منبذاء موزونی
 بعض النسخ از جاء و حکم بالواو العاطفة ای صعب شدید بعد المنصب
 و الحكومة فو کرده بنار ای بعد الاعتقاد بالنعم و الترفه خود مردم بد
 فالیشاء الموزع علی منزه الصیحة النسخی مذاق فم **قطعه** و فی فناء

ای وقع فی وقت فیه در شام حکایتی حادثه هر کس از گوشه و فرار فتنای
 حرج کل واحد من زاویه و وسنارادگان دانشمند یعنی انبناء اصل القره
 العالمین نوریری بکبر الباء المصدري للاضافه بادشاه رفتند بخد ف
 ماء لفظ بادشاه للقافیه و من لم یعرف علم العوافی قال للوزن بستران وزیر
 بکون الرأی ناقص عقل صفت بستران بکدر ای بالباء المصدري بهر وسناراد
 بمعنی قویه رفتند فالعبرة بالعلم و الکمال لا بالنسب و المال **بیت** میراث
 پدر خواهی حرف الشرط مقدر علم مدرن آموز مراؤه کین مال پدر حرج
 توان کردیده بکون الهاء و روراد به الزمان القلیل **کارت**
 یکی از قصدا تعلیم ملک زاده کردی بیای الحکایت و حرب بکبر الباء للاضافه
 ای محابا الفرب الذی لا یوقوف فیه و لا رفق اصلا زدنی و زجر بی قیاس
 کردی ای جفا که کنیز بسرائری طاقی بالباء المصدري شکایت پیش
 بدر برد ای من معلم و حاکم از من در دمنده من جده المتالم بر دنا
 ای رفعم بدر را دل بهم بر اندای انقبض استاد را کوند للسوال
 و گفت بر بهران اعا در عبت خدین جفا و توبه بالفارسیه سز نش
 روانی داری که بسمرا یعنی اندک تو ذی ابنی اکثر من ابتداء حار و العینه
 سبب چیست فلما سأل الملک گفت ای المعلم سخن باندیشم باید گفتن
 و حرکت پسندیده باید کرد و عمر خلق را فانی الادب موزون و کل
 احد خاصه ای خصوصا پادشاهان را علیه بقوله که هر چه بردست
 و زمان ملوک رفتن بقیه الرأی شود ای معی هراسه معی البینه

ما فواه گفته شود ای بزرگواران و فواید و فواید و فواید را
 چندان ای مقدار فواید و فواید فواید اعتبار نماید **قطعه** اگر
 صد عیب دارد در در و بش و فی بعض النسخ اگر اسناد ابد و
 در و بش رفیع نشیمنی از صد در اندک عدم النفات الناس الی
 احوال الفناء و گویا اسناد ابد سلطان ای لوصد ر فعل غیر
 مقبول من السلطان و فی بعض النسخ اگر یک بدل گوید بادشاهی
 از اقلیم با اقلیم راستند و لما كان الامر كذلك س و تهذيب اخلاق
 التهذيب كالشجرة والافلاق مع خلق بضم اللام وسكونها الشجرة
 وكسر الفاء للاضافة الى قوله هذا وندرا دكان انتم انما
 اجتمعا وازان پیش بالاء العوی باید در حق عوام **قطعه**
 هر که اسم در دین بقیة الباء المصدری ادب بکنند موعود در بحر
 الباء کلاول فلاح ای الفور والنقاء والنجاة وسواس والمصدر
 افلاح کذا فی محار الصحاح از و بر فاست ای ارتفاع و زال صوب شرا
 ای العصا الرطب فانما هو اسمی سمی من سمی فانه سهل الانفعال
 نشود خشک ای العصا الباس من بیا من است و فی بعض النسخ
 وید هذا **شعر** ان القصود مع غصن بضم المعج و سکون الهمزة
 فرع الشجرة اذا قومته بالتدای اذا جعلتها مستقيمة اعتدلت
 ای استقامت و ليس اسم ضمير الشاة بنفك الجمل الفعلية نصب علی
 علی انها ضمير ليس التوسم فاعل الفعل بالخشب متعلق بالنقوم مكنى

من ادبای المعلم و تدریس کن او پسندیده و مقبول آمد خلعت
 و بخت کشید و بیا بیا منشی ای مرتبه از آنچه بود برتر کرد **بدر**
 معکم کتابی را بضم کاف و نشد بدالاء بمعنی اکتبه و الکتاب و الکتاب
 والمعنی علی الاول بالترک بر یا زحیلر معطن و علی الثاني بر کنای معطن و علی
 الثالث بر مکتب دیدم فی مدح سیاح در دیار معرب ثم بین صفاته
 بر من روی و صف تر کسی و کذا ما بعد مذبیان فی صورته و بیه کنتا
 مذبیان فی کلام و بدخوی مذبیان فی اخلاقه فی ذاته و مردم از ار
 مذبیان خبیث باطنه فی ذاته و ما بر مینر کار مذبیان فی باطنه بالنسبة
 الی اموال الناس که عیب کمانان مددنا و سبب رویت به نفعی من
 و سکون الهای مقصود من تبا و مذموم العیب و الفاسد کشتی بقیه
 الفاف الفارس و بیاء الحکایة و خواندن و استدل مردم را سپید کرده
 جمع بیاء الوصل بمران باکیزه عن الذنوب و التلوث و دخترا ن
 دو نیمه ای البنات الایکار بدست جنای او گرفتار علی وجهه زهره
 صحن و نه باره کنتار لفظ بار و بار بضم الطاقه و المحال کذا فی البحر
 که محقق من گاه عارض بالترک بوزن کالی بانی و من قال فی شرحه ای
 فذا خطاء تبیین بکسر التونه للاضافة بکی را من الملائخ طبایخ
 بالجمع الفارس در دایه بیاء الحکایة و کما یقال بلورین فتحه اللام
 المشددة و سکون الواو و کسر الراء فصیح و ضم اللام معروف و کبر
 را شکنی کردی کما هو المعتاد القصة شنیدم که طریقی معنی من

بعض از حیات و قیامت و قیامت او معلوم کردند ای انسان بزدند و برانند
 من دارالتعلیم و مکتب خانه را بمصلحتی دادند و رسانی بدل منه بیا
 الوصف فيها و نیکو می حکیم و حکیم که سخن جز حکیم فروغ نگفتی کاسو
 مفتوح الحکمة و موجب از کس براس نرفتی کاسو مفتوح الحکمة و کور
 ای المتعلمین را مبتدیان استاد کنین ای مهابة المعلم الاول از سر رفت
 ای حرم و معلم و مبین بختین معنی ثانی را اخلاف ملکی معنی من درین
 دیو کبر الواد و بیکر شدند لذایب الخوف من قلوبهم و باعتماد علم
 اشاره الی معلم دومین ترک علم کردند و فی بعض النسخ از علم و
 مانند و در اغلب اوقات و فی اکثر الزمان با ترکیب و لعب عطف نفسی
 شستند ای الحکامه و لوح دست ناکرده ای قبل اتمام در سر بیکر
 شستند ای استاد و معلم و او العطف و فی بعض النسخ بلا و او
 موجود فی انرا ای لا یكون موزا بالضرب والتادیب و نیکو کبر الحکام
 المعجیه و فیه البین و سکون الکاف العوی لعب مخصوص بلعب الصیدیا
 یقال له بالترک و اوزون اشک کذا و البحر و قبل الکاف لبس من نفس
 الکلمه بل موكاف التصفیر الداخل علی لفظ درس و المعنی التریک و بوجی
 بازند و دکان در بازار عدم خوفهم من المعلم بعد ارد و عفته بر در
 کبر الراء ان مسی گذر کردم ای مررت به معلم اولین را دیم فی
 دارالتعلیم که دلخوش کرده ای سلو علیه و فی بعض النسخ دل برو
 خوش کرد به بودند ای طاب قلبهم علیه و بمقام خویش آورده و ^{نصوه}

گفت

فی مقامه انصاف بر کجیدم و المراد به المبالغه فی الضمیر و لا حول کنان
 گفتیم مذهب قوله که البیس را ذکر را رای مره ارضی معلم ملائیک چرا
 کردند و ملافت مذهب الکلام مناک بیه مردی جهان دین بشنیده
 که گفته ای السلف حکامه **مسوی** یاد نامی پیرای ابنه بکتب داد
 ای المعلم لوح سیمین بشکون النون و الشین للوزن بر کنار المراد
 الا بطرها فان لوح و ذ التهج لا بناء السلاطین یصنع من الفضه
 بر سر لوح او بشته و فی بعض النسخ نوشته بر سر معنی من ای
 نقشب بالذنب جور استاد به که مهر بکسر الیم بر رای من محبت **صفا**
 بار سا زاده و را و فی بعض النسخ ماد شاء زاده و الصبیح موالا و
 نعمتی فی قیاس ای المال الکثیر از نکره بقیه الثاء و کسر الراء مع المتروک
 عمان جمع عجم بالفتح و التشدید علی قاعدة الفارسیه و اما الایام کا
 وقع فی بعض النسخ فهو جمع علی قانون العبدیه بدست افتاد ای
 وقع فی بدیه بطریق الارث فسنق و فجور آغاز کرد ای شرع فیه و ^{مبتدیه}
 بالباء المصدر ی من التبدیر و موالا اسراف پیشه گرفت ای انحراف
 حرقه فی الجمله خبری بیا و الوصف همانند از سایر معانی و متکرر بقیه الکاف
 المنخفضه که نکره بل فعل جمیع المناسی و متکرر بکسر الکاف که خورد بل شر
 کل سکراری ای مره بتصحیحش گفتیم قابلا ای و زنده دل بقیه
 المماکنه و سکون المعجیه موالذی مای الی الممره و یدخل و بقیه من
 الحاکم اب روانست و عمن استای کردان و صف من کردید

بالكاف الفارسی مع صر فراوان و کثیر مسلم کسی باشد که دخل
 معین دارد بکسب لا ینقطع و بکفی لمصارفه **قطع** جود خلقت
 الناء للخطایست صر ایهست شرکین ای لا تفرق فیه که سلطان
 جمع ملای بنشد بد اللام بالنار سینه کشیدان می گوید سرودی بیاید
 الوصه و معنی سرود بالترکه ابر و بینه اگر باران بپوشد نای کجبال
 بیارد مرهون بیای الوصه و جکه کرد دای بصیر مشک رود
 ای وادی با لایا فیه عقل و ادب سب کبر هو و لعب قد قریباً
 بکنار که چون نعت و بال سری بهنین شود ای بنم و بنشی سخی
 بیاید المصدر ی برکت نفع الیاء الوصه و یاء الخطاب و بنیما می جوری
 الیاء کالاولیاء سراسر ای الیاء المذکور المصنوع از لذت پای
 و نوشت اسم مصدر معنی نوشیدن و صبغة امر و جمع العسل
 و قد یکون و صفا کرکیبیا و المراد به سوال اول این سخن در کوشش بیاید
 ای لم یسبح کلامی مذا ولم یقل و بر قول من اعتراض کرد و گفت راست
 حاصل ای حاضر و موجود را بشویش قبل معنی عابنه و الی سفس
 علی صبغة المفعول ای مکرر کردن کردن خلاف رای فرد منداست **سبوی**
 حد و ندان کام اصحاب المرام و نیکی نخی بالیاء المصدر ی عطف
 علی کام چرا سخی خوردن از سخی بالیاء المصدر ی فیها بر بنم
 الیاء امر من رفتن شادی کن ای بار دلروز و وصف مرکبی بالترکه
 کوکل نور لندرجی غم فردا ن بر خوردن امروز کا قبل **ست**

عم نامره خورده بنقدم رجه می دارد همان آن که با فردا کزارم
 کار فردا را فکینای مخصوصاً که در صدر صفه و روت نشسته
 ام و عفتای قید قوت یعنی سنی سبه قلایین فی القیام بالبدل
 و ذکر انعام کبر الهمة در افواه عوام افتاده یعنی انی مذکور بالانعام
 فی افواه الانام **مثنوی** هر که علم بقتلندین شد سنی و کرم کنایه
 عن الاشهرار بند نیاید که مردم بر دم ای لا ینفی ان بضع القید
 علی الدرهم و بمسکه نام نکوی بالیاء عن الاشهرار المصدر ی جوری
 بضمین علی صحر صاحب الصحی الفارسی ندای صر و ظهر بکوی
 بالكاف العربی معن المحل و معنی الباب نتوانی که بیدی بروی و
 بالترکه قبوی بغلیوب بلز من بور و المسجوع من الکساند ان
 المراد وجه المخاطب فی قوله بیدی مردم که نصیحت نمی پذیرد مذا
 من کلام المص و دم کرم بالكاف الفارسی من در امن برد و موقلب
 الفارسی اثر نمی گذرک مناصحت کردم ای ترکت نصیحه و روی
 از مصاحبت و بگردانیدم ای اعضت عنه و بکنه بضم الکاف
 العربی ملامت بنشستم و قول حکما را کار بنم ای عملت بنوکی
 که گفته اند بلغ امر من التبلیغ ما علیک من موصوله فان لم یقبلوا
 ما علیک بمنز تا فیه و قد جعل بمنز استغفامیه و المال واحد ای
 فان لم یقبلوا ما بغلستم فلا علیک ای فای شی علیک اذا علی الرسول
 الا البلاغ **قطع** که چه دانی که شنوخوای لا بقبولوه بکوی امر

من گفتن بر همه می دانی خطاب عام از بصیحت و مندر بیان بقول
چه می دانی زود بایستی بگویند که خبری بپیر بالترکی باشی بولایع بینی
منقول مضمون المصراع الثاني بدو با او فتاده اند در بند توصیف
الکلمة من عدم قبول النصيحة دست بردست می زند که در پنج
رموز شنیدیم که حدیث دانشمندی ما قبلت خبر پیش از مد
بیاء الوصف آنچه اندیشه کردم بودم و گفت افکر از تکلیف حالش
بیان بقول آنچه بصورت بدیدم ای راسخه فی الواقع والخارج که
پار و پارت بر همه می دوخت فی البکس لفقرة و لغز لغز اند و در علم
فی الطعام دلم از ضعف حالش مهم بر آمد بالترکی قدری در دست
ندیدم در چنان حالت ریش دروشن بجای خراشیدن و نمک
باشیدن بادل خود گفتیم **مثنوی** حریف سغیر بالکسر والسکون
ای الشیخ الذی و من قال فی شرحه ای تجیل و اکس فلم یأت باصل المع
در بیان مستی ای فی آخر سکه بند سرور و ریشک دینی بالبیاض
ای لا ینفکر من الفقر در حق مبتداء اندر بهاران جمع بهار بر فشانند
بنیع النون خبر، مقارن من افتادند شیخ النون بالترکی سلیم و صاوی
بر ادب النثر و مستان ای فی الشنایا جرم تجریم که ماند لا سرفه فهو
منه **مکات** پادشاهی بری بیاء الوصف فیها را مادیب و معلم
داد و گفت ز سبب الفخر راجع الی بهر ضایع کن که یکی از فرزندان
خود و المراد بنوعی و تعلیم ابنه سالی ظرف بقوله بر وسعی کرد

و لم یفقر فی تعلیمه بجای رسیدن من العلم فرزندان ادیب و فضل
و ملاغت و فی العلم و الموعظة منتهی بکبرها: شدند ملک دانشمندان و ادیب
را مواظق و عتاب مایه علی رعمه الملک کرد و گفت و عزم را خلاص کرد
گفت اجابہ الادیب ای ملک فرست بک نیست و لیکن استعداد محمد
قطع کرده سیم و در ریشک اید می و هو من جنس الارض از هم
سنگی نباید زرو سیم فالعلم انما یكون فی الانسان ولا یكون فی کل انسان
بر همه عالم نمی آید سبیل اسم کوکب یعنی و لا یأخذه فی اللون و ذکر الکوکب
انما یرى فی ديار الحجاز و ما ذکره المص منی علی المبالغة حای انسان جز آن
می گفت جای ایدیم و لا یصنع فی کل موضع لعدم استعداد کل بگونه ادیب
مکات یکی را شنیدیم از ابران ای مشایخ الطریق که مرید را می
بطریق النصح و الموعظة فذاکره تعلق خاطر بکبر القاف و الرأی للاضافه
ادمی زاد ای ابن آدم بر و زیست بالباء الاصلیه اگر بر و زی دای
الرفق بودی بکلام اربلا که برگزشتی **قطع** فراموش
اگر دای لم ننک اینزد مغالی در آن حال هر مون که بودی نقطه و
مرفون اکنت انت المني المستور و بد موش ای ملا عقل روانست
داد و طبع و هو الخلق الذی جعل علیه الانسان و عقل و ادراک و کذا
جبال و نظای و رای و فکر عطف نفسی و موش و سوا ما یفنی العقل
او الروح و التکرر للثقافه ده انگشت مرتب کرد بردست فان
ترتبت الاصابع ادرغیب دو بار و بیت مرکب است **مکات** الی

من التركيب كاعرف في موضع بردوش و شتر من الاله صابع اعجب من
 تركيب البعض من على المتكلمين كنون بدياري اي تاخير تحت مرسوم كم
 هو امير كردنت بالتركة كه انه كر كدر روري بيا الوصف فراد
 و كتمل ان يكون تقدير الكلام كه خواهد روزيت كردن فراموش و
 بالتركة سنگ رزك او نت كه كر كدر فاعل خواهد ضمير ايند **مكات**
 اعاني را بدم كه با بيري و في بعض النسخ بيري را في كفت با بيري
 ابن و النصف من السنان للتحفة انك رسول بولم القيمة اي قال
 في ذلك اليوم ما ذا اكتسب اي عن عملك انه خير ام شر و لا يقال اي و
 لا لاي عن است اي عن نيك از بعام خيس يعني ترا خواهد
 برسيرد كه منتر حيث يكون بكه بديرت كيت كما قال تعالى فاذا
 نفي في الصور فلا انساب بينهم **قطع** جامة كعبه را كه مي كنند
 بالباء العوي و السين لمملكة مضارع من توسيدن و في بعض النسخ بالباء
 الفارسي و السين المعجمة قال اول افرا او نه زكرم كبر الكافي العوي
 بكة بالباء الفارسي من دود الفربا في معنى صاحب الكسم اي
 مشهورند و من قال اسم فاعل من التوقف اخطا ما عيري شست
 و سوا كعبه روزي چند مره لا جرم عجم او كراي اي محترم **مكات**
 و تعابيف حكما او رده اند كه كزدم را ولاده معهوده نيست اي
 اي لم يولد من بطن امه على الوجه المعتاد و خاكره دكر حيوانات را
 لها ولادة معهوده ملكه احاي جمع ضا ي جمع و هو القلب و در

انما اورد صبغة الجمع في قوله كزدم و قد ذكر لفظ كزدم بالافراد
 لانه المراد به هو الجنب و شكك را بديرت و بروه ايند و لادتها
 هذا الوجه و راه صحر اگر بديرت و ان بوسه كه در خانه يكردم بديرت
 اي بقيه جلود الامهات باري اي مره كافر غير مره اين كنه را بخدمت
 بزرگامي كني كني كني دل من اي قلبي بصدف الان حديث و كلام كوامي
 اي شهادت مي ديد و جرحين نشايد بود بالتركة و يونك كيدر غير
 بر مره حالت فردي بالباء المصدر ي اما و و بديرت حسن معاملة كره
 انداي اساو بهما ذكر قوله بديرت اسطراد لاجرم و بزرگامي خيانت
 ايند و محبوب كلام استهزاي اي غير مقبولين عند الناس فاكهة
 من الغصة ان الولد الذي لا يعظم ابويه في صبغة لغية مقبول الانام
 في كبره **قطع** بديرت و بديرت و بديرت كردن با كاي جواميد
 با كبراي اخفا اين بديرت ان الى البيت الانى هر كه با اصل خود
 و فاكند و لا يعمل الخيرة في حق احواله شود دوست روي دولتمند
 كلامي و صفات تركيبية لطيفة كزدم را كفتند كانه من نيمه الكج
 جازمستان اي في الشتاء بديرت نيمه اي كفت بديرتان اي في الصيف
 چه در منست ما بديرتان بديرت بديرت **مكات** فخر و بديرت
 اي زوجه رجل فقير عالمه من الكل بديرت اليك بود مدت حال بديرت
 و فديرت الولادة و در و بديرت را مره فرزندان بديرت بود
 و كانه شديدا كشيان الى الولد كفت اگر خداي عز و جل مرا بديرت

و بعد از این حرفه که پوشیده ام ای خیر لباسی منزه هر چه ملک نیست
 ایتار و بند و و بستان کنم شکر اتفاق از شش پیری آورد و لذت
 اینافظه را مه شادمانی کرد و سقیا را ای القدر الذی کانوا
 من اصحابه بموجب شرط ای کسب عهد بنهاد و اطعمهم پس از چند
 سال از سفر شام باز آمدیم بمحله آن در و بش گذر کردم ای مررت
 بمحله و ارکینیت خالص می رسیدم کما هو المعتاد بین الالهیه گفتند بنده
 شکی نیست ای فی محبتنا اینک الوالی گفتیم سبب چیست گفتند
 پسرش فرموده است و عربین کرده قدری عن هذا الکلام و هو
 یکی رکنه ای قنای احد و از شهر کنه خوف من العضا ص در را
 بعلت آن ای لاجل اینکه گرفته اند هدوه فی سلسله در کرده ای
 الکاف الفارسی و بند کران بکر الکاف الفارسی ای القدر التعلیل بی
 نهاد گفتیم این بلارا ادا شایع الی ذلک الفقیه بحاجت فوالست
 از غذای عزوجل **قطعه** زبان کبیر النون بالاضافه بار دارم
 وصف تر کنی و اما افرد لانه اعتبار المطابغه غیر لازم فی غیر لغه
 الوی کما بقال فی التزم یو کلی عوز نراه مرد بسیار قدی اگر وقت
 ولادت ما را بند بدل الولد از ان اشارت الی مضمون المصراع
 الاخیر بهتر میزد یک فرد مندر میگویند که قورندانه ناموار ای غیر
 موافق را شد **حکایت** طفل بودم بریدم بالطفل منا الصبیح
 ای کنت ضعیف زری را می رسیدم از بلوغ ای من امارته گفتند

مستورست و فی بعض النسخ در مستور کتب آمده است که سه
 نشان دارد بینة بقوله کی با سر ساکی یعنی اللام و لفظ کی بقید
 المصدریه و دوم احتلام و سوم در آمدن ای فرخ موی زمار
 یعنی الزید العربی العاتیه اما در حقیقت یک نشان دارد بینة بقوله
 انکه در بندای فی قید رضای صی عزوجل پیش الباء العربی ازان
 در بند خط نفس ای علامه البلوغ فی الحقیقه ان يكون الماء فی رضاء
 الکی ازید و اغلب من کونه فی قید لذة نفس هر که در و این صفت
 موجود نیست من لم یکن فیہ من هذه الصفة محصا سکون النون بالغ
 شمارند من ای لا بعد و نه بالغالی بقول اسل الفرس لکنه نامان بقوله
 ابعا کرافه و بالحنه **قطعه** بصورت آدمی شد قطره ای
 نفیم و ناخبر تقدیر قطره اب بصورت آدمی شد جل روشن قرار اند
 رحم مانند التار عن المنقر و برادیه المتقر ای بیقی منقرا فی الرحم
 اربعین یوما اگر چه ساله ای لمن بلغ اربعین سنة عقل و ادب است
 میوه بنحیفش نشاید آدمی خواند **دیگر** جوامیدی غیر منوم
 و لطف علی جوامیدی ادمیت بنشد بدالباء مبتداء مؤخر
 و فی اکثر النسخ جوامیدی و لطف و ادمیت که بکوه المصراع مفعولا
 مقدما محسن نفس بیولا فی ای النفس الخالی عن الکمال مبتدا ای
 من تدریغ من یزید که صورت ای توان ساخت معنی ساختن
 بر ابوانها و الظاهر ان التقدیر بر ابوانها و مجوز ان يكون لفظ

زاید از شکوفه بکر الشبن المعبره و سکون النون و فتح الکاف و سکون
 الراء المهملة بالتميم و زکاء راء الزاء و الکاف الفارسیین جو
 را باشد فصل و احسان مرعونه و فزق از ادنی بانفس دیوار
 لانه مجرد الصوق موجود فیه بدست آوردن دنیا بدست برید
 بیان الفضل یکی را که توانی دل بدست **ارحکام** سالی
 نزاع و جدال و میان بیا دکان حجاج بضم الحاء الکاف افتادای وقع
 النزاع فیمابینهم و داعی برید به المص تقه در آن سفریم بیاده بود
 یعنی گفت انا فی ذلک السفر خلا انصافی و سروری محمد کرافنا دیم
 ای و الکافی انا و فعنا علی راس الاخر و وجه مذاکنا به عن النزاع الکثیر
 و الحدال العظیم و داد فسوق و جدال بدادیم و قال السمع الحجاج اشهر
 معلومات فمن فرض فیهن الحجاج و لا رقت و لا فسوق و لا حدال فی الحجاج
 و المعنی انا خلقنا مضموه من الالهة الکثیره کما وه تبتنی وصف کرکس
 و کما وه بفتح الکاف و الحیم العربیین بمعنی المحمده و می کبر الحیم و تشدید
 الفاء ماعدیل علی وزن فعیل بالترکه دیگرش خودی گفت ای کانوا
 بقول لمن یجادله المحفة الاخری باللعجب بفتح اللام التعجیبه و هو
 المسموع من الاکثاره و المنعول السنته العرب کانه بنادیه العرب
 علی من قولهم بالباء و هو مبالغه فی التعجب که بیا دکان حجاج برید بعض
 الالات الشطرنج التي توضع من عظم الفیل هون عرصه بالصا د المهملة
 میدان شطرنج و قیام کلام العرب ان يقال فی الشطرنج بکسر الشین

لا یفهم لانه من مذمهم انه اذا عاب الاسم الاعمی رد الی ما یستعمل من نظایر
 فی لغتهم و زنا و صبغة و لبس فی کلامهم ففعل بفتح الفاء فوجب الشبن
 منه لیکون یوزن جرد حل و هو الضخم من الابل سیر بردای عظمه فرزین
 می شود فسر المص بقوله یعنی به ازانه می شود که بودیم رجع الی الکلام
 دکان القابل و بیا دکان حجاج مبتداء عرصه بیا دای میدان برید را
 بریدند مثل السابق و تر بالشدید و از شدید و لهذا وقعوا
 فی الحدال قوله بریدند غیر المبتداء **سنت** ار من یکوی امر من
 کفن کاعفت حاجی اصله حاج بالشدید فقلب احد حرفی النضجین
 ثانی کاف بفتح البازی و کسر الباء للاضافه مردم کزاری بفتح الکاف فالقاری
 صنفه مشبهه میا کزیدن رکب مع مردم کزین را کو بضم الکاف
 العربی اصله که او استین خلق بازار بعد الالف می و دسحیف الراء
 علی الاصل حاجی نویستی بل سرست حاجی از برای آنکه مرعوبی را
 حاجی خورد و باری برید بفتحین فیه ابهام **کایست** هندوی
 بیا به الوصف بفتح النون و سکون الفاء و الطاء المهملة عربی بود
 و بالباء مقام الطاء فارسی و ترکی اندازی بالباء المصدری و لوط
 نقط انداز و صف ترکی مثل نیر اندازی موخت حکمی کفیت نه
 ترکی خطاب لایندی خانه ملا اضافه مدین است بفتح النون و کسر
 الباء الاولى الاصلیه و اما الباء مع النون فلما فاده السند و حصول
 الشیء مما دلفا فیه کاعفت فی قول المص چه زندیشن از روین

والمعنی المراد بالترک عدم الحجاجی و

حک و المعنی از آنکه بینا من القصب ماری نه انبت فدا بد من رعایه
 المناسبه و اصحابه الحی و هذا قال **مت** دانی که سخن عین صواب
 بگوید و الا يكون عمداً كعمل الهندي المزبور من غير مناسبه و آنچه
 دانی نه نیکو ش جو اینست بگوید تغذیر نیکو است جو اینست بگوید
 اذ لا نصبت الحی و تضييع العمل فاذل **کات** مردی را بدست
 قاست ای حدث الشخص و جمع العین پیش بپار بفتح الباء
 و سکون الاء رفت لطلب العلاج فایا که مراد و اگر فلان طلبت الدواء
 بپار از آنچه در چشم چارایان کردی ای بضمع می عیون علم الدواء
 در دبر و او کشید لانی لانه منجم فیه کور بالکاف العری سند ای صار
 اعمی حکومت ای نصومت پیشی داورای حاکم و براد به الفاضل
 بر دند لطلب الارش حاکم رفت برومخا طبا الى البيطار مع ما و ان
 بالاء الفوقانية ای ضما فثبت علیه بقوله اگر این در سودی بیاید
 الحکایه پیش بپار رفتی نیز صون الغصه ثم بین الحکایه بقوله
 مقصود ازین سخن اینست که هر که تا از مود را ای لر جیل لم
 یجرب کار بزرگ را بداند که ندانست بر دینش **مت** در
 بخت رایی و سعادته النکر منسوب کرد و بالکاف الفارسی **قطع**
 ندهد فعل متغی هو شتمند فاعله و کسر الدال للاضافه روشن رایی و صف
 تر کنی بر و یا ای دخی الاصل کار نای خطیر مفعول مدح و بزرگوار
 و صف تر کنی ای من بنیسم الحصر اگر چه فی حدیثه باقده اسم فاعل

من باندن بالتر دو فحی است لا بقوله المهمزة للوزن و الا يجوز انبانها
 كما عرفت بریدش بالفتحات و سکون النون و الضمیر راجع الى مور
 بانها فکارتگاه هر برای الموضع الذي بنی فیه الحبر **کات**
 یکی از بزرگان پسر بیایا الوصف ساسه بالنسب المعجمه ثم بالنسب المعجمه
 داشت ای کان لاهد من العطاء ابن مقبور بر وفات مافت فاعله
 ضمیر بر بریدندش ضمیر المفعول راجع الى یکی که بر صندوقی است
 هذا الضمیر راجع الى پسر چه نوشتیم کامو المعاد فی قبور الکبار گفت ایاب
 کتاب مجید ای القرآن سس بالاء العری مع قدرش زیاده و بعضی
 الشیخ شرف و رتبت پیشی از نسبت در لاجاهه الى تغذیر قدره
 روا باشد بر چنین جایها نوشتن علیه بقوله که بر وز کار سوده
 بضم السین المهملة اسم مفعول من سوده کرد و بالکاف الفارسی ای
 بگو و من قال محوشد فلم يعرف المصارع من الماض و طابو بر و
 گذرند ای بیرون علیه و سکان جمع یک بر و شاند المعجم من مع سول
 می کسد و من قال المعجمه ثم بالمهملة فلم يعرف اللفظ فابن المعنی الاربض و ر
 چیزی می نویسد بشرایان کتب شی علی صندوق القبر لیس با هم
 این دو بیت کفایت می کند من لانا المبت **قطع** و بفتح
 الواو و سکون الاء لفظ مشهور استعملی فی کل الاستغراب و لشهره
 قرب من التکرار که قدر که سبزه در بوستان مرویه مد مدی بیا و
 الحکایه یعنی کانت عادنی فی مدیه حیاتی اذا ظهر النبات الاخر فی البستان

چه خوش شدی دل من سدا من ان المبت كافلا انفا بکذا ای دوست
 ما وقت بهار مرعوه سبز، بینی دمیج بر کل من بالکاف الناری
کلمه تار سایی بر یکی از خدا و ندان نعمت ای علی احد من
 الاغنیاء گذر کرد ای مرید و دیگر بنوعی راست وی استوار بضم
 الهمزة والتاء یعنی محکم بنده و عفویت می کرد تا آنکه انگلی ابراریدی
 یا رسا گفت ای بر من چو تو ای شکست محو می را و بهو عبید خدای عزوجل
 ابر حکم تو گردانیده است و ترا بروی فصلت نهاده است فانه
 صبر کسبدا و حکیمان علیه نگر نعمت حق تعالی بجای آرامش او در
 و چندین جفا رواه دار فانه نخی وز عن العدل باید مضارع من
 نشن بمع لا ینبع که فردا در قیامت این بند از تو به بکبر الباء
 و سکون الهاء معناه شایع وقع فی بعض النسخه از جهت آنکه
 مملو است از تو طلب می کند ذلک العبد و تو در آن وقت مملو
 وی شوی الی سنا و جد فی بعض النسخه و سر ساری بالباء المصدری
 بری بقیه الباء **مثنوی** بر بند مکر خشم بسیار و المعنی
 علی العبد کثیر جورش مکن و لیس مبارک الله کل الله هم من اهل حقان الی
 او را نو بد درم فریدی بیاید الخطاب آخر نه بقدرت افریدی
 لفظ افر یعنی فی سانه اهل الترس للتاکید و المبالغة این حکم
 و غرور و خشم با حیدها المولی المجازی نیست از تو بزرگتر
 و خداوند معناه بالتره و از در سندن اولوزق افریدی ای حواجه

ارسلان و اعوش و مما اسما لعبدین کما قال فی التره خبر مرد و خوش
 و ران ده و صفت ترکشی و کسر الهاء للاضافه خود مکن و اموش ای
 لانتی ارکا و من صبر کارد و من قال مع قوت دهنده به خود فخطا
 در جرئت خبر مقدم از بنامبر علیه السلام که بزرگتر صبری روز قیامت
 ظرف للمحرمه ان باشد که بنوعی صالح بهشت برند و خداوند فاسی
 بد و روح و من جمله متبدا، مؤخر **قطعه** بر علای که طوع بالتره
 و الکونه مع المتفاد خدمت نیست مرعوه خشم می خدمت نهی
 من رانده و طبره مراد ف خشم مکره ففی الکلام تا کید که فصاحت بود
 بیرون شمار فی البوم الحباب و موبوم البقمه من ازادای غیر
 متبدا و فواجه در ترجمه **کلمه** سالی بیاید الوضوح از سبب ایشان
 سیر نو دای سافت معهم و راه از مر امیان در خطر فافیه سفر جوالی
 بیدرقه دفعه معناه همراه باشند و صنفه بقوله سیر بار و صنف
 ترکشی و کذا جمع المعطوفات علیه من قوله هیچ انداز معناه بالتره
 زنجیر کاجی و سلیح شور لفظ فعلی فی لعه النفس و التره و بش رو رای
 زابین القوه که میده مرد توانای بعشر رجل اقویا، کان او بفتح
 الکاف العربی ای فوسه زنجیر الزاء المعجیه و سکون الهاء و النفس
 کمر دندی و فی بعض النسخه گردندی و من اختاره فقد صنع المبالغه
 المقصوده بحکم المقام و زور و اوران مع زور و و مود صنف ترکشی
 مع القوی و کسر النون للاضافه الی روی زمین برادیه الذی است

میان

اور ای ظہر در مضارعة بالترک کورش بر زمین نیاوردی فاعله
 ضمیر و راوران اما مستعم ای دو لغت بود یعنی گانه اعتدال تنعم
 و سیاه پرورده بالترک کورکده بسلیمش نه جانا دین و سز کرد
 و لم یکن محب الامور و رعد براد به الصوت المطلق میازا کوش لازم
 و اللطین دلاوران جمع دلاور محب الشیخ بکوش او سرمدن ای
 لم یسم و بر قباد به المعانی مطلقا ضمیر بالاضافة سواران جمع
 محب را کب بدین **مت** بتفاده ای لم یقع و کذا الشخص در
 دشمن اسیر و مجوس کبر دشمن بفتح الباء الصلوة و کسر الکاف الفارسی
 سارین بالنون النافیه والباء العربی ای کا بصر حوله نارانه تبرک
 محب الحرب اتفاقا من و ابن و گانه سلبیس در بی هم بالترک بر سر
 رد کجه دوان صفة مشبهة من دودنه ای کن فی الما بفتح و سار
 بران دیوار قدیم که شش آمدی ای کلمه تر جی ر عقیق بقوه
 فاعله ضمیر حیوان و بران دفت عظیم که شش آمدی ای کلمه دبد
 بزور سر که ای بقوه راس کف برکندی بفتح الکاف العربی
 و ناکر کنایه لغتی لا غتراره بقوه **مت** سکل کو بضم الکاف
 العربی بالترک فنی تاکت بفتح الکاف و کسر التاء و باروی عطف
 و کسر الباء للاضافه مردان سید بریدای منم شبر کو کالاس
 ناکت سر بجه بالاضافه کثران بفتح الکاف الفارسی صنفه من کزدا
 والمعنی بالترک ارسلان فنی تا پیجی اور جی و ندر جی اما فی کون بکون

و حالت بودیم فی المشی که دو سید و اریس بالباء الفارسی
 سکی بیا الوصله ای من و رای جی سر بر آوردند و گانه ناخفتین
 و راه و امک قال ما کردند گامو عاده قطاع الطريق در دست
 یکی هو بی و در بعل دیکر و فی بعض النسخه ان ذکر کلونه کو بی بیا
 الوصله فیها و کلونه کو بضم الهمزة فی العربیین و سکون
 بالخی المعج و الباء العربی الیه یشرب المدرجون را کفتم چه باقی
 بیا الخطاب من بایدن تالیا الفارسی یعنی لای شئ تنوقف
مت بیارام من آوردن اجمه داری بیا الخطاب رمدی بیا
 و زور عطف علی مردی که دشمن بیای خود آمد کبور الکاف الفارسی
 معنی القبر و من قال یعنی بقبر من فقد زاد زاد الضمیر عنده نفع
 نبر و گانه را دیدیم از دست خوان افتاد کوه و کرزه سر کوه
 افتاد افتاد رکتب الاستدراک و سوء الترتیب **مت** نه هر که
 سوی سکا قد بترلا و او عاطفه فی النسخه الضمیر و من قال الشر
 النسخه التي راينا بالواو فلم یوف ان العبرة بالقوة لا بالکثرة و
 سکون النون جای وصف تر کسی من ضایع و المجموع صنفه لقوله
 نبر والمعنی بالترک دکدر هر که قبل باره جوشن حبشی او قل
 بزور جمله شک اوان بدار دمای والمعنی بالترک شک کوز کلمه
 حکم می قوتنه دو سزا و لا ابانی چاره بران ندیم که رحمت
 و سلا و حاکم را کردیم لاجل الزمکن و جانه سلامت

قطعه نگارهای گران کبریا کاف الفارسی معنی التقلیل و براد به
 العظیم مرد کبریا الدال گاردین سکون الراء وصف سرکسی فرست
 قدمی سبب التایف که شرب سره قدمی از حکایت مشت زنی
 دارد نیز خرم بخت الحاد المعجی و تشدید الیم للوزن و فی
 الاصل محبتها و موئنا مع طغی کند جوان اگر چه قوی بال
 و بیلتن با بنیای بکوه عظیم الحنه و ذاللمهاته حکم دشمن از نوله
 مثل الخوف بکسر مضارع من کسی من متعديا و غیر متعدد و متغیر
 متعدد سوندای منقطع مفصله و مع المهرج الا فیه التکرار دشمن
 فیکون اند قور قوده اور لور آکی نبرد بنحس مع الحرب مبتدأ
 من مضاف قدم بیانه فی الدیبا جه از مودت ای عهد المراء الذکر
 حرب الحی معلومست خبره فانکه مسئله و شرع من دانستند
 ای معلومیتها **کاست** و اگر راده و را زدیم سزا حکایت ماره
 المصنوع بر سر کور الکاف الفارسی پدرش تنسته و اهل الدنیا
 بظهوره اثار موالیم فی قبوریم و ینافذونه بها و لذلك فعدلی
 الغنی علی قریب و ادروش راده و منافعه و مباحته در سواد
 للنفاذ که صندوق بصیم الصا دلهمه فصیح و سوما وضع علی
 قبر المیت تربت بدرم سنگین است ای من الحجر و کتابت زکیین
 ای کتب علیه خط ملون و قریش رقاص بضم الراء المهملة انداخته
 و اما دکون الرقام قریش الصندوق و خشت بیروزه کسر الحاء

و سکونه الشین المحسن ای اللغه منه در وساطه و اما دکون
 الرقام مرصعیه للزینة بکون بدرت سحاب ابن الفقیه فیه
 بفتح النونه من مان من ای لا یشبه لانه استغنیها انکاره و فتح
 فاکر ای کفای من التراب بر و کرده مع ترابه قللی در ویش بر
 سکونه ابن ای ابن الفقیه اس تشید ای سمع هذا الکلام و کنت
 قاسوس قدم بیانه نورت خطاب لابن العقی زین ابن سنگ
 کرانه قدم بر خود بجنبین باشد لحقه حکم که در قبرست موت
 العیاء راحه قبل الموت اربعه موت الامراء و موت العلماء
 و موت الاغنیاء و موت الفقراء الاول فته و الثانی ظلمه و الثانی
 صرت و الرابع راحه **ست** فکر که کنه نهند بر سکونه الراء و فتح
 الواو و مارای الحجل بر سکونه الراء مفصو من راه اسوده نکرند
 رفتار و **یکم** مرد ویش که با ستم لا ضافه فی اللفظان فاقه
 و فقر تشید و بلس علی من اثنال الدنیا بدو ک ای الی باب
 الموت عیان بنه که سبکیارای صنف الحجل ابد و الغنی بخلافه
 کافال و اگر در نعت و در راحت و اسایش گانه عطف تشبیه
 ماضی من زشتی مردن زین ستم یعنی ان منافعه من هذا المجموع با سره
 شد نیست که دستور اید لانه فراق اکثر غیر ممال امیر که نندی
 بیایه الوطی فیهما بر مد مضارع من رلیدن مهرش دان را میری
 گرفتار اید **کاست** سر که راپر سیدم قدر مثله از معنی ابن عربی

که اعدی را برید و اظلم عدو که العدو و قول من العداوة و اسم جنس
و لکن صم اضافه اعدی الیه لانه اسم التفصیل یقتضی تعدداً و اضيف الیه
اذا كان معرفة نفسك التي بين جنبيك والمراد بالنفس النفس الامارة
لا المحمّدية و غیره گفت فاعلم ضمیر بزرگ حکم آنکه هر آن دشمن که با وی
اصان کنی دوست گردد ای بصیر صدیقاً لک مکر نفس را که مدار پیش
کنی بالباد العوی و محال گفت زیاده کند و قبل من العدو و الدنيا و می
فانیة و من النفس بالافرة و می باقیة و قبل من العدو بالبرق و من
النفس لا یمانع عود باله من فرما **قطعه** قرئته قوی المعنی
ظاهر و من قال عوی معنی الحلی و العادة معنی ملک صفة و قرئته قوی
شود و قد سبب الی عادة من اراد المکرار الخیر المعبود و تعرف الشی
بنفسه کما قال المصنوع بدر طبیعی که نشئت اده فاعل سود یکم یعنی
ماه الصلح و الکاف العربی خوردنای بنکله الاکل و کوهوزی چوبها می شود
خطاب من افتاد بالوا و قد عرفت انه بالوا و بلاوا و لغته جو
حماد و هو لا یمانع له ما و انما هر که براری مطیع او شود لانه الان
عبید الافان فلاف نفس ای الامانة اذ التمتبا در عند الاطلاق
که گردن کش و فی بعض النسخ فرما و بعد کویاقت مراد **جدال**
سعدی امدعی و میان توانگر می شود و در صورت دروستان ای
شخص کانی صون الفقرا و بر سيرة اینان ای کم یکن علی برتهم
در محفل دیدم نشسته بین الناس و شغنی الشناعة الضاعة و قد

و مدشغ الشی من باب ظرف فهو شغ و الکسم الشنعة و یوسیة
و دقة کما یف باز کرد ای کشف و دم توانگر ان اغاز شرع فی مدینه
الاغنیاء و سکن بدین ساین فی سوق کلام در وین را دست
قدرت بنده است ای بس لهم مال و توانگر انرا ای ارادت شکسته
ای لا یریدون العطاء **مست** کزمان را بدست اندر درم نیست تقدم
اندر دست درم نیست کما عرفت مرار و بدان نعمت را کرم نیست
مرا که بر ورده و نعمت بر کجایم بصف المعنی نفس ای سخی ای ذم الایماء
با پسنداد و فی بعض النسخ سحت اند کفتم ای ما توانگر ان دخل کلیناء
اندر قدر بیان الدخلاء هذا الباب و دقیرة کوشه شبان فان اموال
الاغنیاء تصرف الیهم محفوظه لهم و مقصد ترا بران و کهن براد الملک
مسافران فان المسافین لم یجیون الیهم و منحل با کبریا قدر مرار فرمایا
و بعد و من فسر قول ای یغیل فانما یو کونه یغیل از بهر راحت دیگران
و لهذا دست تاول و عود الید لاجل اکل الطعام الیکه مقصور من انکاء
برند و معین که متعلقان من الامل و الولد و بر درستان ای الذین
کاتوا کنت ابدیهم کورده من الطعام و قصه کجایم جمع مکرر ضم
الراء ان زمار اهل جمع اریله و می المرأة التي لازوم لها کذا فی وج
الغناء و بران عطف علی را مل و اقارب و جیران جمع فاصحفت الراء
رباعی توانگر ان را و قفت و ندر و بهمانی فی ورنه سکنة
والیاء فی القافیه مصدر یه ای للاغنیاء وقف و ندر بالمال و ضیافت

لكان مكنتهم زكوة و فطره و اعناق و هدي بالفتح و النكوة ما بهد
 الى الحرم من النعم و قرأى من التبرعات المالية توكل بالفتح سوال
 عن الوقت بدولت اين ان ربي تتواني بباي الخطاب جزاين
 دور كنت فانهم بصيرت شاني بالياء المصدري اكر قدرت جود
 و اكر فوت سجود اى كذا ما توانكر ان ايسر شود علمه بقوله بال مزي
 على صيغة المفعول اى المال الذي ادى زكوة او المال المطهر دارنده
 و جانه ياكى و عرض كبر العبي مصونة اسم مفعول من الصيانة اى المحفوظ
 و دل فرع اى لهم هذا المجموع و قوت طاعت و لغمة لطيفت و نذا
 فجب و صحت عبادت و كسوت تطيف من النطافة و هو النقاوة
 ببدست كه از معده به قالى چه قوت ابدى كصل و از نهى چه درو
 فافيه ليرة لقوة و از اى شكسته چه بر ايد كالاول و اردست
 كرسنه چه جبر **قطعه** شب في الليل بر اكنده خبيد مضارع
 من خبيد بالتركه بالتمنى و اوتوى اكنه على يد يد بفتح الباء الاصل
 معنى ظاهر نبود وجه بابداد انش معنى نيام على التشویش من
 لم تبين له وجه تفقته عما مور كرد كبر الكا فالنارسي اورد به
 ربح بياستنا اى في الصبغ ما فاعت بود من ثم المعاش من
 اى في شتابه فراغت مبتداء ما فاقه اى مع الفقرة بيوندد جبر
 اى لا انفصل ولا كصل و جمعيت سكون الباء مبتداء در سك دست
 طرف صورت نه بند جبر يكي و هو الفقه بحرمة و هى تكبيره الافتتاح

عشا بفتح العين بسنة لغز يا له و دكرى و هو الفقه منتظر كبر الطاء
 و كبر الراء عشا بفتح العين ما يوكلى و ففت العشاء ضد الغدا و شسته
 لعدم ساعد اسباب المعاش و وجود الحاجة الى تدبير الطعام لفقره
 به كراين اى الفقر مدان اى الفقه كذا قد عرفت قريبا ما يد بفتح النون
 اى شى شابهه **سنة** قد اوندروزي مبتداء صاحب رزق
 كفى شغل جبر لغز فليمن ادر المعاش به كراين روي مبتداء
 ايضا به كراين دل جبر لا شغال باله و تفرقه حاله عبادت ايتان اى
 الاغنيا محمل قبول شتر ديكتر ست لكونها مغارته كضوء القلب كاقاله
 كه محمد و حافر كسب القلب به بريان فاطر ثم فضل حال الاغنيا كه
 اسباب معيشة ساذجة اسم مفعول من ساذق و المراد ايجادهم و احضارهم
 اياهم و من قال بع مهبيا فقد را د شياء لعدم العلم بالحق و ما و راد جمع
 ورد عبادت برداخته اسم مفعول من برد اخن و هو بالتركه تمام انك
 و ابته صورت و برك و بنورك و قور شترى و فاع اول المعنى عجب
 كويد اعود اليه من الفقر المكت من اكتب معنى سقط على وجهه تعالى
 على وجهه فاكب و هذا من النوادر ان يكون فعل متعديا و افعال لازما
 و فيه مخالفة حيث ان كتاب القوة فقره قد بلغ الغاية كذا عرض
 لصفته و هو الفقر ايضا و محاوره معا له من الكوازعطف على الفقر
 من لا احب اى لاقبه كذا في العابد المنصوب و در جبر ست الفقر
 سواد الوجه في الدارين و في بعض النسخه در و بشى بعوفت تبارك

ای لایکن یا قفس کبیر ای بدایه یصل الیه کما ذکرنا بکونه کفرا و هذا
 وارد فی الجبر ایضا ولما قلت هذا الادله المعقوله والمنقوله کفنا
 محیبا مشبهه و سماعه علی الصلوة والسلام کفنا القدر فی
 فانه بدل علی فضیله الفقر کفیم فی جوابه خاموش فاکل لا ذری معنی
 الحدیث المذكور که اشارت فواجه علی السلام بقوله طایفه است که
 مردان میدان رضا اند و هذا اضاف الی نفسه بقوله فقره اذ لیس الفقر
 فقر الکمال احد و تسلیم غلط علی رضا و فی بعض النسخه سیر برقصا و سیر
 کما قال نه فقر اینان که فقره و ابرار مع بر او بار مثل اصبی و اهلها
 پوشند کافی زاننا و ثمره ادرار کبیر الهمة اه لفره و طیفه و طیفه
 فروشد مضارع من فروضن بمعنی البیع بمعنی لا یاکلونه لیم و کفیم
 بل سعوه لزیاده مرصم علی المال **رایع** ای طبل یا بکره ای طاول
 والمراد به من یقول الکلام رافعا صوته متصليا لمند بک صوته و در طبل
 بیه ای بطنه خال و توشه و زاد به بدبیر کنی وقت سیم و سید
 بیه الباء العربی و الفارسی او کبیر یا و اکیم العربی و الفارسی لغته
 منعه و قد یستعمل بیه الباء العربی و الیم معناه بالترک سفر لغی
 والمراد هنا قصد السفر روی طمع از خلق بیه امر من سجده ارفع
 شرط کما مر بیاة مردی بیاد الخطاب سیم براردانه بردست سیم
 برید الحس بهذا الکلام انک فصلت فی الاثنی ربانقر و لیست بذلك
 المقام ثم تنزل الحس و قال ان امثالا لبسوا من کمال الطایفه التي قلنا

فی حقهم مردان میدان رضا اند و لیس کمال حق تحصیل لنا الثواب
 بعضه الی الخیرات کما قال علی السلام نعم المال الصالح فی بد الرجل الصالح
 و لیس از ما شتا منتظا حتی یسر لنا العاده بنوع القلب بل فی قلنا
 حسب المال للفقر و سوء الحال و لا فاداه هذا المعناه قال و ست یدرج
 تحت بر منه پوشیده اند که معناه بالترک او ترک فهو متعذر ان کان
 معناه بالترک کنگر فهو لازم اذ متعذ به پوشانیده اند و استخلاص
 کوفاری کوشیده بالغی لا یقع شی من الخیرات مثل سیر العزای باعطای
 التلبس و مثل استخلاص الایسر و المحبوس الایوود النعمه انا حبس
 مارا برید فقاء الصوفیه ساه استانی مرتبه الاغنیاء که رساند
 استفهام انکاری و بد علیا و بی بد المعطی بید سنی و می بد الفقیر الاخر
 چه ماندای لا شمهها کما ورد فی الجبر الید علیا فیر من بد السنی به یعنی
 حق جل و علی در حکم تنزل بحال ان برادالمحکم معناه الاصطلاح الذی بکره
 اصل الاصول او براد به معناه اللغوی اذ تحت اصل هشت خبری و علم
 که او یک لیم ای لایل الجنة رزق معلوم معروف حین نشهون علی
 قدر غذوه و عیش فواکه بیان للرزق المعلوم او بدله منه فواکه
 و می بوکل من الثمار لمددا و رزق اصل الجنة انما بوکل للتلذذ لا لحفظ
 الصیة لاستغنائهم عنه فی الجنة و هم مکرمون لانه الاکل الخالی عن الکرام
 یمین البهائم و انه رزقهم یصل الیهم من غیر تعب و سوال کما ورد علی
 رزق اهل الدنیا فی جنات تعیم ای فی جنات لیس فیها الا النعیم و هو

استدلال المص بالآية على كون البذر العليا افضل ان لها رزقا معلوما والزرق
المعلوم مدح وصف اسنح اهل الكنه به نادر اني كه مشغول كذا قد
بيان في الباب الاول از دولت عفاف وموالف عن الحرام محوشت
وملك فراغت زير كين رزق معلوم **تثنية** تشكاه را غايد مضارع
مجهول انذر خواب اي في النوم ميم عالم كشم اي في عبونهم شمة اب
لكال مرصم على الماء واخبا جهم اليه به كجا كه سخي كشيده مغفول
مقدم لقوله سني ولخي جنبه عطف عليه را بيني خود را بشره
قدم بانه في مكانه زور را مانع والاء مهنا لسيه و كار مانع خوف
انذار لفرقه وارزوايع ان اي من لوازمه القبيح به ميرد بفتح النون
الثانية وارزوايت افرت به اسد اي لا تخالف و طلال از حرام
تشابه **قطعه** سكي را كوكلون بياء الوطف فيها بر سر ايد
لوصف والتفسي هو الجنازة بكبر الكيم اذا كان عليه الميت وادالكيم
عليه ميت فهو سر بر دو كس بر دوش كبرند مرون ليم الطبع شبح
التفسي بيدار كه خوانست اي بطن انة طعام اما صاحب دنيا يعني
مالك قال بعين عنابت حق تعالى في اضافة عين الى عنابت لطف
لمحو طست الخط هو النظر بموخر العين و كلال الباء سببه از حرام
محفوظ ثم اراد المص بيان مفردات التفرد و طلب الانصاف والاعتدال
من خصمه فقال من مما نايغ فرضا كه تو بر اين سخي نكر دم المفروض
مذا و بيان و بر مان نيا و ردم عطف عليه انصاف از تو توقع دارم

ثم اورد كلاما بفيل المص به كز و بهج ديدني كه دست دعائي الباء و طلال
ودعائو الشخض المزحف الذي لا يطابق باطنه ظاهره قال له بالكر
قلب به كنف بفتح الكاف وكسر التاء وسكونها الطهر بالفتح بسنة با حرف
عطف في الفارس ي نواني بياء الوطف ايضا در زندان شسته مجنون
ما برده معصومي در دين با نفي بتدبير النابذ اعرجي ما قر از معصم
بكبر الكيم وسكون العين وفتح الصاد المهملة موضع السوار من الساعد
اي الرسخ برده الاستشارة من الامور المذكورة بعلة در و شي
بالاء المصدر ي شمر مردان را كيم فروف و فقره شها بفتح النون
وسكون القاف يقال له بالكر كرفا منه نعم كرفته اند وكعبها سقنة
اسم مفعول من سقن بفتح السين ان الرجال الشجاعة كسبهم الناس في
المواضع الضيقة كت الارض وبغيدون وكس كعابهم به والمخ
ان الناس ينعملونهم بالاجرة على اعمال خفر الارض وكس كعابهم
بسبب الاعمال الشاقة فيها ومحمل است كه در و يش را نفس ناره
مطالبت كذا اي الجماعت بونه قوت بتدبير الواد واحصائش
اي كنها عن الزنا بتدبير التوقان و فوق المراح بعصيان مبتدأ
كه بطن و فرج تو اما تند التوام بفتح التاء المتناات الفوقانية وسكون
الواو هم بالهمزة المفتوحة بالكر اكبر و فرة المص بقوله يعني بطن و فرج
دو فرزند بكم انما فرة المص من المرام بقوله ما دام كه ابن
يكي يعني بطن بر فاست بسبب كثرة الاكل ان دكبر يعني فرج بر فاست

و قد وقع ما قلناه من الاقبال شديداً و درویش را ما حدث غیبی بیدید
 الزنا بکبر فتدای الناس ما انکره مساریر به بدینم الباء و سکوه الراء
 ای موقع الخیال نه سزای سنگار به شدای استحق الرحیم گفت ای سلمات
 درندارم که زن کنیم و فوت ندارم که صبر کنیم علی ترک الخیال چه کنیم لا ربنا
 فی الاسلام اشارت الی قول البی علیه السلام لا ربنا نیت ولا تبطل فی الاسلام
 الربانیت بفتح الراء فعل الربان من موطنة الصدوم و لبس المنسوج
 و ترک اکل اللحم و غیره و اما التبطل فهو ترک النکاح و الاغتزال الکلی
 عن النساء ثم اراد المضییان منافع الغنی فقال و از جمله مواجب
 سکون التاء بالاضافة جمع موجب کما حدوسی و موسی و موضع
 الوجوب و جمعیت درون عطف علی سکوة که خداوند نعمت را
 ای للاغنیاء ثابت است قوله و از جمله مواجب الی آخره هر مقدم
 و قوله خداوند الی آخره صفة لقوله مواجب کی مبتداء است
 خبره و الجملة مبتداء مؤخر للجزء المقدم که هر شب صبحی بیاید الوصف
 در بر معنی المصدر کبریر بیدید به الزوجة الجملة او الی آخره الجملة
 و هر روز جوابی بالیاء المصدر ی از سر کبریر ندیغ می یاقون
 الثاب کل یوم ای یصبحون کانهم شبان الحنان صبحی و صنف
 لک سابق که صبح تا بک دست از صباحت ای صلی و بر دست
 الی الصبح المعنی یعنی بده علی حسه فان القلب فی الحانیا لا یسرون
 الهیة کثایه عن ذهاب الطلاق و کمال الحیرة و من قال یغ صبح

روشن کنش از جمال او بر سینه نهاد است و مذاکنا به عن نسیم
 حسنه و اظهار النجی من جماله فهو لم یعرف موضع القلب اللهم الا ان قال
 المراد من قوله دل موالصدر و التعبير عنه به لرعانة قافية السجع و
 و اما ان را بای حیالت فی ذکر دست و بای لطف از کل بکبر الکاف **ست**
 کوة عن رة فروبرده اسم مفعول من فروبرده بکتاب الجیم الفارسی
 مجموع الاصلع سر انکشافها لم یسکونه الراء للوزن کرده عناب رند
 کسل و اشارت الی ان مرة الانامل لست بصنع الحناء بل ملونة بدم
 العنابی محالست کسب العاده که وجود حسن و طلعت او اشار
 الی صنف لکبر الکاف الفارسی منافی کردد نیت الکاف الفارسی ای کمال
 منه عاده ان بدور حول المناهی با قصد بناسی بالیاء المصدر ی و ساء
 کنی بمعنی الطامعی و الفاسد و الهلاک و الرذی **ست** دلی که قور
 ربود و تکرار در موعن کی الصفات کند برسان معانی بالکبر بغامی و المراد ان
 من تعش بالجمال الاعلی لا یلتفت الی الادنی سواء کان ذلک الحال الاعلی فی
 الزوجه و الالة **ست** من موصول کان ثابته بین بدیه ای
 قد امه ماده انشی صنف الفاعل راجع الی من رطب فاعل کاف و الجملة الفعلية
 صلة الموصول و الموصول مع صلة مرفوع المحل علی انه مبتداء و المعنی
 من و جد قد امه کاشنی رطب بعینه مضارع اعنی الضمیر البارز راجع
 الی الموصول ذلک مرفوع المحل علی انه فاعل یغ و هو اشارت الی الرطب
 و من الجملة خبر المبتداء ای الموصول مع الصلة عن رجم منقول

ببيع والرجم موافق الحجاز وهو مضاف الى العاصم جمع عنقود والاعاصم
 حوشه وانكور وبرد مشاعنقودا لوط بفرسه المحل والمفعول الماردان من كان
 عنده امره ذات جال وموجبها كل وقت شاء لا يحل الى الجحاح الحام
 اغلب اكثر نهى دستانه الى القراءه دامن عصمت مفعول مقدم لقوله
 الاسد في قوله تخصيت الانبياء مضارع من الابدان بالتركية بولشدر
 وكون سكاة كبرسته اي كالكتاب الجيا و في بعض النسخه واغلب
 كرسنجان تان ربايدن مضارع من ربوده والنسخه التي اخبرنا
 انب البياق ست هون بيد در بند بند بر الرايه كوش ت يا فت سر
 رمون كين شتر صاكن اي لا يثالي انه نافه صاكن عليه السلام باهر
 دجال الفقيه الذي له شيوخ لا يحترز عن الجحاح الحام ببارستوران
 بعلت در ویشی ای بسبب فقر در عین فساد افتاده و عرض الکبر
 والسكون کرا فی قد بیا نه بیا د کبر الدال زشت نای داده مت بکری
 قوت بر مبر عانده النون مضارع منفي من ما ندن افلاس بکری سفره
 وسکوة السین المهملة مبتداء عنان بسکوة النون مفعول مقدم
 لقوله بستاند فی قوله از کف مقوی بستاند فاعل صمیر افلاس والجمله
الفعليه فیه ولما ذکر المصل دله رجحان الغ على الفقر واجاب عن
استدلال الخصم وذكر فوايد الغ ومرات الفقر وحصل الزام الخصم
ولكن لم یکن منصفا طال السانه وشرع فی مزملة الاعیاء کما تکلی المصل
حالی که من این سخنی بگفتم قد مر عین من العبارة عنان طاف د

لا مضافة في اللطس اردست محلي ماضيه برفت ولم ينصف نبع زمان
 بر کشید لغتالی فی البحث واستفصاحت در میدان وفاحت مر بیاها
 فی مکانه قاضی مهدانی بها نیدا بکیم الفارسی وبر من دوا تبد للعلبة و
 جندان مبالغه در وصف ابنا کردی و سخنهای بربنا گفتی بیای
 الخطاب للعقاب که و هم بسکوة الهاء والميم بفتح قوة و امر تصور کنند
 فی شانیم کیم این طایفه بیشتر الى الاعیاء ره رفاه را شرفا قد قال فی محار العی
 الزماق بکبر التاء دواء السموم فارسی معرب والذریقی لغته فیه و با کلبه
 در بنه اوراقا ولس کذکد منشی اندشت بالغم والسکونه کیم لمعنیان
 اهدیم بالترکیه بومرق والا فر بالترکیه اوج و موالماد منا والباء للوطن
 ای طایفه فلکله متکبر و معرور و صندان موجب کبر کیم و تونینق النوة
 ففعل من النقرة بفتح الناء فر متعل مال ونعت کحصرهم منشی اسم مفعول
 من الاقبتان وموافقا من الفتنه با و نروت جمع الغنی کذا فی
 المصا در و معنی کثرة العدد کذا فی مختار الصحاح السفة ضد الحكم
 واصله الحفنة والحركة ونظر کلشند بغير الاکرامت هم ذکر بعض
 فبا حکم کسب رعمه علمای کبرای بالکاف الفارسی والباء المصدر مستوب
 گفتای بقولون فی حق العلماء انهم سابلون وقدر ارا به فی نفع الباع
 الصلته هم کسر الراء اسروانی براد به العوی معبود کرد اند
 ای بقولون الفقهاء انهم قوم لبس لباس فی راسهم ورجلهم بوز
 مالی که دارند و درست جامی که بندارند یعنی بطنونه انه فی نفس مرته

عطية وليس كذلك في الحقيقة برزاي على اسم سبند في المحال
 وجود را از ميم سبند في تصورم نه ان در سوارنداي ليس في راسهم
 كبري سوارنداي ان برقعوا راسهم للنظر الى الغير من شدة كبرهم بجنبه
 في موضع الحال از قول حكما الله مقول القول هذا عن قولهم بطلعت
 از ديكران كمن است وسمعت سس بالياء العوي بصورت توانا كرس
 ومعنى درویش است كزى منزى كذا فاعله منزه منزه في مقوله
 بر كليم اي على اصل الفضل كونه بالكاف العوي وسكون النون في الاصل جمع
 الدير وكذا النون هنا للاضافة ههنا هذا اللفظ اعني كونه كناية عن كمال
 التحقير شايخ في استعمال الاعجاز سما را در من شمرده وفي بعض النسخ
 شمارد فاعله منزه حكيم اگر كا و منزه است منزه ميني على اسم بعضهم
 اذ العبروت مع كرى كتم مذمت اشارة اشارة الى الاغنياء وروايت
 خداوندان كرمنداي هم اصحاب اكبر كم كفت خطا كفتي كرمه و در دست
 كرم الدال وفيه الراء هم عبيد الدرهم چه فابن اگر برادرند لفظا
 اد بالمد والدال المجمع اسم للشه الا فيمن الشهور والملك الربيعت
 او الحريفة او الشنابنة في تاريخ الفرس وقول من اسم للشه الا فيمن
 بر كسى باري در مضارع منفي من ماريده واستاده الى ابر مجاز
 من قبيل ذكر المحل واراده الحال واستعمل هذا اللفظ متعديا مجازا
 والمتعدي حقيقة بارانيد و چشمه افتابند عطف على ابر در
 بر كسى ميني نايده من ماريده مع الاستغناء بر كس استطاعت

سوارنداي لهم اسدلاء على الشروة والقرن وكي راسد فلا انتفاع
 للناس بهم قدمي يغتنيين وياه الوصل به بالفتح والسكون ضايح
 اي لا جله ميني مهند و درمي قدر بيا نه انفاي من ينديد اللون معني
 المنة فاذا ي معني الاذية ندمند و هم غافلونا عن قولهم لا يطلوا
 صدق انكم باليمن والادي والى المسكت فرا هم از ندای مجموعه و كسند
 كبر الخاء المجرى ونشد بدال بين المملكت نكره دارنداي كفظو و كرس
 بذارنداي عند الموت و كذا كفت اند سيم كليل از خاك و قى بر ندياي
 كح كوي در خاك روزاي لا يح مال البخيل من موضع دفن الاله
 يدفن عوفى الارض **ست** سرج بفتح الاء الصلبة وسعي سكونه
 الاء كسى بمعنى بيا الوصف فيها كذا بالجيم الفارسي ارداي كصلها
 ذكر كسى ال الوارث اند و سعي و كبر دارداي برفع و بلك
 كتم في جوابه بر نخل هذا و ندان نخت و قوف نيا فنة الابلت كداني
 بالاء المصدر ي اي بسبب السؤال ورنه كره طع بيكسو نهد يعني
 سر كرم و كليل كسان مستوي عا بد مضارع مجهول من محمود
 ثم اورد في مقام التعليل قوله كذا بفتح الميم مشهور و كسر الاء
 و نشد بالكاف اصل و تخفيفها فروع دانك زرجيست ادب بظهر
 خلوصه و ردانه و كذا دانك ملك كسب فانه محكا الاغنياء
 كفتا في رد كذا في شجيت ان في كويم هذا القول كمتعلقا به
 كبر اللام براد به الخدام بر داي على الباب بدارند من مضارع

من داشتن ای منصب و هم علی الباب و علی بطنان الذین فلو بشیخ
 را بر کافند بضم الکا و الفارسی مضارع من کا شتن بالترکی المص
 و قوم یعنی قوی و بیک و طبرقی و حواله انک و انما مق و من
 فصر علی الاول فقد قصر ما را بفتح الطری منا و کسر الراء للاضافه و مراد
 ندمند ای بمنعوتهم من الدخول و دست بر سینه صاحب بحر ان ندمند
 لرد و گویند کس در ساری نیست ای ایس احد فی البیت و کفیف
 راست بقی و صبیح کفیه باشند اثبتة بقوله **ست** انکه عقل
 و عمت و تدبیر و رای نیست رموز خوش گفت پرده دار معناه
 اللغوی بالترکی پند بچی و المراد به الحاکم که کس در ساری نیست و لما
 بالغ الحکم فی مذمه الاعباء و کان بعض کلامه ظاهر الرفع و بعضه مخفایا
 الی البیان سکت عن بعض و تعرض برفع بعضه فقال کفتم این حرکت ای
 نصب البواب علی الباب بعد انکه از دست کبر التاء للاضافه متوقفا
 کبر التاء المشددة ای الذین بر حوقه شیخان امره اند کتابة عن کمال
 النجوة و از واقعه بکرا بان سفان کج و محال عملست که اگر یک
 با کاف الفارسی بفتح الراء بیابان و بضم الدال و تشدید الراء فی الال
 جمع ورة و سی اللؤلؤ کراة المني و خفف منا للتأنيف شود و بنصفه
 بها چشم کرا بان بضم الراء الفارسی شود **ست** دین و امل کسر
 اللام طمع بکونه العین بفتح دینا ما شیاع کرة التاء بر شود محلی
 سکون الکاف للوزن جاء بکون الاء بنجم فذلک لا یغنی عن کلهم

خاتم طای که بیابان شین و صف ترکیبی بود کم کس من سکان البلاد
 اگر در شهر و فی بعض النسخ اگر شری بودی از دست کرا بان سپاره
 و عا ج کشتی و فی بعض النسخ شری و جابه ازین او پاره بالترکی بجه
 و کسد و رشوت و حصه و قد یستعمل عین باره باره بل کحل محفنا
 منه و وقع فی بعض النسخ فنانکه در مطایبات اللطائف گفته است
ست و ما شکر کسر النون للوزن ما ذکرنا چشم ندارند الی که از د
 کرا بان نتوان کرد ثوابی لما اجابه المص کفتم ای الحکم که من بر حال
 ایشان رحمت می برم لانا بهم بالاولا بشر و نه به ثوابا کفتم که بر حال
 اشانه حسرت می خوردی لوصک درین کفتم را المباحه و هر دو بهم
 المعنی بالترکی بکسر بر بر مزه کرفقاراء اسیر و معده بر بید می که بکرند
 فی ساطع البحت برفع ان بکوشید می و کذا و هر شامی بخوندی نوزن
 ببوشید می ای کما عالی غلبه ما نقد کیم عمت می در یافت سکون
 الحاء و التاء ماضی من با ضن بر بیدانه حرف الکل و افتاء و سر صبیح
 بالترکی تر کش محنت را لم بدافت **قطعه** فان سکون النون
 بر ادیه التیید و سیر با فتم و لا تغفل بایر شغلنی حوق از جمله بفتح
 الحاء المهملة و سکون الیم فصیح رموز کورا صلی که او را الی اشاره
 الی فصیح جنان مبالغه مستعار نیست و لیس و النصیح ملک صبیح
 دین و رر بفتح الواو و سکون الراء المهملة و الراء المعجمة ار من و بر
 و معرفت عطف علیه که سخن دان کبر النون للاضافه سیم کوی

بسكون العين والاضافة من قبيل اضافة الموصوف الى صفتهم كلامي
 وصفان تركيبيان بر وسلاح واداء له سلاح على باب القلعة وكس
 وحصار يست وليس في داخلها احد عاقبة الامر دليلش بالذال
 المهملة تماند لاثبات مدعاة دليلش بالذال المعجمة من الذال بالغيم كرم
 وعلمه دست عددي وهو مجاوره الشيء الى غيره دراز كرد الى وسوده
 كمنش آغاز لفظا كرد مقدر وسنت بالغيم والتشديد اى شدة جاكلا
 كه چون بدليل فروماندن ولم بقدر واعلى ايتان الدليل سلسله خصمونه
 بجنبانند اى كونهها جونا اى مثل از ربالمد وتقديم الزاء المعجمة على المهملة
 اسم لاني ابراهيم النبي عليه السلام س تراش كه تحت ما بر ابراهيم بر شامد
 ولم بعليه عليه خنك بر فاست قام الى الحب كه قال اسرع لين لم تنه
 لار همك وجرني مليا اى قال لابراهيم عليه السلام قلن منها عن عبادة
 الاضنام اراغب انت عن الهدي قال لطفه بالغلط وصدر كلامه الهمة
 الانكارى نفس الرغبة ثم مدد بقوله لين لم تنه عن متالك فيها
 او الرغبة عنها لار همك اى يلبسني بغير الشتم والذم او الحجة حتى
 غوت او ترمي دشنام داد سقطش كقيم قوم معناه كرم با هم
 در بد زخدا نش كرفتم ادماء كسبه عندها **مطهر** او در من
 ومن در وفناد بالموافق خلفي اى في نية الباء الفارسي ما دوان و
 صفتان اى دونه وخذ كند للروية والتعجب بكسبت مبتدأ
 وكر الباء مسهبا للاضافة تعجب وكذا كسر الباء جاني الى الحكي والناحية

از كفت وشديد بادان خبر المبتدأ اى الحكي لا تعجبون من كلامنا
 ويضعون اصابعهم في اسنانهم استعجابا واستغرابا الفضة رافعة
 متعول مقدم بر ديم ومصدر مضاف الى مفعوله وسواين سخن تعجب انا الغنا
 افضل ام الفخر سخن قاضي بر ديم بكم بيتا بالعدل وبحكومت قاضي
 عادل راضى با حاكم مسلمانان مصلحتي بجويد ودر بيان توانكران ودر
 فردى بكويد بترجى ادمى قاضي چون من ما يد بكم الباء الصلابة و
 مصدر مبي مع النطق بر ادمى منا حاصله اى كلام ما بشديد قاضي
 القاضى استماع كلام الخفيين سر كجيب تفكر فرد وبر لانه المجيب محل تأمل
 ونحو از تا مل بيا رر بر اورداى رفع راسه للجواب وكفت محالبا
 الى اى انكه توانكران را تا كفتي ودر هتم وبرد وبت ذجا وردا
 وقدام بد انكه هر كجا كه گشت خاست وكذا بين الفقاء صابر
 وخرم وباجا رست ودر سر كجا ما رست وانجا كه در بالغيم والشديد
 وكسر الداء للاضافة شوارست همك مردم خوارست قاضي بقوله
 شوار لذن عيش دنيا را مبتدأ لدغه سكوة الدال المهملة وفيه
 الغين المعجمة بفتح كزبده اجل در بلس است المجموع خبره ونعم بكسر النون
 جمع نعمة بهشت زاد بوار مكاره جمع مكره ودر سنس بالياء الفاء
 فيها **ست** خوردن چه كند كز كشت طالب دوست قاضي تقديم
 وتأخير مصدره اگر طالب دوست خوردن را كند چه كند كز كشت
 كنه وماروكلو فاروعم شادي بهمند بالفتى تيم نور القاضى نظر

در بیان معنی الا نظر الی البناء که بید مشک بکونه الدال اسم لنوع
من شجر الکمال طیب الرائحة است وجوب شکم شرج القاضی فی
و کسفی محل النزاع بمنین در مروه ای جماعه توانکران شاکرند و کثور
بقیه الکاف ضد الشاکر و در حلقه در و بان صابره نرد و صبور فقول
من الضحیة ضد الصابره **سب** اگر زاله بر قطره یعنی اگر قطره زاله
در سحیف الرأی للوزن شدیدی بیاید الکتابه هو مخفف من جوده ای مثل
هر مهره قال صاحب البحر کوز بوجفی که فتره و مرکبه دقور باراراد
هر شدیدی الکثرة مفران بقیه الرأی المشدده حضرت حق جل و علا
توانکران در و بش سبب است ای المقربون عند الله من اغنیاء علم الذین
یکونه اغنیاء بالمال و فقراء فی الاله و در و بان سبب توانکران تحت
ای المقربون عند الله من الفقراء علم الذین یکونه فقراء بالمال و اغنیاء
فی الافعال بانه لا یظهر و عند الناس فقرهم بل یتصدقونه کافیل السیاء
فی العلم به من بکسر من لفظ استعلمه مراد فیه من و کسر النون مثلاً لاضافه
توانکران است که عم در و بان نه خورد و لا یشتعل با کل الا طعمه جل
نفس و همین بکسر من لعمه مستقله مراد فیه من در و بان نه انکه کلمه بالضم
و التثنید لفظ اعزبی توانکران بکسر لکما فی السؤال قال الله تعالی
و من یتوکل علی الله فهو حسبه ای کافیه قال صاحب المشوئ **سب** گفت
بفرجه و از بلند • یا توکل زانوی اشتر بید • پس روی عبات **سب**
در و بش کرد بفرجه ان القاضی خطاء فی شرحی الاغنیاء علی الفقراء

مطلقاً و عابین فی الخلاق ثم وجه وجه العتاب الی خصمی و کنت ای که
لغتی توانکران مستقل بباي اندای هم مشتعلون بالبطان و منت تمام
ثم قال القاضی محققاً للمحل ثم یفتخین طایفه المهره للوحد جنین که
لغتی مستند فاصرت و کافر تحت و صفان ترکیبیا و من قال
بالاضافه فقد اخطا بمرکز مال را حتمه و مهندای بر جوده المال
و یقعون فی خرابیهم و رجورند و در مهندای لا یتصدقون اگر
بمحل بالغتی است مع مثلاً ماراه تبارد النونه النافیه ای وقع الغطاء
بعض النسخه تبارد بضم الباء الا و لی و موبعید و من اختاره فقد
اختار المصوح تا جهانه طوفانی برارد بکثرة المطر و موصد العرسه
بعمی و مکنت حوسن بالاضافه ای قدر المال ار تحت در و بش الحکم
واحد المحن التي یحتمل بها الانسان من بلية بمرسد و لا یتفحصون
حواله و از حدای بمرسد و کونید **سب** کوازد سنی دیکری سبب
سلاک مرعونه مراد است ای المال بط الحقیف للوزن راز طوفان
چه پاک اه لا یفرق **سب** و را کبات ای رب نساء را کبات
و لا اعتماد علی الموصوف نصب نیاق علی المفعولیه جمع تافیه فی
مواد بها قال من المفعول ای حال کونه لک الباقی فی مواد هاین
اه تختاوسی جمع مودج و موصوفه مادامت المرءه فیها و ضمیمه
راجع الی را کبات لم یلتفتی نفع النونه الجمع جواب رب الی من
مستقل به عام ای انفس فی الکتاب یختلص جمع کثیر مودج

المجتمع **د** و ن ا ج د و ن ه و ک ل م ف و ی س ب و ن ا ب ر د ن د ا ی
 ا ف ج و ه من الماء ک و ی ن د ه ع م ک ر م ع م د ن د و ی س ل ه م ا م ا ل ا م
 ا ن س م ق و ی م ر س ص د ت ک ی ا ن ک ر د م ک ا ن ک ن ق و ل ه و ک ل م ع ل ی ک ل م
 ه ن ا ک ل م و ی س ک د ل ک ب ی ن ب ق و ل و ط ا ن ه و د ک ب ر م ن ا ل ا غ ن ی ا ف و ا ن
 ن م ت و م د ا ی ک ر د م د د ا د ه ل ف ظ د ص ل ه و ف ی ب ع ض الن س م د ر م ت
 و ف ی ب ع ض الن س م و د س ت ک ر م ک ن ا د و ی ا ن ک د م ت ب س ن و ا ب ر ق ا
 ب ن و ا ض م ک ن ا د و م ق ا ب ل س ن ط ا ل ی ت ا م ن د و م غ ف رة ا ی ب ط ل ب و ن
 ا ن ب ذ ک ر و ا ب ا ک م ر و ی غ ف ر ل ه م و ص ا ح ب د ن ی ا و ا ر ت و ف ی ف ا خ ب ا ر
 ا ل م ن ا ی ف ی ر ا ل ا ع ا ل م ا و ج ب ا ل ا ج ر و ی ن د ک ا ن ه ف ر ت پ ا د ش ا ه
 ع ا ل م م ن ج ل ت ک ل ا م ا ل ق ا ف ی م و ی د م ن ع ن د ا ل ه و ص ف ل ق و ل ه پ ا د ش ا ه
 م ن ظ ر و م ن ص و ر ع ل ی ا ل ا ع د ا ی ص ل ه م ن ص و ر ن ک ا ز م ل م م ج م ز ا م ا ی
 ب ط ی م ا ل ن ا س ق ا م ا س م ف ا ع ل ی م ن ا ک م ا ی و ی ا ک ف ظ ب ق و ر ب ق م ت ی ن
 م ج م ت ف ر ی ن ی ا ن ن ا و ا ل م ن ل ت ه و س ک و ا ل ع ی ن ا ل م ج ی و ه و م و ض ع ا ل م ا ف ا
 م ا ل ق ا ر س ن ه و ر ی ن د و س ر ص د و ا ن ج ا ک ه ب ی م ب و د ا ز د ش م و ق ی ل ا ل م ر ا د
 ب ا ل ت غ و ر ا ل ف ر و ح ا ی ف ا ف ظ ف ر و ح ب ا د ا ل ا س ل ا م و ا ر ت م ل ک س ل ی م ا ن
 ا ع د ل ا س م ت ف ص ی ل م ا و ک ا ل ز م ا ن ه د ا ی د م م ع ت د ل م ط ر ا ل د ی ن ا ب و ک ر
 ب ن س ح د ا د ا م ا ل ه ا ب ا م ا ی ا ط ا ل ع م ر و ن م ر ا ع ل ا م م ا ل ف م م ج ع ل م
 ب ق م ت ی ن **ط** ب ر ک ی ا ی ب ر ک ی ا ی م ن م ی م ر ک ی ب ن ک ر ک ی ن د
 م ر م و ن ک ه د س ت ج و د ت و ی ا ف ا ن د ا ن ا د م ک ر د ی ع ا ن ک ا ش ف ق ب ا و ل ا

ا د م م ن ا ب ا م ه م خ د ا ی س ک و ن ا ل ب ا و م ن د ا ه ف و ا س ت ک ه ب ر ع ا ل م ی ن م ج
 ا ل ل ا م و ا ی ا ل ی س ن ه ب ی ن ا ب د م ق ا ر ع م ن ک ن ا ن د ا م ع ی ا ل ر ح م ت
 ا ی ا ر ا د ا ل ه ا ن ی ر م م م ج ا ل ذ ی ن م م م ن و ی ن و ن ا ل م ا ل ع ا ل م ن ا ر ح م ت
 ف و د پ ا د ش ا ه ع a ل م ک ر د ف ا ن ک و ن ک س ل ط ا ن ا ع ل ی ا ل ن ا س ر ح م ت ع ل ی ه م
 ق ا ف ی چ و ن ا س م ی ب د ی ن پ ا ی ر س ا ی د ا ی ا و ص ل ک ل ا م ا ل ی م ن م ا ل م
 و ا ر ح د ق ی ا س م ا س ب م ا ل ف م د ک ن ا ر ا ی د ا ی ک ل م ب a ل ا ع ن د ا ل ع م ص ا
 ک ل م ا ی م و ی د ک ل م ر ص ا د ا د ی م و ق ی ن ا و ا ز ا م ی ف د ل ز ش ت ی م ا ی
 ن ج ا و ز ا ع ن ه و ی ع د ر م ا ج ر ی و ف ی ب ع ض الن س م و ی ع د ر م ا ج ر ی ک ا م ح ف ت
 م ن م ی ک ا ن م ع ن ا ب a ل ت ه ک ا ن ی ا ش ک ر ر ا ه م د ا ر ی م م ا ل ی م م ح ف ت م D ا ر
 و ی ا ل م د ا م ت ک ر ف ت ی م ق a ل ع ل ی ه س ل ا م ا م ر ت م D ا ر ا ت ا ل ن ا س و س ر
 م ع و ل ت ه ا د ی م ت ی د ا ن ک ب ق a ل ا س ت د ر ک م ا ق ا ت و ن د ا ر ک ه ب ر ق د م ک ل ک ر
 ت ه a د ی م ل a ع ن د ا ر و ی و س ب ر س ر و ر و ی م D ک ر د ا د ی م ا ی ق ی ل ک ل
 و ا ح د م ن ا ر ا س ا ل ا ف ر و و ج ه و ح م س م ی ب ر س د و ی ن ت ب و د ا ی ا ف ت
 ا ل ک ل ا م ه D a ل ی ن ی ی ن و ی ص ی ت ف ی ه a ل ل ط ا ی ن ی ن **ط** م ک ن ک ر د
 ک ی ن ی ب a ک ک ا ف ا ل ی ا ر ی ف ی ه a ش ک ا ی ت م ع و ل م ک ن ا ی و ی س ع ل
 ا ن ه ی ب ق و ل ه ک ه س ر ه ی ن ی ی ا و ا ل ط ا ب و ی ر ه ک ن ت و ص ف ت ر ک ی
 ا ک ر ی م ا ل ف م و a ل س ک و ن م a د ف م ع و ق د ر ا د ی a ل ا س ت م ر ا ب ر ی ن س ی
 م ع م ی ن م ر د ی ب ق ی م a ل ی م ط ا ب م ن م ر د ن ت و ا ک م ر a ل a ل ت ف ی ا خ ر ه
 ل ل ن ا و ی و د ل و د س ت ک a م a ر ا ت ه ی س ت م ع ن a B a ل T ه ک ه چ و س ک

در بیان امور دنیوی و دینی

هر امر را در سورج اندک و کوچک دارد و کور و کسل و غفلت و غلبه ای که
 بعضی ملکات اعطای بعضی که دنیا و آخرت برده و بغیر انشاء ای حاصل که فقط
 من الدنیا و مضییب من الاخرة **باب دوم در واجبات**
 الادب مع ادب و هو اجتماع فضائل الخیر و الادب هو الذي اجمع
 فيه تلك الفضائل و قد يطلق علی معلم الادب و الصبیح مع المصاحبة
 ان يكون اللام مبتداء از هر اسامی لاجل استراحت عمر است
 خبر نه عمر را بر هر که در کمال کمال فارسی ای جمع کردن مال ای لبس العمر
 لاجل جمع المال عاقل بیایه الودع را بر سیدند فکی بوجد فی بعض
 بر سیدم که یکی کجاست و بدست چیست و قد یستعمل چیست مع
 کسب گفت نیکنی آنکه خورده بسکوة الرأ و الدال ما من من فورد
 و کشت بکر الکاف العری من کشت مع الحث ای طاع البر و رفقت
 آنکه مرد فیضم المیم ای مات و منت بکر الهای ای ترک مال **بیت** مکن
 عارای لا تصل بر انما یجس علی شخص شیخ که بیام کرد ای لم یعل
 علما تنفع علی النبی بقوله که عمر در سر کفصل مال کرد و خورد ای صرف عمر
 لتفصل المال ولم تنفع به **عند** موسی علیه السلام فاروق را نصیحت
 کرد و باید که احسن امر من الا فانه احسن الله جمک الیک ای احسن
 علی عبا دانسته باداء الزکوة و الصدقة کا احسن الله لک فاعلم الکیم
 شنید یعنی لم یقبل قوله و عاقبتش شنیدم **فقط** آنکه
 بدنیار و درم میر بیند و خفت کم کتب الثواب بهما سر عاقبت

الکیمیا

اندر دنیا و درم کرد ای صرف راسه فیها دومی و شرط مقدر
 تمنع شوی ای ان کنت تريد ان تنفع از نعمت دنیا فاد الشراط هذا
 اعنی ما خلق کرم کن که خدا با تو کرم کرد و عیب گوید جدا مر من حاد
 ماله کبود و لا تمن منی من المنه و تعلیل النبی قولهم فان العابد الیک
 عابرة و تدیم الجار للحم و السی و المصنفه بقوله مع بغیر بغیر
 الاء زابین و عطا ای العطية و کبر الدال و سکون الهای امر من ادان
 و منت منه یعنی النافیه و کسر النون و سکون الهای نهی من نهاد که
 فایک ان بنو باز که کرد **قطعه** در وقت کرم هر کجا که کرد با بای
 العری ای نیت و صارت محکما گذشت از فکر شایع و بالای او فان
 انما الثواب یرقی الی العرش کرا میدداری بنشد بد المیم کروا شاف
 الی در وقت بر معنی التمره خوری بیایه الخطاب فیها نعت منه کما
 انما از نفع الهیة و نشرید الرأی انه مدونة هر مای او ای لا تنقطع
 بها فقی لا یطلم المنة کما قال تعالی لا یطلو صدق انکم بالین و الاذک
قطعه شکر خدا کن که موفق اسم منقول من النوفیق سدری
 نجیه متعلق بموفق را انعام و فضل او نه معطل گذاشت انما الا فیه
 للخطاب ای لم تنکر معطلا من انعامه و فضله منت منه خدمت
 سلطان می کنی کا قال اسرع قل لا یمنوا علی اسلامکم منت شناس
 از و که خدمت داشت علی الله عن علیکم ان اهدکم للایمان **کلمت**
 دو کس رنج یهوده بر دندای انکما المستغاة الباطنة و سعی فی فایع

کردند و نه تنها نمی متداه انکه ال اندوخت ای کتب و خورد و بگله
 خبر و دیگر آنکه علم اموخت ای نعل و عمل نکرد **قطعه** علم یعنی علم را
 چند آنکه بیشتر جوانی لفظ بیشتر اسم تفصیل قوه عمل در توبست دانی
 بیا و الخطاب نه محقق بکبر القاف الا و لی المندرة معناه من اثبت
 المسائل بالادلة بود ای لا یكون محققا نه دا الشیخ قوله هارای
 فاعلی بود و الباء للوصف النوعی بر و کتابی چند صفة جارا قال
 مثل الذين حملوا التورات ثم لم يحملوها کثل الحمار يحمل اسفارا ان نهی
 چه علم و چیزی لبس علم و خبر که بر و غیر و ست با دفتر ای لا یفرق
 بینا **حکمت** علم از بهر دین بر و ر دست فانه ترتیب الدین
 و اصلاح به از بهر دنیا خوردن ای لبس لاجل و سبیل الی تحصیل الدین
ست هر که بر خلق علم و زهد و فروخت یعنی ان من باع علمه و زهد
 من الخلق و جعلها وسیله لنیل الدین هر منی کرد که بکبر الکاف الغاربه
 فی الاول و فیه العزیز فی الثانی و باک بسوخت یعنی افره کس لم یسق
 منه شیء **حکمت** عالم با پر منبر کارای العالم الذی لم یکن متفقا کور
 بالکاف العربی سئل دار معی مواعی فی ید شیء مهتدی للناس
 و لا یهد بنفسه **ست** بی فایده هر که عمر در ماقت ای لعین
 یعنی اضا ع فیما لا ینفع فیه چیزی بخرد ای لم یشترب شیء و ر سید
 بکبر الباء الصلیة باض من انداختن **حکمت** مکار فردندان
 مکارا کبر دانی المملکة التي فی العتداء کس بهم و دین اسلام

بر منبر کاران ال تفکیر مقدر منا و معنی من القریبة ان الدین بکل ال
 مادشانه نصیحت فردندان بالا ضافه محلی ترند که فردندان
 بفرمایند اناه السلاطین اشراجیا الی نعم العتداء من
 نفر هم مهم **قطعه** منکار و بشنوی ای پادشاه ندان لا صفار
 ظاهر و من قال بسوخته فقدانی بشی اقبی در علم دفتر ای فی جمیع
 الدفاتر معناه ظاهر و من قال فی شرحه یعنی بهتر فقد غلط منکار کا غلط
 فی مواضع ازین بند نیست و المشار الیه مضمون البیت الا فی جزئیه
 فرمای منی من قریب و نه عمل ای لا امام غیر العالم بالعلمی کر علی کار فردندان
 بالا ضافه نیست قال بعضی من الکسوف العول السعد عن ارا الدوله
 بشکر الطمع و نهی النفس و شیهواتها مذوم الورع **حکمت** سر قریب از
 ای باقی ماند تا بی تجارت فانه بنی بالعرف و علم بی کث فانه بنی و
 ی ساست قبیغی للسلطان انه لا یشرک العتونه عن المسحوق و لهذا
 قال رحم آوردن بر بدان جمع بدست بر سکتا جمع نیک مغایر دان
 و عنو کردن از طالمان عطف علی الابی هورست بر درویشان
 فانهم سلطونه علیهم **ست** حبیب را هو تهتد کنی قال فی حمار
 الصبیح السعد الحفظ بالشیء و بنواری بیا و الخطاب فیها بدو لب
 الاء سینه تو کنه مقصود من کناه می کند فاعلم صبر ضیبت ما یبارک
 بالباء المصدریه للاضافه اعتمادتوان کرد و برا و از خوش
 کوز کان کبر السین للاضافه غه تا بدود قوله کرد و بود کلایما

المصدر که اشاره الی دوستی یا دشمنی که بجای متبدل شود که تعلیل
 لما سبق ای بتبدل ذلک خیال و سوء الظن و این اشاره الی اوارکوائی
 ای بالنوم و ارادیه الاقلام و البلقه **مستخرج** کرد **دست** معشوق
 بکماله الفایده از دوست را دل ندی ای لایک و رمی دمی آن دل کلمه را
 مخدوم و لوزن کدافی بالیا من مصدریه و اشباعه تمهید بکبریه الباء
 الصلیه و النونه الاصلیه و الباء للخطابه از المهر ایمن و مع البیت
 بالنزاع یک دوستی معشوقه کوکل و بر مبین اگر و بر سرک اول کوکل
 ابر و لندن قورسون **حکمت** بران سرجه بکبر الیمن و بنشد بران
 و بیا الوصله النوعیه که داری بیا الخطاب با دوست در میان
 منه ای لا یضع بینک و بینة یعنی لا یفترقه چه دانی که وقت دشمنی
 گردد فاعله صبر دوست و هریدی و فی بعض النسخه هرگز بدی که
 توانی بدخمن رسان ای لا توصله الیه باشد که وقتی دوست شود
حکمت راز که خواستی رهان ما ندفع النونه با کسی در میان منه
 اگر چه معتمد بودی به آنکس که هیچ کس بر سر بالک و التشدید توانو
 مشفق نباشد **قطعه** طامشی قدر بیا که صبر ارادیه السرو که
 الرایه للاضافه الی قوله دل خوشی مرسوم با کسی گفتن گفتن که مگوی
 ای السکوت اولی من ان تقول سرک لاهد و نقول له لا یقبل من السر
 ای سلیم اب از چشمه مند یعنی ای شحف سلیم الطبع اخی الماء
 من اول العین که جو بر بغیم الباء الفارسی شد الظاهر ان فاعله

صبر اب یعنی اذ اکثر الماء بالجرمان من العین و صار نه انتوان بستن
 المصدر مضاف الی مفعوله ای جو **دست** سخن در نهات اید
 گفت بمع کوش که هر سخن از سخن بفتح الهزیه و ضم الیم بیا بد گفت
 ای لا یبغی ان یقال القول الذی لا یصلح ان یقال بین الناس فی الجمع
حکمت دشمنی بیا الوصله ضعیف که طاعت اندای بظهر الاطاعت
 و دوستی نماید که عطف نفی معصود و ی اشاره الی دشمنی و ان
 بست که دشمنی بیا المصدری کافی دوستی قوی گردد با کاف الفارسی
 و گفته اند المقول با بعد بر دوستی دوستان بکبر الباء المصدر اعتماد
 کافال علی کرم اید و وجه افوان زانما هو اسبیل العیوب یا یملق
 بکماله الفایده دشمنی چه رسد من جنس الاعتماد ای لا یصلح فی منه
 علی علق الاعداء **حکمت** هر که دشمنی کوکل با کاف العیوب و الیم
 الفارسی ای صغیر یا صغیر حاردا ای یعن ذلیلا ضعیفا مدانه ماند
 مضارع من مانشی که انس اند که ز مهمل کلار دای لا یطغنه ولا کاف
 من اوراقه **قطعه** امروز که یغیم الکاف الفارسی در سن
 گفتن حوی توان گشت ای لا تضره کاشن چو بطلند بالینو بعد
 السلام آورده اصل اللفظ فی باب المصنوم شدجهان سوخت ماضی فی ال
 و معناه منا الاستقبال لوقوعه فی غیر الشرط مگذار که بکند که نرا
 مرسوم دشمنی که خبر می توان دوخت لفظ دشمنی علی کند و مفعول ^{بعد} لما
 کسب المعنی علی سبیل السراع که لا یخفی **حکمت** سخن در میان

خندان کوی که اگر دوست شود شمرده باش **قطعه** میان دو
 جنگ چون آتش است و آتشی را تترداد باطل است سخن صفت بکر النون
 الثانية للاضافه وصفه بکرمه مع الهمام بدت صفة بمنزله کس و
 کسی من کشیده است فالجدا بزرگوار منها بسبب التمدید کشیدن
 و آن دای احمدی و الا فرخوس ذکر بزرگوار به المصاحبه و سکن الدای
 صبر غایب عابد الی سخن صبر در میان ای فیه بینم کور و کور مالک و الفی
 کتا به عن کد و فیه و کحل بقیع الخ و کس کیم میان طرف دو تن ای
 بین شخصی ایاس فروختن ای انقاد النور نه عیلت یعنی
 متعنا عمل نیست خود کلیه را متدر و میان سوختن کانه تعلیل
قطعه در سخن یاد و ستان امیسه باش ای لایزغ صونیک و لایزغ
 سرک تا ندارد دشمن خون هوار کوس ای لایسج قعدک پیش دیوار
 آنچه کوی موش داری لا تغفل بایا شد در پس دیوار کور **حکمت**
 بکره دشمنان دوست خود بکر النونین دوستی کند و فی بعض الشیخ
 صلح کند سرار و دستا بکر الایین دارد **حکمت** سویی امر من
 شستن ای فردمنداران دوست دست کتا به عن امرک الصبی
 و الالفة با دشمنان رفت بود غمشت ای بجا السهم **حکمت**
 چون در امضای کاری و احوال عمل منزد باشی بین آن تعلیم و کرم
 آن طرف اختیار کن که بی آزار تر بر آید کلمه نه للتفصیل ماکا و
حکمت باوردنغ المیم و سكون الدال سهل ضد صعب کوی

و نتایج احوال

امر من گفتن و دشوار مگوی نه ماکا و کبر الای باب صلح رند
 ای بقیع باب الصلح جنگ مجوی **حکمت** ماکا بر ریش الای الصبی
 بر می آید ای اذا حصل الامر بالمحب فانه و خط بفتنی الخ و الطاء
 المعج و المهملة نهاده است بر ای لا بد من صرف المال لندفع الضر من
 الروح **حکمت** خود است از نه جلی در کیت بضم الکاف الناری
 ماض محول من کسین و بزمنا بالفتنة للتافیه والمعنی اذا لم نطف
 بجمع الجبل طالت بر دشمن شمشیر دست ای حل کذا لکن خلاص المصداق
 بالسيف کافیل اخر الجبل السیف **حکمت** بر عجز دشمن رحمت مکن که
 اگر قادر شود بر تو رحمت کند **حکمت** دشمن کلمه را مقدر چوبی
 کاتوان ضعیف لای از بیروت بضمین الشارب و کسر التاء للاضافه
 خود مزین نهی من زدن ای لا یکنکم بکلمات منبیه عن التصلف و التواضع
 اعنی داعی قوت مغریت بیاء الوصف در بر استخوان و کذا الباء
 فی قوله مرد دست در بر من تعلیل للنهی **حکمت** مکره بدی بیاء
 الواحدة را بکست بضم الکاف العربی خلق را از بلای او و من ظلم بر ماند
 ای بختصم و هذا انعام علیهم و اورا از عذاب خداي اذ لو لم یقتلکم لکان
 یودی الناس فیغضب به فی الاخرة سدره است بوصول الهمزة
 کتایش و لکن رموز من نهی من نهاده بر ریش کبر الشیخ للاضافه
 ای اراحت خلق ارا بکون القاف و الراء وصف تر کسی مرهم منفعه
 النبی دانست آنکه رحمت کرد بر ما و لم یقتلک اذ ظلمت بر تو زنادم

حکمت نصیحت از دشمن بد برفت ای قبول النصیحه من العدو
 مطاست لانه ببردند که الی الجبر ولكن شیدن رواست بل بحسن
 باجلاف ان اشارة الی نصیحت که رکنی عین صوابست **منوی**
 صدر کن ای اجتناب و آنچه دشمن دشمن گوید من الامر الذي يقول العدو
 کن اقبله برزاقاری بیخ لولم تحسه عدم اشد الذمات فی تصرف
 علی الکربة دست تعابن بالترک مغبولی الن کورت رانی بیای
 الوصف نماید فاعلم ضمیر دشمن راست چون بشر صنف راه از ان ببرد
 نفع الکافی الفارسی امر من کرد بده ای ارضع عنه اعرض عنه و راه د
 چوب کبر **حکمت** چشم بکونه المیم مبتداء سنس بالباء العربی
 از حد بشد بد الدال فی الاصل و حنت ای نرسن ارد حیر المبتداء
 و مثل هذا قوله و لطف فی وقت هیت بر دشمن من الی الالم المعتدلة نه
 چندان درشتی بالباء المصدر یکن کوار تو بر کردند الکافی الفارسی
 و نه چندان نری کن که بر تو دیر و بیج شوند و بعلبویک **منوی**
 درشتی و نری بهم سحرین در بایست قدم بالباء الصلته علی حرف الظرف
 جو فاصد من العصد که حراج ای الفصاد حراج الی الوق و مریم است
 قوله مریم نه است و صنف نری درشتی بکیر فاعلم مردند ای لایاخذ
 العالم الختونه سنس ای امانه نه سنی ای لایاخذ ایضا که ناقص کند
 قدر خوش و بدله نه در خوشی را فرونی نهید یغ لاکجل لنفسه السخیم و
 لا یوقع بحیث یوجب النوة نه کما رای بالکلیه من در مذکرت و فی

و فی بعض النسخ زیو بی دمد **دلم** بنای بضم النین المعجی و
 تحنیف الباء بضم الراء والباء الموصوفه بابد کنت ای قال لایس ای
 ای مردمند مقول القول مضمون القول المصراع الی را علیم ده سکونه
 الی ایام من دادن پیرانه یک بالباء و الفارسی بلفظ فاعلم ضمیر در بند مرد
 بالباء المصدر یکن نه چندان و نمون که کردد بالکافی الفارسی شمر
 الفارسی الی کوی کول مردندان **حکمت** دو کس دشمن یکدور من اندر
 بقوله بادشاهی علم و را می بی علم قبل و نشر و نرب بر سر یک بالضم
 و السکونه مبادد علیه نه ممکن بنف المیم و کسر اللام فرما ده و صنف کس
 صنف ممکن که خدا را نبود فاعلم ضمیر و فرما نه بر دار دای لایکونه نه
 جدا مطیعا **حکمت** باشتا باید که با کوی چشم ندانند بنف النون
 مضارع منفی من رانده که دوستان را اغیار دماند خوفا من صولته هم بین
 حکم افوی انش چشم اول و خداوند چشم و موالیدی یعضب افندی
 ای یقع فیہ و فی یوم الم عند الغضب لکه الروح الی الخارج دفعه
 اگر ای بعد ذکر رانه بنف الراء و ضمها بالکاف اوداکی حکم رسید
 ما رسد **منوی** متبذای لا نسعی بی آدمی بکسر المیم لا فاضا
 فاک را دو صنف تر کس معناه بالکاف طیرا فدن طوعی که در کرد فاعلم
 بنی آدم کبر و نندی و با دای الهوی تر اما حین کرمی و سر کس ای بیا کس
 فکده بندارم ای لا اعلم از خاک و بازانش **حکمت** د فاک سلفان
 بنف الباء الموصوفه و سکونه الباء بالثلاث و فتح اللام و النافذ امر ممکن

برسدیم نفع الراء بعبادی بیاء الوصف کفتم ما تربیت از جهل بکس ای
 طریقه گفتار و بضم الراء و فتح الراء خوف که محمل کن ای قبیله ای عالم ما هر چه
 هندی از علم و معلوم همه در زیر خاک کن فان موجب العلم موالتواضع
 و اذا لم یکن یعمل یکن فانه کرمک ولا یلتفت الیه ولا تعد نفسك عالما
حکمت بدعوی بکون الیاء مع الرجل الذی موسی الخلیف در
 دشمنی بیاء الوصف النوعیه گرفتارست که برگی که رود قاعا علیه ضمیر
 بدعوی از حد عقوبت و اشارت الی دشمنی خلاص یابد **حکمت**
 از دست ملائع قرار من بر فلک رود بدعوی فاعل رود و دست
 خود بدعوی بکون بلاضافات دیلا باشد **حکمت** موسی بیاء
 الخطاب در سیاه دشمنی تعد و عدم الاتفاقی افتاداض توجع باش ای
 کن علی جمیع قلب دشمنی خاطر و اگر جمیع شوند ای یقینون توازیه
 و من الانزام اندیشه کن و لا تغفل **قطعه** بروا من رفیق
 دوستانه اسوده بنشین ای اجلس مرزی معهم جوینی در میان
 جنگ فانه لا بد و نه علی ان یفروک و کرسی که با هم کل واحد منهم
 الاخریک زیاده عبارته عن الاتفاقی فی الکلام والاتفاقی فی المرام کانه
 راز که کن لقتال و بزم یجی علی باره مع بعض الخص و جداره منا برام
 من دن شک **حکمت** دشمن حوازمه حیلنی ماند ای اذا عجز
 العدو عن جمیع الحیل سلسله دوستی بجنباند ای بک و المراد انه
 بیری نفسه نه صدق پس اگر با کاف الفارسی و سکون الیاء بدوستی

بالماء المصدري کار با الماء بداند که دشمن نتوان کرد بخی کردن **حکمت**
 سر را بدست دشمن بکوب با کاف و الاء الوصلی امر من کوفتن که
 از اصدی الحنین بضم الحاء و فتح الاء بالاولی و سکون النانیة تشبه الحنی
 والحنی مونت الاحسن و بقدر الموصوف کب افتضاه المقام ای اصدی
 النایدین عالی باشد کابین قوله اگر این اشاره الی دشمن غالب بدار کس
 و کذا و کذا اشارت الی ما غالب از دشمنی رسی نفع الراء و الاء فیها
 الخطاب و کل واحد منها اصدی الحنین **حکمت** روز مکره امن شود
 ضعیف ای لا ما من يوم الحرب من الخصیم الضعیف که معرکه بشیر برادر فاعله
 ضمیر ضعیف ای محج دماغ الاسد چو دل ز جان برداشت ای رفع
 قلبه يوم من الروع اذا سعن بموته **حکمت** صبر بیاء الوصف که دانی
 بیاء الخطاب دل بیارارد و وصف خبری بوضوحش باش یعنی لا کفره بکلام
 برید عیبه بیارد **حکمت** بیلا اندام زده بهار بیارگان الشار طبع
 ان یصدر منك خبر بدلا مضافه بیوم سکون الیم طیر معوف قدم
 بیانه باز گذار بالکرا و قوا **حکمت** مادشاء را بر جان کس واقف
 مردان ای لا کفر من خیانت مکره کما کاف الفارسی فی الالفاظ السلیة
 که بر قبول کلی و اتق ای معتد باش یعنی انه یعمل بکون و اکثره بر مکران
 خود می پوش و مذاجب **حکمت** سیم بلاضافه سخن گفتن ای
 التهیؤ للکلمه اکاه کن بر بداند انشاء فی الکلام فی وقت که دانی که در کار
 ببرد سخن ای بوتر **حکمت** هر که بیتی خود را بکسر لثاء مضاف

الی مفعول و خود رای وصف تر کسی یعنی من نصیحه للرجل الذي يعمل لربه
ولا يتقبل نصيحه غيره کی کند او خود رای ذکا الناصح فی نفس شخصیت کرد
نصیحت کرد مثل اشکر والباء للوطن ای الی ناصح اخر محتاج است منی بقوله
النصیحه لم تنصحه للرجل الذي يعمل لربه فان نصیحه اضاعه الكلام **حکمت**
فرب اسم مضاف بنی و شمس مخور بضم الخاء مع لاسل مدعه العدو
وعور و رواج فی بغضتین من وید تا که این ای العدو دام زرقا بفتح
الزاء المعجی و سكون الراء الملهمة الراء و عدم الصید فی نهاده است
لتوکل و انما برام کام طمع بالكاف الفارسی کت ده لبا قد من مانگ شیا
احق را ستا بن اسم مصدر من ستوده خوش اید مثاله قوه لاشه
ای المیت و من قال ای لاء فقد غفل که در کعبش دی خطاب من مدین
کا بفعل العصاب قریه یعنی سحاب نماید **قطعه** الا حرف تنبیہ نشو
خطاب نئی بر ادب النبی مفعول بر مضاف الی سخن کوی وصف ترکی
که اندک بایه نفی ای نفع قلیل البضاعة از تو دار دای بر هو شک اگر تو
بیاء الوصه مرادش بر بیاری ای لا تحصله و من خندان نفع مقدار
مدن مثل مد کل عیوبت بر شمار دای بعد عیوب یک اکثر من مد حک
حکمت شکلم را کسی ای احد عیب بگیر دای فی کلامه سخنش صلاح
نیز بر دای لا بصیر کلامه صحیحی بلئی **حکمت** مشوع بر حسن گفتار
خوشیها المکمل بیکین نادان الاضافه و بنادر خوش عطف
علی تحسین **حکمت** بیکس را عقل خود بکمال نماید لم طش بنف

و فرزند خود بکمال **قطعه** کمی جهود و مسلمان نزاع می کردند که
حاکم خند گرفت از نزاع انانم استعجابا بطیره قد قرأ و ابل الکتاب
انه عنی الغضب کون مسلمان کریں قیاره من بغضتین مع مکتوب
الفاضی و قدر و دست نیست ای لولم بکن صحیحی حداما نداء جهود
میرام و فی بعض النسخ جهود کرد انم جهود گفت بنورست فی خوم
سوکند بفتح الین المهملة و الکاف الفارسی مع الیمین الکوفی کتم
عمکوی مثل تو مسلمانم و البهودی بعد دینه المنوخ صحیحی کرا از
زمین مع زمان کسزده عقل منعدم کرد در موعون خود کان نبرد
بالعنات بیکی کسی تا دایم ای لا یظن احدا نه جابل **حکمت** ده
ای عشرة من الافان بر خواجه با جیم الفارسی بمع السنة الصغيرة
و فی بعض النسخ بر سزده و کورند ای الطمام و دوسک بر جبهه و
و فی بعض النسخ بر مرداری سر بغضتین بر ای لا یحون العشرة
در نص با جها ای مع وجوده کرسنه است جامع و جامع بنالی سیر
مع قلنه لقناعه **حکمت** روده و مال دال للجه علی الاصل و بالمهملة
فی الاستعمال شک مع صلیق بیک تانه تنی ای حال من الادم بر
بضم الفارسی کرد و الکاف الفارسی تحت روی زمین مع کفر نه پیر
کند ای لاعلاء دیزه و تنک مفعول و سزا کثایه عن کمال الحرص **مسوی**
الابیات الایة للنص المستقل و لبست به الساهی پدرون دور بفتح
الدال عمرش منقطع کشت ای نم زمان عمره مرا این یک وصیت کرد

وگذاشت بخت که شوت آتش است از وی سر میرا من بر میزدن
 بختی الا مباد کود بر آتش دوزخ کن نیز معناه بالترک کند و او زر که جنم
 او در نیز آید در آن آتش ندری طاقه سوزای قدرت علی الحار و مصر
 ای بیا الوصف بر آتش زنا امروز قول زن امره زدن و قول
 ای منقوله مقدم **ک** هر که در حال توانایی ای الا قدار و الطام
 نیکو بی بالاء المصدري فیها تمتدالی غیره وقت تا توانی سخن کا لا اول
 سند **ت** بد اختر ترای کوسه فی الطالع از مردم از ازار بکونه الم
 المیم والراء وصف ترکیبیست علیه بقوله روز مصیبت کسی
 ماریست **ک** و جد منافی بعضی الشیم همان بر ندبه الحیوة
 در جانب یکدمست ای فی فقط فاذا القطع بخت المرء و دنیا و آخر
 بیا الوصف مباد و عدم احدی عدم سابق بقال له عدم قدیم
 والا فرعدم لاحق بقال له عدم حادث و بین بدینا فروشان فرزند
 ای هم هر سراد بر الحق و بدل علیه قوله بوسف را بر و شنید آنچه درند
 قال الله تعالى الم اعهد اليکم بائنی ادم الا تعبد الشیطان العمد الوصیت
 و عهد الله اليهم بانصب لهم من الحج عمدا و سمعا الآمرة معاداة الرأ
 عن عبادة غیره و جعلها عبادة الشیطان لانه الامر بها والمرا د
 بعبادة الشیطان اطاعته **ت** بقول دشمن با کسرة المختلفة
 للوزن بیانه دوست ای عهد شکلی بیا الخطاب سلسل امر من
 بالیاء الدارق فی اوله که بریدی و با که پیوستی **ک** شیطان رجیم

با فخلصان بر نمی یادی لایوا فقمهم و لایضا همهم و من قال و لاینبغ من
 القصد اليهم لم یعرف المعنی المراد و سلطان با فخلصان کا لا اول والمعصوم
 ان قراء الشیطان هم البسقة و الفلسون من الحیرات و لایوانسهم
 السبع **مثنوی** و امش مده ای لا تعوض انکته تمارست و مارک النظر
 و رفود و فی بعض النسخ که چه دمنش زفا قه ای فخر بازست بمعنی
 المفتوح مناکوا صکره او قدض حدایکی گزارد ای لایودی فرضیه
 تعالی و هو الصلوة از قرص بالقاف نوینر غم ندارد **ک**
 هر چه رود بر ایدایه کصل سربا دیر نیاید ای لا یغفر زمانا لکونکا
 و حکیمان گفته اند که دولت نیز را بنا نبود و بنابر **قطعه**
 خاک مشرق شنید ام که کند محمل سال کاسه حنین و موانی کصل
 بالعن الکثرة فی الزمان الطویل و مهاد من صد بروری کند ای کصلونه
 ای فی یوم واحد بعداد و موقیل التعب کثیر الوفود فی الزمان البسر
 لاجرم قیمتش می سی **دیگر** مرنگ تصغیر مع از بیضه بیرون قدر
 حرکت اید و وزی ای رزق طلبه وادی که ای الولد الصغیر ندارد
 جبار غفل و بجز معنی ان الغر اشدا در اکا من ابن ادم فی اول الی فان
 العرج ادا ص من البیضة بنحوک و یطلب الرزق و ابن ادم اذا ولد لا یحک
 و یعمل شیا و کصل الفضل بالترج و لهذا یفضل علی المخلوقات انکه
 تا که کسی گشت ای للذی صار فردا کا ملا من نوعه دفعة من غیر
 تدرج کا لغز مثلا کسر رسید من رتب الفضل و ابن اشاره الی

که ممکن فضیلت بگذشت از همه چیز و وصل الی المراتب التدریج ابکیه
 عدله و کمال کاف الفارسی الرجاء همه جا است ای یوید فی کل موضع
 هذا کلام ادعای للبالغه از آن کلمه از محض من الاجلیه و من لم یعرف جوهر
 المعنی قال فی سطره از آن سبب قدرش نیست لانه لیس بنا در غیب لعل بد
 شوارید است اما از آنست **عبر حکمت** کار با بصیرت برای ای الامور
 بحصل بالصبر و عجل بر و ایدای الذی یستعجل یقع علی راسه و یسقط
مثنوی بخشم خوش دیدم در بیانان مرونه که مردای الرطل الذی
 یسافر است فی موضع الی الی بگذشت از شتابان صفت مشبهه من شتابان
 سمند یعنی و سکون النون بمعنی الفرس الاصغر او الملون بدون
 الورد او الذی برکت بالسر باد بای سیرج المشی صفت سمند از یک
 فروماند بکون النون شتابان عمنان است فی راند **حکمت** نادان
 به از قاموش نیست ای لبس للجاسل حصه اولی من السکون اگر این
 مصلحت بدانی بیاید الحکایه فادان نبود **قطعه** خون نداری
 کمال و فضل آن به مرون که زبان در دانه که داری ای لاسکلم آدمی را
 زبان قصه کندهای بظهر جمله مخوف کالجوز الذی لالب له سبک ری ای الحکم
 الشدید **و کبر** خیر ابلهی تعلیم فی داد یسقط بر و اصله بر او
 علیه بر زاید صفت کرده عمر دایم کل حنین حکمت الضمیر راجع الی ابلهی
 گفت ای نادان چه کوشی بالكاف الغری درین سودا بترس از ترس
 از لوبم لایم ای من یویدم نیاموزد بهایم از تو گفت و هذا بر تو فاضل

با موزارها و مثل هذا العمل یقع من الی اهل **حکمت** هر که با نکند **حکمت**
 لجهان فاکلام بیست از بخشش اصواب و هذا معلوم ماسن اراد من
 جوهر دم ای کالادی موش متعلق باری ماسن تجوهایم موش **حکمت**
 هر که با دانای از خود کث کند الی الی العلمیه یا بداند که داناست
 و افضل منه بداند که داناست فانه یکنی به جهلان یا بافت با علم منه
حکمت خود را بدیدم از روی سخن متعلق بدراید که چه به دانی هذا
 الکلام اعراض مکن **حکمت** هر که بداند جمع بد نشاید ای کمالهم
 و بصا هر هم بکی بیند **مثنوی** که شنید نوشته یای واحد من الملک
 مادوم مرون و صفت امورد و حیانت و ریو بالکسره المبرهونه
 از بد آن نیکویی یا موزی علیه بقوله نکند که ای لا یفعل الذیبت بوشین
 دوری بالکسره کور کجک **حکمت** مردمان را عیب نهانی اشکار مکن ای
 لایع که مراتب از رسوا کنی و خود را فی اعتماد فان سایر الناس لا یعتد
 علیک امانه سریم **حکمت** هر که علم خواند بکون النون و عمل کرد بموجبه بدان
 مانر بقیه النونه که کمال کاف الفارسی راند بکون النون و تخم پنهانند
 فضیاع **حکمت** از منی دل ای الشیخ الذی لا قلب له ولا فکر
 فی العاقبه طاعت نیامد هذا لمن کان له قلب و الفی السی و یوشهید
 و پوست فی مغز کالجوز الخالی بضاعت راند بد و لایع **حکمت**
 نه التی مفروق الی المجموع هر که در محادله و السیاست بالجم الغاریبی
 در معامله دست **حکمت** پس بلیا العربی جمع کثیر قامت خوش

ای قدر شوق که زیر چادر نفع الدال مع الجنية والسمه الذي يعرف بديار
 الروم بجاد المراد موالتانی باشد چو باز کنی ای بختی ما در باد باشد
 یعنی عجز ز سبب حکمت اگر سببها قدر بودی ای لو کان جمیع البالی
 لیلة القدر شب قدر بودی **س**ت کرسنگ مه لعل بدقت بودی
 الهاد للککایة فی الموضع الاربعه پس فیمت لعل و سبک کن بودی
 فالقدر علی الوجود **حکمت** هر که بصورت بیکوست سرت
 ریبادوست مذاکابق لفظا و قریب معنی کار اندرون دارد
 پوست ای العمل للباطن لا للظاهر و مع الباطن عسيرة **قطعه**
 توان شناخت معنی شناختن بیکدیگر در نمایان مرد و مو که گاش را بست
 تا بگاه علوم ای مراتب علوم ولی زیادتش ایمن مباش و غم مشوقان
 معرفه الباطن امر صعب فلانا من که حیث نفس نکند دد با لها معلوم
حکمت هر که بزرگان جمع بزرگ بزرگای بیاندیم بالمجادله چون خود
 در بر **قطعه** خویش را بزرگ می منی لو ورک راست گویند کلاه
 را مقدره دو سر و بوج بضم اللام والجم العری معنی احوال زود باشی
 شکسته بینانی بالباء الفارسی فی اوله والباء الاصلیه فی اخره معنی کجبه
 نو که بازی سر کنی با جوج لفظ مشترک بین الجمع والروم مع الکلیه **حکمت**
 سیم یا نیز مشت بضم المیم یا شمشیر کار مردان نیست فانه کل واحد منها
 خط عظیم **س**ت خنجر و راور وری مکن با مست فانه یا خذ بالعنف
 سس سس ای من السكران در بغل معشوق نه بکسر النون امر من نهادن

دست حکمت **ص**عیق کرباقوی دلاوری بنیة الواو والباء المصدر ی
 معنی الشیء که نزد و بقال به بالمحی ربه باشد دست در هلاک خویش ای مومنین عذر
 فی قتل بنف **حکمت** سایه پرورده ای الذي ربی فی الظل راجه طافت
 ان ای لبس که قدره که رود ما سار را ن جمع سار و هو الشیخ الذي
 یروح الی المکة يقال وکذا وکذا است باز و وصف ترکشی ای ضعیف
 العضد بجمل فی فکند معنی الکاف والنون مضارع من افکندن سس معقول
 بار دانه پس شکل **حکمت** هر که نصیحت نشود سر دلاست شنیدن
 دارد **حکمت** خون نباید نصیحت در کوشش نذر الکلام نصیحت در
 اگر ت سر زدن و توبه کنیم خاموش **حکمت** فی میزان من مردان
 شوند دیدن معناه بالترکه کوره بکمر لعل و سبک کار سبک کار
 را بیند مشعل بر نیاید ای لا یقابله ولا یعلمه کس الغیر راجع الی کسی
 در بوستان افتد ای بسبب الیه الحکمت و بدیهه **س**ت کدر بر این غنیمت
 بکسر العين و می آن شکم خلق انسان مستور عما یعمل و کونه فانه کان
 صدقاً بسی غنیمه و ان کان کذاباً بسی ههنا هو دکونه دست
 و عامر که در مقابل ای فی مقابله المحمود کنگش کند معنی افرس
 نود زبان مثال **حکمت** اگر حور شکم نیستی یعنی لو لم یکن طلب
 الطعام بالابرار مع مرغی در دام صیاد نیفتادی بلکه سرقی منه صیاد
 خود دام نهادی قلی یوجد فی بعض النسخ **س**ت شکم بند دست
 وز کمر ای فانه سبب لعقده باشد شکم بند و وصف ترکشی ما در سبب طای

سخت

حکمت حکیمان دیر دیر نوردند حتی تحصل الهیظم الکلی و عبادان بهم
ای لا یسبحون سبحانک و زائدان سدا بالحق و حق بفتحین سبحة الروح
و جوانان نا طبق بر کبرند من بین ابد بهم و پیران یاع و کبند اما قلندران
چند آنکه در معده بکبر العین و سکون جای نفس نماید بفتح النونین و بر سر
روزی که کسر الاء الاصلیه **حکمت** اسیرند شکم را دوست کبر خوا
ای لا ینام السلیس المتوالین شبی زمعه شکلی ای مثل الحجر من نمله الطعام
شبی رد شکلی لعدم الطعام **حکمت** مشورت بازمان نباست بمعنی
باطل و سبوت مامنده کانه **حکمت** ترجم هر یک سیزده ازا و صف
بلند شکم ری بود بر کوسند ان ای الشبه علی النظم ظلم علی الضعفا
حکمت هر که ادعش در سالی است ای کانه شکم ندر علی قتل اگر کند
بضم الکاف دشم خوش است **حکمت** شکم در دست و مار بر شکم
ای الحجر اذا کان فی بدک و الحبة علی الحجر الا فرجیت بهل قتل خبر کبر الی
المجوع بمعنی ضعیف و ای احدی الدان مصدریه بود بل فکر فاسد
قیاس و در نگاه النوف و کبر و می مختلف این مصلحت دیده اند و گفته اند
در کشتن سدا نا ای الزین منسوبه الی القید و المراد بهم الجبوس و من
قال جمع بند فقد غفل و فی بعض النسخ بندکان تا تل اولیتر است بحکم
اگر اختیار باقیست توان کشتن بالضم بمعنی کشتن و توان هست بمعنی
یعنی تر کرده اگر فی تا تل کشته شود محتملست که مصلحتی قوت شود که
تدارک مثل ان محتمل باشد **حکمت** نیک مصلحت ای اشد مهوله زنده

سحان کرد جمع کرده کشته را باز زنده نتوان کرد و همدا شرط عقلست
صبر نیز انداز و صف تر کسی که چورفت فاعله نیز امکان منطبق بقوله
رفت باید باز ای مره افز **حکمت** حکیمی که با جهال و افندای مجتمع
معهم اتفاقا باید که عزت توقع ندارد فانهم لا یعرفون قدرت و جالی
که بزبان اوری و کثره الکلام و طلاقه اللسان بر حکیمی غالب اند عجبت
که شکست جوهری را می شکند **حکمت** عجب ای لبس عجیب که فرود رود
نفسش الضمیر راجع الی اوله المصراع الا خبر اعنی عند لیعی عراب سکون
الاء مبتداء محققش خبره و الحمله صفة عند لب **حکمت** کرمه میزد را
بجای بیای الوصف سدا ی لو وصل منهم الیه سوء ادب و صورت داده
خویش نیاز دارد بهم و در هم ای منقبض و قدم نشود فاعله ضمیر من مد
و ذکره مقام التعلیل شکم بد گوهر اگر کاسه و زرین شکند بکاشن
و فنی الکاف و النون فیمت بقایه لا یزداد فیه الحجر و رر عطف علی شکم
بنه الکاف العری ای ناقص نشود **حکمت** فرد مندی بیای الوصف را که
در زمره و اجلاق جمع جلت ای جاف علیط الطبع و فی بعض النسخ او باش
سحق صورت مبتد و فی بعض النسخ به بند شکست کمر بین بمعنی
عجب مرا که اواز بر بطا بفتحی الی ان من اوصم الثانیه کافر علی و دلیل بخت
بر نیاید ای لایوازیه و لا یظهر منابله و یوی غیر الاء بعد العین و الاء بعد
راء و قد وجد فی بعض النسخ مالنون الکنه و الاء بعد راء از کند
بالکاف الناری الی الکنه الجنبه برای النوم فروماند ای بحر و بفتح

مسوی بلندوار و صفت هر کسی مبتداء و قولاً دان صنفه و قول کرده
 و اخذ خبر کثایة عن الافدام و الجوده که دانای را می شناسد و مبتداء است یعنی
 غلبه علی غمی دانای که امنک حجازی حجاز اسم تمام و ماند زبانی طبل غازی
حکمت جوهر و خطاب کبر الی و لفظ فارسی مراد فخر کاب افتد ای
 لوقوع فیه ثمان تنفس است که کان و غبار اگر سبک رسیده یعنی نه نفس
 فانه الشرف لا یتضعف بالوقوف فی المكان الاذنی و الخسب لا یثقل بالوصول
 الی المكان الاعلی استعداد ای قابلیت فی تربیت در نیست فلما بدلت
 من مرتب صالح و تربیت با استعداد صایح ای من کمین که استعداد
 فقر فی تربیت البه صلیع فاکتسای الریاد اگر چه نسبت معنی عالی
 دارد که انشای جوهر علویت و لیکن چون بنفس خود مزین ندان
 کالات اصلا فاک برابرت فالعبه نیست بالاصلی کاتال فیمت ثمر
 معنی نه انی است یعنی النون و سکون الباء که ان خاصیت و بی است
مسوی بو کثمان را اسم لابن نوع علیه السلام طبیعت بی مزه بود که
 من الموقوفین پیغمبر مراد فیه صامبر را دکی ای کونه ابن النبی علیه السلام
 حدیثش ای مرتبه بنزود مضارع منفی من افروندن و مومنان متعذر
 بهر نمایان من تا بیدار کرداری مفعوله محذوف و مومنان مزه گوهر
 مع ب جوهر و هو اصل الشیء ای اظهر هیکل ان کان ولا تظفر مسک
 کل از فارست و ابراهیم را از **حکمت** منکر است که خود بود
 و یظهر نفس بکماله نه آنکه عطار بگوید بین المقصود بقوله دانا ای عالم

هو طبله عطار است قاموس و هر نمایان عالم و احوال و نادان چون
 طبل غازیست بینه بقوله بلندوار و میان متهی لاعلم فی جوفه و ما و در ای
 قدر معنی **قطعه** عالم اندر میانه جاسل را رمون مثلی گفته اند
 صدیقانه جمع صدیق بالکسر و التثنی بدشامدی در میان کوراست
 ای محبوب بین العمی مصحفی در ساری زندیقان جمع زندیق براد بینا
 المخرای لا یخون قدرة ولا یغیثونه **حکمت** دوستی بیاء الوحدۃ
 را که بحر و الماراد به زمان کند و فاحش الجیم الناری از نیکو نایه عن الخلیل
 نشاید لا بدیق که بیکدم بیار از **حکمت** شکلی بیاء الوحدۃ محذوف
 ای فی السنین المتعدده شود فاعلم ضمیر شکلی لعل باره به الهمة للوحدۃ
 زندها را بیک نفسش الفتنات الضمیر راجع الی لعل باره شکلی منکر و الماراد
 انه سعی للما قبل ان لا یضیع صدقته الذي حصلة الزمان اکثر **حکمت**
 عقل در دست نفس چنان که فنا رست یعنی ان النفس عالیه علی العقل
 و هو محبوس فی ید یار مد عاجز در دست زن کریم فی امره قویه فانا
 کریم نمی بمعنی الطرار و الذکی و کینه الوفا و القوی **حکمت** در بکسر الراء
 فرج بالیاء المصدر ی بر سر ای صریح الیابن للوحدۃ به منزه ای اغلق
 باب السرور علی ملت که با بکماله از و به ای من ذکک السنت بر ایدای بحر
 رای فی قوت بکونه الناء مکرو و قسوت عطف تعزیه و قوتی رای
 بکونه الیاهم و جنون **حکمت** که محذوف صریح الیابن للوزن
 مابد و تدبیر و عقل و آنکه ملک علیه بقوله که ملک دولت مادیان سلاطین

خودست حکمت **حکمت** به آنکه دردی که بخورد و بر عبادی بپسندد عالم به آنکه عباد
 که روزه دارد و مهندای سک و تحمل هر که شکر شہوت بر بندد اللزۃ از بهر
 قبول خلق کرد است ای تر که بعد از این الناس و بصیر مقبولهم
 از شہوت طلال در شہوت حرام افتاده است فان طلب قبول الخلق
 والعمل لا جہلیم شکر خلقی **حکمت** عابد کہ از بهر خدا کونہ طرف تشنید
 ای بتوفیق را و به سحر در اینہ ما یک چہ مدد یعنی لایری فیہ شہا
حکمت اندک اندک جلی لفظ فارسی مستعمل فی التکرار شود ای بصیر
 و قطره قطره سبلی بیا و الوصف کرد در فی المعنی المراد بقوله یعنی آنان کہ
 دست قدرت ندارند لا انتقام والقرۃ سنگ خردہ نکر دارند با بوقت
 فرصت و فی محلہ دما یعنی الانتقام کا مترادف عالم برارند
 و قطره مسدء علی قطره متعلق بقوله اذا التفت و اجمعتم لہر خبر
 و نہر مسدء الی نہر متعلق بقوله اذا اجمعتم لتضمینہ مع انضمت عیدی
 بالی و من المثل السائر الحسب مع الحبة فبہ و القطرة مع القطرة لجة کا قال
حکمت اندک اندک ہم بختین شود بسیار ای بصیر کثر اداہ است
 علم بالفتح و التثنید در انبار **حکمت** عالم را تا بدای لا مدعی للعالم
 کہ سعادۃ از عالم حکم در کردار بند معیح و بصیر علی سعادۃ الی مثل
 ہر دو طرف را ربا یا دارد نہما بقوله مست این کہ شود ای مدعی
 مینہ العالم و جہل ان سنجیم **حکمت** چو با سنگ کوہ ساد الخطا لطیف
 و خوشی بالاء المصدري فرو نہ کرد در شکر کبر الکافی الوفی و کردہ کشتی

حکمت تعصیت از بکر کہ صادر شود با پسندست اذنی فلا فالرحمن
 علیہ نقول کہ علم سلیح جنگ شیطانت و مذاکرات و مذاو و سلیح ای صبا
 سلیح را چون ما بری بر نہر ساری متضرر بود مسوی عامی نادان پیرایا
 روزگار مضنون غذا المصالح مبتداء بہ زدا التشنید با بر مینہ کار جہر کان
 ای عامی نادان بنایابی از راه او فناد و سو مشہور و رین ای دانشمند
 ما بر مینہ کار دو چشمش بود در چاہ او فناد **حکمت** ہر کہ زرد کجای این
 کورای الناس والمراد انہ لا یطعمہم خونہ غیر دما مثل بہر تہ **حکمت**
 یوسف صديق علیہ السلام در شکستہ سالی موای فی ذلک الفخطر بخوردی
 تا کر سگان را و اموش بکشد ان یكون من جملتهم لذت انکور زن سہ
 کبر الیاء الموصوفۃ فی المراتب التي لازوج لها داند لایا محبۃ خداوند
مسوی انکہ در حق و سم زینت ماضی من رب بن او چہ دانکہ
 قال کر سہ چیست لانہ حال در ماندگان کسی دانکہ ما حوال خود فروماند
 بنیۃ النون **قطعه** ای بر مرکب رند اسم فاعل من تاضن سوار
 بیا و الخطاب بسن الضم را ذی موش بل مقصور نہ بمعنی عقل داری ای
 عقل کہ حرفا کر سہ بکونہ را و صاف بر کسی و کسر الشین للاضافۃ
 سوختہ صفت لکار کش در آب و کلمت کبر الکاف التارسی انشاز عبا
 در ویش تجوہ نہی من خواستن کما چہ در روزہ او میگردد و دود است
 ای بپس بدخان **حکمت** در ویش و صیغہ حال بکونہ التارسی و اللام
 در تنگی سال ای فی مضائقه الخط مبرس کہ چونی بیا و الخطاب ای کیف خاکند

کمره طراکه مرعی بیا الوصف النوعية بر ریشش منی بالاصان و معلومی
 بر او بالمال مثل و سری بفتح الباء **قطعه** مرعی که منی و مادی کل ای
 فی الطبین در افتاده لضعفه بدل ای بعلبک برو بفتح الباء اصله بر او
 کن ولی مرو و فی بعض النسخ من برش ای ان لم یقدر علی استخلاصه
 و فی حورقنی و بر سیدش بفتح یاء الخطاب بعد الدال که حونا معنی کیف افتاد
 فی الطبین میان بیند حور دان بکسر کاف الفارسی امر من کردن دم بضم
 الدال المهملة و تشدید الیم للوزن فرقی الشین متاخره لالشعور **حکایت**
 دو حور حال غفلت آمدند خوردن است از رزق معشوم فی قسمة الله
 تعالی و الا فرما ذکره بقوله و مردن مثل الباء الفارسی از وقت معلوم
 معنی قبل الاجل **قطعه** قضا ذکر شود ای سحر فضاء امر جمع و قدره
 که مرار بار واه و مینون بکسر شاکت مدان متعلفاه بر ایدارد معنی بیا
 الوصف و رسته که وکیل است بر مرانه و باد و قال ذلک المک هو بکابل
 عم خورد که غیر د بضم الباء و کسر الیم ای بنطقی مراغ بیر بالباء الفارسی
 و الرا و بعد الباء زنی بیا الوصف **حکایت** ای طالب روزی بمعنی
 الرزق بنشین که موری بیا الخطاب ای مطلوب اجل ای من بطلبه الاجل
 مرو ای لا تفر که جان سری من **قطعه** جهد بالفتح و السكون و کسر
 الدال للاضافة رزق ار آر کنی و کسر کنی مما سبانه برساند بفتح النون
 خذای تعالی و امن دایه فی الارض الا علی الله رزقها و رزقها معرفت معنی
 لنظ و اصل لفظ و رزقا حابة الی الاعادة روي بفتح الراء و کسر الواو

و بیا و

و بالخطاب من رفقن بردمانه خبر و بیکر مرمو کورندت کمره طراکه **حکایت**
 بناتهاد بفتح الباء الصلیبة ای الشین الذی لم یوضع کف فی التقدير الای دست
 نرسد و السعی لا یغنی شیا و حوری که مراد است ای وضع الله هر کجا که دست
 انما قدره تعالی برسد **حکایت** شنیده که سکندر برفت ماطلمات سمعت
 قصه فی اخر الباب الاول کخذ و کحت قبل قوله برفت و خورد ای شرب انک
 خورد مسکونه الراء و الدال فیها و موهضه علی الدام اب حیات فالنصب
 نصیب **حکایت** مصادی روزی در دجله و موته بغداد مای کبر دلع
 بعد بر السیر و مای ای اجل در خشک غیر د **حکایت** مسکن مریض در همه
 عالم می دود بالذالین بینها و اوصاف من دودیدنا و دقای رزق
 و اجل دقای او و موفاعل **حکایت** نواکرم فاسق کلون و رازند
 یعنی ان الغنی الفاسق کالمذنب علی بالذنب و در پیش صاحب شامد
 کاک الود بریدان الفیقه الصالح کجوب خلط بالبر اب ابن اشاره الی قوله
 در پیش صاحب دلق موسی علیه السلام موقع علی مسفة المفعول و ان اشاره
 الی قوله نواکرم فاسق ریش فرعونست مرصع ای من بالجوهر مشک
 بکانه جمع نیک روی بضم الراء و فیه بالیم و الحاء معنی السرور دارد
 ان شدة الامبار مسووجه الی السرور و الهیة و دولت برات جمع بدر
 در شیت بالکاف الشین دارد ای دولت الاشاره مسووجه الی السئل و الهیة
 و **قطعه** هر گاه و دولت برات ای سیم خاطر خسته در کوه
 یافت کلمه در این جبهه الضم را جمع الی قوله هر گاه ای اخبره که من

دولت وجاه مروان سرای دگر برید به المافه نحو اندیاوت مقام بالبرک
بولی که کرد حکمت **حسود** از نعت حق تعالی کیست اذ بر مرد زوال
نعت الله تعالی من عبده و مردم کی گناه را دلمی و هو الذي رزق البرقع
بنفله **قطعه** مردکی بکاف التصفیه وایا الوصف بکاف معبر اذ کبود
وادیتم فی مجلس رفیع و پوشتین برادیه المذمة صاحب طایه و اخیل
منصب کنتم ای خواجگرتو مدحی سعد براسه عالی مردم بکاف نخت راجه
کتاب **دیکر** الا با نحو ای بلا بر حسود علیه بقوله که ان کت بر کنته بفتح
اکاف التاریسی خود در بلاست فاما الحیدر بکاف صاحب کالتاراکل
نفسها ان لم یجد ما کله چه حاجت که بروی راجع الی حسود کنی بیاید
الخطاب دثنی بالیاء المصدری که او را چنان دثنی بیا و الوصف
بریدیه الحیدر و قناست بکاف فی خوفه **حکمت** تمیز بریدیه المیزید
و المتعلم بی ارادت ای لیس له صدق فی الطلب عاشق بی رست
فانه لا یصل مقصوده و رونق برادیه السیاح فی معرفت ای لیس له
عقاد مرغ بی پر بفتح ایاء التاریسی و عالم بی عملی در دست بی بر بفتح
الطلب **حکمت** مراد از نزول قرآن ای الحکمة الهیة منه تحصیل است
خوست یعنی اذ الذین یزرون یحصلون البرة المرضیة نه ترنیل سورة
مکتوب ای لیس المراد مجرد قرائه بالتجويد عامی متعبداً الی الرجل الی الی
الذی یعبده و یکسر الهیة رفعة است فانه یصل المنزل فی العاقبة
و عالم منها و فی العمل سوار رفعة فانه لا یمشی الی الطرق ولا یصل الی

الی المقصود عامی که دست به دارد ای للشفیع به از عابدی که بر کبر
اکاف العزیز و سر دست سر مند قدم فی او الی الکتاب لطیف صوی و
دله از کلاما و معنا ن لقوله سر مند بمنز رفیع مردم اذ از حکمت
بکی را کنته عالم بی عمل دای که محبه مانده بای شئی یث به کنت بر نیور
بی غسل فانه العمل بینه العلم العالم الذی لیس له عمل کمالی بل غسل **حکمت** نیور
درشت بی مروت را کوی امر باری هو غسل فی دمی بنس من فاعلم
الذی لا یعمل العمل الصالح فیه و العالم الذی لا یعمل العمل ل یعمل المعصیة فیه
منه اللهم انا نفوذک من یزور را نقیاسات اعمالنا **حکمت** مرد
بی عرو و رست فاما المروءة من الی دولیة و را عید با طمع و رهن ای
فاطح الطریق **قطعه** ای بنا موس ای للعبرة لا للمی کرده بکاف
وطا بر الذیل هر سکون الهای بندار خلق ای لاجل حسن ظنهم فید لقوله
کرده نامه سیاه ای کاف بعماله اسود للعمال السوء دست سکون التاء
کوتاه با یاز دنیا نا بضبطها منها و لا یجد البها استین چه دراز
وجه کومه با یذکوة الکم طوبی او قصیر سیاه **حکمت** دو کس را
صرت از دل بدر رود ای لایح وای تغابن از کل کسر الکاف
التاریسی بر یادیدنها بقوله کفی بیا و الوصف کنتی بالکاف العزیز
و الباء الاصلیة شکسته و ضاع المله و دوم و ارنی ما فکذرا نشت
فانه یزیم التلافی **قطعه** بشر ویت با بود حوت میانه هاء
الشرط کربا شد در میان سکون النونة الت سیل و مبدول با حرف

عطف منا یعنی او مروار را رقی سر من ای لایضا صاحب من فمضه زرق
ماکتش نفع الکاف العزیز امر من کشیدن بر قاتمان قدر سانه فمالا
الحالت الی دس اکشت سل بکیر النون صبیغ معروف فقال له بالترکی بود
والمع المراد انه لا تصاحب الفراء وان تصاحبهم اجعل لوئیک کلونهم واما
کما هم ما یکن ما سلبان دوستی مال و المصدر ی ما بنا کن فانه در حور دبل
لفظ در حور دکل و اصله یعنی الدایق حکمت خلعت سلطان کوجه عمر
جانه و طلقان بقم الخاء علی وزنه عثمان جمع خلق بفتحین بون سرائی
انزمنه و توان بر رکان اگر چه نزدیکست و تیس فرده و انبان بفتح
الهمزة و سکون النون والفاء الموحدة معنی الحاکم بکشد تراهم الذمه
بفتح ک و کفه شکر من الفارسی فالترکی مبتداء اردست بالکونه
فالاصل و المحجوع اسم لا یتکسب و یحصل استعمال الید و اضیف منا الی قوله
خوبش و تره معنی العمل مطلقا عطف علی المبتداء بهتم خبر المبتداء از ان
کیر النون للاضافه و همدای هذا ایضا کما و اخذ مع صاحب قریه
و بر حکم الراوی ولد الغنم و هو عطف علی قوله و معنی البیت بالترکی
شکر که کند اکل امکنده دخی تره یکدر کوی استک امکنده دخی فوز سیدنه
حکمت خلاف رای صوابست و بعض عهداوی الالباب قدر مثل
دار و اه الدواء بکمان بضم الکاف الفارسی من غیر علم حال سنان خورده
اذ قد کون ضار امل قایلا و راه دبیج ای طریق الذی لم یسری کاروان
رفتن عطف جمله علی جمله از امام درند محمد غالی سدید الراوی نسبه الی

الی الغزال پسیدند بدین ستره در علوم چگونه رسیدی ای مای وجه و صلت
گفت بدایچه ای سبب آنکه هر چه ندانستم ما بر سیدنا آن سکر عار ندانستم
قطعه امید عاقبت آنکه بود موافق عقل و فی بعض النسخه طبع کرس
را بطبیعت شناس سکون الماء والین و صف بر کسی بر بدیه الطبیب
الکاذب مای بیاء الخطاب بر سر من بر سیدنه هر چه ندانی که دل با هم
و التذید بر سیدنه فرموده دلیل راه تو باشد بعد دانی حکمت
بر آنچه دانی که بر اینده ام البیته کافر معلوم تو خواستد معنی التزاک
سنگ معلوم اولی که کدر سر سیدنه ان محیل مکن کافیل السؤال ذل ولو
ان طریق که حکمت و از انان دارد ای اسمی السؤال فیما بعلم بلا سوال
ولا یقتضی ذلک ترک السؤال فیما بعلم بدون **قطعه** چو لقمان دید اندر د
داود می امن بچوموم کرد و اصله معجزه حذف تا و ه للوزنه بپرسیدن
الفرع الفاعل راجع الی لقمان و صیغه المفعول الی داود می سازی که دانست
فاعله ضمیر لقمان که سر سیدنه معلوم گردد حکمت از لوازم حکمت ای
المصاحبه همگی است که فانه میر دازی مشتق من برداشتن مای فانه
همدای ای صاحب البیت در ساری خطاب من ساقین و المراد به الانظام
و الموافقه **قطعه** حکما کلمه را مقدره بر مراحه شمع کوی بها المتکلم
اگر دانی که دارد فاعله ضمیر مستمع یا نو میلی بیا و الوحده بران عاقب بالجموعه
شنید و بصاحبه مگوید مضارع منفی خبرت روجی لبی حکمت
بر که بدان شنید و بصاحبه هم اگر چه طبیعتا بنانکیر و بالموافق

فی العمل لیکن بطریق اثبات منہم علی صریح المفعول کردد تا آنکه اگر شخصی را
 بر ادبها دور الحارین رود و بنا بر کردن فی نفس الامر منسوب شود بحرور
 فی اعتقاد الناس **منسوب** رقم پنجمین معنی کتفای بر خود بنا د
 کشیده ای است و قدرت چنانکه دانرا بصیحت بر کردیدی بضم کاف
 الفارسی طلب کردم ز دانا یا نه جمع دانا و فی بعض النسخ ز دانا کی شد
 و اصل الصیغہ التثنی و فی بعض النسخ الافرادی را فرمود بان دان میو شد
 ای لا تصاحب لا تخط مع الجاهل که گردانا عمری و ساشی صیغہ و گردانی
 بل تریاس بیاء الخطاب الموضح الاربعه اذ الصیغہ مؤثره **حکمت**
 حکم تریاس که معلومست بنیہ بقوله کر طفلی بیاء الوصل بهارشی بفتح الیم
 سوال الزام والضمیر راجع الی شریک در وصله و سنگ سیر بضم الی و فتح الباقی
 فاعله طفلی گردن بالکاف الفارسی از متابعت او و مصدر مضرع منفی من یحذو
 اما اگر در لغت شریک مولی که ای المخوف سنش آید که موجب بکمال باشد
 فاعله ضمیر و طفلی بیاء فی الباء المصدری انجا هو اندر رفتن ز نام
 از کفش بفتح سین والضمیر راجع الی طفلی و کسانند مضرع من کذا
 و دیگر مطاوعتای موافقت نکند علی بقوله که سگام و سنی ای فی
 وقت الحثونه ملاطف من اللطف مد مویست و غیر مفعول
 و گفته اند که دشمن ملاطف دوست **حکمت** **قطع** کسی که لطف
 کند با تو خاک بایش ای لطف فی المباله است و مکر خلاف کند در خوش
 الضمیر راجع فی المصراعین راجع الی کسی که با او و فتح کاف الفارسی

و سکون النون امر من الکذب بالزکی دولدر من حاکم مفعول الامر سکن
 بلطف و کرم با درشت عوی بسکون الباء والباء مکوی نهی که زنک خورد
 بسکون الکاف العوی که در دهنم سومان بالزکی دور بی و انکه با **حکمت**
 هر که در میان سخن دیگران افتد ای بفتح الکاف قبل ان یسکت المستکون الکاف
 مایه و فصلش بدانند ای عزمه اظهار الفضل مایه و جهلش است سکن
قطع مد مد مرد موثقت بسکون الدال جواب مرمون مکرانکه کزو
 سوال کنند نزه الکلام مذموم کز به بر حق بود نراه سخن للقابل مل حل
 دعویش مکر الواد و سکون الباء بر حال کنند اذ اکلم بغير تزیین **حکمت**
 ربشی بیاء الوصله اندرون جامه فی موضع مستور و اشتهم حضرت شیخ
 رحمه الله علیه قد علم ان لی حاضره هر روز بر سید که رشت چوبست
 کیف مراشد و پیر سید که کجاست دانستم بالفراسته که از انا احترار
 میکنند ذکر هر عضو ی روانی شد اذ ذکر العورة الغلیظه قبح و **حکمت**
 گفته اند هر که سخن کسی را کل شخص لا امرنا کلامه از جوابش بر نهند
قطع ماسک دانی بالنفه النافه که سخن عین صوابست مرمون
 باید که دهن از همه ای من الانضام نکشی بیاء الخطاب ای لا ینبع ان
 لا یفتح کاک لکنکم کواریست سخن کو بی و در بند مای ای لو سکیم صادف
 و بقی **حکمت** محسوسات و انکه در و عن الباء الخطاب و مدار است
 رای و المراد ان الصدق اولی و ان لزم الضرر علی من القایل و اما جواز
 الکذب قائما لتلخیص الغیر **حکمت** دروغ گفتن مسدودست لازم

منطوق بقولمانند مضارع من مانستن خبر المبتداء والاداب موالايت
 يقال صار الشيء صرته لازب وموافقهم من خبره لازم والمعنى انا الكذب
 يشابه بالضرب الثابت وراحتة که اگر دست شودت : مانند بضم الباء
 فرقة النون مضارع من ماندن معناه انما الكذب سعي وسوء الظن من
 غايه لا تقع جهنم اذ ران يوسف عليه السلام که بدو عی موسوم من
 الوسم شدند لقومهم اكله الذب بر راست گفتن ايتان بمرافعت
 عاندينه النون الاولى وسكونه الثانية مان منقعي ماندي قال النجاشي
 هكاهنا عا قاله يعقوب عليه السلام لاننا به بل سولت لكم انكم امر
 قصير جميل **مت** کسی را که عادت بود راستی با لیا به المصدر خطا
 که کند و کذا زنا زواي لا يبالونه به و کونا موراي صاحب الکسم
 يعني مشهور شد بنا راستی والكذب ذکر راست با و رندارنداي
 لا يتصدقون القول الصحيح باز و اصلا **قطعه** دروغی بگيرند
 صاحب دلان در مونه بر ايكس که بگویند گفت راست وان وقع منه
 الكذب بملکونه على الخطاء و کمر مشهور شد بنا راستی بحيث يقع منه الصدق
 ما را اگر راست گویند بگویند قطاعت **حکمت** اجل کائنات مبتداء
 باساق ای ماسا ق العفلاء ادميت خبره و اذل موجودات سک
 کما لا قول في الاعراب و ماساق در دندان ماست سک حق شناس
 وصف تر کسی اده ناشناس ای غیر شاکر **قطعه** سکی را نغمه بهرگز
 فراموش بر مونه نکرده ای لا بصير اللغه منبته عنده کمر زنی صدق تو

منش سگ فانه لا يكثر النعمه و کمر عی قد عرفت المراد منه نوازي خطاب
 من يوافق سقلم را قدم مانه بکثره نفع الباء الصلبيه خبره و فی
 بغض النعمه سدي ايد با تودر جنگ **حکمت** از نفس پرور سکوة
 الغاء والسين والراء بين وصف تر کسی ضروري بالباء المصدر ي
 بالترکی منزلوک ثيابيد فانه جل ثلثه معروف اليها و فی ضروري بالفتح
 والسكونه تشايد **مت** مکر رحم برکا وبال كاف الفارسي سبار
 عليه بقوله که سبأ خسيست سکوة الراء و ضم الحاء و وصف تر کسی
 و کثيرا رهور و وصف تر کسی ايضا والمعنى بالترکی که چوق سحي **در ديگر**
 توکا و ای مثل البوازمي ما بدست التاء للخطاب فرهي التاء المصدر
 مفعول بايد فوضاي مثل الجار من مفعول و سني بجورکان جمع کس
 در دمی بباي الخطاب فانه الشمس لا يكون الا كمنشرة اكل العلف ولا تحصل
 ذلك الا سحر المشاق والاذی من الناس **حکمت** در اكل البست
 که ای فرزندان ادم اگر تو بگيري ديمت ای لوا بصلک غنيا از من مستغفل شوي
 بحال ای منسي ذکر ي و اگر در ویش گيت الباء للخصم عين شکل تقيي
 بحال للفقر ولا ستمل ايضا بذکري بس طلاوت و کمر من کجا ای ای
 اين و عبادت من کی سياه ای مني **قطعه** که محقق من
 اندر معنی سو و عاقل لا شغل لکمال کهي از سگ دسني فسته و ريش
 و محو چود سر و فراي في حالة السرور والهم قالت بناء الخطاب
 اينست ای بني ادم نداهم کی کجي بردارم خطاب من برداشت از خود

حکمت ارادت سخن با کجیم الفارسی ای الذي لا کفله و موافق
 یکی را ارادت شایسته فرود آید اشاره الی ابراهیم بن ادم قدس سره
 و دیگری را در شکم نامی نکره دارد اشاره الی موس علیه السلام که صریح
 بقوله **مت** و قبست و فی بعض النسخ ذوقیست هو تن صدق و
 اثر که بود ذکر نوموس فانه ذکره نعم الانیس و ذلک الوقت و فت
 تبس و ر خود بود اندر شکم موت جویوس **حکمت** اگر بیج قهر
 بر کند فاعله موافق سمانه و تعالی می و ولی سر در کشد فاعله و اگر
 عمره و لطف بختباید ای لواظهر اللطف بدان راجع بد متعلق بقوله در
 رسانند بیکان در رسانند و المعنی بالکفر اگر لطف عمره من دیر در سر مرگ
 اواره بنشد در **قطعه** که بحر خطاب قهر کند معنی حق تعالی انبار
 چه جای معذرت نیست المودرة علی و ذلک المغفرة برده از روی لطف
 کوثر بر آید حاضر کا سعاد را **معدنست حکمت** هر که بتادیب
 دینی بالا مانده راه صواب نکیرد سعدیب عقی کر قرا را بد کرد
 دلیل مدعی حثت قال فاستمع و لنذیقنهم من العذاب الادی
 و هو عذاب الدنیا من العقول و لا یبر و غیر ذلک دونه العذاب الاکبر
 ای عجز عذاب الاخری **بیت** بندست مال و الفارسی خطاب مهران
 و آنکه ای بعد صد الباء الوبی فونه بندد بندد فاعله ضمیر مهران ضمای
 بیای الخطاب بندد بندد علی بدک و رجیک **حکمت** بیکختان مسدا
 حکایات و امثال پیشینان جمع متین و موافق مقدم معنی من حکایات

الافوام الالفه بندد بندد فاعله مسدا و آنکه مسدا جمع بین و مو
 الفافه فوایب و این اشاره الی بیکختان مثل بیکختان زنده **قطعه**
 سرود ای لایزب مرغ بسکون الغنای سوي دانه ای لایزب مرغها الی کج
 فر استعمل علی ارسا وجه الاول انه یزاد لتي من اللفظ و الباقی ما یقال
 الحسب و الثالث معنی الارتفاع و الرابع معنی الفراق خود کرد مسدا
 الباء العربی بد کبر از مصایب جمع مصیبه ذکر آن محذوف الباء من الکاف
 تا نکیرد دیگران ز تو بند **حکمت** اثر که گوش ارادت ای سمع قبول
 الکاف ذکر آن یک الکاف الفارسی معنی ثقیل و المراد به الضخم و براد به ضخم
 القلب فیرید است ای استمع فوفا بالا مانده کند که بشنود ای کیف
 یفعل به سماع الکلام الحق و قبیل و اثر که کند سعادت کشیده اند
 الی جانب الحق فونه کند که سرود کالاول **قطعه** شب تاریک مستد
 و الکاف مکسور للاصافه الی قوله و سمان هدای ای لیلتم المظلمه
 ساد فاعله ضمیر شب تاریک کردن و نور و در صند اسم فاعل من رشیدن
 محف من رشیدن ای لیلتم المظلمه و نهاریم المظلمه سیان و هذا
 المعنی سیان هو المسجوع من الاسانده و فیه الباء الفه فی المخرج کالکاف
 وین سعادت بزور باز و نیست ای لا یملک محصله بقوة العضد
 ما یسجد هدای کسند هدای کسند اسم فاعل من کسند **حکمت**
 از نو که نفع الباء الصلیه و کسر الکاف العربی تا لم ای الی ای شخص اسکی
 مشک که ذکر داوری حاکم نیست فائک حاکم مطلق از حکم تو می حکم

بالا نیست و لهذا اثر که نور مبری بالیا و المصدری کنی آید تر شد کم
بعض الکاف الفارسی شود و فی بعض النسخ از آنکه توره دمی کم شود و اثر
که تو کم کنی روبری آید تر شد است و فی البیت تلیم الی قوله تعالی من بهدی
ایست و هو المهدی فلا مضیل له و من یضیل فلا یدل **حکایت** کدای
سک انجام معنی آخر کلمه که تر به از باد شاه بد فرجام و سو مثل انجام لفظ
و معنی **ست** عی بیاء الوصل کز سنس معنی و الشیخ صبرای
عم من عقبه شادمانی بری ای ماضی الفز و نجد از شادی کبر المصدری
کزیست معنی من الضاع نور **ست** رعن را از آسمان تبار
التبارک النور اسم یائنه والمراد به المطر المنبت و آسمان از زمین غبار
دکری مقام التعلیل الجبر المشهور کل آباء میر شیه با فیه تر شیه الاناء و شیه
صح با فیه قللاً قللاً **ست** کت التاء الداخلة علی هذا الشرط للخطاب
هو ای ابراهیم او ارادة تشبیه تو قوی بیک خویش از دست مقدار
حکایت حق تعالی بندای المعاصی و می نوشد و بنده و میسایه
نمی بندد و می فروشد مضایع من فروشد و بالترکیمه ایملک و کور کور
کورک و شادی اید چو فوق **ست** یعود باید اگر خلق ای التامس
دان و صف تر کنی بودی بیاء الککانه کنی کمال خود ای فی حال نقه
و خلوت از دست کنی سودی **حکایت** در از معده کبر الدال بکانه
الکاف الی لفظی رسی را دق معده و انما قال بکانه کند لیناسب
قوله بکانه کند بر آید ای کج کفو المعدن و از دست خیل بکانه کند

بر نیاید **قطعه** دوتان هم دوه معنی الخسین خوردند اموالهم و نوش
دارند معنی نوشون الاکل بعد من کونیدامید که خورده ای رجا
الاکل اولی من الماکول فانه لذت روحانیة و منة اللذت جسمانیة و روبری
فی يوم من الایام علی بکام کبر المیم مضا فالی دشمن علی مرام عدوه زنده
منعول منی و فاک رمرده عطف علی قوله رر مانده ای الرجل الذی مو
کثیر التراب الذی مواضیل الدرم و الدینار صار **حکایت** بر که مرز
صح زبردست و سوسن قبل الوصف الترتیبی میخ بدای من لایرم علی الذین
تحت بد کور نفعه الجیم زبردستانه معنی الزاء المعجیه و الباء الموحدة
کرفا را بدای بعبر منبلی بظلم الذین اید بهم فوق بد و الماد من لایرم
الضعفاء یضیر مشهور فی ایدی الاقویاء **مسئله** التقی معروف بجا
التسب بر باز و معنی عضد که دوی قوی **ست** وصف لبار و کردی
بالباء المصدری عاقر انرا کت ندینة النون دست منقول بشکند
صعقانه انکن بردا علی قلوبهم کزندی بیاء الوصل ای میخ که درای
خطاب من مانده ای تقع و یجر کور و ر مندی و صف تر کنی معنی
القوی و الباء للوصل **حکایت** علقل حوّه خلاف سید و فی بعض
النسخ مدیکه در میان اند علی صنیع المضارع و فی بعض النسخ الافری
اد علی صنیع الماضی محمد کبر الباء الصلکة و فنی الجیم و الهاء ای
من البین و لا یکتفی فی محل الخلاف و الحوب و حوّه صلکة سید لیکر
بالکاف الفارسی بهد که انجا ای فی موضع الخلاف سلامت ذکر است

میخفتن گنارست و قد وجد ذلك في بعض النسخ و اینجا ای فی محل الصلح طاق
 در میان **حکمت** مقام را ای لمن یلعب بملهمه رابنه و علی سبیل التماس
 شش می باید و لیکن سه یک می آید ای المرام لا یحصل علی الدوام **حکمت**
 هزار بار ای الف مره چرا که ای المرمی خوشتر از میدان فی حق الوسول
 اسب ندارد بدست خویش عنان **حکمت** در ویشی در مقامات می گفت
 بآرد بدان دخت کن که بر شیکان خود رحمت کرد که این را اسب آفریده
 فالمقصود من المناجات انه ینعی لاهل الکرم ان یرحموا المحرمین المنکرین
 و لهذا قال اول کسی که علم علمی من بر جامه و انگشتری در دست نهادند
 نو گفتند من بر اتم زینت و آرایش را بچ دادی و فضیلت بگونه
 الثناء می آید راست خبر و الحکمة حاکمه یعنی و الحال ان الفضیل بطرق الیه
 کون راست را را من بالباء المصدر می تمام است ای کفیه **قطعه**
 فرید و نه گفت نشان چنین را ای امر میم که بر امون مرادف بر امن و کلام
 مالنا العاری یعنی هو الی الشئ هرگاه شش بطلوق علی معنیین التریکی و غ
 و فیه او بدورند مضارع من دوختن بدان جمع بدو را نیک داری مرد
 منیا ر بضم الهاء و قدر که سکا هو د بزرگ و نیک روزند جور فی
 النظم لا کوزر غیره و الا فی التقدیر کاسد و نیک روز اند **حکمت**
 بزرگی بیاء الوصل را گفتند مقول القول هذا یعنی با چندین فضیلت
 که دست راست دارد و خاتم را در دست چپ می کشد گفت فاعلم
 ضمیر بر کی ندانی و فی بعض النسخ ندانسی که همیشه اصل فضل محو و شد

حکمت انکه قطعا با نیا و المهر و الطاء المعجم المشرده مع النصیب افرید
 و روزی مع رزق و کت ای دولت با فصلت می دید با کت و لا
 فی شخص **حکمت** نصیحت بادشان المصدر مصاف الی مقوله گفتن
 مسلم کسی راست که نیم ای خوف بر ندارد اما **مسوی** مو صد اسم
 فاعلم من النصیحه در بای ر بیه خطاب من رکن در شش آخر الضمیر
 للوزن و موضع بای چه ضمیر مندی نهی بکر بین و ماء الخطاب بر سرش
 ای عا مضا و بان یعنی لا قدر عنده لئلا اصلا و لا مبالاة له من السیف
 قطعا امید و مرا شش بکر الهاء و فیه الراء و السین المهملین اسم بالک
 فور قوسا بندر کسی را رجاوه و خوف من التبع مرست بخذف الف
 این فی اللفظ للوزن و فی الخطا للتحقیف عا د توحید پس **حکمت** بادشان
 مبتدا از به دفع مستحکم راست خبره فان له قوة فاهمة یدفعهم بها و کینه
 مبتدا او عطف علی بادشان برای خونا خوران خبره او عطف علی الخبر
 فانه باخذ الذین یقتلون النکس و ک حوتهم و قاضی مصلحت حوی و صف
 ترکیبی مضاف الی طاران ای به بد اصلا السراج و کلمه است مقدر
 فی الموصوعین ای مصلحت حوی طارا راست هرگز دو خضم کبر المیم
 را فی پیش قاضی تروند ای الخفاء الذان هما راضیان با کوه لا بد بیان
 با کوه الی القاضی للخصوصه و فی بعض النسخ هرگز دو خضم بگونه المیم
 اریش قاضی را فی تروند و یوید الاوله قوله **قطعه** فو حق مثل
 ثمن السبع و بدل الا حارة و غیره معانیه ای علی وجه التعلیل دان که

می باید داد ای حکمت ادا و الهی من له الحقی بلطفیه ولی که حکمت اوری
بالاء المصدری و دلشکی عطف علیه و الثانی کذلک ای من ادا به بها و
اگر نگردد ای لایودیه کسی فاعله بطبیعت نفس الطبیعة بکر الطاء مصدر
طاب بعدها و بستانند مردی مع مردان سرشکیان و الافراد
للتو حکمت می کس را ندان بتر می کند بضم الکاف العربی لفظ
فارسی مع غیر الصارم ای الکمل ثم اطلق علی غیره کالجمع و السی علی
طریق الاستعاره کردد فاضی را سر می **حکمت** فاضی که بر سنوت کور
ای خاصه لطیفه است کنده ای حکم از هر توده بفتح الدال و سکونه الهاء
عربیه را رای المظلمه ثنائیه **حکمت** حجه و بیز زمان بکاری برادر
الزنا بترتبه المقام چه کند که توبه کند فانه لا رغبه لما معنا و سخته و معونه
از مردم از اری اذ لا ولایه له علی الناس **دیگر** جوان مسدود و کمر
النوة للاضافه کوشه نشین و صف ترکیب غیر مرد راه خداست
بالاضافه فیه که میرود بکون الراء والدال نتواند ز کوشه
بر خاست **دیگر** جوان جست و فی بعض النسخه سحت می باید که
از شهوت بیه مندر روی فی الحدیث القدسی الثاب البایب التارک
شهوة لاجلی محله ملکینی که برست رعیت بکون الراء من راه الله
برخی هیزد **حکمت** حکمی را برسد مذ که هندی درخت نامور
قدم بیان که خدای تعالی افریده است بلند و بر و مندر و صحیح اصل
اللفظ بالضم و الفتح معنی المنه و القوی می یکی را اراد خوانند مکرر و

سرو که غره ندارد دین چه حکمت هذا المجموع سوال گفت فاعله صنف
حکیم هر یکی من الاشجار رد فلی معین است و وقت معلوم ندان پس
بکلی ای اکثری کامی بود دان دخل بازی اندو کامی بقدیم آن بزمرد
الثانی بین بالتزک صولش و سرورایم ازین سری نیست فانه لا فلی
ولا صرف و انه لا یفرح علی حاصل ولا یغتم علی ضیاع درم و وقت تازه
است اذ لا تفاوت له مالاتی و الذاسب این صفت ازاد کانت
فانهم لا یتعلقون بالدنیا و لا یبالون بالبراء و ماتی **قطعه** بر آنچه
و کردد دل منه ای لا تعلق فلیک علی الثانی که دجله می رمون پس
حلیفه خواست گذشت و بغداد معناه بالتزک فلیفه دن صکره که
کوک بغداد کثرت زدست تقدیر الکلام کردد سنت بر اید خو کل
باش کرم فانه جمیع احرا به متفع به ورت زدست کالاول نیا بدو
سرو باش ازاد و اخره الفقه لسنج **حکمت** دو کسی مردن بفهم المیم
و تخیر بردن لعدم اسعاهما بما لهما انکه داشت من المال و کورد
و لم ینتفع و انکه داشت من العلوم و نکرد ای لم یعمل محقق علم
قطعه کس نبیند خیل فاضل را رمون که نه در عیب گفتن کوشد
معناه مالتی که کور مر قاضی کل که الکی عیب سو یکم دور شمر
معنی ان النخیل ولو کان فاضلا مد منه الناس کز می دو صد کنه دارد
رمونه کرمش عیب فرو بوشد ای کرمه ستر عیب به جدا **خاتم الکتاب**
ومن داب المصنفان انهم قد بدکرون فی افرایفانهم فاعله یختمون

بها كما يذكرون المقدمة في اولها ولما بلغ المصنف اخر كتابه عيون بالحق
 فقال تمام شد كما يكسنان باعانة الكمال لثان وادله المستعان اي الذي
 يطلبه العيون دين حكمه كلام ابتدائي اي في من الابواب الثمانية كما
 رسم اي عادت مولفانست از شو متقدمان بطريق استعاره اي طلب
 العار به تفتي التلويق على الضم وجعل الشيء تابعا لشيء اخر زفت
 اي لم يقع والمعنى انه ما ادرجت في ابواب هذا الكتاب من اشعار
 المتقدمين شيئا كما موعادة المؤلفين يعني ان جميع ما في هذا الكتاب
 نتاج فكري ونفايل شعاري **مس** كهن نصبتن مرقه و فوشتن
 پيراستن والراد سوا الاصلح بالرقعة يعني ان هذا الكتاب مثل اللبائر
 للحلو فاصلة بضم اشعاري المناسبة لما وضع المتعددة وقد
 مررت الاشارة الى ان بعض الاشعار العربية والفارسية المذكورة
 في هذا الكتاب من اشعار المصنف الصادرة منه قبل اليف الكتاب به
 ازجابه و عاريتة خواستن من الغيرة عاكفنا رسودي اي اكثر كلاما
 طرب انكيزست وصف تركشي و طيبست امير كبر الطاء وكونه نظائر
 بدین علت بسبب اللطائف ربان طعن دراز كردد قايدين كه سوز
 مسدء وكسر الرء للاضافة دماغ بكونه العيون سهود بردن
 اي تضبيب و دود جراح كالاول في مادم خورده و تحلل الاذي
 ملا فاعله كاهر دمدان ميست خيرة المبتداء يعني انهم عدوا سعي
 المحسن عيشا وسفها وقالوا ان الحيد والشفة لاليف مثل هذا الكلام

لا يصد عن العقلاء فاشار المحسن الي جوابهم بقوله وليكن بر راي
 روشن صاحب دلالة روي محلي توجه در اثناست اي المحاطة
 معهم لاصح الجبال الحاد بوشيدن غامد متعلق بقوله بر راي الى اخره
 كه در بالفهم والتشديد كما مر مرارا موعضها في شافي و سلك بالخط
 غبارت كشيده است والحق ان الامر كذلك و داروي تله نصبتن
 بالاضافة بشهد طرافت ابني سن وجهه بقوله ما طبع في طلبه
 نشود بالموعظة العفة فان الحق مر وار دوت قبول محوم نماد
 بفتح النونين **مسي** ما نصبتن كاي خود كردم معناه بالبر
 بر نصبتن كند ويرد ايلكه اذا عرفت المعنى فلفظ كاي ليس بفتح
 وقوله من قال كاي معجم كاهر ارادو ركار يبياد الوحدة در من اي
 في النصه بر سرديم نصبتن برديم اي عرفنا الزمان من العربة والتمناه
 به كونياد فاعلمه نصبتن كجوش رغبت كس من المستمعين **سولان**
 بيايم مراد في بيايم ما شد پس والواجب على الرسول موالبلاغ
شعر بيا طراقيه الكاب سل الله مرحمة مردون على المحسن
 واستغفر عطف على قوله سل كتابه ولثا رمة الفقيه واطلب لنفك
 من خير يديبه اي تربيده من بعد ذلك اي من بعد ذلكا لطلب لنفك
 اطلب عفرا نا لصاحبه اعلم انها الناظر في شرح هذا ان راي الا
 قد نزل جهده في شرحه وان اخطا في مواضع كثيرة وقد نهيت
 على مواضع الخطاء واوردت الصواب والخت في رده **لطف**

لأنه كتاب كلستان موضع الفرج غفر الله تعالى له ولي ولي المؤمنين

اجمعين ثم شرح كتاب كلستان في افراسيع الاخر لستة سبع

ونحنين ونسمايه في ملوك اماسية حميت عن البلية

وتم كتابته في اواخر ذي القعدة سنة اهدى

وستين وسمايه كنية الشارح

الغدير وري الحفنة لافلام

المخلفه سذائارج

الشارح

رحم الله

تعالى

م

كم كتابه مد السهم

في اواسط

رحم الله

سنة

٩٧١

م

٢

١